

Motto:

„Vychovávat ne znamená plnit vědra,
ale rozněcovat oheň.“

Hérodotos

**Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
Waldorfské základní školy a mateřské školy Ostrava, příspěvkové organizace,
Na Mlýnici 611/36, 702 00 Ostrava**

Waldorfská škola

Datum vydání: 18. června 2018

I. Identifikační údaje

Předkladatel: Waldorfská základní škola a mateřská škola Ostrava, příspěvková organizace
Adresa: Na Mlýnici 611/36, 702 00, Ostrava
IČO: 70933944
Ředitel: Mgr. Lenka Holeksová
Telefon: 597578539
e-mail: skola@zswaldorfostrava.cz
webové stránky: <http://www.zswaldorfostrava.cz>
Koordinátor ŠVP: Mgr. Lenka Holeksová

Zřizovatel: Statutární město Ostrava, Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz
Sídlo: Nám. E. Beneše 555/6, 702 00 Ostrava
Právní forma: Obec
IČO: 00845451

Škola sdružuje:

1. Základní škola – kapacita 270 žáků

IZO: 102508097

2. Školní družina – kapacita 90 žáků

IZO:120100193

3. Mateřská škola – kapacita 40 dětí

IZO: 181048230

4. Školní jídelna, výdejna - IZO: 181 048 248

REDIZO: 600145018

Více zde: <http://www.zswaldorfostrava.cz/o-skole/zakladni-informace-o-skole/>

Kolektiv autorů

Dokument je platný od 1. 9. 2018

II. OBSAH

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	2
II. OBSAH.....	3
III. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	7
IV. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	9
1. Zaměření školy	9
2. Klíčové kompetence:	13
3. Výchovné a vzdělávací strategie školy	15
4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	17
5. Prevence dle věku	18
6. Začlenění průřezových témat	21
V. UČEBNÍ PLÁN	47
VI. UČEBNÍ OSNOVY.....	53
Český jazyk.....	53
Anglický jazyk.....	103
Matematika	124

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Počítače a Informatika	167
Člověk a svět	175
Dějepis	202
Společensko-kulturní praktikum	217
Fyzika	226
Chemie	239
Přírodopis	254
Přírodovědné praktikum	272
Zeměpis	277
Člověk a umění.....	294
Hudební výchova.....	301
Výtvarná výchova	318
Tělesná výchova	325
Ruční práce a Pracovní výchova	337
Ruční práce	340
Pracovní výchova	350
Německý jazyk	360
Ruský jazyk.....	377
Kreslení forem.....	393

Cvičení smyslů	399
Speciálně pedagogická péče	407
VII. HODNOCENÍ ŽÁKŮ VE ŠKOLE	418
1. Zásady průběžného hodnocení a hodnocení výsledků vzdělávání na vysvědčení	418
1. 1 Obecné zásady hodnocení	418
1. 2 Získávání podkladů pro hodnocení	420
1. 3 Hodnocení výsledků vzdělávání na vysvědčení	422
2. Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků	425
3. Stupně hodnocení prospěchu při převedení na klasifikaci v 8. a 9. ročníku, popř. při přijímacím řízení na střední školu v 5. a 7. ročníku a při přestupu na školu s odlišným způsobem hodnocení a stupně hodnocení chování v 1. až 9. ročníku a jejich charakteristika	425
3.1 Stupně hodnocení prospěchu při převedení na klasifikaci v 8. a 9. ročníku, popř. při přijímacím řízení na střední školu v 5. a 7. ročníku a při přestupu na školu s odlišným způsobem hodnocení	425
3.1.1 Převedení na klasifikaci ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření	426
3.1.2 Převedení na klasifikaci ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření	428
3.1.3 Převedení na klasifikaci ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného a uměleckého zaměření	429
3. 2 Hodnocení chování	431
3.2.1 Výchovná opatření	431
3.2.2 Stupně hodnocení chování	432
3.2.3 Rámcová pravidla pro hodnocení chování	433
4. Zásady pro celkové hodnocení žáka na vysvědčení při použití slovního hodnocení	434
5. Zásady pro hodnocení žáka na vysvědčení v zájmových útvarech organizovaných školou	435
6. Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách	435
6.1 Komisionální zkouška	435
7. Průběh a způsob hodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu	437
VIII. AUTOEVALUACE	438

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

I. Oblast kvality vzdělávání (výsledky výchovy a vzdělávání, hodnocení žáků, kvalita výuky):	438
2. Oblast řízení a organizace školy, klima školy	439
3. Oblast spolupráce školy s rodiči žáků	439
4. Oblast spolupráce s místní komunitou a veřejností	440
5. Výhledové plány na roky 2013 -2018.....	440
IX. ŠKOLNÍ DRUŽINA	443

III. Charakteristika školy

Fakultní škola Ostravské univerzity

Nositel ochranné známky „waldorf“ (Německo) s právní platností i na území České republiky

Člen Asociace waldorfských škol v ČR

Základní podmínky realizace výchovně vzdělávací činnosti školy:

Škola je plně organizovaná a nachází se v městské části Moravská Ostrava a Přívoz, má k dispozici jednu budovu, dvůr, školní hřiště a hřiště pro MŠ. Disponujeme těmito odbornými učebnami: hudebna, přírodovědná laboratoř, výtvarná učebna, informační centrum s žákovskou knihovnou, počítačová učebna, jazyková učebna a cvičná kuchyňka. Máme vlastní tělocvičnu. Výuka probíhá v devíti ročnících po jedné třídě, výchovně vzdělávací a zájmová činnost je realizována také v rámci školní družiny.

Budova je prozatím ve vlastnictví zřizovatele Střední školy služeb a podnikání, příspěvková organizace, Ostrava- Poruba. Naše organizace je v pronájmu. Budova je starší a bude vyžadovat postupné rekonstrukce tak, aby nabízela příznivé zázemí a podmínky pro realizaci vzdělávacího programu nejen pro žáky, ale i pro učitele, ostatní zaměstnance školy a rodiče. Některé rekonstrukce už proběhly. Hygienické zázemí bylo částečně zrekonstruováno. V budově byla nově vybudována školní výdejna jídla. Jídlo je dováženo firmou Sodexo. V přízemí budovy bylo vybudováno zázemí pro MŠ – dvě herny i s prostorem pro spaní, hygienické zařízení, kuchyňka pro výdej jídla a šatny.

Škola se snaží postupně zkvalitňovat vnitřní vybavení a podporovat tak technické i estetické zázemí pro výuku a život školy. Velká pozornost je věnována bezpečnosti, zdraví a duševní hygieně žáků i zaměstnanců.

Nabízíme poradenské služby v oblastech výchovného a kariérového poradenství, prevence sociálně patologických jevů, provádíme konzultační a informační činnosti v otázkách vzdělávání a přijímání žáků do waldorfské školy, realizujeme vzdělávací přednášky a semináře zaměřené na waldorfskou pedagogiku.

Vzhledem k tomu, že waldorfské školy uplatňují alternativní pojetí vzdělávání, které předpokládá svobodnou volbu rodičů a jejich prokazatelný zájem o tento typ vzdělávání, jsou do školy přijímáni žáci i mimo spádovou oblast. Při přijímání žáků upřednostňujeme děti z waldorfské mateřské školky a děti rodičů s hlubším zájmem o waldorfskou pedagogiku. Škola svou činnost zahájila v roce 1991.

Pedagogický sbor:

Předpokladem pedagogické práce ve waldorfské škole je při zákonných kvalifikačních požadavcích také úspěšné absolvování základního semináře pro třídní učitele waldorfských škol, specializačních odborných seminářů (každoročně) a dalšího studia v rámci celoživotního vzdělávání a především vnitřní spojení s waldorfskou pedagogikou a přesvědčení o smysluplnosti konané práce.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Pedagogický sbor je utvářen pečlivým výběrem ve spolupráci s kolegiem učitelů a kvalita každého jednotlivého pedagoga je sledována nejen vedením školy, ale všemi zúčastněnými stranami, tj. kolegiem učitelů, rodiči i žáky.

Učitelé vykonávají zároveň funkce úzce spojené s posláním a provozem školy. Působí zde výchovný a kariérový poradce, metodik prevence sociálně patologických jevů, metodik ICT, zdravotník, referent PO, školní matrikář, metodik ŠVP. Ve škole mohou najít uplatnění i externí pedagogové s uměleckým či řemeslným zaměřením a taky školní psycholog.

Mezinárodní spolupráce:

V rámci členství v Asociaci waldorfských škol ČR spolupracujeme s Mezinárodní asociací pro waldorfskou pedagogiku ve střední a východní Evropě (IAO) především v oblasti vzdělávání a zahraničních stáží.

Od svého založení (školní rok 1991/1992) navazovala naše škola spolupráci se svobodnými školami v holandském Meppelu a německém Wiesbadenu. V průběhu let se uskutečnily výměnné pobyty žáků, náslechy učitelů i zástupců z řad rodičů. V rámci mezinárodního projektu „Dny Evropy“ se v minulosti naši žáci dvakrát zúčastnili společných pracovních týdnů v německém Steffenshagenu. S operou Brundibár se naši žáci ocitli až v Hannoveru, kde byla uvedena její premiéra v mezinárodním obsazení (žáci waldorfských škol evropských států). Škola ve spolupráci se Střední odbornou waldorfskou školou pořádala letní semináře waldorfské pedagogiky pod vedením lektorů z Rakouska a Švýcarska.

Spolupráce s jinými subjekty v rámci ČR:

Našimi nejdůležitějšími partnery jsou především Střední odborná škola waldorfská v Ostravě. Významnou a nepostradatelnou se jeví spolupráce mezi všemi waldorfskými školami v ČR. Jezdíme na mnohé vzdělávací akce a každoroční interní setkání přátel waldorfské pedagogiky, účastníme se také pravidelného zasedání Rady Asociace waldorfských škol v ČR (čtvrtletně). Spolupráce se zaměřuje na zprávy z jednotlivých škol, na jednání s MŠMT a na výsledky těchto jednání, na vznik a registraci nových iniciativ pro vznik škol, na vydávání časopisu Člověk a výchova, na přípravu vzdělávacích seminářů, přípravu Olympijských her pátých tříd waldorfských škol apod.

Nezbytnost úzké spolupráce s rodičovskou veřejností a rodiči našich žáků je rozvedena v charakteristice vzdělávacího programu.

Taktéž spolupráce se zřizovatelem, místními a regionálními institucemi je stále zkvalitňována a hledáme nová témata k dialogům.

Škola dlouhodobě spolupracuje s poradenskými zařízeními ohledně vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, umožňuje v rámci podmínek vzdělávání zdravotně postiženým žákům, sleduje a poskytuje podporu žákům mimořádně nadaným.

IV. Charakteristika školního vzdělávacího programu

1. Zaměření školy

Kdo jsme a co chceme

Základní škola waldorfská Ostrava, příspěvková organizace je všeobecně vzdělávací jednotnou školou, poskytující vzdělání dětem od 1. do 9. ročníku. Její absolventi mohou pokračovat ve vzdělávání na Střední odborné škole waldorfské nebo kterékoliv střední škole či odborném učilišti. Škola poskytuje kvalitní vzdělání, které odpovídá Rámcovému vzdělávacímu programu. Škola se svou koncepcí řídí obecnými principy waldorfské pedagogiky, kterou tvůrčím způsobem rozvíjí vzhledem k místním, časovým a kulturním podmínkám, v nichž je provozována.

Hlavním cílem školy je rozpoznat možnosti, vlohy a nadání každého dítěte, pomáhat mu v poznávání světa a sebe sama tak, aby se vzděláváním a výchovou stávalo svobodným člověkem, samostatným a zodpovědným za sebe a svět. Největší důraz klademe na to, aby děti v průběhu svého školního působení, ale i po něm, měly touhu po dalším vzdělávání. Ve vzdělávání odpovídajícím individuálním možnostem a věkovým stupňům dítě poznává a prožívá svět přírody, svět lidí a svět duchovní kultury, učí se chápat smysl poznatků. Osvojuje si mateřský jazyk a cizí jazyky, poznává vědy o přírodě, společnosti, základy umění, což spolu s tělovýchovnou, pracovní a uměleckou činností umožňuje jeho zdravý tělesný, duševní a duchovní růst, rovnovážný rozvoj rozumu, citu a vůle. V naší škole se neznámkuje, žáci jsou hodnoceni slovně, v osmém a devátém ročníku ke slovnímu hodnocení dostávají také klasifikační stupně, které jsou vykazovány na přihláškách pro střední školy. Učí se od první třídy dva cizí jazyky, všichni se od první třídy učí hrát na flétnu, v naší škole nezvoní, podporujeme umělecké a řemeslné činnosti. V průběhu výuky prvního stupně organizujeme pro každou třídu školu v přírodě, na druhém stupni ve spolupráci s rodiči zajišťujeme projekty zaměřené na ekologii, sport, poznání kultury a řemesla. V každém ročníku by při příznivých podmínkách měl být uspořádán jeden týdenní projekt s tímto zaměřením. Vyučování je založeno na vzájemném porozumění a spolupráci učitele a žáků navzájem. Výchovný význam blízkého osobního vztahu mezi učitelem a žákem je zdůrazněn tím, že větší část školní docházky mívají žáci jednoho třídního učitele. To umožňuje výchovu založenou na podrobném poznání osobnosti každého dítěte, citlivé reagování na všechny pozitivní změny i krize v jeho vývoji.

Třídní učitel

Waldorfská pedagogika staví na veliké autoritě třídního učitele. Třídní učitel má nelehký úkol poskytnout své třídě od počátku laskavé a pevné vedení, které bude respektovat jak celkový vývojový stupeň třídy, tak potřeby jednotlivých žáků a umožní každému činit pokroky na jeho cestě a zažívat námahu i radost z úspěchu. K tomu si musí učitel učinit jasnou představu o vývojových potřebách dětí v konkrétních podmínkách třídy. Proto je důležité, aby učitel mohl svou třídu provázet co nejdéle.

Je možné a dokonce žádoucí, aby učitel učil ve své třídě všechny předměty hlavního vyučování déle než pouze na prvním stupni. Je průvodcem dětí, jejich rádcem a uvádí je do různých oborů poznání, které jim zprostředkovává umělecky tak, aby v nich probouzel zájem a

nadšení. Staví tak před děti obraz člověka, který je schopen se vypořádat s nejrůznějšími výzvami. Později však je třídní učitel doplňován odbornými učiteli, specialisty, až postupně v deváté třídě převládá vyučování odbornými učiteli. Třídní učitel může žáky doprovázet v oboru, ve kterém je sám odborníkem.

Učiteli musí být zajištěn volný prostor pro vlastní originální a tvůrčí zpracování učební látky v rámci dodržení cílů vzdělávacího programu. V rámci celoživotního vzdělávání se učitelé vzdělávají pro tyto úkoly také na seminářích garantovaných Asociací waldorfských škol ČR.

Kolegium učitelů

Pro samosprávné řízení a vnitřní atmosféru školy jsou důležité pedagogické konference, které se konají každý týden a jejichž úkolem je vzájemná porada učitelů o otázkách výchovy a vzdělávání, zabývají se vlastní pedagogickou činností učitelů a problémy jednotlivých tříd a žáků. Konference jsou také místem dalšího vzdělávání učitelů školy.

Epochové vyučování

Specifikou waldorfské školy je epochové vyučování, které se uskutečňuje každodenně v prvních 90 minutách. Předměty vyučované epochově jsou český jazyk, matematika, člověk a svět, kreslení forem, zeměpis, dějepis, přírodopis, fyzika a chemie. Cizí jazyky, tělesná výchova, pracovní výchova, hudební výchova, výtvarná výchova, počítače a informatika, společensko-kulturní a přírodovědné praktikum jsou vyučovány v běžných vyučovacích jednotkách. Předmětům matematika a mateřský jazyk jsou přidávány procvičovací hodiny.

Velmi dobře a účelně jsou při konkretizaci učebních obsahů využity mezipředmětové vazby. Výuka v epochách umožňuje probrat větší uzavřené celky a do hloubky se ponořit do probírané látky. Žáci tak mají možnost lépe chápat souvislosti a odnést si z epochy silný a ucelený zážitek. Poznatky pak lépe ukládají do dlouhodobé paměti.

Denní epochový blok přitom není jednotvárný. Začíná rytmickou částí, která má děti probudit a zaktivizovat. Dále se v něm střídají činnosti k procvičování učiva, výklad, řešení problémů, objevování, zápis do sešitů a končí zpravidla vyprávěním, které podává žákům obrazy přiměřené jejich věku a tématům ve výuce.

Učební látku si mohou žáci osvojovat také vlastní samostatnou prací formou projektů a ročníkových prací, které kromě jiného předpokládají tvůrčí zpracování obsahů učiva.

Velký význam je přikládán ročníkovým pracím v 1.pololetí devátého ročníku, které žáci veřejně prezentují a obhajují také za účasti rodičů.

Deváté třídy každoročně zakončí plnění základního vzdělávání absolventským představením v závěru školního roku a jsou jim předány Pamětní listy absolventa waldorfské školy.

Děti si vedou epochové sešity, do nichž podrobně zaznamenávají probírané učivo a které bývají často bohatě ilustrovány.

Rytmus

Tvorba vzdělávacího programu, rozvrhu hodin i výběr témat v jednotlivých vyučovacích předmětech se snaží přihlížet k rytmickému průběhu školního roku, týdne, dne a odpovídat přirozeně odůvodněnému střídání klidu, ochoty vnímat a potřeby pohybu. Uspořádání teoretických, uměleckých a prakticky zaměřených vyučovacích předmětů umožňuje střídání jednotlivých činností, což pomáhá zpracování učební látky a jejímu trvalému osvojení.

Metodika vyučování a učení se tedy staví na rytmickém sledu tří fází každého samostatného procesu – poznání, porozumění a osvojení obsahu.

Věkové charakteristiky žáka

Aby vyučování dítě oslovilo, musí se učitel zaměřit nejen na různé složky osobnosti, ale také respektovat vývojové stadium, ve kterém se dítě nachází. Na základě učení Rudolfa Steinera si waldorfská pedagogika všímá zákonitostí vývojových kroků dítěte a mladého člověka, proměn a rozvoje jeho vztahu ke světu a schopnosti učit se.

Při respektování věkových charakteristik dítěte rozlišuje waldorfská pedagogika tři období ve vývoji člověka od narození do první dospělosti (do 19–21 let). Doba devítiletého vzdělání je zhruba dobou druhého životního období, tedy od 6–7 let věku do puberty.

Vnitřní aktivita dítěte se v tomto období rozvíjí ve vytváření myšlenkových obrazů a představ. Vůči svému okolí se dítě nejvíce otevírá slovu, řeči. Dětem je třeba hodně vyprávět (pohádky, bajky, legendy, pověsti atd.) a také učební látku proměnit ve vyprávění.

Pro zdravý vývoj dítěte tohoto období má velký význam rytmus: časový rytmus školního dne, týdne, rytmus slavností, rytmické pohybové aktivity využívané při učení, rytmus v hudbě, zpěvu, řeči (recitaci), v tělovýchově.

Pro zdravý duševní i tělesný vývoj dítěte je škodlivé, když se předčasně zavádí do učení abstraktní myšlení. Je to rozhodující životní období pro rozvoj paměti.

Uvnitř období devítileté školní docházky lze rozeznávat tři vývojové fáze:

První tři školní roky

Dítě ještě není zralé, aby přijímalo abstraktní představy a aby si je osvojovalo v namáhavých školních hodinách. V první třídě dítě přijímá nové podněty ještě především napodobováním. Hlavní metodou vyučování je rozvíjení fantazie, osvojování si poznatků prostřednictvím myšlenkových obrazů obsažených ve vyprávění. Vyprávění nesmí být abstraktní, ale plné fantazie, živé a s dějem.

Dítě po devátém roce

Devátý rok je rokem veliké změny v citovém postoji. Dítě má pocit, že svět stojí proti němu, prožívá silně jeho špatné stránky. Pociťuje strachy, stává se kritickým; poprvé prožívá samo sebe vzhledem k vnějšímu světu. Autorita, kterou dosud následovalo, je vystavena pochybnosti. Vytváří se nový postoj k autoritě. Dítě by mělo poznat a prožít, že uctívaný dospělý sám uznává vyšší autoritu. Mohou to být postavy, které vynikají nad obyčejnými lidmi – hrdinové z mytologie, historie, osobnosti z dějin vědy, umění, náboženství. Dítě by nyní mělo získat ne dosud vědecký, ale spíše umělecky prožitý vztah k přírodě, obraz o postavení člověka v celku přírody.

Dítě po dvanáctém roce

Prepuberta je začátkem úplného oddělení vlastní osoby od vnějšího světa. Vnitřní aktivita je zaměřena k jeho dobývání. Vztah ke světu se stává agresivním. Probouzí se i sociální prvek, vytvářejí se party. Znakem tohoto věku je tajuplné snění, klábosení, hihňání, náladovost, nesnášenlivost vůči dospělým. U děvčete dochází s tělesným zráním k únavě, zmenšení objektivní schopnosti výkonu (i učebního), ke špatným náladám, depresím. U chlapce je tomu obráceně. Překypuje vitalitou a zbavuje se přemíry svých sil v různých aktivitách, nezřídka svévolných. Toto složité období vyžaduje velké nasazení a takt od učitelů i od rodičů.

Ve výuce jsou předkládána témata tak, že žákům umožňují projevit vlastní názor, svůj postoj. Jsou vedeni k týmové i samostatné práci. Po dvanáctém roce pracuje učitel vědomě na posilování vůle, zejména v předmětech výchovného charakteru.

Rodiče a jejich spolupráce se školou

Pro zdravý vývoj osobnosti dítěte je důležité, aby rodiče měli pochopení a porozumění pro pedagogiku i pro individuální výchovná opatření učitelů, aby se učitelé orientovali ve speciální situaci každého dítěte a co nejlépe znali i jeho domácí zázemí. To platí hlavně o třídních učitelích, kteří mohou informovat ostatní pedagogy na pedagogických konferencích, jež probíhají každý týden, a v osobních rozhovorech.

Spolupráce se uskutečňuje častým kontaktem mezi rodiči a učiteli, především třídními učiteli, prostřednictvím pomoci rodičů při řešení výchovných a vzdělávacích úkolů školy, při jejím materiálním zdokonalování a vybavování apod.

Informace o principech waldorfské pedagogiky, která je uplatňována v našem vzdělávacím programu, mohou zájemci z řad rodičů získávat formou samostatných přednášek či besed. Mnoha aspekty se také zabývá třídní učitel na četných rodičovských schůzkách, při individuálních rozhovorech a konzultacích napomáhá rodičům v chápání vyučovacích postupů a metod práce. Neméně důležitý je také potřebný podíl rodičů na přípravě třídních a školních akcí, výletů, škol v přírodě, slavností školy a podobně.

Několikrát v roce mají rodiče příležitost zúčastnit se veřejných i neveřejných vystoupení žáků. Pořádáme společně s rodiči a přáteli školy například tyto slavnosti: Michaelskou a Martinskou slavnost, Vánoční a Jarní slavnost, advent, Vánoce, masopust, Velikonoce a Svatojánskou slavnost.

Na naší škole pracuje kolegium rodičů, jehož cílem je pomáhat škole.

2. Klíčové kompetence:

Kompetence k učení

- je zodpovědný za své učení, je motivován a sám motivuje;
- vytváří a spoluvytváří kriteria hodnocení vzhledem k cíli vzdělávání;
- při sebevzdělávání dává věci do souvislostí a organizuje svůj učební proces;
- vyhledává, třídí a zpracovává informace, data a pojmy;
- využívá různé zdroje informací a orientuje se ve světě médií.

Kompetence k řešení problémů

- využívá zkušeností a hledá nová řešení při problémových situacích;
- radí se s okolím (spolužák, učitel, expert);
- pohlíží na problém z různých stran, promýšlí a plánuje způsoby řešení problémů, hodnotí pravdivost dosaženého výsledku;
- podle svých schopností a možností poslušně pracuje s úkoly, rozvrhne si své učení.

Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky, názory, postoje;
- naslouchá spolužákům, druhým lidem;
- využívá písemný i mluvený projev i v cizím jazyce;
- komunikuje na veřejnosti, argumentuje, obhájí svůj názor;
- rozumí různým typům sdělení v různých situacích a s různým záměrem.

Kompetence sociální a personální

- spolupodílí se na vytváření pravidel chování, pravidel pro práci v týmu;
- pracuje ve skupině (týmu), přijímá roli vzhledem k potřebám skupiny, práci dokončuje;
- ocení zkušeností druhých, respektuje různá hlediska, postupy, názory;
- přistupuje otevřeně k názorům a argumentům ostatních, je schopen vést konstruktivní i kritický dialog.

Kompetence občanské

- dodržuje zásady slušného chování, uznává pravidla morálky
- respektuje přesvědčení druhých lidí, vcítí se do situací jiných lidí, odmítá nátlak a hrubé zacházení, řeší konflikty;
- chápe kontinuitu minulosti a současnosti, respektuje a chrání naše tradice a kulturní i historické hodnoty;

- zodpovědně jedná;
- rozvíjí si pozitivní postoj k mateřskému jazyku a vnímá ho jako zdroj osobního i kulturního bohatství.
- respektuje požadavky na ochranu životního prostředí

Kompetence pracovní

- pracuje s grafy, diagramy, tabulkami, pracovními návody;
- bezpečně používá nástroje, dodržuje základní hygienické návyky;
- využívá znalostí a zkušeností k profesnímu zaměření;
- prezentuje výsledky své práce;
- hodnotí práci svou i spolužáků;
- užívá podpůrné prostředky (poznámky, schémata) při tvorbě, prezentaci a interpretaci své práce.

3. Výchovné a vzdělávací strategie školy

Výchovné a vzdělávací strategie na waldorfské škole lze vzhledem ke klíčovým kompetencím vyjádřit takto:

KOMPETENCE K UČENÍ

umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Vytváříme situace, aby žák měl radost z učení, které by ho motivovalo k dalšímu studiu a celoživotnímu vzdělávání.

Klademe důraz na práci s textem a třídění informací a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je žák efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.

Vedeme žáky k realizaci vlastních nápadů a podněcujeme jejich tvořivost, aby získané výsledky mohli využít v budoucnosti.

Postupně žáky přivádíme k sebehodnocení.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Vedeme výuku tak, aby žáci hledali různá řešení problémů a svoje řešení dokázali obhájit.

Motivujeme žáky problémovými úlohami z praktického života, aby využívali získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení a nenechali se odradit případným nezdarem a vytrvale hledali konečné řešení problému.

Směřujeme žáky k samostatnému řešení problémů s využitím logických, matematických a empirických postupů.

Žák ověřuje prakticky správnost řešení problémů a sleduje vlastní pokrok.

Vedeme žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí, k realizaci a zhodnocení výsledků svých činů.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

vést žáky k všestranné a účinné komunikaci

Směřujeme žáky k formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.

Vedeme žáky k obhajobě vlastních názorů, k vhodné argumentaci a zároveň naslouchání názorům druhých lidí.

Vedeme žáky k porozumění a využití informačních a komunikačních prostředků ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.

Podporujeme přátelské vztahy ve třídě a mezi třídami a komunikaci s jinými.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých

Vedeme žáky ke spolupráci ve skupině, ke vzájemné pomoci při učení a vytváření pravidel práce v týmu a jejich dodržování.

Směřujeme žáky k utváření příjemné atmosféry v týmu na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi.

Vedeme žáky k diskusi ve třídě, respektování názorů jiných a k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi spolužáky.

Podporujeme sebedůvěru a samostatný rozvoj žáků a vedeme je k vytváření pozitivní představy o sobě samém.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti

Vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů (národnostních, kulturních) a k odmítání útlatku a hrubého zacházení s vědomím postavit se proti fyzickému i psychickému násilí.

Stanovujeme spolu s žáky základní pravidla chování ve třídě, k dodržování společenských norem a k uvědomění si svých práv a povinností ve škole i mimo školu.

Vedeme žáky k zodpovědnému rozhodování v dané situaci, k poskytnutí účinné pomoci dle svých možností v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

Vedeme žáky k respektování, udržování a ocenění našich tradic a kulturního i historického dědictví, k pozitivnímu postoji k uměleckým dílům a aktivnímu zapojení do kulturního dění a sportovních aktivit.

Motivujeme žáky k ekologickému myšlení.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

Směřujeme žáky k plnění povinností a závazků a k adaptování se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

Vedeme žáky k práci s ohledem na ochranu svého zdraví i zdraví druhých, ochranu životního prostředí i ochranu kulturních a společenských hodnot.

Motivujeme žáky k využití znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech k dalšímu vzdělávání a profesnímu zaměření.

Rozvíjíme u žáků podnikatelské myšlení v rámci možností, vedeme je k uvědomění si podnikatelského záměru a jeho realizace, k chápání podstaty, cíle a rizika podnikání.

4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (žáci se specifickými poruchami učení a chování, žáci zdravotně postižení a znevýhodnění, žáci sociálně znevýhodnění)

Žáky s vývojovými speciálními vzdělávacími potřebami posíláme se souhlasem zákonných zástupců na vyšetření do příslušného typu školského poradenského zařízení (pedagogicko psychologické poradny, speciálního poradenského centra, střediska výchovné péče, aj.). Na základě vyšetření a doporučení odborníků jsou pak tyto žáci individuálně integrováni do běžných tříd waldorfské školy a je jim poskytována odborná péče odpovídající míře a druhu postižení. U žáků, jejichž postižení je natolik velké, že i při veškerých podpůrných opatřeních a možnostech školy není zaručeno splnění výstupů základního vzdělávání, bude rodičům doporučen přestup do zařízení pro žáky se speciálními potřebami. Žákům, jež byli na doporučení odborníků z PPP nebo SPC zařazeni do systému speciálního školství a mají platný posudek, je věnována speciální reedukační péče v rozsahu jedné vyučovací hodiny týdně a jsou vybaveni speciálními kompenzačními pomůckami. Po obdržení posudku opravňujícího ke vřazení dítěte do systému speciálního školství, jež rodiče sami škole doručí, sestaví škola pro integrovaného žáka do jednoho měsíce individuální vzdělávací plán (IVP), podle kterého s ním bude pracovat nejen ve výuce, ale i v hodinách reedukace. IVP obsahuje závěry z vyšetření a doporučení poradny (zvolení vhodných metod a forem práce a kompenzační pomůcky, zohlednění v jednotlivých předmětech, způsob hodnocení). IVP je vždy konzultován s rodiči dítěte, kteří se svým podpisem zavazují, že se budou na kompenzaci daných poruch spolupodílet. V reedukačních hodinách pracují s dětmi vyškolení pedagogové. Pro zajištění individuálního přístupu je vhodné, aby se počet žáků ve skupině pohyboval v rozmezí 3 – 5 dětí na jednoho pedagoga. Hodiny reedukace se snažíme zařazovat po vyučování v den, kdy děti mají méně náročný program. Žákům, kteří byli vyšetřeni na poradně, ale nepatří do režimu speciálního školství, je věnována také zvláštní péče ve formě zohlednění a tolerance při výuce.

Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaní a mimořádně nadaní žáci jsou integrováni v běžných třídách waldorfské školy a je jim věnována zvláštní individuální péče. Na doporučení školského poradenského zařízení může být mimořádně nadaným žákům sestaven individuální vzdělávací plán, který je konzultován s rodiči. Ve výuce jsou žáci podněcováni k intenzivnějšímu rozvíjení všech aktivit, pro něž má žák nadání či talent. Motivujeme ho k rozšiřování vědomostí a dovedností do větší hloubky, snažíme se, aby pracovali více samostatně a cílevědomě. Na žáka jsou kladeny vyšší nároky odpovídající jeho dovednostem a schopnostem, je zapojován vhodným způsobem do výuky (např. plnění náročnějších částí úkolů, pověření vedením skupiny, samostatné bádání a zkoumání). K těmto účelům je pro nadané žáky k dispozici odpovídající materiální vybavení (internet, práce na počítači, knihovna, aj.). Nadaní žáci jsou podporováni i v mimoškolních aktivitách a jsou zapojováni do reprezentace školy (soutěže, představení, prezentace, aj.). U mimořádného nadání může ředitel školy na žádost rodičů a doporučení poradny přearadit žáka do vyššího ročníku bez toho, aby absolvoval předchozí ročník. Žák však musí vykonat komisionální zkoušku.

5. Prevence dle věku

Velkou část zodpovědnosti za výchovu a vzdělávání dětí v oblasti protidrogové prevence má škola. Během docházky na základní školu by dítě mělo zvládnout celou řadu různých dovedností a naučit se celou řadu poznatků, které mu mají jak na základní škole, tak i v pozdějším životě, pomoci zorientovat se zejména v problematice návykových látek. V následujícím výčtu jsou uvedeny základní znalosti a dovednosti, které by se dítě na základní škole mělo naučit.

1.-2. ročník

Dítě nastupuje na základní školu. Učí se mnoha dovednostem, zejména probíhá praktický nácvik modelových situací, se kterými se děti mohou potkávat jak ve škole tak i mimo ni. Pro vytváření optimálního sociálního klimatu je důležité vzájemné poznání žáků a pedagogů. Žák v tomto věku zná způsoby, jak jednoduše odmítnout návykovou látku, umí vyjmenovat základní zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užívání drog a zneužívání léků, a znát hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu. Dovede komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc a ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje či omezuje práva druhých či jich samých.

3.-5. ročník

Žáci by již mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě. Znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví, osvojují si zdravý životní styl. Podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví. Mají právní povědomí o zákonech omezujících kouření, konzumaci alkoholu a užívání a šíření drog. Vědí, kam se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje práva jeho či někoho jiného. Orientuje se v základních mezilidských vztazích, rozpozná projevy lidské nesnášenlivosti a dovede odmítnout návykovou látku ve styku s vrstevníky.

Druhý stupeň základních škol

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – někdy změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků na víceletá gymnázia, do sportovních tříd apod. a příchod nových spolužáků, zvýšené nároky na objem a strukturu učiva.

V prevenci této věkové kategorie mají také velký význam programy, které se realizují za účasti předem připravených vrstevníků - „peer programy“.

6. ročník

Program je vhodné založit na aktivní práci skupiny i každého jednotlivce. V rámci tohoto programu je třeba stanovit pravidla soužití ve skupině. Pravidla je optimální stanovit na základě prožitku aktivní formou tak, aby je žáci přijali za svá. Program je vhodné doplnit hrami s nácvikem verbální a nonverbální komunikace, hrou na sebepoznání, simulačními hrami a relaxačními aktivitami. Cílem je vytvořit dobře fungující tým žáků a učitelů.

7. ročník

Program musí reagovat na celou řadu změn, přinášejících zátěžové situace v tomto věkovém období. Rozvoj pubertálního období s celou řadou fyzických a psychických proměn je obdobím rizikovým pro nástup sociálně patologických jevů.

Je proto nutno pokračovat v budování kvalitního vrstevnického týmu, ve kterém se žáci cítí bezpečně a jistě. Opět je vhodné využít několikadenní intenzivní pobytové soustředění se zaměřením na hlubší vzájemné poznání účastníků, prohlubování vztahů důvěry, upevňování vztahů v kolektivu, trénink před manipulací, zvládání situací náročných na psychicko i fyzickou stránku a umění vyrovnat se s neúspěchem.

8. ročník

Program je vhodné realizovat výrazně aktivní formou. Osvědčenými metodami jsou brainstorming, diskuse, hraní rolí, rozhovor, empatie, kreslení a další. Posiluje se činnost jednotlivců, spolupráce ve skupině, volba vhodné komunikace, prosazování návrhů. Součástí programu by měly být hry na nácvik verbální a nonverbální komunikace, simulační hry a relaxační techniky, využití metody kritického myšlení. Pomocí projektů je vhodné ověřit kvalitu vytvořených postojů ke zdravému životnímu stylu a sociálně patologických jevům u dětí. Vhodnou součástí programu jsou kompenzační a relaxační aktivity sportovní a turistické.

9. ročník

Program by měl mapovat dosažené výsledky osobnostního a sociálního rozvoje, fixovat tyto dovednosti a postoje a využívat prvků předchozích programů. Převažovat by měly zážitkové aktivity a formy práce podporující příznivé klima ve třídě.

Do všech uvedených programů je vhodné integrovat i aktivity související s výukovými předměty (zdravověda, ekologie, přírodověda...) a naopak. Mnohé z aktivit se nabízí k širšímu využití v hodinách humanitního i přírodovědného zaměření. Doplnkové aktivity, jejichž cílem je seznámit žáky s pohybovými aktivitami, sportem a jejich funkcí zdravotní, relaxační, socializační a preventivní by měly být nedílnou součástí programů.

Nezastupitelnou roli v celém programu má kvalitní práce třídního učitele, který v roli manažera řídí a připravuje spolu s žáky jednotlivé programy. K tomu může napomoci i úprava rozvrhu tak, aby byl třídní učitel v pravidelném kontaktu se žáky a pomáhal jim společně s dalšími pedagogy řešit jejich školní i osobní problémy. Pozitivní formování třídního kolektivu není ani pro zkušeného pedagoga úkol vždy snadný.

Velmi efektivní pro komunikaci s žáky je komunitní kruh. Komunitní kruh je stěžejní metoda budování bezpečí, důvěry, soudržnosti a osobnostního rozvoje dětí ve třídě.

Komunitní kruh lze využít ve všech vyučovacích předmětech, nejen ve výchovných. Atmosféra ve třídě je otevřená, s prvky důvěry a ochoty si porozumět. Děti se učí pomáhat si, tolerovat se a respektovat se ve svých názorech a projevech.

6. Začlenění průřezových témat

Pro realizaci průřezových témat jsme zvolili jednotnou formu a tou je integrace obsahu tematických okruhů průřezových témat do vzdělávacího obsahu vyučovacích předmětů. Každé z těchto témat je obsaženo ve výuce prvního a stejně tak i druhého stupně, jak po nás požaduje RVP ZV. Každý jednotlivý tematický okruh je zpracován minimálně dvěma předměty, aby byla příležitost na něj nahlížet z různých úhlů.

Komentář k tabulkám průřezových témat:

V každé tabulce je uveden název průřezového tématu, v prvním sloupci je výčet jednotlivých tematických okruhů daného průřezového tématu, ve druhém sloupci předměty, v nichž jsou okruhy realizovány a ve třetím konkrétní ročníky, do nichž jsme učivo zařadili. S kterým konkrétním výstupem a učivem se náplň jednotlivých tematických okruhů pojí, lze dohledat v tabulkách osnov jednotlivých předmětů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA OSV		
1. Rozvoj schopnosti poznávání	Fyzika	6
	Matematika	2, 7, 9
	Přírodopis	7
2. Sebepoznání a sebepojetí	Kreslení forem	1, 3
	Ruční práce	3, 4
	Pracovní výchova	8
3. Seberegulace a sebeorganizace	Jazyk český	4
	Matematika	6
	Ruční práce	2, 4
	Pracovní výchova	8
4. Psychohygiena	Jazyk český	1
	Pracovní výchova	7
5. Kreativita	Hudební výchova	1, 7
	Jazyk český	3, 9
	Kreslení forem	1, 3
	Matematika	1, 4, 8
	Ruční práce	1, 3
	Pracovní výchova	6
	Výtvarná výchova	2, 5
6. Poznávání lidí	Člověk a svět	4
	Přírodopis	7
	Ruční práce	3
7. Mezilidské vztahy	Ruční práce	3
	Výtvarná výchova	2
8. Komunikace	Hudební výchova	3
	Anglický jazyk	5
	Jazyk český	4, 8
9. Kooperace a kompetice	Hudební výchova	4, 6
	Matematika	4, 9
	Pracovní výchova	7
10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Ruční práce	3, 4
	Pracovní výchova	6
	Výtvarná výchova	2
11. Hodnoty, postoje, praktická etika	Člověk a svět	4
	Společensko-kulturní praktikum	9
	Přírodopis	7

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA EV		
1. Ekosystémy	Přírodopis	6, 9
	Přírodovědné praktikum	7
	Člověk a svět	3, 5
	Zeměpis	7, 8
2. Základní podmínky života	Přírodopis	6, 9
	Člověk a svět	5
	Chemie	8
	Přírodovědné praktikum	7
3. Lidské aktivity a problémy životního stylu	Člověk a svět	3, 4
	Přírodopis	7
	Přírodovědné praktikum	8
	Zeměpis	8
4. Vztah člověka k prostředí	Člověk a svět	3
	Přírodopis	7, 8
	Přírodovědné praktikum	7
	Zeměpis	8

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH VMEGS		
1. Evropa a svět nás zajímají	Zeměpis	6
	Jazyk český	8, 9
2. Objevujeme Evropu a svět	Zeměpis	6, 7, 8
	Jazyk český	3
3. Jsme Evropané	Zeměpis	9
	Člověk a svět	5

MULTIKUTURNÍ VÝCHOVA MuV		
1. Kulturní difference	Zeměpis	7
	Výtvarná výchova	5
	Člověk a svět	5
2. Lidské vztahy	Hudební výchova	7
	Dějepis	9
	Přírodopis	7
	Zeměpis	9
3. Etnický původ	Společensko-kulturní praktikum	9
	Zeměpis	8
4. Multikulturalita	Anglický jazyk	7
	Zeměpis	8
5. Princip sociálního smíru a solidarity	Společensko-kulturní praktikum	9
	Dějepis	9

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA MeV		
1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Jazyk český	8
	Informatika	8
	Fyzika	9
2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Jazyk český	5
	Informatika	8
3. Stavba mediálních sdělení	Informatika	8
	Jazyk český	8
4. Vnímání autora mediálních sdělení	Jazyk český	8
	Informatika	8
	Výtvarná výchova	5
5. Fungování a vliv médií ve společnosti	Informatika	8
	Jazyk český	9
6. Tvorba mediálního sdělení	Jazyk český	5
	Informatika	8
	Matematika	5, 9
7. Práce v realizačním týmu	Jazyk český	3
	Informatika	8
	Hudební výchova	8

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA VDO		
1. Občanská společnost a škola	Jazyk český	9
	Ruční práce	3
2. Občan, občanská společnost a stát	Informatika	8
	Dějepis	9
	Společensko-kulturní praktikum	9
	Člověk a svět	5
3. Formy participace občanů v politickém životě	Dějepis	9
	Společensko-kulturní praktikum	9
4. Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Dějepis	9
	Společensko-kulturní praktikum	9

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Průřezová témata, 1. třída

Předmět	Výstup školy	Zkratka průř. tématu
Jazyk český	Žák respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Psychohygiena. OSV 1.
Matematika	Žák řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru do 20 a umí tyto operace zapsat.	OSV5.Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita.
Hudební výchova	Žák provádí jednoduché improvizace k vytvoření nálady, doprovodí příběh.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5
Ruční práce	Žák vystřihuje jednoduché tvary z papíru. Žák vytváří jednoduché výrobky z přírodnin.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj– Kreativita. OSV 5
Kreslení forem	Žák prožívá a vnímá pohybové kvality přímky (svislá, vodorovná, šikmá) a oblouku v mnohonásobných obměnách s důrazem na rytmus formy.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj– Kreativita. OSV 5
Kreslení forem	Žák vytvoří osově symetrický obraz k danému vzoru (vertikálně i horizontálně).	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí. OSV 2

Průřezová témata, 2.třída

Předmět	Výstup školy	Zkratka průř. tématu
Matematika	Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	OSV 1.Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání
Výtvarná výchova	Žák rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita (2. ročník). OSV 5 Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy (2. ročník). OSV 7
Výtvarná výchova	Žák interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí zkušeností.	Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (2. ročník). OSV 10
Ruční práce	Žák rozvíjí dovednost stříhat a lepit.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj: Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3
	Žák rozezná kvalitu vybraných materiálů (kámen, dřevo, látka, papír).	
	Žák vytváří jednoduché výrobky z tradičních i netradičních materiálů.	
	Žák si osvojí techniku háčkování krátkého sloupku.	
	Žák rozpozná ovčí vlnu a bavlnu.	

Průřezová témata, 3.třída

Předmět	Výstup školy	Průřezové téma
Umění	Žák uvede vystoupení spolužáka.	Mediální výchova – Práce v realizačním týmu. MeV 7
	Žák používá mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta).	
	Žák se vyjadřuje vzhledem ke komunikační situaci.	
Umění	Žák vypravuje, vede dialog, popíše oblíbený předmět nebo příhodu.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
	Žák na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	
Umění	Žák se zabývá prožitkovým způsobem vývoje písma (písmo obrázkové vlastnické značky, písmo klínové, hieroglyfické, vývoj znakového písma) – snaží se zapsat jednoduchý příběh různými způsoby, pracuje s hlínou, kůží, brkem apod.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět. VMEGS 2.
Umění	Žák na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Umění	Žák reaguje pohybem na znějící hudbu.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
	Žák improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	
Umění	Žák pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Stavitelství, řemesla, pěstitelství	Žák srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.	Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí. EV 4
Stavitelství, řemesla, pěstitelství	Žák rozlišuje čtyři základní živly a vnímá jejich působení a využití při práci, projevuje úctu k práci a k výsledkům pracovního procesu.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3
	Žák pojmenuje a popíše různé druhy povolání a pracovních činností v současnosti i v minulosti.	
Stavitelství, řemesla,	Žák roztřídí základní druhy obilovin.	Environmentální výchova – Ekosystémy.m EV 1

pěstitelství		
Hudební výchova	Žák zpívá ve skupině jeden z hlasů jednoduchého kánonu.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Komunikace. OSV 8
Hudební výchova	Žák realizuje hrou na flétnu na základě svých dispozic ve skupině (popřípadě i samostatně) jednoduché i složitější kánony.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice. OSV 9
Ruční práce	Žák si osvojí techniku tvarování keramické hlíny.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí. OSV 2
	Žák samostatně vytváří jednoduché výrobky z tradičních i netradičních materiálů.	
	Žák si osvojí techniku pletení hladce a obrace, ubírání a přidávání ok nebo háčkování krátkých a dlouhých sloupků.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5
	Žák vytvoří pokrývku hlavy.	
	Žák využívá při tvořivých činnostech poznatky o lidových tradicích.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Poznávání lidí. OSV 6
	Žák tvoří vlastní návrhy výrobků a začíná volit vhodné nástroje a pomůcky k výrobě potřebné.	
	Žák uvede své pracovní místo do pořádku a dodržuje zásady hygieny.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy. OSV 7
Cvičení smyslů	Žák vnímá vztah „uvnitř a vně“ jako pohybovou kvalitu; okolí formy utváří jako její organickou součást.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5
	Žák dotváří středově orientované formy do harmonického celku.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí. OSV 2

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Průřezová témata, 4.třída

Předmět	Výstup školy	Průřezové téma
Umění	Žák volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Komunikace. OSV 8.
Umění	Žák vnímá formy kolem sebe a dotváří jejich okolí ve výtvarném projevu.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3.
Matematika	Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice. OSV 9.
Matematika	Žák čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Matematika	Žák řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Člověk a svět	Žák pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Poznávání lidí. OSV 6
Člověk a svět	Žák popíše současnost a minulost v našem životě.	Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika. OSV 11
	Žák začlení svou obec do Moravskoslezského kraje.	Environmentální výchova – Lidská aktivity a problémy životního prostředí. EV 3
	Žák posoudí rozdíl mezi přírodními a umělými prvky okolní krajiny.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3
Hudební výchova	Žák realizuje hrou na flétnu na základě svých dispozic ve skupině (popřípadě i samostatně) jednoduché i složitější kánony.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice. OSV 9
Ruční práce	Žák přesně stříhá a vystřihuje a lepí.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí. OSV 2
	Žák samostatně vytváří jednoduché výrobky z tradičních i netradičních materiálů.	
	Žák si vytváří svůj vlastní návrh na křížkovou výšivku.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3
	Žák vyšívá dle svého návrhu.	
	Žák si osvojí vyšívání křížkovým stehem.	
	Žák si rozvíjí dovednosti při šití a stříhání látky.	Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací schopnosti. OSV 10
	Žák volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému	

	materiálu.	
	Žák uvede své pracovní místo do pořádku.	
	Žák dodržuje zásady hygieny.	
	Žák pečuje o nenáročné rostliny.	

Průřezová témata, 5.třída

Předmět	Výstup školy	Průřezové téma
Český jazyk	Žák shrne obsah odstavce	Mediální výchova – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality. MeV 2.
Český jazyk	Žák sestaví zprávu.	Mediální výchova – Tvorba mediálního sdělení. MeV 6.
	Žák popíše děj.	
Matematika	Žák čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy.	Mediální výchova – Tvorba mediálního sdělení. MeV6.
Člověk a svět	Žák objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.	Multikulturní výchova – Kulturní difference. MuV 1
Člověk a svět	Žák vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického.	Multikulturní výchova – Kulturní difference. MuV 1
Člověk a svět	Žák zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	Výchova myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané. VMEGS 3
Člověk a svět	Žák rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.	Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost a stát. VDO 2
Člověk a svět	Žák zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
	Žák zdůvodní podstatné vzájemné vazby mezi organismy a nachází mezi nimi shody a rozdíly.	Environmentální výchova – Základní podmínky života. EV 2
	Žák si všímá přizpůsobení organismů různým prostředím.	
Člověk a svět	Žák objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
Člověk a svět	Žák na základě pozorování přírody objasní roli lišejníků jako indikátorů čistoty životního prostředí.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
Člověk a svět	Žák objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Člověk a svět	Žák porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech.	Multikulturní výchova – Kulturní difference. MuV 1
Výtvarná výchova	Tvary zvířat nechat vznikat z barvy. Malování v souvislosti s přírodopisem. Tématika vyprávěcí látky (mytologie). Nálady z říše rostlin.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita (5. ročník). OSV 5

Průřezová témata, 6.třída

Předmět	Výstup školy	Zkratka průř. tématu
Matematika	Žák provádí sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru racionálních čísel.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3.
	Žák určí správné pořadí početních výkonů v příkladu.	
	Žák provádí písemné dělení s desetinným číslem v dělenci i v děliteli.	
Matematika	Žák načrtne a sestojí rovnostranný, rovnoramenný, obecný, pravoúhlý i tupoúhlý trojúhelník, umí rozdělit kruh na 6-, 8-, 12-, 16-úhelník.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3.
Fyzika	Žák uvede příklady jevů rezonance a akustického odrazu a jejich využití.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1
	Žák z pozorování vyvodí, jak v nástroji vzniká zvuk.	
	Žák určí prostředí vhodné pro šíření zvuku.	
Přírodopis	Žák popíše a porovná jednotlivé orgány rostlin a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku.	Environmentální výchova – Základní podmínky života. EV 2
	Žák používá při popisu rostliny základní botanické názvy.	
Přírodopis	Žák uvede nejvýznamnější zástupce opylovačů.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
	Žák odvodí a objasní na základě pozorování jejich způsob života živočichů a jejich přizpůsobení danému prostředí.	
Zeměpis	Žák organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět. VMEGS 2
Zeměpis	Žák prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybu Země na život lidí a organismů.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět. VMEGS 2
Zeměpis	Žák porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá. VMEGS 1
Hudební výchova	Žák společně s ostatními doprovodí vhodnými tanečními kroky hudbu určenou k tanci, rozpozná některé z tanců různých stylových období.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5
Pracovní	Žák pod vedením učitele provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj –

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

výchova	Žák řeže, rašpluje, vyřezává, brousí, upíná materiál.	Řešení problémů a rozhodovací schopnosti. OSV 10
	Žák tvaruje materiál.	
	Žák s pomocí učitele řeší jednoduché technické úkoly vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí.	
	Žák organizuje a plánuje svoji činnosti.	
	Žák vypracovává jednoduchý náčrt výrobku.	
	Žák vyrábí užité předměty.	
	Žák dodržuje obecné zásady bezpečnosti a ochrany při práci a pobytu v dílně.	

Průřezová témata, 7.třída

Předmět	Výstup školy	Průřezové téma
Anglický jazyk	Žák sestaví jednoduché písemné sdělení týkající se probíraných tematických okruhů.	MuV 4.Multikulturní výchova – Multikulturalita
Matematika	Žák odhaduje a vypočítá obsah a obvod čtyřúhelníků – čtverce, obdélníku, kosočtverce, kosodélníku, lichoběžníku.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1.
Matematika	Žák načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar, přenáší obrazce v osově a středově souměrnosti.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1.
Přírodopis	Žák rozlišuje potraviny podle původu a posoudí jejich hodnotu s ohledem na obsah základních živin.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3
Přírodopis	Žák se orientuje v zásadách zdravé výživy a v prevenci nemocí souvisejících s trávením a způsobem výživy.	Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí. EV 4
Přírodopis	Žák uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc.	Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika. OSV 11
Přírodopis	Žák projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Poznávání lidí. OSV 6
	Žák optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví.	Multikulturní výchova – Lidské vztahy. MuV 2
	Žák samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1
	Žák projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc.	
Přírodopis	Žák dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Poznávání lidí. OSV 6
	Žák v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	odpovědnost za bezpečné sexuální chování.	Multikulturní výchova – Lidské vztahy. MuV 2 Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1
	Žák usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví.	
	Žák vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti proti manipulaci a agresí.	
Zeměpis	Žák vymezí na mapě světadíly v souvislosti s oceány a moři a srovnává jejich postavení.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
	Žák porovnává, jaké změny ve vybraných regionech nastaly, nastávají a mohou nastat, a co je jejich příčinou	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět. VMEGS 2
Zeměpis	Žák porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry Afriky, Asie, Austrálie.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět. VMEGS 2 Multikulturní výchova – Kulturní difference. MuV 1
Hudební výchova	Žák na základě svých individuálních dispozic hraje na zobcové flétny jednoduché i vícehlasé písně a skladby.	Multikulturní výchova – Lidské vztahy. MuV 2 Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5
	Žák dle svých individuálních dispozic samostatně intonuje a s přesným zachycením dynamiky a rytmu zpívá dané písně.	
	Žák na základě individuálních schopností vytváří jednoduché doprovody k písňím a skladbám (flétny, zpěv, klavír).	
	Žák sleduje jednoduché skladby (k dispozici může mít notový zápis), popíše jejich náladu a na elementární úrovni je porovnává.	
Pracovní výchova	Žák samostatně provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Psychohygiena OSV 4
	Žák dodržuje obecné zásady bezpečnosti.	
	Žák dbá na bezpečnost a hygienu při práci.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice. OSV 9
	Žák chrání sebe i spolužáky správným užíváním nástrojů a nářadí.	
Výtvarná výchova	Vyprávěcí látka (mytologie) je východiskem pro kreslení forem pletených pásů a proplétaných ornamentálních motivů. Linie se nekříží, ale vytvářejí dojem proplétání.	Multikulturní výchova – Kulturní difference (5. ročník). MuV 1

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Spirály, spirálové pásy, spirálová pečeť. Formy z řecké a etruské kultury. Geometrické formy (viz počty a matematika). Tvarování užitečných předmětů.	
Výtvarná výchova	Žák porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace, nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Mediální výchova – Vnímání autora mediálních sdělení (5. ročník). MeV 4
Výtvarná výchova	Žák při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné).	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita (5. ročník). OSV 5

Průřezová témata, 8.třída

Předmět	Výstup školy	Průřezové téma
Český jazyk	Žák odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji.	Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení. MeV 1.
Český jazyk	Žák se dorozumívá kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Komunikace. OSV 8.
Český jazyk	Žák využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytváří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z textu; samostatně připraví a přednese referát.	Mediální výchova – Stavba mediálních sdělení.MeV 3.
Český jazyk	Žák si osvojí pravidla komunikace.	Mediální výchova – Vnímání autora mediálních sdělení. MeV 4.
Český jazyk	Žák uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře do roku 1848.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá. VMEGS 1.
Matematika	Žák analyzuje a řeší jednoduché slovní úlohy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Matematika	Žák matematizuje jednoduché reálné situace s využitím grafů, tabulek, určí četnost znaku a aritmetický průměr.	Osobnostní a sociální výchova –Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Matematika	Žák analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Matematika	Žák řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Informatika	Žák ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost.	MeV 5. Mediální výchova – Fungování a vliv médií ve společnosti.
Informatika	Žák napíše, zformátuje a uloží text v textovém editoru.	MeV 6.Mediální výchova – Tvorba mediálního sdělení.
Informatika	Žák vytvoří graficky upravený text.	MeV 7. Mediální výchova – Práce

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

		v realizačním týmu.
Informatika	Žák používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji.	MeV 4. Mediální výchova – Vnímání autora mediálních sdělení.
Informatika	Žák zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě.	MeV 3. Mediální výchova – Stavba mediálních sdělení.
Informatika	Žák uvede příklad mediální manipulace s informacemi.	MeV 2. Mediální výchova – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.
Informatika	Žák rozpozná některé prvky využívané k mediální propagandě.	MeV 1. Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení.
Informatika	Žák objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání.	VDO 2. Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost a stát.
Chemie	Žák vyhledá a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy a zemního plynu.	Environmentální výchova – Základní podmínky života. EV
Přírodopis	Žák popíše umístění a funkci jednotlivých orgánů podle obrázku a zhotoví nákres orgánových soustav člověka.	Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí. EV 4
	Žák popíše cestu potravy od jejího příjmu a zpracování přes vstřebání a přenos krví až po vyloučení z organismu.	
	Žák chápe úlohu krve v procesu trávení a dýchání.	
	Žák popíše s pomocí skeletu nebo obrázku lidskou kostru, užívá správné terminologie a vysvětlí funkci a stavbu jednotlivých kosterních elementů.	
Přírodopis	Žák rozlišuje vývojové stupně člověka.	Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí. EV 4
Přírodovědné praktikum	Žák změří základní veličiny, volí vhodné měřicí prostředky a jednotky a zjištěné údaje přehledně zapíše.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3
	Žák navrhne a sestaví jednoduchý experiment a zaznamená jeho průběh.	

	Žák navrhne a sestaví model jednoduchého stroje z žákovské sestavy pro mechaniku. Žák umí jasně formulovat pomůcky, postup práce i závěry při pokusech a zaznamenat jej písemně do protokolů. Žák vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci. Žák zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci.	
Přírodovědné praktikum	Žák objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3
Zeměpis	Žák posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3
Zeměpis	Žák lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech.	Multikulturní výchova –Multikulturalita. MuV 4
Zeměpis	Žák posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa.	Multikulturní výchova – Etnický původ. MuV 3
Zeměpis	Žák porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět. VMEGS 2
Zeměpis	Žák porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
Zeměpis	Žák prakticky uvede vztahy přírody a společnosti.	Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí. EV 4
Hudební výchova	Žák využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	Mediální výchova – Práce v realizačním týmu.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák vytvoří v některém textovém nebo prezentačním programu pozvánku na hudební představení.	MeV 7
Pracovní výchova	Žák samostatně provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí. OSV 2
	Žák samostatně řeší jednoduché technické úkoly vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3

Průřezová témata, 9.třída

Předmět	Výstup školy	Průřezové téma
Český jazyk	Žák rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj.	Mediální výchova – Fungování a vliv médií ve společnosti. MeV 5.
Český jazyk	Žák vytvoří ročníkovou práci na zvolené téma.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Český jazyk	Žák rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty.	Výchova demokratického občana – Občanská společnost a škola. VDE 1.
Český jazyk	Žák uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře od druhé poloviny 19. století.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá. VMEGS 1.
Matematika	Žák zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností v oboru přirozených čísel, desetinných i racionálních čísel, účelně využívá kalkulátor.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1.
Matematika	Žák na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj: Kooperace a kompetice. OSV 9.
Matematika	Žák matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním, umocňuje mnohočleny.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1.
Matematika	Žák vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem, seznámí se s lineární funkcí, nepřímou úměrností, s kvadratickou a goniometrickou funkcí a jejich vlastnostmi.	Mediální výchova – Tvorba mediálního sdělení. MeV 6
Dějepis	Žák uvede klady a nedostatky demokratických systémů. Žák uvede příklad soukromého a státního vlastnictví.	Výchova demokratického občana – Formy participace občanů v politickém životě. VDO 3 Výchova demokratického občana – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování. VDO 4
Dějepis	Žák charakterizuje totalitní systémy a důsledky jejich existence pro svět,	Výchova demokratického občana – Občan,

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a nacionalismu.	občanská společnost a stát. VDO 1
	Žák vyloží na příkladech antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv.	
Dějepis	Žák posoudí postavení rozvojových zemí. Žák se dokáže orientovat v problémech současného světa. Žák uvede příklady mezinárodního terorismu.	Multikulturní výchova – Princip sociálního smíru a solidarity. MuV 5 Multikulturní výchova – Lidské vztahy. MuV 2
Společensko-kulturní praktikum	Žák zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování, rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi.	Multikulturní výchova – Princip sociálního smíru a solidarity. MuV 5
Společensko-kulturní praktikum	Žák objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů a orientuje se ve smyslu voleb pro každodenní život občanů.	Výchova demokratického občana – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování. VDO 4
Společensko-kulturní praktikum	Žák přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva druhých lidí, objasní právní význam důležitých vztahů a dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování.	Výchova demokratického občana – Formy participace občanů v politickém životě. VDO 3
		Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika. OSV11
		Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost a stát. VDO 2
Společensko-kulturní praktikum	Žák uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva.	Multikulturní výchova – Etnický původ. MuV 3
Fyzika	Žák na příkladu vysvětlí neustálý pohyb, kmitání částic a jeho praktické důsledky a využití.	Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení. MeV 1
	Žák rozlišuje různé druhy záření, jejich vliv na zdraví člověka a životní prostředí.	
Přírodopis	Žák popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1 Environmentální výchova – Základní podmínky života. EV 2
Přírodopis	Žák uvede příklady vlivu prostředí na utváření organismů.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
Zeměpis	Žák zhodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry,	Multikulturní výchova – Lidské vztahy. MuV

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu.	2
	Žák uvede příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané. VMEGS 3

V. Učební plán

Poznámky:

Názvy předmětů pro 1. stupeň

Český jazyk	JČ
Matematika	M
Kreslení forem	KF
Člověk a svět	ČaS
Počítače	Poč
Anglický jazyk	AJ
Německý jazyk	NJ
Ruský jazyk	RJ
Hudební výchova	HV
Výtvarná výchova	VV
Tělesná výchova	TV
Ruční práce	RP
Cvičení smyslů	CvS

Názvy předmětů pro 2. stupeň

Český jazyk	JČ
Matematika	M
Dějepis	D
Zeměpis	Z
Přírodopis	Př
Fyzika	F
Chemie	Ch
Anglický jazyk	AJ
Německý jazyk	NJ
Ruský jazyk	RJ
Informatika	Inf
Hudební výchova	HV
Výtvarná výchova	VV
Tělesná výchova	TV
Pracovní výchova	PV
Přírodovědné praktikum	PP
Člověk a umění	ČaU
Společensko-kulturní praktikum	SKP

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Jednou ze specifik waldorfské pedagogiky je výuka v tzv. blocích, která je pojmenována jako epochové vyučování, o němž podrobněji pojednáváme v charakteristice školního vzdělávacího programu v kapitole Epochové vyučování. Hlavní předměty (český jazyk, matematika, člověk a svět, dějepis, zeměpis, přírodopis, fyzika, chemie a kreslení forem) jsou vyučovány koncentrovaným způsobem 2 – 4 týdny každý den ve 90 minutách hlavního (epochového) vyučování. To odpovídá zákonitostem učení jako prožívání, jako hlubokého pronikání, ponoru do osvojovaných poznatků a je ve shodě se zákonitostmi a funkcí pamětního vštěpování a zapomínání. Epochy probíhají ráno, po nich následuje velká přestávka a zbytek vyučovacích hodin již pokračuje v klasických vyučovacích jednotkách.

Z toho ovšem vyplývá poněkud komplikovanější převod vyučovacích hodin pro učební plán. Jeden epochový týden představuje 10 vyučovacích hodin v daném předmětu. Epochy máme rozpočítány na 38 týdnů. Zde je přehled výuky všech epoch v jednotlivých ročnících:

1. stupeň

	1. ROČ.	2. ROČ.	3. ROČ.	4. ROČ.	5. ROČ.
Český jazyk	13 týdnů	13 týdnů	19 týdnů	17 týdnů	7 týdnů
Matematika	13 týdnů	13 týdnů	9 týdnů	8 týdnů	8 týdnů
Kreslení forem	10 týdnů	10 týdnů	-	-	-
Člověk a svět	2 týdny	2 týdny	10 týdnů	13 týdnů	23 týdnů

2. stupeň

	6. ROČ.	7. ROČ.	8. ROČ.	9. ROČ.
Český jazyk	4 týdny	4 týdny	4 týdny	3 týdny
Matematika	4 týdny	4 týdny	3 týdny	4 týdny
Dějepis	8 týdnů	7 týdnů	7 týdnů	7 týdnů
Zeměpis	7 týdnů	7 týdnů	6 týdnů	6 týdnů
Přírodopis	8 týdnů	4 týdny	6 týdnů	6 týdnů
Fyzika	7 týdnů	7 týdnů	6 týdnů	6 týdnů
Chemie		4 týdny	6 týdnů	6 týdnů

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Zde jsou tabulky, v nichž jsou uvedeny hodiny odučené v klasických 45-minutových jednotkách. Čísla vyjadřují počet hodin v týdnu, v předposledním řádku jsou hodiny odučené v průběhu týdnu epochově, poslední řádek ukazuje celkový počet hodin, který se žáci učí v průběhu jednoho týdne:

1. stupeň

	1. ROČNÍK	2. ROČNÍK	3. ROČNÍK	4. ROČNÍK	5. ROČNÍK
Český jazyk	1,5	2	2	2	2
Matematika	1,5	2	1	2	1
Anglický jazyk	1	1	3	3	3
Druhý cizí jazyk	1	1	2	2	2
Hudební výchova	1	1	1	1	1
Výtvarná výchova	1	1	1	1	1
Tělesná výchova	2	2	2	2	2
Ruční práce	1	1	1	1	2
Cvičení smyslů	1	1	1	1	1
Počítače	0	0	0	0	1
Epochové vyučování	10	10	10	10	10
<u>Týdenní počet hodin pro ročník</u>	21	22	24	25	26

2. stupeň

	6. ROČNÍK	7. ROČNÍK	8. ROČNÍK	9. ROČNÍK
Český jazyk - cvičení	3	3	4	4
Matematika - cvičení	3	3	4	4
Anglický jazyk	3	3	3	3
Druhý cizí jazyk	2	2	2	2
Hudební výchova	2	2	1	1
Výtvarná výchova	2	2	1	1
Tělesná výchova	2	2	2	2
Pracovní výchova	2	2	2	2
Informatika	0	0	1	0
Přírodovědné praktikum	0	0	1	0
Člověk a umění	0	0	1	1
Společensko-kulturní praktikum	0	0	0	2
EPOCHOVÉ vyučování	10	10	10	10
<u>Týdenní počet hodin pro ročník</u>	29	29	32	32

1. stupeň

	1.	2.	3.	4.	5.	Celkem	RVP	Přesuny
Český jazyk	5	5,5	7	6,5	4	28	35	4 do KF, 2 do Eu a 1 do ČaS
Kreslení forem	2,5	2,5	0	0	0	5	0	z JČ 4, z VV 1
Cvičení smyslů	1	1	1	1	1	5	0	z JČ 2, z M 1, z disp. 2
Matematika	5	5,5	3,5	4	3	21	20	z disp. 1,
Počítače	0	0	0	0	1	1	1	
Člověk a svět	0,5	0,5	2,5	3,5	6	13	12	z JČ 1
Anglický jazyk	1	1	3	3	3	11	9	z disp. 2
Druhý jazyk	1	1	2	2	2	8	0	z HV 1, z disp. 7
Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	6	1 do DJ
Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	5	6	1 do KF
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	10	
Ruční práce	1	1	1	1	2	6	5	z disp. 1
Disponibilní							14	7 do DJ, 2 do AJ, 2 do M, 2 do Eu a 1 do RP
Celkem	21	22	24	25	26	118	118	

2. stupeň

	6.	7.	8.	9.	Celkem	RVP	Přesuny
Český jazyk	4	4	5	5	18	15	3 z disp.
Matematika	4	4	5	5	18	15	3 z disp.
Dějepis	2	2	2	2	8	11	2 do HV a 1 do SKP
Přírodopis	2	1	1,5	1,5	6	21	1 z TV a 1 z disp.
Zeměpis	2	2	1,5	1,5	7		
Fyzika	2	2	1,5	1,5	7		
Chemie		1	1,5	1,5	4		1 z TV
Informatika			1		1	1	
Anglický jazyk	3	3	3	3	12	12	
Druhý cizí jazyk	2	2	2	2	8	0	8 z disp.
Hudební výchova	2	2	1	1	6	5	2 z D
Výtvarná výchova	2	2	1	1	6	5	1 z disp.
Tělesná výchova	2	2	2	2	8	10	1 do PŘ a 1 do Ch
Pracovní výchova	2	2	2	2	8	3	5 z disp.
Společensko-kulturní praktikum				2	2	0	1 z D a 1 z disp.
Člověk a umění				1	1	0	1 z disp. a 1 z HV
Přírodovědné praktikum			1		1	0	1 z disp.
Disponibilní						24	8 do DJ, 5 do PV, 1 do VV, 1 do UP, 3 do JČ, 3 do M, 1 do PŘ a 1 do PP
Hodin týdně	29	29	32	32	122	122	

VI. Učební osnovy

Český jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět český jazyk je vyučován hlavně v epochách, které umožňují hlubší propracování daného tématu. V průběhu celého roku je pak probrané učivo procvičováno a rozšiřováno v hodinách cvičení – 45 min. jednotka(časová dotace pro každý ročník viz tabulka).

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
Epochové týdny	13	13	19	17	7	4	4	4	3
Cvičení týdně	1,5	2	2	2	2	3	3	4	4

Předmět čerpá očekávané výstupy ze vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace, Umění a kultura, Etická výchova. Dále se zde bude realizovat učivo z průřezových oblastí Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova, Výchova demokratického občana a Výchova k myšlení v evropských souvislostech. Ve vyučování českého jazyka a literatury je využívána hromadná, skupinová, případně individuální forma výuky, tyto formy lze navzájem kombinovat. Výuka bude realizována převážně ve třídě. Na prvním stupni poskytuje 4 hodiny dotace předmětu Kreslení forem a 1 hodinu předmětu Člověk a svět. Chybějící hodiny na druhém stupni čerpá český jazyk z disponibilní časové dotace.

Ve 3. a 4. ročníku budou v rámci epochového vyučování českého jazyka zařazeny dvě dvoutýdenní epochy s uměleckým zaměřením: hudební, výtvarné nebo pracovní činnosti. Posilujeme tím umělecký přístup k učivu a z toho vyplývající způsob vyučování, který je charakteristický pro naši školu. Výuka umění bude probíhat ve třídě nebo v učebně výtvarné či hudební výchovy. Vhodné je začlenění do výuky i několik exkurzí, kde se žáci seznámí s praktickým využitím nabytých poznatků a spojí si učivo probírané ve škole s jeho aplikací v každodenním životě. Výstupy pro tyto epochy uvádíme v tabulkách zvlášť.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Český jazyk

Kompetence k učení

Vedeme žáky k postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů. Usilujeme, aby žáci zvládli běžná pravidla mezilidské komunikace daného kulturního prostředí.

Učíme žáky samostatně získávat informace z různých zdrojů a zvládat práci s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření.

Umožňujeme žákům řídit vlastní rozsah a tempo získávání poznatků podle svých schopností.

Vedeme žáky k vyhledávání a třídění informací a jejich využívání v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.

Umožňujeme žákům, aby poznávali smysl a cíl učení, měli k němu pozitivní vztah, posoudili vlastní pokrok a určili překážky či problémy bránící učení. Vedeme žáky k plánování, k volbě způsobu, jakým by mohli své učení zdokonalit. Učíme je kriticky hodnotit výsledky svého učení a následně o nich diskutovat.

Umožňujeme žákům prožívat slovesné umělecké dílo, aby dokázali sdílet čtenářské zážitky, rozvíjet pozitivní vztah k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a rozvíjet emocionální a estetické vnímání.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky k samostatnému řešení problémů; užívání logických postupů.

Učíme je ověřovat prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikovat při řešení obdobných nebo nových problémových situací. Vytváříme tak prostor pro sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů.

Učíme žáky vyhledávat informace vhodné k řešení problému, nacházet jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívat získané vědomosti, nenechat se odradit případným nezdarem a vytrvale hledat konečné řešení problému.

Vedeme žáky ke kritickému myšlení, podněcujeme je k uvážlivým rozhodnutím, aby byli schopni je obhájit, uvědomili si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů hodnotili.

Kompetence komunikativní

Učíme žáky formulovat a vyjadřovat vlastní myšlenky a názory výstižně, souvisle a kultivovaně v ústním i písemném projevu.

Vedeme žáky k tomu, aby naslouchali názorům spolužáků a vyučujících, porozuměli jim, vhodně na ně reagovali a obhajovali svůj názor vhodnou argumentací.

Poskytujeme žákům prostor pro využití informačních a komunikačních prostředků a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Při diskusi o estetických kvalitách výtvarných děl učíme žáky správně se vyjadřovat, naslouchat ostatním názorům a věcné argumentaci.

Kompetence sociální a personální

Rozvíjíme u žáků účinnou spolupráci ve skupině, umožníme jim, aby se společně s pedagogy podíleli na vytváření pravidel práce v týmu a na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňovali kvalitu společné práce.

Učíme žáky podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby dokázat poskytnout pomoc nebo o ni požádat.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Umožníme žákům přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňovat zkušenosti druhých lidí, respektovat různá hlediska a čerpat poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Vedeme žáka k vytváření pozitivní představy o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Učíme žáky pracovat na společném výtvarném artefaktu, hodnocením vlastních výtvarných prací je vedeme k vytváření schopnosti sebehodnocení, sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence občanské

Učíme žáka respektovat přesvědčení a názory druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot. Posilujeme schopnosti žáků vcítit se do situace druhého, odmítat hrubé zacházení a zaujmout k němu odmítavý postoj.

Vedeme žáky k pochopení základních principů, na nichž spočívají zákony a společenské normy, k uvědomění si svých práv a povinností ve škole i mimo ni.

Učíme žáky rozhodovat se zodpovědně podle dané situace, poskytnout dle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

Vedeme žáky k úctě a udržování našich tradic a kulturního i historického dědictví, k pozitivnímu postoji k uměleckým dílům, smyslu pro kulturu a tvořivost, aktivnímu zapojení do kulturního dění.

Vedeme žáky k odpovědnému a etickému přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu či jiných médiích.

Seznamujeme žáky s nejrůznějšími problémovými situacemi ve škole i mimo ni, učíme je rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o nesrovnalostech a jejich příčinách. Poskytujeme jim dostatek prostoru k promyšlení a naplánování způsobu řešení problémů s využitím vlastního úsudku a zkušeností.

Vedeme žáky k respektu, ochraně a ocenění našich tradic a kulturního i historického dědictví.

Vnímáním výtvarných uměleckých děl rozvíjíme smysl pro kulturu a tvořivost.

Vedeme žáky podílet se na kulturních akcích a prezentaci školy vlastní tvořivou aktivitou.

Kompetence pracovní

Učíme žáky, aby přistupovali k výsledkům pracovní činnosti z hlediska kvality, společenského významu a ochrany kulturních a společenských hodnot

Podněcujeme žáky, aby využívali znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činili podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Vedeme žáky ke správnému používání výtvarných nástrojů a pomůcek, s jejichž pomocí realizuje výtvarné, hudební nebo jiné umělecké zadání.

Vedeme žáky k náhledu na své výsledky z hlediska estetických, kulturních a společenských hodnot.

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák čte plynule a s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti.	Žák čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti hůlkovým písmem.	Čtení hlásek, slov a jednoduchého známého textu hůlkovým písmem, hlasité a tiché čtení, vyvození hlásek v podobě hůlkového písma, čtení jako konfrontace známého textu. Věta, slovo, slabika hláska, analyticko – syntetická činnost, otázka. Tečka, čárka, otazník, vykřičník, uvozovky.	
Žák porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.	Žák porozumí jednoduchým pokynům přiměřené složitosti.	Reakce na ústní pokyn učitele, řešení hádanek, vyřizování jednoduchého vzkazu.	
Žák respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru.	Žák respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru.	Komunikační výchova.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Psychohygiena. OSV 1.
Žák pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost.	Žák pečlivě vyslovuje a opravuje svou nesprávnou výslovnost.	Říkadla, verše, zkvalitnění výslovnosti nápodobou, vyprávění známých pohádek, verše k ročním období a ročním svátkům, dramatizace pohádek, jazykolamy.	
Žák v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	Žák v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	Žák volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	Komunikační výchova.	
Žák na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	Žák na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	Vyprávění známých pohádek, vlastních zážitků, vyjádření vlastních přání.	
Žák zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním.	Žák správně sedí a drží psací potřeby při psaní.	Psaní.	
Žák píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev.	Žák píše správné tvary velkých tiskacích písmen a číslic, kontroluje vlastní písemný projev.	Psaní správných tvarů velkých tiskacích písmem a číslic – římských (do XII) a arabských (do 100), kreslení forem – rovná a oblá linie, řádkování sešitů blokem.	
Žák píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení.	Žák správně přepíše text z tabule a samostatně napsat větu.	Opis.	
Žák rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky.	Žák rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky.	Délka samohlásek, výslovnost souhlásek, čtení hlásek v podobě velkého písma.	
Žák čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku.	Žák čte a přednáší z paměti literární texty přiměřené věku.	Přednes nápodobou, článek, nadpis, řádek, odstavec, přednes průpovědí, převyprávění příběhů.	
Žák si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel	Žák si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování	Představení se, vytvoření základní komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená	Výstup z Etická výchova.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci.	jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci.	komunikace.	
Žák vyjadřuje city v jednoduchých situacích.	Žák vyjadřuje city v jednoduchých situacích.	Identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu.	Výstup z Etická výchova.

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti.	Žák čte malým a velkým tiskacím písmem plynule a s porozuměním texty přiměřeného rozsahu.	Věta, analytický způsob čtení, čtení krátkého textu malým tiskacím písmem, čtení vlastního textu, pochopení textu. Středník, dvojtečka, pomlčka, uvozovky.	
Žák na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	Žák na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	Vyprávění známých bajek a legend, vlastních zážitků, vyjádření vlastních přání.	
Žák píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev.	Žák správně píše malá tiskací písmena, spojuje je do slabik, kontroluje vlastní písemný projev.	Psaní správných tvarů malých tiskacích a psacích písmen a číslic, opisování z tabule, samostatné psaní vlastního krátkého textu v jednoduchých větách, psaní jednoduchého textu podle diktátu. Kreslení forem.	
Žák rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky.	Žák píše velké písmeno na začátku věty a ve vlastních jménech.	Rozlišování malých i velkých písmen celé abecedy, rozkládání slov na hlásky, slabiky a slova v pohybu, význam slabiky pro dělení slov. Grafická podoba věty a souvětí.	
	Žák rozdělí slovo na konci řádku.		
Žák píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení.	Žák píše správně jednoduchá sdělení.	Psaní krátkých vět, opisování krátkých vět z tabule.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves.	Žák užívá v mluveném projevu správné tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves.	Vyprávění známých bajek a legend.	
Žák rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky.	Žák rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího.	Věta oznamovací, tázací, rozkazovací. Pořádek slov ve větě.	
Žák odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.	Žák odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, velká písmena na začátku věty a u vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.	Měkké, tvrdé a obojetné souhlásky. Skupiny hlásek bě-, pě-, vě-. Velké písmeno na začátku věty a ve vlastních jménech.	
Žák čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku.	Žák plynule čte a recituje.	Přednes básní, přednes průpovědí.	
Žák vyjadřuje své pocity z přečteného textu.	Žák vyjadřuje své pocity z přečteného a slyšeného textu.	Poslech a vyprávění bajek a legend. Děj – základ vypravování. Sled událostí v příběhu. Slova stejného a blízkého významu.	
Žák rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění.	Žák rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších.	Vyprávění bajek a legend. Recitace jednoduchých básní a říkadel. Recitace průpovědí.	
	Žák vytvoří krátký popis.	Jednoduchý popis.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností.	Žák pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností.	Dramatizace a ilustrace bajek a legend. Doprovod recitace básní pohybem.	
Žák si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých.	Žák si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých.	Projevování pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu, zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých	Výstup z Etická výchova.
Žák zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky.	Žák zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky.	darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství	Výstup z Etická výchova.

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti.	Žák plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti.	Čtení textu tiskacím i psacím písmem. Hlasité čtení, čtení knih, časopisů, vyhledávání v textu, porozumění textu.	
	Žák vybere z nabídky vhodný nadpis.		
	Žák vystihne hlavní myšlenku textu.		
Žák posuzuje úplnost, či neúplnost jednoduchého sdělení.	Žák sestaví z vět (či krátkých odstavců) na základě časové a příčinné souvislosti příběh, sdělení.		
Žák reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	Žák vyslechne vzkaz a reprodukuje ho další osobě.	Vyřizování vzkazů v běžných životních situacích rozdílným adresátům. Představení sebe sama.	
Žák volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	Žák na základě zadání předvede s náležitou intonací, přízvukem a tempem řeči různá sdělení - oznámení, příkaz, prosbu, omluvu – a respektuje při tom rozdílného adresáta.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák se vhodně představí ostatním dětem, dospělému.		
Žák v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	Žák v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	Recitace, vyprávění příběhů Starého zákona, vyprávění podle časové a dějové posloupnosti, přednes, popis předmětu, jazykolamy, vyjádření hodnotícího postoje.	
Žák na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	Žák na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	Vyprávění příběhů Starého zákona, vyprávění vlastních zážitků, popis mimořádné postavy, vyjádření vlastních přání, postojů. Slovní přízvuk.	
Žák píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev.	Žák píše správné tvary tiskacích i psacích písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev.	Psaní správných tvarů psacího písma celé abecedy perem, vývoj písma, záznam vlastních zážitků nebo textu ve spojitosti s epochami. Psaní jednoduchého textu podle diktátu, krasopis.	
Žák píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení.	Žák píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení.	Opis textů. Samostatné psaní krátkých vět a jednoduchých sdělení.	
Žák porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná.	Žák porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem podobná a příbuzná, popíše stavbu slova.	Slova významem podobná, příbuzná a protikladná, vyjmenovaná slova.	
	Žák vybere z nabídky slovo, které má významem nejblíže k zadanému slovu.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák rozhodne, zda dvojice slov splňuje požadovanou podmínku (pro opozita).		
Žák porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost.	Žák porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost.	Slovní druhy – podstatná jména, přídavná jména, slovesa.	
Žák rozlišuje slovní druhy v základním tvaru.	Žák rozlišuje slovní druhy v základním tvaru.		
Žák užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves.	Žák užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves.	Vyprávění příběhů Starého zákona.	
Žák odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.	Žák zná vyjmenovaná slova. Píše správně hláskové skupiny bě,pě,vě, mě, dě, tě, ně a di, ti, ni a odůvodní psaní velkých písmen u vlastních jmen.	Vyjmenovaná slova. Psaní slov s bě, pě, vě, mě, dě, tě,ně, di, ti, ni, ú/ů. Spodoba znělosti. Vlastní jména.	
Žák rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění.	Žák rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších.	Vyprávění příběhů Starého zákona. Členění jazykového projevu. Recitace poezie a průpovědí.	
Žák se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel.	Žák se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel.	Základní komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost	Výstup z Etická výchova.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák si osvojí základní (předpoklady)vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým.	Žák si osvojí základní (předpoklady)vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým.	Sebepoznání, sebehodnocení, sebepřijetí, sebe prezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování, v běžných podmínkách projevování pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu.	Výstup z Etická výchova.
--	---	---	--------------------------

Umění

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru.	Žák respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru. (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování).	Mluvený projev – základní komunikační pravidla.	
	Žák si prohlubuje na modelových i skutečných situacích zdvořilost a zkušenost ve veřejném řečovém jednání.		
	Žák se zdokonaluje v ovládnutí základních zdvořilostních obrátů a způsobů nekonfliktního jednání (předávají složitější, avšak jednoznačné vzkazy).		
Žák volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	Žák uvede vystoupení spolužáka.	Mimozajazykové prostředky řeči (mimika, gesta), vyjadřování závislé na komunikační situaci.	Mediální výchova – Práce v realizačním týmu. MeV 7.
	Žák používá mimozajazykové prostředky řeči (mimika, gesta).		
	Žák se vyjadřuje vzhledem ke komunikační situaci.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	Žák vypravuje, vede dialog, popíše oblíbený předmět nebo příhodu.	Vypravování, dialog na základě obrazového materiálu; popis předmětu a děje.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
	Žák na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.		
Žák vyjadřuje své pocity z přečteného textu.	Žák vyjadřuje hodnotící postoje – mluví o svém vztahu k hrdinům, k příhodám, srovnává své postoje s postoji hrdinů, pokouší se vyjádřit i to, co tvoří působivost textu, popis mimořádné postavy, všímá si atmosféry příběhu.	Žák vyjadřuje své pocity z přečteného textu.	
	Žák se zabývá prožitkovým způsobem vývoje písma (písmo obrázkové vlastnické značky, písmo klínové, hieroglyfické, vývoj znakového písma) – snaží se zapsat jednoduchý příběh různými způsoby, pracuje s hlinou, kůží, brkem apod.	Vývoj písma.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět. VMEGS 2.
Žák čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku.	Žák čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku.	Čtení a naslouchání, přednes vhodných literárních textů.	
Žák seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh.	Žák seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh.	Dialog na základě obrazového materiálu.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Žák na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Ilustrace textu.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Žák reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie.	Žák reaguje pohybem na znějící hudbu.	Pantomima a pohybová improvizace.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5. Výstup z Umění a kultura.
Žák rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	Žák improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	Hudební improvizace.	
Žák pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností.	Žák pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností.	Dramatizace, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu.	Osobnostní a sociální výchova – osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Žák v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje přitom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace.	Žák vnímá vztah „uvnitř a vně“ jako pohybovou kvalitu; okolí formy utváří jako její organickou součást.	Rozlišení uvnitř a vně: cvičení asymetrické symetrie. Jednoduché uzly.	

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas.	Žák čte plynule nahlas.	Četba prózy i poezie, dle vlastního výběru a zájmu. Čtení z odborných časopisů a knih, práce s encyklopedií, čtení vlastních zápisů, tiché i hlasité čtení.	
	Žák rozumí textu, který si přečte potichu.		
	Žák vyhledá v textu odpověď na zadanou otázku.		
Žák posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení.	Žák rozliší úplné a neúplné sdělení.	Epochové sešity, stavba textu do odstavců, vlastní texty.	
	Žák dokáže rozčlenit jednoduchý text na odstavce.		
	Žák sestaví jednoduchý slohový útvar (adresa, vzkaz).		
	Žák vybere z nabídky větu, která je vhodná jako závěr k dané ukázce.		
Žák reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	Žák reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	Opakování učiva, vyprávění, popis rostlin, zvířat, věcí.	
	Žák vyslechne sdělení a reprodukuje / napíše jeho obsah /smysl.		
Žák vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku.	Žák vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku.	Komunikační dovednosti.	
	Žák na základě zadaných informací vede dialog, telefonický hovor (s kamarádem, s dospělým), zanechá vzkaz na		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	záznamníku.		
Žák volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	Žák náležitě intonuje, klade přízvuky, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	Vyprávění germánské ságy, recitace, aliterace, reprodukce prózy, vyprávění, jazykolamy, přednes průpovědí.	
Žák rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace.	Žák rozlišuje v jednoduchých textech spisovné a nespisovné výrazy.	Komunikační dovednosti, četba.	
	Žák rozliší ve slyšené ukázce spisovnou a nespisovnou výslovnost (sme, dyžvo tom apod.)		
	Žák při veřejné komunikační situaci využívá spisovnou výslovnost.		
Žák píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry.	Žák správně formálně napíše osobní dopis.	Osobní dopis, zápisy v epochových sešitech, přímá řeč. Vyprávění, popis zvířete a osoby.	
	Žák píše správně po stránce obsahové i formální vyprávění.		
	Žák sestaví popis předmětu (zvířete/osoby).		
	Žák napíše soukromý dopis se všemi náležitostmi.		
	Žák v ukázce dopisu doplní, co chybí.		
Žák píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry.	Žák si vede pečlivě epochové sešity.	Osobní dopis, zápisy v epochových sešitech, přímá řeč.	
	Žák rozpozná přímou řeč od řeči nepřímé.		
Žák sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo	Žák seřadí podstatné události ve správném časovém pořadí.	Zápisy v epochových sešitech, vyprávění.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

písemný projev s dodržení časové posloupnosti.	Žák k zadanému textu přiměřené délky vytvoří jeho osnovu (nejméně o třech bodech).	Četba.	
	Žák zařadí do přečtené ukázky vyprávění nabízený text na vhodné místo.	Vyprávění.	
Žák porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová.	Žák rozliší, zda slovo je či není příbuzné s vyjmenovaným slovem.	Příbuzná slova vyjmenovaných slov. Stavba slova – kořen, předpona, přípona.	
Žák rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku.	Žák vytvoří příbuzné slovo k vyjmenovanému slovu pomocí předpony či přípony.		
	Žák rozliší, která slova jsou příbuzná se zadaným slovem a která ne.		
	Žák k danému slovu uvede slova příbuzná.		
Žák určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu.	Žák rozpozná, jakého slovního druhu je dané slovo v jednoduchých případech.	Slovní druhy.	
	Žák u sloves rozezná osobu, číslo a čas.		
	Žák určí slovní druh vyznačeného slova ve větě (kromě částic).		
Žák vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty.	Žák najde ve větě vyjádřený podmět a slovesný přísudek.	Podmět a přísudek.	
Žák odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí.	Žák rozliší větu jednoduchou a souvětí.	Věta jednoduchá a souvětí.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje.	Žák užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje.	Slovní druhy, slohový výcvik – vyprávění, popis.	
Žák odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.	Žák píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách. Žák správně píše/doplňuje i/y ve vyjmenovaných slovech a slovech s nimi příbuzných.	Vyjmenovaná slova.	
Žák zvládá základní příklady syntaktického pravopisu.	Žák správně časuje sloveso.	Slovesa – osoba, číslo, čas.	
Žák volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.	Žák volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.	Vlastní literární tvorba v próze i poezii, dramatizace příběhů severské mytologie, přednes veršů v aliteraci, přednes průpovědí.	
Žák rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů.	Žák rozlišuje mezi prózou a poezií.		
	Žák najde ve vyprávění popis.	Vyprávění.	
Žák spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy.	Žák spojuje věty do jednoduchých souvětí vhodnými spojkami.	Spojky a jejich funkce.	
Žák reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku.	Žák reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku.	Pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky.	Výstup z Etická výchova

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách.	Žák se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách.	V běžných podmínkách projevování pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu.	Výstup z Etická výchova
---	--	---	-------------------------

Umění

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.	Žák volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.	Žák poslouchá a čte prózu a poezii, rozmlouvá o ní, reprodukuje, recituje, inscenuje. Tvorba vlastního literárního textu.	
	Žák přednese a volně reprodukuje text.		
	Žák vytvoří vlastní text na dané či vlastní téma.		
	Žák napíše pohádku, bajku.		
Žák vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je.	Žák vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je.	Tvořivé činnosti s literárním textem – přednes, reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod. .	
	Žák přednáší, reprodukuje přečtený text, ilustruje.		
	Žák zpracuje stručné sdělení (referát) o přečtené knize, prezentuje ho spolužákům, zakládá do portfolia nebo zapisuje do čtenářského deníku.		
	Žák řekne, jak na něj vyslechnutá / přečtená ukázka působí.		
Žák volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	Žák volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	Mluvený projev – základy techniky mluveného projevu, dýchání, výslovnost. Střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta).	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Komunikace. OSV 8.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák užívá a kombinuje prvky vizuálně-obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření, modelování a sochařským postup; v prostorovém vyjádření, uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model.	Žák vnímá formy kolem sebe a dotváří jejich okolí ve výtvarném projevu.	K daným formám hledat doplnění do celku, nedokonalé zdokonalit, završit. Proměňovat formy.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3.
Žák ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace.	Žák pohybově vyjádří hudbu a reaguje na změny v proudu znějící hudby – pantomima a umí pohybově improvizovat.	Pohybové improvizace.	
Žák ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace.	Žák se orientuje v prostoru – utváří si pohybovou paměť, reprodukuje pohyby prováděné při tanci či pohybových hrách.	Pohybové improvizace.	

5. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas.	Žák převypráví text, který si potichu přečetl.	Četba prózy i poezie, knih dle vlastního výběru a zájmu, samostatná práce s textem, čtení z odborných časopisů a knih, práce s encyklopedií, hlasité čtení, výrazové čtení.	
	Žák čte plynule a s porozuměním nahlas.		
	Žák posoudí na základě přečteného textu pravdivost / nepravdivost tvrzení.		
	Žák posoudí, zda daná informace vyplývá / nevyplyvá z textu.		
Žák posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení.	Žák shrne obsah odstavce.	Zápisy v epochových sešitech, stavba textu do odstavců, referáty.	Mediální výchova – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.MeV 2.
	Žák sestaví jednoduchý slohový útvar (zpráva, oznámení, pozvánka).		
	Žák posoudí, zda náležitosti daného slohového útvaru jsou úplné, či zda něco chybí.		
Žák volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	Žák volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	Vyprávění mýtů a příběhů starověkých kultur, recitace vlastní tvorby, reprodukce prózy, přednes průpovědí.	
Žák vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku.	Žák posoudí, zda v uvedeném ukázce dialogu, telefonického rozhovoru nebo vzkazu na záznamníku něco chybí nebo zda je úplná.	Vytváření dialogů, telefonických rozhovorů, vzkazů v simulovaných situacích ve třídě.	
	Žák změní dialog na vzkaz apod.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace.	Žák ve čteném textu rozpozná nespisovná slova a dokáže je nahradit spisovným.	Četba.	
Žák píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry.	Žák sestaví zprávu.	Slohové práce, zápisy v epochových sešitech.	Mediální výchova – Tvorba mediálního sdělení.MeV 6.
	Žák popíše děj.		
	Žák sestaví popis pracovního postupu.	Popis pracovního postupu.	
Žák sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti.	Žák sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří krátký mluvený nebo písemný projev.	Slohová práce.	
Žák porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová.	Žák uvede slova podobného významu.	Antonyma, synonyma, nadřazená a podřazená slova.	
Žák porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová.	Žák uvede slova, která mají více významů.	Antonyma, synonyma, nadřazená a podřazená slova.	
	Žák vytvoří k nadřazenému pojmu skupinu podřazených slov a naopak.		
	Žák nahradí v textu slovo slovem významem protikladným, významem stejným nebo podobným, citově zabarveným, nespisovné slovo slovem spisovným.		
	Žák vyhledá v textu slovo vícevýznamové, vysvětlí jeho další významy.		
Žák rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku.	Žák rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku.	Stavba slova.	

	Žák určí kořen slova, část příponovou, předponovou.		
	Žák rozliší, v kterých případech se jedná o slova příbuzná a v kterých o tvary téhož slova.		
	Žák správně píše skupiny slov s bě, pě, vě tam, kde se setká předpona ob- a v- s kořenem slova začínajícím na je.		
Žák určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu.	Žák rozpozná všech deset slovních druhů.	Slovní druhy. Mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves.	
	U podstatných jmen žák určí rod, číslo, pád a vzor.		
	Žák vybere z krátkého textu větu, která obsahuje / neobsahuje určený slovní druh.		
	Žák určí u podstatného jména rod, číslo, pád a vzor a na základě této znalosti používá podstatná jména ve správném tvaru v mluveném i psaném projevu.		
	Žák rozliší přídavné jméno tvrdé a měkké, ve spojení přídavného a podstatného jména určí u přídavného jména jeho pád, číslo, rod a na základě této znalosti používá přídavná jména ve správném tvaru v mluveném i psaném projevu.		
	Žák určí osobu, číslo, způsob (u způsobu oznamovacího		

	čas) u slovesa, užívá slovesa ve správných tvarech mluveném i psaném projevu.		
	Žák rozliší, zda věta je/není napsaná gramaticky správně.		
Žák rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary.	Žák rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary.	Četba. Tvary podstatných a přídavných jmen.	
	Žák vyhledá v textu nespisovný tvar podstatného a přídavného jména a slovesa a nahradí ho tvarem spisovným.		
	Žák doplní zadaný tvar podstatného jména do věty tak, aby to bylo mluvnicky a pravopisně správně (1. a 4. pád rod mužský životný).		
Žák vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty.	Žák rozezná vyjádřený a nevyjádřený podmět, umí uvést příklad a rozpoznat ho ve větě.	Stavba věty.	
	Žák vyhledá ve větě základní skladební dvojici (podmět vyjádřený, nevyjádřený, několikanásobný).		
	Žák vyhledá ve větě určovací skladební dvojice (bez terminologie).		
Žák vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty.	Žák rozpozná několikanásobný podmět a přísudek, umí uvést příklad a rozpoznat ho ve větě.	Stavba věty.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák změní větu jednoduchou v souvětí.	Věta jednoduchá a souvětí.	
Žák odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí.	Žák rozhodne, který větný vzorec odpovídá zadanému větnému celku.	Jednoduché větné vzorce.	
Žák odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.	Žák píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách.	Vyjmenovaná slova. Vzory podstatných jmen.	
	Žák píše správně z hlediska pravopisu lexikálního a morfologického.		
	Žák píše správně velká písmena v typických případech u vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.	Velká písmena.	
Žák zvládá základní příklady syntaktického pravopisu.	Žák správně skloňuje podstatná jména a dokáže odůvodnit psaní i/y v jeho koncovkách.	Skloňování podstatných jmen, shoda podmětu s přísudkem.	
	Žák napíše v jednoduchých příkladech správné i/y v koncovkách sloves.		
	Žák na základě znalosti shody přísudku s podmětem používá správné tvary příčestí minulého činného v mluveném i psaném projevu.		
	Žák doplní správně čárky do zadaného textu (oslovení, několikanásobný větný člen).		
	Žák správně píše předložku s nebo z.	Předložky s a z.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák správně dělí slova na konci řádku.	Dělení slov.	
	Žák správně zaznamenává přímou řeč v psaném projevu.	Přímá řeč.	
Žák volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.	Žák volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.	Vlastní literární tvorba, slohové práce, dramatizace příběhů starověkých kultur, recitace, přednes průpovědí.	
Žák rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	Žák rozlišuje mezi prózou, poezií a dramatem.		
	Žák rozhodne, z kterého druhu / žánru je úryvek – řešení v nabídce (úryvek z poezie, komiksu, z naučného textu – encyklopedie, z návodu k použití, z pohádky).		
Žák při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	Žák při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy.	Četba, literatura.	
	Žák rozhodne, zda ukázka je pohádka, pověst nebo bajka.		
	Žák rozhodne, zda ukázka je poezie, nebo próza.		

6. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji.	Žák odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení.	Kritické čtení předloženého textu, čtení analytické, hodnotící, referát.	
Žák rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru.	Žák rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení.	Rozhovor, subjektivní popis, vyprávění, referát.	
Žák se dorozumívá kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.	Žák se dorozumívá kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.	Rétorická cvičení, sloh.	
	Žák najde slovo nevhodně užit v dané komunikační situaci a z nabízených možností vybere to správné.		
Žák odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru.	Žák odlišuje spisovný a nespisovný projev. Žák v krátké ukázce najde nespisovné výrazy a nahradí je výrazy spisovnými.	Komunikační prostředky.	
	Žák v krátké ukázce najde nespisovné výrazy a nahradí je výrazy spisovnými.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

V mluveném projevu připraveném i improvizovaném žák vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči.	V mluveném projevu připraveném i improvizovaném žák vhodně užívá verbálních a nonverbálních prostředků řeči.	Rétorická cvičení, sloh, recitace.	
Žák se zapojuje do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu.	Žák se zapojuje do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu.	Pravidla komunikace - vedení dialogu (přímý, nepřímý) a diskuze.	
Žák uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování.	Žák uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel.	Popis děje, vyprávění, přehledné členění a zapisování textu, interpunkce.	
Žák využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů.	Žák sepiše popis děje.		
Žák spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova.	Žák spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova.	Zvuková stránka jazyka, výslovnost a přízvuk, přednes, recitace, vyprávění.	
Žák rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazérech.	Žák píše správně slova s předponami s-, z-, vz-.	Skupiny bě-bje-, vě-vje-, pě, mě-mně, předpony s/se-, z/ze-, vz-/vze-, předložky s/se, z/ze.	
	Žák píše správně tvary s mě nebo mně u přídavných jmen, příslovci a zájmen.		
	Žák umí rozlišit způsoby tvoření slov.		
	Žák k danému slovesu doplní slovesa odvozená.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami.	Žák pracuje s Pravidly českého pravopisu.	Gramatika.	
	Žák se orientuje v odborném textu.		
Žák správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci.	Žák rozpozná druh a vzor přídavného jména.	Přídavná jména.	
	Žák píše správně i/y v koncovech přídavných jmen.		
	Žák vystupňuje přídavné jméno.		
Žák správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci.	Žák přiřadí každému slovu slovní druh.	Slovní druhy, přímá řeč.	
	Žák určí slovní druh u slov odvozených z jednoho slovotvorného základu.		
	Žák správně zapisuje přímou řeč.		
Žák využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace.	Žák si pořídí výpisky ze slyšeného nebo přečteného textu.	Vypravování, popis, jednoduché tiskopisy, samostatné písemné práce, referát.	
	Žák vytvoří osnovu slyšeného nebo přečteného textu.		
	Žák vyplní jednoduchý tiskopis.		
Žák rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí.	Žák pozná základní větné členy i přívlastek, příslovečné určení a předmět.	Věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice, přívlastek, příslovečné	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák vyhledá všechny skladební dvojice v jednoduché větě.	určení, (místa, času, způsobu, míry), předmět.	
	Žák rozdělí větu jednoduchou na podmětnou a přísudkovou část.		
Žák v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovo tvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí.	Žák správně užívá interpunkčních znamének a spojovacích výrazů při spojování vět v souvětí.	Pravopisná cvičení, shoda přísudku s podmětem, základy interpunkce, psaní velkých písmen.	
	Žák píše správně velká písmena v zeměpisných názvech, vlastních jménech, názvech ulic, hotelů apod.		
Žák formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo.	Žák formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo.	Referát, diskuze z návštěvy výstavy, divadelního představení, filmového představení atd.	
Žák tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie.	Žák tvoří vlastní literární text podle svých schopností.	Vypravování, popis děje.	
Žák porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování.	Žák porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování.	Diskuze a rozhovory nad přečtenými a následně ztvárněnými díly (kniha, divadlo, film).	
Žák vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích.	Žák vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích.	Encyklopedie, knihovna, knihovní katalog, informační centrum, samostatné zpracování referátů.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci.	Žák komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci.	Úroveň komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách.	
Žák se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů.	Žák se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů.	Přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu.	

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji.	Žák vybere základní fakta z dostupných informačních zdrojů přiměřených jeho věku.	Referát, práce s textem – věty podle postoje mluvčího, otázky zjišťovací, doplňovací.	
Žák odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru.	Žák odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru.	Stylistická cvičení, příprava slohových prací: vypravování, popis osoby, pracovního postupu či pokusu, spisovný jazyk.	
	Žák vybere z nabízených možností text ve spisovném jazyce.		
	Žák k vybraným výrazům najde vhodná synonyma.		
Žák v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči.	Žák v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních prostředků.	Komunikace verbální a neverbální, přednes, recitace, dramatizace.	
Žák uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování.	Žák vytvoří popis jednoduchého pokusu nebo jiného pracovního postupu ve správné časové posloupnosti.	Popis pracovního postupu, obměny textu, přehledné členění a zapisování textu, interpunkce v souvětí.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák správně používá spojovací výrazy v souvětí.		
	Žák uspořádá úryvky tak, aby sestavený text dával smysl a aby byla dodržena textová návaznost.		
Žák spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova.	Žák spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova.	Zvuková stránka jazyka, výslovnost a přízvuk, přednes, recitace, vyprávění, krátké dramatizace na dané téma.	
Žák samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami.	Žák si osvojí práci s jazykovými příručkami.	Seznámení s Pravidly českého pravopisu a jinými jazykovými příručkami.	
Žák správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci.	Žák určuje všechny slovní druhy.	Zájmena, číslovky – druhy, skloňování, stupňování příslovčí. Třídění slovních druhů, určování slovních druhů, mluvnické významy a tvary, podmiňovací způsob sloves.	
	Žák doplní v textu slova v náležitých tvarech množného čísla (slova jsou uvedena v č. j. v 1. p.).		
	Žák určí slovní druh u vyznačených slov v textu (dané slovo ve větě může mít platnost různých slovních druhů).		
	Žák správně určí druhy a zná spisovné tvary zájmen a číslovek.		
	Žák správně stupňuje příslovce.		
	Žák tvoří a určuje podmiňovací způsob sloves.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí.	Žák rozlišuje jmenný a slovesný přísudek.	Větné členy: podmět, přísudek (jmenný, slovesný), přívlastek, příslovečná určení, předmět, větné členy holé, rozvitě, několikanásobné. Seznámení s druhy vedlejších vět, nahrazování větných členů vedlejšími větami a naopak.	
	Žák rozlišuje holé, rozvitě a několikanásobné větné členy a umí je nahradit vedlejší větou.		
	Žák určí ve větách vyznačená slova jako větné členy.		
	Žák rozšíří daný větný člen na několikanásobný, správně doplní interpunkční znaménko nebo spojku.		
	Žák doplní sloveso podle naznačených vztahů a určí doplněný větný člen.(podmět, přísudek, předmět, přívlastek, příslovečné určení místa, času, způsobu.)		
	Žák se seznámí s většinou druhů vedlejších vět.		
Žák v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí.	Žák v písemném projevu správně píše koncovky příčestí minulého.	Pravopisná cvičení, epochové práce, referáty; shoda přísudku s podmětem; koncovky přídavných jmen.	
	Žák v písemném projevu správně píše koncovky přídavných jmen podle vzorů.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí.	Žák správně píše velká písmena.	Psaní velkých písmen.	
Žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla.	Žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk.	Práce s literárními texty, literatura dle vlastní četby, odborné texty k referátům.	

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji.	Žák odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji.	Kritické čtení předloženého textu, čtení analytické, hodnotící, referát.	Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení. MeV 1.
Žák dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.	Žák se dorozumívá kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.	Sloh: rozlišení a vhodné užití formálního a neformálního stylu. Dramatický přednes, přednes s obměnami, základy metriky a poetiky – verš, sloka, rým.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Komunikace. OSV 8.
	Žák rozlišuje pojmy verš, sloka, rým.		
Žák v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči.	Žák v mluveném projevu připraveném i improvizovaném funkčně používá různé slohové styly.	Komunikace verbální a neverbální, funkční styly, slohové útvary podle záměru mluvčího. Dramatický přednes, přednes s obměnami, dramatizace. Metafora, personifikace.	
	Žák si osvojí pojmy metafora a personifikace.		
Žák využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát.	Žák využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytváří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z textu; samostatně připraví a přednese referát.	Zpracování odborných textů, referát, výtah, výklad, výpisky, čtení s porozuměním.	Mediální výchova – Stavba mediálních sdělení.MeV 3.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák vyhledá v textu klíčová slova / termíny spojené s danou tematikou.		
	Žák posoudí, zda daná informace vyplývá / nevyplývá z textu.		
Žák zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu.	Žák si osvojí pravidla komunikace.	Pravidla komunikace, vedení dialogu a diskuze (přímý, nepřímý).	Mediální výchova – Vnímání autora mediálních sdělení. MeV 4.
Žák uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování.	Žák uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel.	Charakteristika literární postavy, líčení, vertikální a horizontální členění textu.	
	Žák seřadí slovní výpovědi od nejvhodnější po nejméně vhodnou (hodnocení od nejlepšího po nejhorší).		
Žák spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova.	Žák spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova.	Zvuková stránka jazyka, výslovnost a přízvuk. Přednes, recitace, vyprávění, krátké dramatizace na dané téma.	
	Žák umí vybrat správnou výslovnost z uvedené nabídky		
Žák rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech.	Žák rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech.	Slovní zásoba a význam slova, skládání slov, odvozování slov, zkratková slova, přejímání slov z cizího jazyka (skloňování cizích jmen), homonyma.	
	Žák napíše, jak se nazývá krajina.		
	Žák rozliší i vytváří slova složená.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák nahradí vyznačená slova přejatá českými ekvivalenty.		
	Žák vybere z nabídky slovo přeneseného pojmenování.		
	Žák prokáže znalost významu přeneseného pojmenování.		
	Žák ovládá zásady tvoření slov.		
Žák samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami.	Žák samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami.	Samostatná práce s Pravidly českého pravopisu a jinými jazykovými příručkami.	
Žák využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace.	Žák vhodně používá spisovné a hovorové češtiny ve vypravování a líčení.	Jazyk a komunikace, kultura jazyka a řeči. Vypravování, výtah, výpisky, charakteristika přímá a nepřímá, líčení.	
	Žák charakterizuje jemu dobře známou osobu.		
Žák v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí.	Žák správně používá interpunkci v jednoduché větě i souvětí.	Interpunkce jednoduché věty a souvětí.	
Žák v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí.	Žák správně píše koncovky přičestí minulého ve shodě s několikanásobným podmětem. Žák vybere z nabízených vět tu, ve které je /není pravopisná chyba.	Psaní velkých písmen. Shoda přísudku s několikanásobným podmětem.	
Žák v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i	Žák rozpozná slovesný vid, rod, třídu a vzor.	Slovesný vid, rod, třída vzor.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

syntaktický ve větě jednoduché i souvětí.			
Žák rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí.	Žák rozezná souvětí souřadné a podřadné a všechny druhy vedlejších vět a také vztahy mezi větami hlavními.	Souvětí souřadné a podřadné, spojky souřadící a podřadící, interpunkce v souvětí, druhy vedlejších vět: všechny příslovečné, poměr mezi větami hlavními a větnými členy (slučovací, odporovací, stupňovací, vylučovací, příčinný a důsledkový). Doplněk, druhy přívlastků a příslovečných určení. Podstatná jména konkrétní, abstraktní; pomnožná, hromadná, látková. Věty jednočlenné, dvojčlenné.	
	Žák rozliší větu jednočlennou a dvojčlennou.		
	Žák užije uvedené sloveso ve větách, které vypovídají něco o povětrnostních podmínkách jako větu jednočlennou a jako větu dvojčlennou (maximum).		
	Žák pozná druhy spojek.		
	Znalosti vztahů mezi větami žák používá ke správné interpunkci.		
	Žák určuje doplněk, všechny druhy přívlastků a příslovečných určení.		
	Žák rozliší podstatná jména konkrétní, abstraktní, pomnožná, hromadná, látková.		
Žák formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo.	Žák formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo.	Hodnocení, reflexe, literární kritika, recenze, prezentace četby, referát, diskuze z návštěvy výstavy, divadelního představení, filmového představení atd.	
Žák uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře.	Žák uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře do roku	Nejstarší období literatury až po rok 1848.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá. VMEGS 1.

	1848.		
Žák porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování.	Žák porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování.	Diskuze a rozhovory nad přečtenými a následně ztvárněnými díly (kniha, divadlo, film).	
	Žák převede úryvek literárního díla do podoby divadelního scénáře. Žák porovná film a jeho literární předlohu a popíše základní shody a rozdíly v obsahu obou uměleckých děl.		
Žák vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích.	Žák vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích.	Encyklopedie, knihovna, knihovní katalog, informační centrum, muzea, samostatné zpracování referátů.	
	Žák vyhledá informace ke splnění určitého úkolu (např. vytvoří seznam děl určitého autora) v různých typech katalogů v knihovně.		
	Žák na základě internetových zdrojů vypracuje určitý úkol (např. základní údaje o životě a tvorbě jednoho z nositelů Nobelovy ceny, ceny Magnesia Litera apod.).		

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji.	Žák odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji.	Kritické čtení předloženého textu, čtení analytické, hodnotící. Referát.	
	Žák po přečtení textu dokáže vybrat z nabízených možností, co je názorem pisatele textu.		
Žák rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru.	Žák rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru.	Slohová cvičení, procvičování subjektivního popisu vyprávění, komentáře.	
Žák rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj.	Žák rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj.	Slohová cvičení. Tvořivé psaní na dané téma – komentář, reklama, samostatná i skupinová práce, prezentace před třídou, diskuze nad tématem, rozbor, úvaha.	Mediální výchova – Fungování a vliv médií ve společnosti. MeV 5.
	Žák text analyzuje a vyvodí závěr vyplývající z textu .		
	Žák rozpozná, zda autor textu je / není nestranným pozorovatelem.		
	Žák rozpozná v textu alespoň jeden manipulativní prvek.		
	Žák zaujme kritický postoj k důvodům, které vedly k manipulaci.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák vybere dle svého postoje nejpravděpodobnější variantu.		
Žák v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči.	Žák přečte text s výrazem odpovídajícím jeho smyslu.	Komunikace verbální a neverbální funkční styly, slohové útvary podle záměru mluvčího. Mluvený projev na dané téma: připravený, nepřipravený, spontánní, souvislý projev, technika projevu, neverbální prostředky. Proslov, komentář, recitace.	
	Žák recituje text na úrovni přiměřené jeho věku a schopnostem.		
Žák zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu.	Žák ovládá pravidla komunikace.	Pravidla komunikace: vedení dialogu a diskuze (přímý, nepřímý).	
Žák dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.	Žák vytvoří a prezentuje proslov, komentář na dané téma.	Rozlišení a vhodné užití formálního a neformálního stylu. Mluvený projev: připravený, nepřipravený, spontánní, souvislý projev, technika projevu, neverbální prostředky. Proslov, komentář, fejton.	
	Žák posoudí a rozhodne o vhodnosti / nevhodnosti užití textu v dané komunikační situaci.		
Žák využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů.	Žák správně používá přímou řeč ve vyprávění.	Popis, vyprávění, charakteristika, úvaha.	
	Žák popíše umělecké dílo s využitím příměrů a metafor.		
	Žák písemně vyjadřuje svůj postoj k daným tématům a situacím.		
	Žák najde chybnou formulaci (stylistickou chybu) a z nabízených opravných možností vybere tu správnou.		

	Žák najde záměrně uvedenou pravopisnou chybu v textu a vybere formulaci bez chyb.		
	Žák analyzuje předložený text a zařadí ho k danému funkčnímu stylu.		
	Žák dovede své znalosti o funkčních stylech tvůrčím způsobem použít.		
Žák spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova.	Žák spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova.	Odborné názvy, sousloví, slova mezinárodní. Zvuková stránka věty, spodoba znělosti a artikulační obratnost, melodie věty. Přednes, recitace, vyprávění, krátké dramatizace na dané téma.	
Žák využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace.	Žák sestaví svůj životopis.	Jazyk a komunikace, kultura jazyka a řeči; vypravování, popis, životopis, výklad, výtah, úvaha, proslov, diskuze.	
	Při práci s odborným textem žák zpracovává informace formou výtahu.		
Žák rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí.	Žák rozlišuje všechny druhy vedlejších vět včetně doplňkové a přísudkové a typy větných ekvivalentů.	Vedlejší věta doplňková a přísudková, větné ekvivalenty, složité souvětí.	
	Žák graficky znázorní stavbu složitěho souvětí včetně určení vztahů mezi větami.		
	Žák vybere z nabízených možností grafickou stavbu souvětí a přiřadí ji k danému souvětí (lze i obráceně – přiřadí ke grafu jedno		

	z nabízených souvětí).		
Žák rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí.	Žák správně píše čárky ve větě jednoduché i souvětí.	Vedlejší věta doplňková a přísudková, větné ekvivalenty, složité souvětí.	
	Žák vyjádří obsah dvojčlenných vět větným ekvivalentem.		
	Žák rozliší volný a těsný přívlastek.		
	Žák píše správně písmena.		
Žák rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití.	Žák rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití.	Vývoj jazyka a jeho útvary. Obecné výklady o jazyce, skupiny jazyků; disciplíny jazykovědy.	
	Žák v krátké ukázce najde nespisovný výraz a vybere z nabízených možností správné převedení ukázky do jazyka spisovného důvodní jejich užití.		
	Žák přiřadí ke krátkému textu jeden z nabízených pojmů útvaru národního jazyka.		
	Žák vybere z nabízených možností nejvhodnější užití daného textu a přiřadí ho k ukázce.		
Žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla.	Žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla.	Životopisy, biografie – záznam, reprodukce, literatura dle vlastní četby, odborné texty k referátům.	
	Žák odliší řeč vypravěče a řeč postav.		

	Žák vybere hlavní myšlenku předloženého úryvku. Žák správně určí básnické prostředky ozvláštňující literární dílo (jednoduché příklady personifikace, metafor, metonymie). Žák doplní do básně slovo ve správném rýmu podle rytmu a smyslu textu.		
Žák rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora.	Žák rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora. Žák vybere z ukázek takovou, která svým obsahem odpovídá názvům uvedených knih. Přiřadí k sobě název knihy a k ní příslušející ukázkou. Žák seřadí úryvky z literárních děl v pořadí, ve kterém vznikly.	Specifika autorova stylu, odraz doby, autorův život jako inspirace. Literatura dle vlastní, doporučené i zadané četby, charakteristika díla, hodnocení.	
Žák formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo.	Žák sdělí dojmy z četby nebo návštěvy divadelního či filmového formou referátu. Žák popíše v dopise ve 150–180 slovech film, který vznikl na základě literárního díla, Žák zformuluje alespoň tři důvody, proč se mu určitá kniha nelíbila.	Hodnocení, reflexe, literární kritika, prezentace četby, referát, diskuze z návštěvy výstavy, divadelního představení, filmového představení atd.	

	Žák na základě návštěvy divadelního představení v dopise kamarádovi či kamarádce sdělí dojmy ze zhlédnutého představení.		
Žák tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie.	Žák vytvoří ročníkovou práci na zvolené téma.	Vlastní psaný text – v próze, verších (na zadané téma), ročníková práce, základy literární teorie.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
	Žák vytvoří jednodušší literární text odpovídající tematicky i formálně zadání (v nabídce básně, bajka, pohádka).		
Žák rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty.	Žák rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty.	Vlastní a doporučená četba, rozhovory, diskuze o obecných názorech na hodnotnou a konzumní literaturu, recenze.	Výchova demokratického občana – Občanská společnost a škola. VDE 1.
	Žák rozhodne o výchozím textu, zda patří k hodnotné, či spíše ke konzumní literatuře.		
Žák rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele.	Žák rozlišuje základní literární druhy a žánry, uvede jejich výrazné představitele.	Základy literární teorie, struktura literárního díla, literární druhy a žánry.	
	Žák určí k jakému literárnímu druhu / žánru patří výchozí text.		
	Žák přiřadí k uvedenému literárnímu druhu/žánru ukázky jednotlivých uměleckých textů.		
Žák uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře.	Žák uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře od druhé poloviny 19. století.	Chronologický přehled a vývoj literatury od roku 1848 až do současnosti.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá. VMEGS 1.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák zařadí vybrané autory do uvedených literárních směrů.		
	Žák popíše základní znaky literárního směru na vybrané ukázce.		
Žák vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích.	Žák vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích.	Encyklopedie, knihovna, knihovní katalog. Samostatné zpracování referátů, epochových prací.	

Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Žáci se budou tento předmět učit v 1. a 2. ročníku jednu hodinu týdně a ve 3. až 9. ročníku tři hodiny týdně. Výuka bude realizována ve třídě. Třídy budou děleny při počtu 25 žáků a víc. Výstupy čerpá ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, dále jsou zde realizována průřezová témata Osobnostní a sociální výchova a Multikulturní výchova. Chybějící hodiny na prvním stupni čerpá z disponibilní časové dotace.

Anglický jazyk se na prvním stupni, v jeho prvním období, intenzivně zaměřuje na rozvoj vlastních řečových dovedností, tj. především na zvukovou, výslovnostní stránku jazyka, a také na jeho bezprostřední prožitek. Nejde v prvé řadě o komunikační dovednosti, nýbrž o procvičování mluvidel a o rozvoj schopností naslouchat melodii a rytmu jazyka, neverbálního porozumění a orientace v situaci obecně. Významnou částí výuky na prvním stupni je hudební prvek, zpěv a dramatizace.

Od druhého období, na druhém stupni, se výuka zaměřuje více na komunikativní dovednosti a na poznávání kultury, geografie a literatury daných jazykových oblastí, čímž předmět přesahuje do oborů Člověk a jeho svět, zeměpis, dějepis a český jazyk. S posledně jmenovaným oborem je výuka anglického jazyka navíc úzce propojena v oblasti jazykové výchovy, kdy žáci konfrontují zákonitosti češtiny se zákonitostmi angličtiny.

Východiska a hlavní motivy vyučování

1. STUPEŇ 1. období (1. – 3. ročník)

Výuka v prvním období je založena na „úplném ponoření“ do cizího jazyka, vychází z přirozené schopnosti napodobovat, která je základním principem učení až do devíti let. Zpěvem písní i recitací básní a říkadel, doprovázených gesty a mimikou, se děti seznamují s mluvenou formou jazyka, s jeho charakteristickými zvuky a melodiemi. Ponoření do jazyka napomáhají také hry a dramatizace příběhů. Učitel se snaží vést výuku pokud možno jen v anglickém jazyce.

Přesné porozumění není v tomto období cílem práce. Důležitější je zprostředkovat dítěti intenzivní prožitek jazyka, jelikož nevědomě vstřebané obsahy budou vědomě vyzdvíženy později. Slovní zásoba se v tomto věku většinou nepřekládá, děti si slova, fráze a větné celky postupně osvojují z kontextu výuky. Také gramatické struktury jsou zatím užívány a procvičovány výhradně v kontextu, žáci je užívají na základě nápodoby, bez vědomého učení.

Významným prvkem výuky je rytmus, ať už jde o rytmus prožívaný skrze jazyk nebo o rytmus vlastního vyučování. Rytmus v tomto věku výrazně podporuje paměť. Sborová recitace se střídá s recitací ve skupinách a spěje k samostatnému projevu jednotlivých žáků v krátkých dialogích, často inspirovaných básněmi nebo tématem. Při rozhovorech se žáci seznamují se základními obraty společenského styku, učí se reagovat na otázky a pokyny.

Také vyprávění krátkých příběhů hraje, stejně jako v hlavním vyučování, už od 1. ročníku důležitou roli. Poslechem souvislého sdělení se děti učí sledovat proud cizí řeči a rozvíjí porozumění slyšenému textu. Obsah vyprávění často navazuje na témata v hlavním vyučování.

2. období (4. – 5. ročník)

Ústní práce se dále rozvíjí. Děti v tomto věku mají dobrou paměť a velký potenciál k učení. Jejich cit pro řeč jim navíc umožňuje vnímat krásu jazyka. Texty k recitaci i písně proto nabývají na obsahu a na obtížnosti. Recitací a řečovými cvičeními pokračují žáci v osvojování čisté výslovnosti a správné větné melodie, a také v rozšiřování idiomatické slovní zásoby. Učitel jednoduše a obrazně uvede obsah básně nebo písně, kterou se děti dále učí opakováním po učiteli.

Ve věku 9 – 10 let se u dětí vyvíjí nový, individuálnější přístup k jazyku. Nejvýznamnějším prostředkem individuálního uchopení jazykového materiálu je nově zavedené psaní a čtení. Dříve, než žáci dostanou tištěné texty, učí se číst to, co sami napsali. Žáci nabývají schopnosti dívat se na cizí jazyk s odstupem, porovnávat ho s mateřským jazykem a s pomocí učitele objevovat jeho pravidla. Učitel je vede k tomu, aby objevená pravidla zkoušeli sami v praktické podobě formulovat, poté je společně zapisují do sešitu. Ve výuce anglického jazyka roste důraz na poznávání reálií anglicky mluvících zemí a jejich porovnávání s přírodními i kulturními podmínkami v České republice.

Ve 4. ročníku je stěžejním tématem výuky přechod k psaní, seznamování se s grafickou podobou slov. Velká část hodin je věnována pečlivému zapisování známých textů do sešitů a následné práci s nimi (čtení, dramatizace, rozhovory, procvičování pravopisu slov, vyvozování pravidel).

Od 5. ročníku začíná vědomé vyučování, rozšiřování a procvičování slovní zásoby. Žáci jsou podporováni v tvořivém přístupu k anglickému jazyku a v tvůrčím používání známých výrazů. Tomu napomáhá poslech a četba živých a výstižných popisů lidí, míst a situací, a také odpovídající domácí úkoly. Prohlubuje se porozumění pro zákonitosti jazyka, pro gramatiku.

2. STUPEŇ (6. – 9. ročník)

Ve výuce na druhém stupni je velmi důležitý pořádek, struktura, plánování. Žáci se učí systematické práci, přehledně si zapisují slovní zásobu a gramatiku, důraz je kladen na vysoký standard vedení sešitů. S rozšiřujícími se znalostmi gramatiky a slovní zásoby jsou žáci vedeni k samostatnějšímu ústnímu i písemnému vyjadřování v anglickém jazyce, k formulování kratších textů (dopisy, jednoduché popisy, obsahy příběhů) a ústních projevů. Přes nárůst množství učiva by neměly chybět také umělecké prvky (přednes básní, dramatizace, zpěv) a humor, aby výuka nadále zůstávala živá a různorodá.

Práce s autentickými texty se stává pravidelnou součástí výuky a pokračuje na celém druhém stupni podobně jako v předchozím období, stejně jako vědomé osvojování slovní zásoby. Žáci se učí pracovat s dvojjazyčným slovníkem, s nímž se v základech seznamují už v pátém ročníku, a provádět jednoduché překlady. Témata četby a rozhovorů úzce navazují na témata hlavního vyučování. Je možné učit v anglickém jazyce některé z epoch, popř. celou epochu jiného předmětu. Na konkrétních příkladech zvyků, situací, míst, osobností a událostí se žáci dále seznamují se zeměpisem, kulturou a historií jinak mluvících zemí.

V 6. ročníku se žáci vědomě seznamují s celkovou strukturou jazyka, získávají přehled o tom, co se již naučili a co si ještě musí osvojit, učí se systematické práci. Převyprávění příběhů připravuje žáky na pozdější samostatný projev.

V 7. ročníku je kladen důraz na pečlivost ve výslovnosti i ve vedení sešitů. Znalosti žáků jsou pravidelně ověřovány a systematicky upevňovány, aniž by se však vytratilo umělecké pojetí výuky, také humor by měl propustkovat celou výukou, včetně gramatických cvičení, testů a diktátů.

V 8. ročníku mohou žáci podle svých zájmů a schopností začít pracovat i na individuálních projektech a referátech, většinou s pomocí a pod vedením učitele. Jednotliví žáci jsou podněcováni k navazování kontaktů s vrstevníky v zahraničí. Žáci také přebírají větší zodpovědnost za vedení sešitů a třídění učebních materiálů.

Hlavními tematickými okruhy 9. ročníku jsou aktuální otázky současného života a společnosti s cílem rozvinout u žáků vědomí spoluúčasti na dění ve světě. Zároveň jsou opakována a procvičována dosud probraná témata, slovní zásoba a gramatika.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Anglický jazyk

Kompetence k učení

Vedeme žáka k samostatnému a efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vhodných vlastních učebních strategií.

Kompetence k řešení problémů

Poskytujeme žákovi konfrontaci s cizojazyčným elementem a je podněcován k překonávání vnitřních bariér vůči všemu, co je v něm neznámé a odlišné.

Kompetence komunikativní

Učíme žáka rozumět různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.

Vedeme žáka k využívání informačních a komunikačních prostředků a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

Učíme žáka účinně spolupracovat ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce.

Kompetence občanské

Učíme žáka respektovat přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí

Kompetence pracovní

Vedeme žáka k využívání znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal.	Žák vyslovuje správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	Verše, písně, pohybové a prstové hry, rytmická cvičení s číslovkami 1 – 10. Témata: části těla, barvy, činnosti během dne, dny v týdnu, roční období a prostředí domova a třídy, jednoduché rozhovory, poslouchání příběhů a jejich dramatizace s pomocí učitele.	
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal.	Žák rozumí jednoduchým pokynům, adekvátně na ně reaguje.	Jednoduché pokyny v průběhu hodiny.	

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně, zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal.	Žák vyslovuje správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	Verše, písně, pohybové hry, prstové hry, rytmická cvičení základních a řadových číslovek. Témata: rodina, části těla, oblečení a barvy, činnosti během dne, dny v týdnu, 12 měsíců, roční období a počasí, prostředí domova a třídy a okolí, slovní zásoba z přírody: rostliny, stromy, zvířata. Základní podstatná a přídavná jména, základní nejpoužívanější slovesa.	
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně, zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal.	Žák rozumí jednoduchým pokynům, adekvátně na ně reaguje.	Jednoduché pokyny v průběhu hodiny.	
Žák rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu.	Žák pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění.	Jednoduché rozhovory. Poslouchání příběhů a jejich dramatizace s pomocí učitele. Krátká vyprávění o sobě.	

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal.	Žák vyslovuje správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	Opakování a rozšiřování známých témat z 1. a 2. třídy. Slovní zásoba: dopravní prostředky, místo: město a vesnice, jejich přírodní okolí a obyvatelstvo v nich, čas, jídlo, pití. V básních a větách využití sloves v různých časech, důraz na osobní zájmena, tázací věty: důraz na tázací zájmena a příslovce.	
Žák rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu.	Žák v textech vyhledá požadované informace.		
Žák rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu.	Žák vytvoří odpověď na otázku týkající se textu.		
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně, zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal.	Žák rozumí jednoduchým pokynům, adekvátně na ně reaguje.	Jednoduché pokyny v průběhu hodiny.	
	Žák rozumí základním číselným údajům.		
Žák přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení.	Žák si vytváří obrázkový slovník a jednoduchý psaný slovník nebo text na základě předlohy .	Tematický obrázkový slovník se slovy nebo s krátkými větami.	
Žák píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy.			
Žák rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici	Žák pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro	Naslouchání jednoduchým příběhům a malé dramatické scénky, základní otázky a odpovědi o sobě (Who are	

vizuální oporu.	porozumění.	you? Where do you live? How How old are you?).	
	Žák na základě reálné situace jednoduše reaguje v zadané roli, pozdraví, zeptá se a odpoví na otázky, rozloučí se.		
	Žák mluví o tom, co má a nemá rád, co se mu líbí a nelíbí.		

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák vyslovuje a čte foneticky správně obsahující známou slovní zásobu.	Žák čte vlastnoručně napsaný text, později text tištěný.	Psaní veršů, básní a písní, které se děti naučily v prvních třech ročnících, které nyní čtou jako svou první četbu. Procvičování abecedy, krátké diktáty, rozdíl mezi psanou a čtenou podobou slova. Přítomný čas často užívaných sloves, osobní zájmena, množné číslo, přídavná jména, předložky, tázací zájmena, určitý-neurčitý člen, sloveso to be, to have.	
	Žák srozumitelně vyslovuje čtený text obsahující známou slovní zásobu.		
	Žák ústně převypráví obsah textu s pomocí obrázku nebo osnovy.		
Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu.	Žák rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům.	Doplňování slovní zásoby, rozšiřování témat: zvířata, předměty, rodina, jídlo, oblečení, škola, počasí.	
	Žák rozumí krátkým pokynům v textu.		
Žák vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům.	Žák vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku.	Práce s textem.	
	Žák v textech s vizuální oporou porozumí hlavní myšlence.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů.	Žák se aktivně zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem.	Hry, malé dramatické scénky, hádanky, jednoduché rozhovory.	
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností.	Žák rozumí jednoduchým pokynům, adekvátně na ně reaguje.	Jednoduché pokyny v průběhu hodiny.	
Žák vyplní osobní údaje do formuláře.	Žák vyplní osobní údaje do formuláře.	Formuláře.	

5. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák používá abecední slovník učebnice.	Žák si zapisuje slovní zásobu nejen z učebnice do slovníku.	Slovní zásoba probraných témat a čtených textů.	
Žák rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům.	Žák tvoří jednoduché věty k osvojovaným tématům.	Popis, vypravování. Podle probraných témat. Témata: škola, domov, rodina, tělo, oblečení, jídlo, sport, průběh dne a roku, hodiny, datum, příroda, anglická jména, tradice, zvyky, svátky, základní zeměpisné údaje.	
	Žák rozumí známým slovům a základním větám, které se vztahují k rodině, škole, volnému času a dalším známým tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně.		
Žák rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu.	Žák rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci.	Doplňková četba a poslech.	
Žák vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům.	Žák čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu.	Práce s textem.	
	Žák svými slovy vyjádří smysl textu.		
Žák vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k	Žák rozumí jednoduchému textu a dokáže v něm najít		

osvojovaným tématům.	potřebnou informaci.		
	Žák vyhledá informace k tématu v časopise nebo na webových stránkách a tyto informace využije.		
Žák vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům.	Žák používá dvojjazyčný slovník.	Práce s textem s použitím slovníku.	
	Žák vyhledá neznámé slovo v anglicko-české i česko-anglické části slovníku.		
Žák napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti zájmů a každodenního života.	Žák sestaví jednoduchý text k probíraným tématům.	Gramatika: přítomný čas prostý a průběhový, otázka, odpověď, zápor, slovesa: want, need, like, love, can, live, vyjádření jistoty (know), a domněnky (think), množné číslo podstatných jmen (i nepravidelné), předložky, zájmena. Dopis příteli, vypravování zážitků.	
	Žák napíše blahopřání, pohlednici nebo krátký neformální email kamarádovi.		
Žák napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti zájmů a každodenního života.	Žák sestaví gramaticky a formálně správně odpověď na sdělení.		
	Žák vyplní osobní údaje ve formuláři.		
Žák rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a má k dispozici vizuální oporu..	Žák reprodukuje obsah jednoduchého textu.	Reprodukce na základě četby a poslechu.	
	Žák písemně převypráví obsah textu s pomocí obrázku nebo osnovy.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu.	Rozšiřování slovní zásoby.	
	Žák shrne písemně i ústně obsah krátké slyšené konverzace.		
Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák se aktivně zapojuje do jednoduché konverzace.	Konverzace, dramatizace, recitace, zpěv, jazykolamy.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Komunikace. OSV 8.

6. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.	Žák rozumí obsahu jednoduchých textů, hledá v nich známé výrazy, fráze a odpovídi na otázky.	Četba, otázka, odpověď.	
Žák rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci.	Žák rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci.	Poslech.	
Žák odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu.	Žák odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu.	Doplňková četba, práce s textem.	
Žák rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.	Žák rozumí obsahu krátkých textů a s využitím vizuální opory obsahu neadaptovaných textů.	Doplňková četba, práce s textem. Práce s textem a se slovníkem.	
Žák odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu.	Žák používá dvojjazyčný slovník.		
Žák rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.	Žák rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.	Práce s textem a se slovníkem. Témata: rozšiřování známých témat, zvyky a tradice v anglicky mluvících zemích, stravovací návyky, svátky, datum, století, poznávání času.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Témata: rozšiřování známých témat, zvyky a tradice v anglicky mluvících zemích, stravovací návyky, svátky, datum, století, poznávání času, příroda a město.	
Žák mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech.	Žák ústně popíše sebe, svou rodinu, svou školu, známá místa a předměty.	Témata: rozšiřování známých témat, zvyky a tradice v anglicky mluvících zemích, svátky, datum, století, poznávání času. Konverzace – žádost, poděkování, odmítnutí.	
Žák sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché písemné sdělení, krátký text a odpověď na sdělení; vyplní své základní údaje do formulářů.	Žák sestaví jednoduchý krátký text.	Gramatika: opakování přítomného času, seznámení s minulým časem a budoucím, rozkazovací způsob, přehled a doplnění jednotlivých slovních druhů (stupňování přídavných jmen, počitatelná a nepočitatelná podstatná jména, osobní zájmena v předmětovém tvaru, číslovky řadové), some + any, much + many, there is, there are.	

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu.	Žák čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu.	Výrazné čtení se zaměřením na správnou výslovnost.	
Žák rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.	Žák rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.	Četba, otázka, odpověď.	
Žák rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci, který se týká osvojovaných témat.	Žák rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci.	Poslech, konverzace, dramatizace, anekdoty, jazykové, kvízy a hry.	
Žák rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášena pomalu a zřetelně.	Žák rozumí důležitým informacím v krátkých nahrávkách.		
Žák odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu.	Žák odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu.	Doplňková četba.	
Žák používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku.	Žák používá dvojjazyčný slovník, seznámí se s výkladovým slovníkem.	Práce s textem a se slovníkem.	
Žák sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy.	Žák sestaví jednoduché písemné sdělení týkající se probíraných tematických okruhů.	Témata: moje prázdniny, divadlo, televize, kultura, zábava, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, svátky,	MuV 4.Multikulturní výchova – Multikulturalita.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech.	Žák mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech.	obchodní život, život ve městě a na venkově, cestování.	
Žák písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty.	Žák tvoří písemné, gramaticky správné krátké texty.	Gramatika: minulý čas nepravidelných sloves, minulý čas průběhový a úvod do předpřítomného času. Rozšiřování slovních druhů: nepravidelné stupňování přídavných jmen, příslovce a jejich stupňování, spojky.	
	Žák ústně shrne hlavní myšlenky krátkého textu nebo konverzace.		
Žák vyplní základní údaje o sobě ve formuláři.	Žák vyplní základní údaje o sobě ve formuláři.	Formuláře	

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu.	Žák čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu.	Výrazné čtení povídek, příběhů, cestopisů se zaměřením na správnou výslovnost, rozbor textu, jeho překlad a reprodukce, samostatná práce se slovníkem.	
Žák rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.	Žák rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.		
Žák vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech.	Žák vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech.		
	Žák v textech rozumí významu klíčových slov.		
Žák používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku.	Žák používá dvojjazyčný slovník, seznámí se s výkladovým slovníkem.		
Žák mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech.	Žák sestaví jednoduché ústní i písemné sdělení týkající se probíraných tematických okruhů.	Dopis, zpráva, vypravování, Témata: práce a zaměstnání, můj volný čas, sport, hudba, divadlo, film, televize, realie: svátky – zvyky ve Velké Británii, v USA a u nás, zeměpisná témata: Londýn, New York, Ostrava, životopisná témata, moderní	
Žák vypráví jednoduchý příběh či událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života.	Žák se s kamarády domluví na společném programu (co, kdy a kde budou dělat).		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

		technologie a média.	
Žák písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty.	Žák tvoří písemné, gramaticky správné krátké texty.	Gramatika: opakování přítomného času, minulý čas (prostý i průběhový) – pravidelná i nepravidelná slovesa, otázka, odpověď, budoucí čas, spojky a předložky, some, any, modální slovesa, could, would, should, stupňování přídavných jmen, as...as, příslovce, slovosled v anglické větě, trpný rod, předpřítomný čas, podmínkové věty.	
	Žák opisem vyjádří větu či krátký text.		
Žák vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech.	Žák si vyžádá jednoduchou informaci.	Dopis, žádost, prosba, poděkování.	
	Žák si v reálných situacích vyžádá informaci a při nepochopení klade doplňující otázky.		
Žák rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.	Žák rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace.	Četba a poslech, recitace, dramatizace, zpěv písní.	
	Žák písemně a ústně shrne hlavní myšlenky krátkého textu nebo konverzace.		

Žák rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy a konverzace, který se týká osvojovaných témat.	Žák rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci.	Konverzační cvičení.	
	Žák rozlišuje formální a neformální promluvu či rozhovor.		
Žák vypráví jednoduchý příběh či událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života.	Žák vypráví jednoduchý příběh či událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života.		

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu.	Žák čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu.	Četba delší povídky, článků z časopisů, básní, anekdot. Rozbor textu, vyprávění na základě četby, překlad se slovníkem, recitace.	
Žák rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovídi na otázky.	Žák rozumí obsahu jednoduchých textů, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovídi na otázky.		
Žák odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu.	Žák odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu.		
Žák používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku.	Žák používá dvojjazyčný slovník, orientuje se ve výkladovém slovníku.		
Žák reaguje na jednoduché písemné sdělení.	Žák reaguje na jednoduché písemné sdělení.	Prosba, žádost, odmítnutí, omluva, poděkování.	
Žák rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci.	Žák rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci.	Poslech, ústní i písemná reprodukce vyslechnutého.	
Žák se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích.	Žák se zeptá na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích.	Konverzace k tématům: počasí, nemoc, cestování, sport, kultura, moje zájmy, doprava, móda, nákupy, stravování. Realie: svátky – zvyky v anglicky mluvících	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák při výslovnosti užívá správné frázování, slovní a větný přízvuk, výšku a sílu hlasu, tempo řeči pro zajištění plynulosti promluvy přiměřeného rozsahu.	zemích, zeměpisná a historická témata, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média..	
Žák sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy.	Žák sestaví jednoduché ústní i písemné sdělení týkající se probíraných tematických okruhů.	Gramatika: opakování prostých a průběhových časů, otázka a krátká odpověď, předpřítomný čas, modální slovesa a jejich opis, slovosled v anglické větě, slovní druhy, vztahné věty, podmínkové věty, nepřímá řeč a otázka.	
Žák písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty.	Žák tvoří písemné, gramaticky správné krátké texty.		
Žák reaguje na jednoduché písemné sdělení.	Žák reaguje na jednoduché písemné sdělení.		

Matematika

Charakteristika předmětu:

Předmět matematika je vyučován hlavně v epochách, které umožňují hlubší propracování daného tématu. V průběhu celého roku je pak probrané učivo procvičováno a rozšiřováno v hodinách cvičení – 45 min. jednotkách (časová dotace pro každý ročník viz tabulka).

Časové dotace v jednotlivých ročnících:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
Epochové týdny	13	13	9	8	8	4	4	3	4
Cvičení týdně	1,5	2	1	2	2	3	3	4	4

Předmět čerpá očekávané výstupy ze vzdělávacích oblastí Matematika a její aplikace, Člověk a společnost (Výchova k občanství), Člověk a svět práce, z Finanční gramotnost a z volné dispozice. Dále se zde bude realizovat učivo z průřezových témat Osobnostní a sociální výchova a Mediální výchova. Chybějící hodiny na druhém stupni předmět čerpá z disponibilní časové dotace. Výuka bude realizována převážně ve třídě.

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace má důležité postavení ve vzdělávacím procesu. Poskytuje vědomosti potřebné v praktickém životě každého člověka. Obsah vzdělávací oblasti je rozdělen na čtyři tematické okruhy: Číslo a početní operace, Číslo a proměnná, Závislosti, vztahy a práce s daty, Geometrie v rovině a v prostoru. Součástí je i tematický okruh Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

Čísla a početní operace

V tomto tematickém okruhu je pro žáky důležité pochopit kvalitu čísla. Pod pojmem každé číslice by si měli uvědomit konkrétní pojem. Číslice není obrazem ve smyslu zavádění zápisu písmenek, ale obrazem číselné kvality. Obraz tedy souvisí s podstatou čísla, ne s vnější formou číslice. Utváření aritmetických a geometrických pojmů je spojeno s vnímáním a činností vlastního pohybového organismu. Počítání je již zvnitřněným pohybem, při kterém také pohyb vnímáme. Proto je zpočátku veškeré počítání propojeno s pohybem rytmických cvičení (např. násobkové řady). Matematika má blízký vztah také ke kreslení forem, kde konkrétně cvičíme a pěstujeme to, co je pro matematizování tolik potřebné: uvědomovat si pohyb rukou. Díky vnitřní pohyblivosti vzniká schopnost zapojit fantazii při řešení matematických problémů. Prožitkem kvality čísel dítě zažívá důvěru a jistotu: číslo, svět, člověk patří k sobě. Další jistotu může dítě při počítání prožít ve správném řešení určitého problému. Důležité je neustálé procvičování a opakování probrané látky.

Číslo a proměnná

Další vědomosti se prohlubují na druhém stupni v tematickém okruhu Číslo a proměnná. Žáci si osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací).

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, uvědomují si změny a závislosti známých jevů, Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, a v jednoduchých případech je také konstruují.

Geometrie

Tato součást výuky matematiky je vyučována v oddělených epochách. Jednou z vůdčích myšlenek tohoto předmětu je rozvoj a podpora názorné prostorové představivosti. V počáteční geometrii, kreslené ještě od ruky, procvičujeme při odhadování proporcí a poměrů jistotu pohybu ruky, která je dobře připravená kreslením forem v prvních školních letech.

Základní schopnosti, znalosti a techniky budeme stupňovat přiměřeně věku (s částečným přesahem do jiných předmětů). Žáci se musí s přibývajícím věkem učit vycítit geometrické závislosti, myšlenkově je uchopit a použít k praktickému řešení – rýsování. Zacházení s rýsovacími pomůckami má žáky vést k jednoznačné a přesné konstrukci (znázornění). Radost při rýsování má žákům pomáhat rozvíjet trpělivost, pečlivost a přesnost, stejně jako samostatnou a tvořivou činnost.

Geometrické útvary se učí znát při kreslení, vychází se od pravidelných forem, které nejsou pojednány jako zvláštní případy obecných forem, ale právě jako základní útvary, které nejjasněji hovoří řečí dané formy. Zde dochází k postupnému osvojování pojmů: šikmý, svislý, vodorovný, oblouk, nahoře, dole, uprostřed, oblé, hranaté; symetrie osová, středová, souměrnost, shodnost, podobnost, průniky, uzly, křivka, přímka, úsečka, bod, rovinné útvary, úhel, trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Matematika

Kompetence k učení

Vedeme žáka k odhadům, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, k orientaci v základních matematických pojmech a vztazích.

Prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů rozvíjíme paměť žáků.

Osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, poznáváním jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností určováním a zařazováním pojmů, rozvíjíme abstraktní a exaktní myšlení žáka.

Vytváříme u žáků zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a vedeme je k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu.

Směřujeme žáka k přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky a prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh ke zdokonalování grafického projevu.

Kompetence k řešení problémů

Prostřednictvím řešení matematických problémů rozvíjíme kombinatorické a logické myšlení žáků a směřujeme je ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci.

Rozvíjením zkušeností s matematickým modelováním (matematizací reálných situací) podporujeme vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění.

Vyhodnocováním matematického modelu a určením hranic jeho použití vedeme žáky k poznání, že realita je složitější než její matematický model a že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely.

Rozborem problému a plánu řešení, odhadováním výsledků směřujeme k volbě správného postupu, k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému.

Poznáváním možností matematiky a skutečnosti je podněcujeme žáky k využívání různých způsobů, kterými můžeme dospět k výsledku.

Kompetence sociální a personální

Při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi rozvíjíme žáků vzájemnou spolupráci mezi žáky.

Při řešení úloh vedeme žáky k rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů.

Kompetence komunikativní

Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných.

Začleňujeme metody kooperativního učení a jejich prostřednictvím vedeme děti ke spolupráci při vyučování.

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků.	Žák používá přirozená čísla od 1 do 100 k modelování reálných situací, počítá v oboru od 1 do 20, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků.	Počítání v oboru 1 – 20 a orientace v číselné řadě 1 –100.	
Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100 na základě množství nebo pořadí.	Čtení a zápis čísel (římských, arabských). Porovnávání čísel.	
Žák provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly.	Žák provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly.	Rytmická cvičení a pamětní počítání. Pamětní osvojení dvou až čtyř násobkových řad.	
Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.	Žák řeší a tvoří slovní úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru do 20 a umí tyto operace zapsat.	Základní početní výkony (sčítání, odčítání, násobení, dělení) v oboru do 20 a písemná forma těchto operací. Slovní úlohy.	OSV5.Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita.
Žák se orientuje v čase, provádí jednoduché převody jednotek času.	Žák se orientuje v čase, zná časové pojmy čtvrt, půl, tři čtvrtě a celá a orientuje se v prostoru (vpravo, vlevo, nahoru, dolů).	Orientace v prostoru. Znalost hodin.	
Žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci.	Žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše kruh, čtverec, trojúhelník, obdélník.	Kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník.	
	Žák porovnává geometrické útvary (menší, větší, stejný).		

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	Čtení, zápis a porovnávání čísel do 1000 na základě množství nebo pořadí. Čtení, zápis a rozlišení trojčiferných čísel na řády.	OSV 1.Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj Rozvoj schopností poznávání.
	Žák rozlišuje trojčiferná čísla na řády.		
Žák užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose.	Žák užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose, orientuje se v číselné řadě vpřed i vzad.	Číselná osa, orientace v číselné řadě.	
Žák provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly.	Žák provádí z paměti jednoduché početní operace (sčítání, odčítání, násobení, dělení) s přirozenými čísly.	Rytmická cvičení a pamětní osvojení ostatních násobkových řad do 11.	
	Žák pamětně odříká násobkové řady do jedenácti.		
Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.	Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru přirozených čísel do 1000.	Elementární slovní úlohy. Početní výkony v oboru přirozených čísel do 1000. Úlohy s více početními výkony najednou.	
	Žák spojí ve slovní úloze několik početních výkonů dohromady.		
Žák se orientuje v čase, provádí jednoduché převody jednotek času.	Žák se orientuje v čase, používá pojmy – minuty, hodiny, dny, měsíce, včera, dnes, zítra.	Časové pojmy.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci.	Žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše kruh, čtverec, trojúhelník, obdélník a nachází v realitě jejich reprezentaci.	Kruh, čtverec, trojúhelník, obdélník.	
Žák porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky.	Žák porovnává velikost geometrických útvarů (menší, větší, stejný).	Porovnávání geometrických útvarů.	

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků.	Žák používá přirozená čísla do 1000 k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků.	Rozšíření oboru přirozených čísel přes 1 000. Desítková soustava.	
Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	Žák čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti.	Porovnávání čísel do 1000, užití vztahu rovnosti a nerovnosti.	
Žák užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose.	Žák užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose.	Číselná osa, zobrazení čísel na ose.	
Žák provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly.	Žák provádí z paměti sčítání, odčítání, násobení, dělení s přirozenými čísly.	Pokračování v osvojování násobkových řad. Počítání "z hlavy".	
	Žák pamětně odříká násobkové řady do 15.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.	Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje písemné sčítání a odčítání vícečíslicových čísel.	Sčítání a odčítání vícečíslicových čísel. Písemné násobení dvojciferným číslem. Písemné dělení jednociferným číslem.	
	Žák si osvojí princip písemného násobení dvojciferným číslem a písemné dělení jednociferným číslem.		
Žák se orientuje v čase, provádí jednoduché převody jednotek času.	Žák se orientuje v čase, používá pojmy rok, týden, den, přestupný rok, provádí jednoduché převody jednotek času.	Časové pojmy. Jednoduché převody jednotek času.	
Žák popisuje jednoduché závislosti z praktického života.	Žák popisuje jednoduché závislosti z praktického života.	Závislosti a jejich vlastnosti.	
Žák doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel.	Žák doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel.	Diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády.	
Žák porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délky.	Žák porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délky.	Jednotky délky. Úsečky.	
Žák porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délky.	Žák provádí jednoduché převody jednotek délky.	Jednotky délky. Úsečky.	
Žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci.	Žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše úsečku, přímku, kvádr, krychli, válec, kouli; nachází v realitě jejich reprezentaci.	Úsečka, přímka, kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec.	
	Žák váží předměty, porovnává jejich váhu, odhaduje váhu.	Míry, váhy.	

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení.	Žák využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení.	Násobkové řady. Sčítání, odčítání. Komutativní a asociativní zákon.	
	Žák pamětně odříká násobkové řady do 20.		
	Žák z paměti sčítá a odčítá čísla do sta, násobí a dělí v oboru malé násobilky.		
	Žák využívá komutativnost sčítání a násobení při řešení úlohy a při provádění zkoušky výpočtu.		
	Žák využívá asociativnost sčítání a násobení při řešení úloh s užitím závorek.		
	Žák využívá výhodného sdružování čísel při sčítání několika sčítanců bez závorek.		
Žák provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel.	Žák provádí písemné sčítání, odčítání, násobení a dělení s vícečíslicovými čísly do 1 000 000.	Početní operace s vícečíslicovými čísly v oboru do milionu.	

	Žák správně sepiše čísla pod sebe (dle číselných řádů) při sčítání, odčítání, násobení a dělení přirozených čísel.		
	Žák aplikuje při písemném výpočtu znalost přechodu mezi číselnými řády.		
	Žák využívá znalosti malé násobilky při písemném násobení a dělení nejvýše dvojciferným číslem.		
	Žák provádí písemné početní operace včetně kontroly výsledku.		
	Žák dodržuje pravidla pro pořadí operací v oboru přirozených čísel.		
Žák zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel.	Žák zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel.	Odhady a kontrola výsledků, zaokrouhlování přirozených čísel.	
	Žák přečte a zapíše číslo (do milionů) s užitím znalosti číselných řádů desítkové soustavy.		
	Žák využívá rozvinutého zápisu čísla (do milionů) v desítkové		

	soustavě.		
	Žák porovnává čísla do milionů.		
	Žák zaokrouhluje čísla do milionů s použitím znaku pro zaokrouhlování.		
	Žák užívá polohové vztahy („hned před“, „hned za“) v oboru přirozených čísel .		
	Žák se orientuje na číselné ose a jejích úsecích .		
	Žák provádí číselný odhad a kontrolu výsledku.		
Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.	Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.	Slovní úlohy a příklady.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice. OSV 9.
	Žák porozumí textu úlohy (rozlišuje informace důležité pro řešení úlohy).		
	Žák přiřadí úloze správné matematické vyjádření s využitím osvojených početních operací.		
	Žák zformuluje odpověď k získanému výsledku.		

	Žák přiřadí k zadanému jednoduchému matematickému vyjádření smysluplnou slovní úlohu (situaci ze života). Žák tvoří slovní úlohu k matematickému vyjádření.		
Žák vyhledává, sbírá a třídí data.	Žák vyhledává, sbírá a třídí data. Žák provádí a zapisuje jednoduchá pozorování (měření teploty, průjezd aut za daný časový limit apod.). Žák vybírá a porovnává ze zadání úlohy data podle daného kritéria. Žák posuzuje reálnost vyhledaných údajů.	Diagramy, tabulky, jízdní řády.	
Žák modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku. Žák porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel.	Žák si osvojuje pojem zlomku, pozná zlomek jako díl celku, umí použít zlomky v praxi, porovnává zlomky, sčítá a odčítá, násobí a dělí jednoduché stejnojmenné zlomky, převádí zlomky na smíšená čísla a opačně.	Zlomky.	
Žák čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy.	Žák čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy.	Tabulky, jízdní řády.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.

	Žák vytvoří na základě jednoduchého textu tabulku, sloupcový diagram.		
	Žák doplní údaje do připravené tabulky nebo diagramu.		
	Žák vyhledá v tabulce nebo diagramu požadovaná data a porozumí vztahům mezi nimi (nejmenší, největší hodnota apod.).		
	Žák používá údaje z různých typů diagramů (sloupcový a kruhový diagram bez použití %).		
	Žák používá jednoduchých převodů jednotek času při práci s daty v jízdních řádech.		
Žák řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky.	Žák řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky.	Číselné a obrázkové řady. Magické čtverce.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Žák používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze.	Žák používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze.	Hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka jako správce peněz.	Výstup z Finanční gramotnost.

5. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení.	Žák využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení, řeší smíšené příklady.	Spojení čtyř základních početních výkonů. Stálá péče o počítání "z hlavy".	
Žák porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose.	Žák porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose.	Pochopení záporného čísla ve významu – teplota v zimě, podzemní garáže apod.	
Žák provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel.	Žák provádí písemné sčítání, odčítání, násobení a dělení s přirozenými čísly v oboru i více než milion.	Opakování čtyř početních výkonů s přirozenými čísly. Smíšené příklady se závorkami.	
	Žák řeší smíšené příklady se závorkami.		
Žák zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel.	Žák zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel.	Zaokrouhlování přirozených čísel, odhady výsledků.	
Žák řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.	Žák řeší a tvoří slovní a logické úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel.	Slovní a logické úlohy.	
	Žák provádí sčítání, odčítání, násobení a dělení, krácení a	Zlomky.	

	rozšiřování se zlomky.		
	Žák znázorňuje a porovnává zlomky.		
	Žák počítá s desetinnými zlomky.	Zlomky.	
	Žák užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, zlomkem, desetinným číslem).	Desetinné číslo a desetinný zlomek.	
Žák přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty.	Žák čte, zapisuje a porovnává desetinná čísla, provádí sčítání, odčítání i písemné a násobení a dělení 10, 100, 1000 v oboru desetinných čísel.	Desetinná čísla.	
Žák se orientuje v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích.	Žák se orientuje v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích.		Výstup z Člověk a jeho svět.
Žák vyhledává, sbírá a třídí data.	Žák vyhledává, sbírá a třídí data.	Závislosti a jejich vlastnosti. Diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády.	
Žák čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy.	Žák čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy.	Jízdní řády, tabulky.	Mediální výchova – Tvorba mediálního sdělení. MeV6.
Žák narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce.	Žák narýsuje a znázorní bod, přímku, úsečku, čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnici a kruh; užívá jednoduché konstrukce kolmice, rovnoběžek, osy úsečky a středu.	Geometrie volné ruky. Bod, přímka, rovnoběžka, kolmice, různoběžky, úsečka, střed, osa, kružnice, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník.	

	Žák rozezná základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnice).		
	Žák využívá k popisu rovinného útvaru počty vrcholů a stran, rovnoběžnost a kolmost stran.		
	Žák charakterizuje základní rovinné útvary a k zadanému popisu přiřadí název základního rovinného útvaru.		
	Žák využívá základní pojmy a značky užívané v rovinné geometrii (čáry: křivá, lomená, přímá; bod, úsečka, polopřímka, přímka, průsečík, rovnoběžky, kolmice).		
	Žák využije znalosti základních rovinných útvarů k popisu a modelování jednoduchých těles (krychle, kvádr, válec)		
	Žák narýsuje kružnici s daným poloměrem.		
	Žák narýsuje trojúhelník nebo trojúhelník se třemi zadanými délkami stran.		
	Žák narýsuje čtverec a obdélník s užitím konstrukce rovnoběžek a kolmic.		

	Žák dodržuje zásady rýsování.		
Žák sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran.	Žák sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku, čtverce a obdélníku sečtením délek jeho stran.	Úsečka, lomená čára, čtverec, obdélník, mnohoúhelníky.	
	Žák rozlišuje obvod a obsah rovinného útvaru.		
	Žák s pomocí čtvercové sítě nebo měřením určí obvod rovinného útvaru (trojúhelníku, čtyřúhelníku, mnohoúhelníku.		
	Žák porovnává obvody rovinných útvarů.		
	Žák graficky sčítá, odčítá a porovnává úsečky.		
	Žák určí délku lomené čáry graficky i měřením.		
	Žák převádí jednotky délky (mm, cm, dm, m, km).		
Žák sestrojí rovnoběžky a kolmice.	Žák sestrojí rovnoběžky a kolmice, využívá je při konstrukci čtverce a obdélníku a jiných geometrických forem a útvarů.	Rovnoběžky, kolmice, čtverec, obdélník.	

	Žák vyhledá dvojice kolmic a rovnoběžek v rovině.		
	Žák načrtne kolmici a rovnoběžku ve čtvercové síti.		
	Žák narýsuje k zadané přímce rovnoběžku a kolmici vedoucí daným bodem pomocí trojúhelníku s ryskou.		
Žák určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu.	Žák určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu.	Jednotky: délkové míry, obsahové míry. Písemné udávání míry desetinným způsobem. Obvod čtverce a obdélníku, obsah čtverce a obdélníku.	
	Žák určí pomocí čtvercové sítě obsah rovinného útvaru, který lze složit ze čtverců, obdélníků a trojúhelníků.		
	Žák porovnává pomocí čtvercové sítě obsahy rovinných útvarů		
	Žák používá a převádí jednotky délky a udává míry desetinným způsobem.		
	Žák používá základní jednotky obsahu (cm^2, m^2, km^2) bez vzájemného převádění.		

	Žák vypočítá obvod a obsah čtverce a obdélníku.		
Žák rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti překládáním papíru.	Žák rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti překládáním papíru.	Osově souměrné útvary.	
	Žák pozná osově souměrné útvary (i v reálném životě).		
	Žák určí překládáním papíru osu souměrnosti útvaru.		
	Žák vytvoří ve čtvercové síti osově souměrný útvar podle osy v lince mřížky.		
Žák řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky.	Žák řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky.	Magické čtverce. Slovní úlohy. Číselné a obrázkové řady.	
	Žák vyhledá v textu úlohy potřebné údaje a vztahy.		
	Žák volí vhodné postupy pro řešení úlohy.		
	Žák vyhodnotí výsledek úlohy.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák na příkladu ukáže, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy.	Žák na příkladu ukáže, proč není možné realizovat všechny chtěné výdaje, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy.	Rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti, nárok na reklamaci, úspory, půjčky	Výstup z Finanční gramotnost.
Žák se orientuje v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy			

6. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu.	Žák provádí sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru racionálních čísel.	Desetinná a racionální čísla.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3.
	Žák provádí základní početní operace se zlomky a desetinnými čísly.		
	Žák určí správné pořadí početních výkonů v příkladu.		
	Žák provádí písemné dělení s desetinným číslem v dělenci i v děliteli.		
Žák zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor.	Žák zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností v oboru desetinných čísel.	Zaokrouhlování desetinných čísel. Odhady výsledků.	
Žák modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel.	Žák rozliší prvočíslo a číslo složené, používá pravidla dělitelnosti, provádí rozklady čísel na součin prvočísel, umí určit nejmenší společný násobek a největší společný dělitel v oboru přirozených čísel.	Dělitelnost.	
	Žák rozlišuje pojmy prvočíslo a číslo složené; společný dělitel a společný násobek (určí je pro		

	skupinu dvou nebo tří přirozených čísel).		
	Žák najde nejmenší společný násobek a největšího společného dělitele dvou přirozených čísel.		
	Žák využívá kritéria dělitelnosti (2, 3, 4, 5, 9, 10, 25, 50, 100).		
	Žák řeší slovní úlohu s využitím dělitelnosti.		
	Žák vytvoří slovní úlohu na využití dělitelnosti.		
Žák užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem).	Žák užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem).	Procento, desetinné číslo, zlomek, poměr.	
	Žák navzájem převádí různá vyjádření vztahu celek – část.		
Žák řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů.	Žák řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů.	Poměry, měřítko map a plánů.	
	Žák využívá daný poměr (včetně postupného poměru) v reálných situacích.		
	Žák stanoví poměr ze zadaných údajů.		

	Žák využívá měřítko mapy, plánu k výpočtu.		
	Žák umí odvodit měřítko mapy, plánu ze zadaných údajů.		
	Žák řeší modelováním situace vyjádřené poměrem.		
Žák určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti.	Žák určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti, počítá přímou a nepřímou úměru pomocí trojčlenky.	Přímá a nepřímá úměrnost. Trojčlenka s přímou a nepřímou úměrností.	
Žák řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek).	Žák zná a používá pojmy: procento, základ, procentová část a počet procent, řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek).	Procenta.	
Žák načrtne a sestrojí rovinné útvary.	Žák načrtne a sestrojí rovnostranný, rovnoramenný, obecný, pravoúhlý i tupoúhlý trojúhelník, umí rozdělit kruh na 6-, 8-, 12-, 16-úhelník.	Trojúhelník. Dělení kruhu: pravidelné mnohoúhelníky a hvězdice. Pravidelný 6- a 12-úhelník a 8- a 16-úhelník (směrová růžice).	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3.
Žák zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku.	Žák sestrojí a charakterizuje výšku a těžnici v trojúhelníku, zná a využívá vlastnosti vnitřních úhlů trojúhelníka, rozliší úhly na ostré, pravé, tupé a přímé.	Výška a těžnice trojúhelníka. Vnitřní úhly trojúhelníka. Typy úhlů – ostrý, pravý, tupý, přímý.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák charakterizuje a třídí základní rovinné útvary.	Žák charakterizuje a třídí úhly (ostrý, pravý, tupý, přímý) a rozlišuje trojúhelníky obecné, rovnoramenné, rovnostranné, pravoúhlé a tupoúhlé.	Trojúhelníky. Typy úhlů – ostrý, pravý, tupý, přímý.	.
Žák určuje velikost úhlu měřením a výpočtem.	Žák určuje velikost úhlu měřením a výpočtem.	Rýsování a měření úhlu.	
Žák odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů.	Žák odhaduje a vypočítá obsahy a obvody trojúhelníků, udává míry desetinným způsobem.	Míry. Desetinný systém. Obvody, obsahy trojúhelníků.	
	Žák odhaduje obsah i obvod útvarů pomocí čtvercové sítě.		
	Žák používá a převádí jednotky délky.		
	Žák používá a převádí jednotky obsahu.		
Žák užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací.	Žák užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací.	Číselné a logické řady.	
Žák řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	Žák řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	Číselné a obrázkové analogie. Logické a netradiční geometrické úlohy.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny.	Žák objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny.	Tvorba ceny.	Výstup z Finanční gramotnost.
Žák vysvětlí význam úroku placeného a přijatého.	Žák vysvětlí význam úroku placeného a přijatého.	Úročení.	Výstup z Finanční gramotnost.

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu.	Žák provádí sčítání, odčítání, násobení, dělení v oboru celých a racionálních čísel; užívá absolutní hodnotu čísla, pozná opačná čísla, vyznačí je na číselné ose, umí počítat se závorkami.	Celá a racionální čísla.	
	Žák vyznačí na číselné ose racionální číslo a číslo k němu opačné.		
	Žák provádí základní úpravy zlomků (rozšiřuje a krátí zlomek, zjednoduší složený zlomek, vyjádří zlomek v základním tvaru, určí převrácené číslo, počítá se smíšenými čísly).		
	Žák určí absolutní hodnotu celého čísla a využívá její geometrickou interpretaci.		
Žák řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek).	Žák řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek).	Slovní úlohy – trojčlenka, procenta, úrokový a diskontní počet.	
	Žák vyhledá v textu údaje a vztahy potřebné k výpočtu.		

	Žák určí počet procent, je-li dána procentová část a základ.		
	Žák určí procentovou část, je-li dán procentový počet a základ.		
	Žák určí základ, je-li dán procentový počet a procentová část.		
Žák formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav.	Žák formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic.	Algebra – lineární rovnice s jednou proměnnou v oblasti racionálních čísel. Jednoduché slovní úlohy.	
Žák analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel.	Žák vytvoří matematický model konkrétní situace v oboru celých a racionálních čísel.	Jednoduché slovní úlohy v oboru celých a racionálních čísel.	
	Žák využívá při řešení konkrétních situací matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel.		
	Žák vyhodnotí výsledek řešení úlohy.		
Žák zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku.	Žák využívá kružnici opsanou a vepsanou trojúhelníku a čtyřúhelníku při řešení úloh a jednoduchých problémů, umí nalézt středy těchto kružnic, využívá trojúhelníkovou nerovnost; používá k tomu potřebnou matematickou symboliku.	Kružnice opsaná a vepsaná trojúhelníku a čtyřúhelníku a jejich středy. Trojúhelníková nerovnost.	

Žák určuje velikost úhlu měřením a výpočtem.	Žák sčítá a odčítá úhly, určí násobek úhlu (s využitím převodu stupňů a minut).	Přenášení úhlů, vrcholový úhel, střídavý úhel, obvodový a středový úhel.	
	Žák využívá při výpočtech vlastností dvojic úhlů (střídavých, souhlasných, vedlejších, vrcholových) a součtu úhlů v trojúhelníku.		
	Žák určuje velikost úhlu pomocí úhloměru.		
Žák charakterizuje a třídí základní rovinné útvary.	Žák charakterizuje a třídí čtyřúhelníky – čtverec, obdélník, kosočtverec, kosodélník, lichoběžník.	Geometrie čtyřúhelníka: čtverec, obdélník, kosočtverec, kosodélník, lichoběžník, vlastnosti.	
	Žák rozliší typy úhlů (ostrý, tupý, pravý, přímý), dvojice úhlů (souhlasné, střídavé, vedlejší, vrcholové), typy trojúhelníků a čtyřúhelníků.		
	Žák využívá vlastností základních rovinných útvarů (vlastností úhlopříček, velikost úhlů, souměrnost).		
	Žák pozná základní rovinné útvary: přímka, polopřímka, úsečka, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník, pravidelné mnohoúhelníky, kružnice, kruh.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů.	Žák odhaduje a vypočítá obsah a obvod čtyřúhelníků – čtverce, obdélníku, kosočtverce, kosodélníku, lichoběžníku.	Čtyřúhelníky – čtverce, obdélníku, kosočtverce, kosodélníku, lichoběžníku.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1.
Žák načrtne a sestrojí rovinné útvary.	Žák načrtne a sestrojí čtyřúhelníky – čtverec, obdélník, kosočtverec, kosodélník, lichoběžník.	Geometrie čtyřúhelníka: čtverec, obdélník, kosočtverec, kosodélník, lichoběžník, jejich konstrukce, vlastnosti.	
	Žák převede slovní zadání do grafické podoby (náčrtku).		
	Žák popíše jednotlivé kroky konstrukce a rovinný útvar sestrojí.		
	Žák určí počet řešení konstrukční úlohy.		
	Žák ověří, zda výsledný útvar odpovídá zadání.		
Žák užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků.	Žák užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků.	Shodnost trojúhelníků.	
Žák načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar.	Žák určí osy souměrnosti rovinného útvaru.	Středová a osová souměrnost.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1.
	Žák rozhodne, zda je útvar středově souměrný.		
	Žák určí střed souměrnosti.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti.		
Žák analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.	Žák analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.	Logické a netradiční geometrické úlohy.	
Žák užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací.	Žák užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací.	Číselné a logické řady.	
Žák řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	Žák řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	Číselné a obrázkové analogie.	
Žák sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů.	Žák sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů.	Rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti.	Výstup z Finanční gramotnost.
Žák objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu.	Žák objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu.	Rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti.	Výstup z Finanční gramotnost.

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu.	Žák provádí sčítání, odčítání, násobení a dělení se zlomky, s celými čísly, s racionálními čísly, užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu a provádí s nimi početní operace – sčítání, odčítání, násobení a dělení, umocňování.	Početní operace se zlomky, s celými čísly, s racionálními čísly. Mocnina, druhá odmocnina.	
	Žák užívá znalosti druhých mocnin celých čísel od 1 do 20 (i ke stanovení odpovídajících druhých odmocnin).		
	Žák určí rozvinutý zápis přirozeného čísla v desítkové soustavě.		
Žák matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním.	Žák matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá, odčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním.	Počítání se závorkami – úpravy algebraických výrazů, jednočleny i mnohočleny a početní operace s nimi.	
Žák formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav.	Žák formuluje a řeší reálnou situaci pomocí lineárních rovnic i se zlomky, řeší slovní úlohy na výpočet dráhy, času, rychlosti.	Lineární rovnice. Slovní úlohy na výpočet dráhy, času, rychlosti.	
Žák analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní	Žák analyzuje a řeší jednoduché slovní úlohy, modeluje konkrétní	Slovní úlohy.	Osobnostní a sociální výchova –

situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel.	situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel. Žák řeší zadané slovní úlohy pomocí proměnných. Žák tvoří smysluplné slovní úlohy, které lze řešit užitím proměnných.		Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Žák vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data.	Žák vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, uvádí příklady závislostí z praktického života. Žák vyhledá potřebné údaje v tabulce, diagramu a grafu. Žák vyhledá a vyjádří vztahy mezi uvedenými údaji v tabulce, diagramu a grafu (četnost, aritmetický průměr, nejmenší a největší hodnota). Žák zpracuje, porovná, vyhodnotí, uspořádá, doplní uvedené údaje podle zadání úlohy. Žák pracuje s intervaly a časovou osou. Žák převádí údaje z textu do tabulky, diagramu a grafu a naopak. Žák převádí údaje mezi tabulkou, diagramem a grafem.	Závislosti a data.	

	Žák samostatně vyhledává data v literatuře, denním tisku a na internetu a kriticky hodnotí jejich reálnost.		
Žák porovnává soubory dat.	Žák porovná kvantitativní vztahy mezi soubory dat zadaných tabulkami, grafy a diagramy.	Tabulky, diagramy, schémata.	
	Žák interpretuje výsledky získané porovnáváním souborů dat.		
Žák matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů.	Žák matematizuje jednoduché reálné situace s využitím grafů, tabulek, určí četnost znaku a aritmetický průměr.	Grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Žák zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku.	Žák zdůvodňuje a využívá Pythagorovu větu, Thaletovu větu při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů, umí určit těžiště v trojúhelníku; využívá potřebnou matematickou symboliku.	Pythagorova věta, Thaletova věta a její užití. Těžiště a jeho určení v trojúhelníku.	
	Žák využívá při analýze praktické úlohy náčrtky, schémata, modely.		
	Žák využívá polohové a metrické vlastnosti (Pythagorova věta, trojúhelníková nerovnost, vzájemná poloha bodů a přímek v rovině, vzdálenost bodu od přímky) k řešení geometrických úloh.		

	Žák řeší geometrické úlohy početně. Žák využívá matematickou symboliku.		
Žák využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh.	Žák využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice kružnice, kruhu a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh, seznámí se s konstrukcí pravidelného pětiúhelníka a pentagramu, se zlatým řezem a platónskými tělesy. Žák pojmenuje základní množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úhlu, osa rovinného pásu, osa úsečky, kružnice, Thaletova kružnice). Žák využívá množiny všech bodů dané vlastnosti při řešení úloh.	Kružnice, kruh, vzájemná poloha kružnice a přímky, kružnice a úsečky, kružnice a bodů. Vzájemná poloha více kružnic či kruhů. Pravidelný pětiúhelník a pentagram. Zlatý řez a platónská tělesa.	
Žák odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů.	Žák odhaduje a vypočítá obsah a obvod kruhu, obvod kružnice. Žák určí výpočtem obsah (v jednodušších případech) trojúhelníku, čtverce, obdélníku, rovnoběžníku, lichoběžníku, kruhu. Žák určí výpočtem obvod trojúhelníku, čtverce, obdélníku, rovnoběžníku, lichoběžníku, kruhu.	Obsah a obvod kruhu, obvod kružnice.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák načrtne a sestrojí rovinné útvary.	Žák načrtne a sestrojí kružnici a kruh.	Kružnice a kruh.	
Žák určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti.	Žák určuje a charakterizuje hranoly, krychli, kvádr a válec, analyzuje jejich vlastnosti.	Krychle, kvádr, hranoly, válec a jejich vlastnosti.	
Žák načrtne a sestrojí síť základních těles.	Žák načrtne a sestrojí síť krychle, kvádru, hranolů a válce a vyrobí modely.	Krychle, kvádr, hranoly a válec – síť a modely.	
Žák odhaduje a vypočítá objem a povrch těles.	Žák odhaduje a vypočítá objem a povrch krychle, kvádru, hranolu a válce.	Povrch a objem krychle, kvádru, hranolů a válce.	
Žák analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.	Žák analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.	Logické a netradiční geometrické úlohy.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.
Žák užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací.	Žák užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací.	Číselné a logické řady a úlohy.	
Žák řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	Žák řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	Číselné a obrázkové analogie.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5.

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu.	Žák provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu.	Mocniny a odmocniny a početní operace s nimi. Početní operace s racionálními čísly.	
	Žák dodržuje pravidla pro pořadí početních operací v oboru celých a racionálních čísel, využívá vlastností operací sčítání a násobení (komutativnost, asociativnost, distributivnost) při úpravě výrazů.		
Žák zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor.	Žák zaokrouhluje čísla s danou přesností.	Zaokrouhlování. Odhady výsledků. Užití kalkulátorů a PC.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1.
	Žák využívá pro kontrolu výsledku odhad.		
	Žák účelně a efektivně využívá kalkulátor.		
Žák modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel.	Žák modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti, určuje nejmenší společný násobek a největší společný dělitel v oboru přirozených čísel.	Největší a nejmenší společný dělitel.	
Žák řeší aplikační úlohy na procenta (i	Žák řeší aplikační úlohy na	Procenta, úrokový počet.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

pro případ, že procentová část je větší než celek).	procenta (i když je procentová část větší než celek).		
	Žák používá procentového počtu při řešení úloh z jednoduchého úrokování.		
	Žák ověří správnost výsledku aplikační úlohy na procenta.		
Žák na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu.	Žák na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu.	Principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj: Kooperace a kompetice. OSV 9. Výstup z Výchovy k občanství.
Žák vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí.	Žák vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí.	Bankovníctví – platební karty, účty, úvěry, úroky.	Výstup z Výchovy k občanství.
Žák provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví.	Žák provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví.	Bankovníctví – platební karty, účty, úvěry, úroky.	Výstup z Člověk a svět práce.
Žák formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav.	Žák formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav, seznámí se také s nerovnicemi, řeší slovní úlohy o pohybu, společné práci a o směsích.	Lineární systém rovnic se 2 proměnnými. Lineární rovnice s jednou proměnnou. Nerovnice. Slovní úlohy pohybové, na společnou práci a směsi.	
	Žák sestaví rovnici nebo soustavu dvou rovnic o dvou neznámých ze zadaných údajů.		

	Žák vyřeší rovnici nebo soustavu dvou rovnic o dvou neznámých pomocí ekvivalentních úprav.		
	Žák provádí zkoušku rovnice nebo soustavy dvou rovnic o dvou neznámých.		
	Žák ověří správnost řešení slovní úlohy.		
	Žák přiřadí k rovnici odpovídající slovní úlohu.		
	Žák rozhodne, zda rovnice nebo soustava rovnic má řešení a ověří, zda řešení patří do zadaného číselného oboru.		
Žák matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním.	Žák využívá při úpravě výrazů sčítání, odčítání a násobení mnohočlenů (výsledný mnohočlen je nejvýše druhého stupně).	Algebraické výrazy a početní úkony s nimi – užití vzorců, vytýkání, sčítání, odčítání, násobení, dělení, umocňování mnohočlenů, rozklady na součiny.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1.
	Žák vypočte hodnotu výrazu pro dané hodnoty proměnných.		
	Žák využívá při úpravě výrazů vytýkání a vzorců $(a + b)^2$, $(a - b)^2$, $a^2 - b^2$.		
	Žák sestaví číselný výraz podle		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	slovního zadání.		
Žák vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data.	Žák vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data, uvádí příklady z praktického života, provádí nákresy schémat, diagramů, grafů a tabulek.	Závislosti a data – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastností, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky.	
Žák porovnává soubory dat.	Žák porovnává soubory dat.	Statistika.	
Žák určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti.	Žák používá při řešení úloh úměru a trojčlenku.	Přímá a nepřímá úměrnost v praktickém použití, slovní úlohy.	
	Žák vytvoří tabulku, graf a rovnici pro přímou a nepřímou úměrnost na základě textu úlohy.		
	Žák určí přímou a nepřímou úměrnost z textu úlohy, z tabulky, z grafu a z rovnice.		
	Žák využívá při řešení úloh přímou a nepřímou úměrnost.		
Žák vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem.	Žák vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem, seznámí se s lineární funkcí, nepřímou úměrností, s kvadratickou a goniometrickou funkcí a jejich vlastnostmi.	Funkce a jejich znázorňování – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce, kvadratická funkce, goniometrické funkce.	Mediální výchova – Tvorba mediálního sdělení. MeV 6
	Žák pozná funkční závislost z textu úlohy, z tabulky, z grafu		

	a z rovnice.		
	Žák vytvoří graf pro funkční závislost danou tabulkou či rovnicí.		
	Žák přiřadí funkční vztah vyjádřený tabulkou k příslušnému grafu a naopak.		
	Žák přiřadí lineární funkci vyjádřenou rovnicí k příslušnému grafu nebo tabulce a naopak.		
	Žák vyčte z grafu význačné hodnoty na základě porozumění vzájemným vztahům mezi proměnnými.		
Žák matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů.	Žák odhalí funkční vztahy v textu úlohy.	Přímá, nepřímá úměrnost, lineární funkce – slovní úlohy.	
	Žák řeší úlohu s využitím funkčních vztahů.		
	Žák vyjádří výsledek řešení úlohy v kontextu reálné situace.		
Žák zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku.	Žák zdůvodňuje a využívá goniometrické funkce v pravoúhlém trojúhelníku při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou	Goniometrické funkce v pravoúhlém trojúhelníku.	

	symboliku.		
	Žák narýsuje, sestrojí spirály, vymodeluje krychli, čtyřstěn, osmistěn, dvacetistěn.	Logaritmická a Archimédova spirála. Platónská a archimédovská tělesa: - pochopení symetrie na krychli, oktaedru (osmistěnu) a tetraedru (čtyřstěnu) v jejich vzájemných proměnách.	
Žák užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků.	Žák využívá při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků.	Podobnost, její praktické využití. Věty o podobnosti trojúhelníků a jejich využití.	
	Žák využívá při výpočtech věty o podobnosti trojúhelníků.		
	Žák určí poměr podobnosti z rozměrů útvarů a naopak.		
Žák určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti.	Žák rozpozná mnohostěny (krychle, kvádr, kolmý hranol, jehlan) a rotační tělesa (válec, kužel, koule).	Charakteristika a vlastnosti jehlanů, kužele a koule.	
	Žák rozpozná mnohostěny (krychle, kvádr, kolmý hranol, jehlan) a rotační tělesa (válec, kužel, koule).		
	Žák využívá při řešení úloh metrické a polohové vlastnosti v mnohostěnech a rotačních tělesech.		
	Žák pracuje s půdorysem a		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	nárysem mnohostěnů a rotačních těles.		
Žák odhaduje a vypočítá objem a povrch těles.	Žák odhaduje a vypočítá povrch mnohostěnů a rotačních těles .	Povrch a objem jehlanu, kužele a koule.	
	Žák odhaduje a vypočítá objem mnohostěnů a rotačních těles.		
	Žák používá a převádí jednotky objemu.		
Žák načrtne a sestrojí síť základních těles.	Žák objasní pojmy síť tělesa, plášť, podstava.	Síť a modely jehlanu a kužele.	
	Žák rozpozná síť základních těles (krychle, kvádr, kolmý hranol, jehlan, válec, kužel).		
	Žák načrtne a sestrojí síť základních těles.		
Žák načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině.	Žák rozpozná z jakých základních těles je zobrazené těleso složeno.	Obrazy krychle, kvádru v rovině.	
	Žák načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles ve volném rovnoběžném promítání.		
Žák analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.	Žák analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy (obvody, obsahy obrazců, využití Pythagorovy věty, objemy a povrchy) s využitím osvojeného	Geometrické slovní úlohy – obvody a obsahy obrazců, využití Pythagorovy věty, goniometrických funkcí, objemů a povrchů těles.	

	matematického aparátu.		
	Žák vyhledá v textu úlohy potřebné údaje a vztahy.		
	Žák volí vhodné matematické postupy pro řešení úlohy.		
	Žák vyhodnotí výsledek úlohy.		
Žák užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací.	Žák provede rozbor úlohy a vyhledá v textu úlohy potřebné údaje a vztahy.	Číselné a logické řady a úlohy.	
	Žák zvolí vhodný postup řešení.		
	Žák provede diskusi o počtu řešení daného problému a kontrolu reálnosti výsledku.		
	Žák zformuluje odpověď na zadaný problém.		
Žák řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	Žák řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí.	Číselné a obrázkové analogie. Logické a netradiční geometrické úlohy.	
	Žák určí reálnou podobu trojrozměrného útvaru z jeho obrazu v rovině.		

	Žák popíše základní vlastnosti trojrozměrného útvaru podle jeho obrazu v rovině. Žák využívá získané poznatky a dovednosti při řešení úloh z běžného života.		
Žák na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH.	Žák na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH.	Nakládání s penězi	Výstup z Finanční gramotnost.
Žák popíše vliv inflace na hodnotu peněz.	Žák popíše vliv inflace na hodnotu peněz.	Inflace	Výstup z Finanční gramotnost.
Žák vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele.	Žák vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele.	Základní práva spotřebitelů	Výstup z Finanční gramotnost.
Žák uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice).	Žák uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice).	Produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků	Výstup z Finanční gramotnost.
Žák uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít.	Žák uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít.	Pojištění	Výstup z Finanční gramotnost.

Počítače a Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Žáci se budou tomuto předmětu učit v 5. a 8. ročníku jednu hodinu týdně. V 5. třídě se bude tento předmět jmenovat Počítače a v 8. třídě Informatika. Výuka bude realizována převážně v počítačové učebně v dvouhodinových blocích, které budou každý druhý týden. Třída bude dělena na dvě skupiny. Předmět čerpá výstupy ze vzdělávacích oblastí Informační a komunikační technologie, Člověk a společnost, Člověk a práce, Finanční gramotnost, Etická výchova a Jazyk a jazykové komunikace. Dále zde budou realizována průřezová témata Mediální výchova a Výchova demokratického občana.

Na prvním stupni se žáci pouze seznamují s počítačem a jeho základními periferiemi, naučí se základní pojmy, ovládání myši, klávesnice, připojení k tiskárně či scanneru, seznámí se s možnostmi internetu, komunikací jeho prostřednictvím a základy textového, grafického a tabulkového editoru. Velký důraz je kladen na reálné praktické použití všech činností, se kterými budou žáci seznamováni.

Na druhém stupni by měli být žáci schopni účinně využívat počítač ke své školní práci, např. k vyhledávání informací nebo zpracovávání referátů apod. Naučí se své práce připravit k prezentaci a prezentovat je. Kromě těchto praktických činností je důležité seznámit žáky s vývojem počítačové techniky, jejím vlivem na život a životní styl lidí, s médii a jejich schopností manipulovat veřejné mínění, s principem fungování jednotlivých součástí počítače a také s problematikou softwaru a autorských práv.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Počítače a Informatika

Kompetence k učení

Vedeme žáky k práci s informací, přemýšlení o souvislostech, celku a struktuře informace.

Směřujeme žáky k posuzování vhodnosti různých zdrojů informací z hlediska jejich efektivity.

Vedeme děti k pochopení základních principů jednotlivých činností, které nám pak umožňují snadněji a rychleji proniknout do dalších oborů a oblastí.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky k hledání informací, jejich zdrojů a jejich porovnávání.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáky ke komunikačním možnostem moderních informačních technologií a jejich praktickému použití v běžném životě.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáky k týmové práci.

Kompetence občanské

Vedeme žáky k respektování práce jiných.

Vedeme žáky k dodržování autorských práv.

Kompetence pracovní

Učíme žáky používat výpočetní techniku jako pracovní nástroj.

5. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie.	Žák ovládá práci s myší a klávesnicí.	Základní počítačové pojmy, počítač a jeho periferie: klávesnice, myš, monitor, tiskárna, skener, flash disk.	
	Žák vytiskne text či obrázek na tiskárně a skenovat obrázek na skeneru.		
	Žák si uspořádává přehledně a smysluplně ikony na ploše do složek.		
	Žák si přenese fotografii z digitálního fotoaparátu do počítače.		
Žák respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady.	Žák zapne a vypne počítač, odhlásí se a přihlásí se ke svému uživatelskému účtu.		
	Žák ovládá tiskárnu.		
	Žák řeší drobné potíže a závady vznikající při práci s počítačem a ví, co má udělat, pokud jsou závady složitějšího charakteru.		
Žák chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím.	Žák si ukládá zpracovaná a stažená data do uspořádaných složek.	Základní počítačové pojmy, počítač a jeho periferie: klávesnice, myš, monitor, tiskárna, skener, flash disk.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák si zálohuje důležitá data a chránit je před poškozením a zneužitím.		
Žák při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty.	Žák se připojí k internetu a pomocí rozcestníků a vyhledávačů nalézá informace různého typu.	Internet, mail, chat, knihovna.	
	Žák si stahuje z internetu texty a obrázky.		
	Žák rozumí pojmu klíčové slovo a umí ho využít při vyhledávání informací.		
Žák vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích.	Žák posoudí, který zdroj informací bude nejúčelnější pro jeho praktické využití.		
Žák komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení.	Žák si založí emailovou schránku, používá emailování.		
	Žák se prostřednictvím chatu spojí s některým ze svých přátel.		
Žák pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru.	Žák napíše, zformátuje a uloží přiměřený text v textovém editoru.	Textový editor, grafický editor, tabulkový editor.	
Žák pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru.	Žák nakreslí a uloží obrázek v grafickém editoru.	Textový editor, grafický editor, tabulkový editor.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák se seznámí s tabulkovým procesorem a jeho funkcí.		
	Žák zpracuje informaci, kterou si zjistil na internetu.	Internet.	

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost.	Žák ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost.	Internet.	MeV 5. Mediální výchova – Fungování a vliv médií ve společnosti.
Žák ovládá práci s textovými a grafickými editory i tabulkovými editory a využívá vhodných aplikací.	Žák napíše, zformátuje a uloží text v textovém editoru.	Textový editor.	MeV 6. Mediální výchova – Tvorba mediálního sdělení.
	Žák nakreslí nebo upraví a uloží obrázek v grafickém editoru.	Grafický editor.	
	Žák vytvoří, zformátuje a uloží tabulku v tabulkovém editoru a vytvoří k němu graf.	Tabulkový editor.	
Žák uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem.	Žák vytvoří graficky upravený text.	Textový editor.	MeV 7. Mediální výchova – Práce v realizačním týmu.
	Žák upraví fotografii v grafickém editoru.	Počítačová grafika.	
Žák pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví.	Žák pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví.	Software.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji.	Žák používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji.	Internet.	MeV 4. Mediální výchova – Vnímání autora mediálních sdělení.
Žák využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání.	Žák využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání.		Výstup z Člověk a práce.
Žák zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě.	Žák zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, grafické a multimediální formě.	Prezentační program.	MeV 3. Mediální výchova – Stavba mediálních sdělení.
Žák rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě.	Žák uvede příklad mediální manipulace s informacemi.	Člověk a média.	MeV 2. Mediální výchova – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality. Výstup z Jazyk a jazyková komunikace.
Žák kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí.	Žák rozpozná některé prvky využívané k mediální propagandě.		MeV 1. Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení. Výstup z Výchova k občanství.
Žák objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání.	Žák objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání.	Software.	VDO 2. Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost a stát. Výstup z Výchova k občanství.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce.	Žák prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce.	Textový editor, prezentační program.	Výstup z Člověk a práce.
	Žák zná základní funkční principy výpočetní techniky.	Hardware.	
	Žák zná historický vývoj výpočetní techniky.	Historie výpočetní techniky.	
	Žák vytvoří jednoduchou webovou stránku.	Html kód.	
	Žák vyhledá volně šiřitelný program pro výuku psaní všemi deseti.	Psaní všemi deseti.	
Žák rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory.	Žák rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory.	Senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny, smysl autority. Nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení médií, eliminace vlivu agrese, zvládání agrese, rozlišování mezi	Výstup z Etická výchova.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

		realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médií, media a volný čas	
Žák na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení.	Žák na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení.	Služby bank, aktivní a pasivní operace.	Výstup z Finanční gramotnost.
Žák uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu. (úvěry, splátkový prodej, leasing)	Žák uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu. (úvěry, splátkový prodej, leasing)	Služby bank, aktivní a pasivní operace.	Výstup z Finanční gramotnost.

Člověk a svět

Charakteristika vyučovacího předmětu

Žáci se budou tomuto předmětu učit v epochách. V 1. a 2. ročníku bude předmětu věnován 2 epochové týdny, ve 3. ročníku 10 epochových týdnů, ve 4. ročníku 13 epochových týdnů a v 5. ročníku 23 epochových týdnů. Předmět Člověk a svět čerpá očekávané výstupy ze vzdělávacích oblastí Člověk a jeho svět, Jazyka a jazyková komunikace, Člověk a svět práce. Dále se zde probírají průřezová témata: Environmentální výchova, Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Výchova demokratického občana. Předmět je vyučován nejen ve třídě, ale může být realizován i jinde (v přírodě, na poli, na pozemku vhodném pro stavbu, na výstavách, při exkurzích, ve škole, v přírodě, ve městě, v muzeu, na hradech a zámcích, na historických místech, aj.). Chybějící hodinu čerpá předmět z disponibilní časové dotace.

Tento předmět je komplexní a jako jediný je koncipován pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Předmět je tvořivě integrován do epoch českého jazyka a matematiky, do všech ostatních předmětů, do výchov uměleckých a pracovních činností, do rytmické části výuky epochy a do vypravování pohádek a bajek.

V prvních dvou školních letech je prožívání světa u dětí spíše zasněné a může být vedeno k diferencovanějšímu a bdělejšímu vnímání světa. Přitom je důležité, aby spojení, které má dítě s přírodou, zvířaty a člověkem, nebylo přerušeno. Začínáme s dětmi od světa dětem nejdostupnějšího, od hodnot prožívaných a poznávaných v pohádkách a bajkách přecházíme postupně k péči o životní prostředí (hodnotám ekologickým). Hlavní cíle jsou zde zamýšleny ve vytváření hodnotových postojů dětí v myšlení, citění a vůli. Na společné cestě s dítětem vycházíme z úrovně dětské orientace v nejbližším prostoru domova, školy (poznávání okolí domova a školy). Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi (tolerance, pomoc a solidarita, vzájemná úcta, snášenlivost). Dále se zaměřujeme na přirozenou orientaci dětí v čase, kterou si přinášejí už z předškolního období. Pozorujeme změny v čase, ve vnímání dne a noci, v ročních obdobích, v měsících, týdnech a hodinách. Vedeme děti k poznávání proměn nejbližší přírody v čase. Při osvojování poznatků a dovedností se učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných. Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení předmětu s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Jestliže v prvních třech letech dominovala obecná hlediska (spojitost s přírodou – znalost pracovních procesů a souvislostí), obrací se ve 4. třídě pohled do prostoru a času. Tím se ještě jednou vytváří nový zdroj, který se však nyní začleňuje do souřadnic prostoru a času. Nejbližší okolí – město, vesnice – by nyní mělo dítě zažít v jeho zeměpisně-prostorovém a historicky-časovém vývoji až do aktuální současnosti. Odstup, jenž v tomto věku charakterizuje poměr dítěte ke světu, se tím může proměnit v pocit sociální a prostorové sounáležitosti. Je-li hlavním cílem přírodopisu a biologie uvádění žáků do stále užšího kontaktu se Zemí, v prozkoumávání všech jejích říší, což znamená vzdělávat ho v mnoha obměnách k zodpovědnosti a zralosti pro život na Zemi, pak může tento proces nejlépe začít ve 4. ročníku tam, kde je pro dítě nejsnazší navazovat vztahy a propojení. To vše nalezneme v první epoše přírodopisu věnované světu zvířat ve vztahu k člověku.

V 5. třídě je třeba zdůraznit morální složku zeměpisného vyučování. Když dítě poznává, jak jsou rozloženy věci kolem něj v prostoru, získává také láskyplnější vztah k lidem kolem sebe, ke svým blízkým. Vyučování by mělo mít takový charakter, aby žákovi zprostředkovalo zájem o svět a odvahu

k životu. K tomu patří pozvolna se stupňující pochopení pro zemi jako přírodní prostor s určitými životními rytmy, do nichž je člověk zahrnut, které ale zároveň mění tím, že hospodáří a zakládá kulturu. Měla by se tímto založit odhodlanost pracovat zodpovědně i určité ekologické vědomí. Žáci by si měli uvědomit postavení naší země ve Střední Evropě se všemi aspekty geografickými, přírodními a kulturně-historickými. Poznávají stavbu Země z geologického hlediska, složení zemské kůry (horniny, nerosty) vždy v návaznosti na konkrétní zeměpisnou oblast. S ČR se seznamují ve smyslu jejích přírodních, kulturních a hospodářských charakteristik, poznávají odlišnosti jiných zemí a kultur Evropy. Žáci by se měli se světem seznámit tak, aby dokázali s těmito poznatky spojit také pocity. Pro líčení si vybíráme různé oblasti a kraje střední Evropy. Měl by být položen základ určitému topografickému vědění o střední Evropě, takže si žáci mohou vytvořit obraz o trojím charakteru její krajiny, vyjádřeném v rovinách, pahorkatinách a vysokých horách. Žák prochází po dobu školního vyučování v různých souvislostech a formách celými dějinami lidstva od pravěku až do současnosti. Prostřednictvím vlastivědné výuky se seznamuje s krajinou a dějinami té oblasti, kde žije. Probudí se v něm první představy o historickém vývoji. Teprve potom přichází výuka dějepisu a pohled dítěte se časově i prostorově rozšiřuje. Vyučování dějepisného učiva sleduje průběh vývoje lidstva od mytického, předdějinného kulturního stupně až k rozvoji hmotné kultury a jejich projevů v obecně kulturním, náboženském, sociálním, politickém a ekologickém ohledu. V přírodovědné části tohoto předmětu se děti zabývají zvířaty a rostlinnou říší.

1. ročník Člověk a svět

Člověk a svět je integrovaným předmětem, který se v 1. ročníku vyučuje v rámci epoch českého jazyka, matematiky a výuky probíhající v přírodě. Dítě přijímá své okolí, tzn. lidi, zvířata, rostliny, kameny, hvězdy, slunce, měsíc i roční období, jako něco samozřejmého. V průběhu 1. ročníku by se dítě mělo naučit vnímat celek přírody diferencovaně, to znamená prožívat bděleji vzájemnou propojenost a sounáležitost jevů ve světě. Dítě by mělo být podníceno k přemýšlení, k vyprávění příběhů, společnému pozorování rostlin a k popisování zážitků, v nichž může zažít zvláštnost, velikost, ale i drobnost a nekonečnou jemnost, či mohutnost přírody. Veškeré činnosti jsou propojovány s dobrodružstvím objevování v pohádkách: lidé, rostliny, zvířata, čarovné kameny, dobro – zlo, pomoc druhým, péče o ně, láska a jiné hodnoty (úcta, nesobectví, zdvořilost, trpělivost, ovládání se, odvaha, vytrvalost, soucit, porozumění apod.). Týdenní epocha by měla být věnována především poznávání školy a jejího okolí.

2. ročník Člověk a svět

Člověk a svět je integrovaným předmětem, který se stejně jako v 1. ročníku vyučuje v rámci epoch českého jazyka, matematiky a výuky probíhající v přírodě. Prvouka je opět tvořivě integrována do ostatních předmětů a prohlubuje znalosti a dovednosti získané v 1. třídě. Děti pronikají do lidských hodnot a ctností na základě vyprávění zajímavých příběhů lidí a zvířat. Bajky podněcují srovnávání řady lidských ctností i nectností se zvířaty. Vyprávění o svatých lidech vzbuzuje zájem a úctu k lidskému osudu. Legendy o zázračných místech probouzejí zájem o prozkoumání jejich současnosti i minulosti. Prohlubuje se poznávání a prožívání vztahů k jiným lidem v rodině (v čase a prostoru, např. rodokmen, babička, dědeček, prababička, pradědeček apod., kde, kdy a jak žili). Vzniká úcta ke stáří a potřeba pomáhat mladším, vrstevníkům, všem ostatním lidem. Probouzíme vnímání dítěte, děti pozorují a poznávají vše, co se v okolní přírodě mění. Změny rostlin, zvířat, řek, hor, luk, kamenů, jezer, hvězd, měsíce, slunce apod. Děti prožívají hluboký obdiv a úctu k proměnám v přírodě a utvářejí v sobě potřebu ji chránit a měnit sebe sama. Týdenní epocha by měla prohloubit sblížení s okolím školy s ohledem také na aspekt bezpečnosti.

3. ročník Člověk a svět

Stavitelství

Výuka probíhá v třítydenní epoše, důraz je kladen na praktické činnosti dětí v reálném prostředí. Pokud dítě v jedné epoše pozná teoreticky a prakticky všechno to, co patří ke stavbě domu, pak pochopí komplexní pracovní procesy, které se odvíjejí po delší dobu. Tím je inteligence vzdělávána na konkrétních objektech. Realizuje se skutečná stavba hřiště, domečku, pece apod. Děti se zabývají vším, co se týká stavění: cihly, malta, suroviny na přípravu, postup zpracování surovin ve výrobě. Děti prožijí smysl a hodnotu lidské práce. Je posilována vůle dětí pozitivně proměňovat své prostředí.

Řemesla

Výuka probíhá v třítydenní epoše, důraz je kladen na praktické činnosti dětí v reálném prostředí. Prostřednictvím různých praktických činností se děti seznamují s minulostí a současností některých profesí. Uvědomují si rozdíly mezi řemesly dříve a nyní, např. mlynář, kovář, švec, apod. Výběr řemesel může být zaměřen dle charakteru regionu. Skrze prožitky si uvědomují hodnotu lidské práce a učí se kladnému vztahu k ní.

Pěstitelství

Výuka probíhá v dvoutýdenní epoše, důraz je kladen na praktické činnosti dětí v reálném prostředí. Tato epocha umožňuje dětem poznat, prožít a realizovat proces pěstování rostlin – obilí. Epocha začíná přípravou půdy (orba, hnojení, setí). Děti pozorují a srovnávají různé druhy obilí. Naučí se pozorovat, jak obilí klíčí, roste, zraje. Děti obilí také sklízí a pokud možno také mlátí. Nakonec se učí péct z mouky, kterou samy připravily mletím. Děti zažijí vděčnost a úctu k rostlinnému světu, poznají konkrétní výsledky svědomité péče o rostliny. Zvířata poznávají jako pomocníky (domácí zvířata – skot).

4. ročník Člověk a svět

Orientace v prostoru a čase

Výuka probíhá ve třítydenní epoše. Děti se seznamují s mapou, měřítkem, světovými stranami, dráhou Slunce, Měsíce a Země, s planetami, souhvězdími, ročními obdobími, dělením času.

Město

Výuka probíhá ve třítydenní epoše. Děti se seznamují s mapou, měřítkem, jednoduchým situačním plánem, který kreslí, s busolou. Hlavní náplní je seznámení se s městem, ve kterém se děti učí. Dozvědět se něco o jeho historii, současnosti, orientovat se v něm.

Člověk a zvířata

Výuka probíhá ve dvou třítydenních epochách. Vycházíme z rozčlenění tělesnosti člověka na systém hlavy, trupu a končetin. Tvary a podoby zvířecího těla, ve spojení s poznáním způsobu života daného zvířete, uvádějí žáky do chápání vztahů a souvislostí.

5. ročník Člověk a svět

Střední Evropa

Výuka probíhá ve třítydenní epoše. Žáci poznávají Střední Evropu prostřednictvím putování po řekách (Labe, Dunaj, Rýn, Odra, Tisa, Visla). Dozvídají se o státech Střední Evropy (Polsko, Německo, Švýcarsko, Rakousko, Maďarsko, Slovensko), jejich pohorích, klimatických poměrech, pracují s mapami, atlasy, obrysovými mapami, poznávají vlajky jednotlivých států.

Česká republika

Výuka probíhá ve třítydenní epoše. Žáci poznávají historické země ČR – Čechy, Moravu, Slezsko (tradice a život v oblastech, jejich charakteristiky), hlavní město, další důležitá města, řeky, hory a krajiny, státní symboly, státní zřízení, prezidenta a vládu. Pracují s atlasem, mapami a obrysovými mapkami.

Nejstarší civilizace

Výuka probíhá ve třítydenní epoše. V 5. ročníku má dějepisné učivo podobu vypravovaného příběhu, dominují zde biografické popisy, které by však měly mít kulturně-historickou a antropologickou hodnotu. Výuka dějin má za úkol zprostředkovat žákovi obrazy a ideje o dějinných souvislostech vývoje lidstva. Žák si má v průběhu výuky uvědomit a prožít, že lidská existence spočívá v neustálém vývoji, že pojem člověka v sobě pojímá pestrost a různorodost kulturních vývojových stupňů lidstva a rozmanitost národů účastnících se dějinných procesů. Učitel by měl největší důraz klást na to, aby byla vyučovací látka zaměřena kulturně-historicky. Vyplývá z toho, že v centru pozornosti stojí život člověka, jeho postoj ke světu, způsob práce, či vynálezy, které proměnily tvář země a život lidí. Jádrem výuky první dějepisné epochy jsou první lidské civilizace – Sumer (Mezopotámie, Babylón), Egypt, Čína – přírodní podmínky, život lidí, zemědělství, řemesla, náboženství, stavebnictví, vynálezy, řemesla, doprava, lékařství, písmo a literární památky, právo, významné osobnosti, vyprávění mýtů a pověstí.

Starověké Řecko

Výuka probíhá ve třítydenní epoše. Jádrem výuky druhé dějepisné epochy je starověké Řecko a Makedonie – vznik a počátky řecké kultury, homérské období, protiklad Sparty a Athén, řecko-perské války, Perikles, klasické období, Alexandr Veliký a Makedonská říše. Děti se zúčastní tradičních Olympijských her waldorfských škol, které jsou pořádány ve starověkém stylu. Seznamují se s historickými eposy a řeckou mytologií ve vyprávěcí části epoch.

Zvířata a rostliny

Výuka probíhá ve dvou třítydenních epochách. Obsahem výuky je tělo a způsob života živočichů, pozorování rostlin v jejich přirozeném prostředí – jejich růstu (semeno, klíčení, růst, zrání, odumírání), těla rostlin (kořen, stonek, list, květ, plod), formy rostlin (bylina, keř, strom). Dále se děti dozvídají o patrech flóry, houbách, lišejnících, meších, nahosemenných a krytosemenných rostlinách. Poznávají rostlinu jako zdroj potravy, kyslíku, materiálu pro obživu. Děti pěstují a pozorují rostliny ve třídě.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Člověk a svět:

Kompetence k učení

Vytváříme u žáka takové předpoklady, aby proces učení byl neustálým objevováním nových a postupně stále hlubších pohledů na okolní skutečnost.

Vedeme žáka k zapojení největšího počtu smyslů s využitím obraznosti, hravosti a tvořivosti v procesu učení, což vede k hlubšímu a trvalejšímu vstřebávání vědomostí, ale i k vytváření osobitého vztahu k okolnímu světu.

Vedeme žáky k propojování poznatků do širších souvislostí, čímž vzniká ucelenější pohled na jevy okolního světa.

Vytváříme u žáka návyky plynulého a efektivního učení: Zařazováním rytmicky se opakujících činností a postupů, kdy v rámci epoch, týdnů a dnů vytváříme harmonický řád, o který se mohou žáci v procesu objevování nového pevně opřít.

Učíme žáka vybírat a využívat pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánovat, organizovat a řídit vlastní učení, projevoval ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení.

Učíme žáka vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.

Učíme žáka operovat s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy.

Vedeme žáka k samostatnému pozorování a experimentování, k porovnávání získaných výsledků, kritickému posuzování a vyvozování závěrů pro využití v budoucnosti.

Podněcujeme žáka v poznávání smyslu a cíle učení, pozitivního vztahu k učení, posouzení vlastního pokroku a určení překážky či problémů bránících učení, vedeme jej takovým způsobem, aby si naplánoval své učení a zdokonaloval se, kriticky zhodnotil výsledky svého učení a diskutoval o nich.

Vedeme žáka ke zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování.

Rozšiřujeme slovní zásobu v osvojovaných tématech a vedeme žáky k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení v jejich projevech, názorech a výtvorech.

Zařazováním rytmicky se opakujících činností a postupů, v rámci epoch, týdnů a dnů vytváří harmonický řád, o který se mohou žáci v procesu objevování nového pevně opřít a zároveň si tak postupně vytvářet návyky, jež proces učení činí plynulejší a efektivnější.

Vedeme žáka ke způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáka k vnímání nejrozličnějších problémových situací ve škole i mimo ni, učíme ho rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslet a naplánovat způsob řešení problému a využívat k tomu vlastního úsudku a zkušeností.

Učíme žáka vyhledávat informace vhodné k řešení problému, nacházet jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechat se odradit případným nezdarem a vytrvale hledat konečné řešení problému.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Učíme žáka samostatně řešit problémy; volit vhodné způsoby řešení; užívat při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy.

Podněcujeme žáka k praktickému ověřování správnosti řešení problémů a k aplikaci osvědčených postupů při řešení obdobných nebo nových problémových situací a k sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů.

Vedeme k orientaci ve světě informací a k jejich časovému a místnímu, historickému, zeměpisnému a kulturnímu propojení.

Podněcujeme žáky k vyhledávání a následnému použití praktických postupů, které při pozorování jevů okolního světa povedou k vyvození konkrétních závěrů s dopadem na minulost, přítomnost a budoucnost.

Učíme žáka kritickému myšlení, činit uvážlivá rozhodnutí a obhájit je, uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotit.

Vedeme žáka k potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi.

Učíme žáka posuzovat důležitost, spolehlivost a správnost získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů.

Vedeme žáka k uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy.

Kompetence komunikativní

Učíme žáka formulovat a vyjadřovat své postoje, myšlenky a názory k nejrůznějším tématům v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.

Vedeme žáka k naslouchání a porozumění promluvám druhých lidí, zapojení se do diskuse, učíme ho konfrontaci a vhodným reakcím, obhájení svého názoru a vhodné argumentaci.

Učíme žáka rozumět různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlet o nich, reagovat na ně a tvořivě je využívat ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.

Učíme žáka využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Učíme žáka využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi ve třídě i mimo ni.

Snažíme se o jeho samostatné sebevědomé vystupování, jednání a bezkonfliktní komunikaci.

Poskytneme prostor pro samostatné prezentace projektových prací nebo výsledků pozorování.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáka k účinné spolupráci ve skupině, podílení se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti jej podněcujeme k pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce.

Učíme žáka podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat.

Podněcujeme žáka, aby sám přispíval do diskusí v malé skupině i do debat celé třídy, učíme ho chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňovat zkušenosti druhých lidí, respektovat různá hlediska a čerpat poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Vedeme žáka k vytváření pozitivní představy o sobě a samém a o světě, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; učíme ho ovládat a řídit svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence občanské

Učíme žáka respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot, vcítit se do situací ostatních lidí, odmítat útlak a hrubé zacházení, uvědomovat si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí.

Učíme žáka chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, vytváříme vědomí o právech a povinnostech ve škole i mimo školu.

Učíme žáka zodpovědně se rozhodovat podle dané situace, poskytnout dle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

Učíme žáka respektu, ochraně a ocenění našich tradic a kulturního i historického dědictví, vedeme ho k vyjádření pozitivního postoje k uměleckým dílům, smyslu pro kulturu a tvořivost, aktivnímu zapojení se do kulturního dění a jiných aktivit (včetně praktického vyzkoušení a zažití).

Vedeme žáka k chápání základních ekologických souvislostí a environmentálních problémů, učíme ho respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Učíme poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi, což směřuje ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů.

Vedeme žáka k zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí.

Vedeme žáka k porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí.

Vedeme žáka k utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí.

Kompetence pracovní

Učíme žáka schopnosti manuální spolupráce se spolužáky (pomoc, rada).

Směřujeme žáka k propojování pracovního rytmu s rytmem přírody.

Vedeme žáka k ověřování různých postupů, objevování nových a jejich vzájemné srovnání a konečné vyhodnocení.

Vedeme žáka k vytváření schopnosti přizpůsobení v zájmu dosažení společného cíle.

Učíme žáka používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat vymezená pravidla, plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

Podněcujeme žáka, aby přistupoval k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.

Vedeme žáka k využívání znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech a užívání jich při praktických činnostech.

1. ročník Člověk a svět

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví.	Žák uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle.	Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa.	
	Žák vhodným chováním projevuje kladný vztah ke zdraví.	Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa.	
Žák rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.	Žák je nesobecký, uctivý, zdvořilý, trpělivý, ovládá se, je vytrvalý.	Jsem školák, soužití ve škole, okolí domova a školy.	
Žák reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	Žák se orientuje v nejbližším prostoru domova, školy.	Bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce.	
Žák rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi.	Žák pojmenuje základní členy rodiny a vztahy mezi nimi a vypráví o významných událostech a zvycích v rodině či společnosti.	Domov, rodina, postavení jedince v rodině, vyprávění pohádek.	
Žák pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.	Žák získává cit ke všemu krásnému a živému v okolí, učí se pečovat o vše živé.	Přírodní říše, roční období, rytmus v životním čase, naučné příběhy o životě.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě.	Žák rozlišuje různé časové údaje k řešení běžných situací v denním životě.	Orientace v čase, časový řád, režim dne.	
--	---	--	--

2. ročník Člověk a svět

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům.	Žák si osvojuje základní pravidla slušného chování. Žák rozlišuje základní lidské vlastnosti, kladné i záporné.	Soužití a chování lidí, mezilidské vztahy, komunikace, pravidla slušného chování, bajky, legendy o zázračných místech a svatých.	
Žák se chová obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsob komunikace s operátory tísňových linek.	Žák rozlišuje základní lidské vlastnosti, kladné i záporné.	Úcta ke stáří, potřeba pomáhat, osobní bezpečí a zdraví, riziková místa a situace. Vhodná a nevhodná místa pro hru.	
Žák využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	Žák pozoruje a charakterizuje změny v přírodě a ve společnosti.	Změny rostlin, zvířat, řek, hor, luk apod. v průběhu roku, legendy o zázračných místech a svatých. Úcta ke stáří, potřeba pomáhat.	
Žák uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu.	Žák uplatňuje pravidla pro bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cestujícího.	Základní dopravní značky. Pravidla chování v prostředcích městské hromadné dopravy. Předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích.	

3. ročník Stavitelství, řemesla, pěstitelství

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka a práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost.	Žák uplatňuje elementární poznatky o činnostech člověka a práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost.	Prapůvodní lidská povolání, činnost člověka dříve a dnes.	
Žák srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.	Žák srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.	Člověk a „používání prvků“ při stavbě domu, činnost člověka dříve a dnes. Proměny způsobu života, bydlení, životní podmínky.	Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí. EV 4
Žák zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.	Žák rozlišuje čtyři základní živly a vnímá jejich působení a využití při práci, projevuje úctu k práci a k výsledkům pracovního procesu.	Člověk při stavbě domu. Činnost člověka při řemeslné výrobě dříve a dnes.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3
Žák odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.	Žák pojmenuje a popíše různé druhy povolání a pracovních činností v současnosti i v minulosti.		
Žák změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.	Žák prakticky měří a váží pomocí dřívějších i současných jednotek.	Jednotky vah a měr (od minulosti k současnosti). Měření pole, vážení surovin	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka.	Žák prožije a realizuje proces pěstování rostlin – obilí.	Člověk a země: rolník a jeho činnosti, rovnováha v přírodě, půda, obilniny. Péče o zdraví, ošetření drobných úrazů a poranění, první pomoc, předcházení úrazům, duševní hygiena. Domácí zvířata.	
	Žák si uvědomuje zvířata jako pomocníky (domácí zvířata – skot).		
Žák uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.	Žák uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.	Péče o zdraví, ošetření drobných úrazů a poranění, první pomoc, předcházení úrazům, duševní hygiena.	
Žák roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu ve známé lokalitě.	Žák roztřídí základní druhy obilovin.	Základní plodiny. Základní plevle a škůdci kulturních rostlin.	Environmentální výchova – Ekosystémy.m EV 1
Žák provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování.	Žák provádí pozorování přírody, zaznamenává a zhodnotí výsledky pozorování.	Pěstování obilí.	Výstup z Člověk a svět práce.
Žák provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování.	Žák provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování.		Výstup z Člověk a svět práce.
Žák ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny.	Žák ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny.		Výstup z Člověk a svět práce.
Žák volí podle druhů pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní.	Žák volí podle druhů pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní.		Výstup z Člověk a svět práce.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů.	Žák využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů.	Vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování. Radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce.	Výstup z Etická výchova.
Žák reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc.	Žák reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc.	Zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých.	Výstup z Etická výchova.

4. ročník Orientace v prostoru a čase, Město

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	Žák využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě.	Roční období.	
Žák pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije.	Žák pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije.	Báje, mýty, pověsti.	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Poznávání lidí.OSV 6
Žák uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost.	Žák popíše současnost a minulost v našem životě.	Proměny způsobu života, bydlení.	Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika.OSV 11

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi, jako součásti vesmíru, souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období.	Žák vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi, jako součásti vesmíru, souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období.	Střídání dne a noci, roční období.	
Žák pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	Žák se orientuje v prostoru a čase.	Dráha Slunce během dne a roku, světové strany, dělení času, den a noc, roční období, fáze Měsíce. Planety, hvězdy, souhvězdí.	
Žák stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit.	Žák stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit.	Povodeň, požár, vichřice. Rizika v přírodě spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi, události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi.	
Žák využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek.	Žák využívá místních informačních zdrojů pro pochopení minulosti.	Nejstarší osídlení, vznik a rozvoj našeho města a jeho okolí.	
Žák vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.	Žák vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí.	Orientace v místě bydliště a školy, riziková místa a situace.	
Žák začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě).	Žák začlení svou obec do Moravskoslezského kraje.	Obec, naše město a kraj.	Environmentální výchova – Lidská aktivity a problémy životního prostředí. EV 3

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost.	Žák posoudí rozdíl mezi přírodními a umělými prvky okolní krajiny.	Vliv krajiny na život lidí a působení lidí na krajinu.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3
Žák určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.	Žák určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu.	Město z ptáčích perspektiv, orientační body: bydliště a jeho okolí, škola a jeho okolí.	
Žák určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.	Žák určí světové strany v přírodě a orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.	Jednoduchý situační plán.	
Žák zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	Žák zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu ve svém okolí.	Obec, naše město a kraj. Životní prostředí v obci.	
Žák porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.	Žák porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.	Obec, naše město a kraj. Životní prostředí v obci.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
Žák poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města).	Žák poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	Žák reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.		Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
Žák sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti.	Žák sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti.	Báje, mýty, pověsti.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
Žák vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je.	Žák vyjádří své dojmy z četby a zaznamená je.	Báje, mýty, pověsti.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
Žák vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci.	Žák vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci	V improvizovaných i reálných situacích žáci řeší různé problémy, ve kterých se zaměřují na sociální vztahy.	
Žák projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům.			
Žák rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky.	Žák rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky.	Skupinová práce na vytváření plánu města a jeho modelu.	

4. ročník Člověk a zvířata

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy.	Žák popíše vnější stavbu těla a způsob života některých zástupců hlavonožců, skotu, ptáků, šelem, kopytníků a zachytí je kresbou či malbou.	Živočichové, znaky života, projevy chování, stavba těla vybraných živočichů, životní potřeby, průběh a způsob života, funkce.	
	Žák rozlišuje tělesnou podobu živočichů na hlavu, trup a končetiny a popíše jejich funkci a vztah ke světu.		
Žák využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života.	Žák rozlišuje lidskou tělesnou podobu na hlavu, trup a končetiny a popíše jejich funkci a vztah ke světu.	Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa, základní stavba, projevy a funkce.	
	Žák uvede základní smysly člověka a všimá si jejich soustředění na lidské hlavě.	Lidské tělo, péče o zdraví, zdravá výživa, základní stavba a funkce.	
Žák rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.	Žák najde v textu podstatné informace a zaznamená je.	Práce s odbornou literaturou a encyklopediemi, referáty.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
Žák rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.	Žák ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.	První pomoc, péče o zdraví.	
Žák založí jednoduchý postup, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky postupu	Žák testuje své smysly a základní životní funkce.	Lidské tělo.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození.	Žák rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození.	Lidské tělo.	
Žák uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista.	Žák uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události.	Mimořádné události. Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku. Mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém	Realizováno ve dnech mimořádných událostí formou praktického cvičení.
Žák předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odvykání návykových látek.	Žák předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odvykání návykových látek.	Návykové látky - návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií.	
Žák uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.	Žák uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou.	Ochrana zdraví.	
Žák uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku.	Žák uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování	Lidské tělo. Zdravý životní styl, nemoci přenosné a nepřenositelné, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	mezi chlapci a děvčaty v daném věku.		
Žák jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy.	Žák jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy.	Vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování. Radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce.	

5. ročník Střední Evropa, Česká republika

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik.	Žák se orientuje v hlavních reáliích naší vlasti s využitím regionálních specifik.	Střední Evropa. Charakteristika oblastí a jejich průmyslové a zemědělské využití, klimatické poměry, typy krajin. Důležitá města, přístavy a dopravní cesty.	
Žák srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.	Žák srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik.	Charakteristika kulturně historického a současného vývoje území hlavně v okolí hlavních toků na území ČR, armáda ČR.	
Žák objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.	Žák objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů.	Naše svátky a zvyky. Srovnání se zvyklostmi střední Evropy.	Multikulturní výchova – Kulturní difference. MuV 1
Žák určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě.	Žák určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich.	Polarita oblastí ČR a Evropy: sever – jih, západ – východ, pohled geologický, klimatologický, kulturně sociální.	
Žák rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli.	Žák se orientuje v přírodních podmínkách a sídlištích na mapách a plánech naší republiky a Evropy.	Česká republika.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického.	Žák vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického.	Česká republika.	Multikulturní výchova – Kulturní difference. MuV 1
Žák zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	Žák zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích.	Česká republika, Střední Evropa.	Výchova myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané. VMEGS 3
Žák rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.	Žák rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam.	Orgány státní moci, symboly státu a jejich význam.	Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost a stát. VDO 2
Žák rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.	Žák rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk.	Česká republika, Střední Evropa.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.

5. ročník Zvířata a rostliny

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly, v přizpůsobení organismů prostředí.	Žák zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu.	Ekosystémy – louka, les, lidská sídla, voda a její okolí.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
	Žák zdůvodní podstatné vzájemné vazby mezi organismy a nachází mezi nimi shody a rozdíly.		Environmentální výchova – Základní podmínky života. EV 2
	Žák si všímá přizpůsobení organismů různým prostředím.		
	Žák rozlišuje základní živočišné skupiny a popíše jejich zástupce.	Typické živočišné druhy a základy třídění organismů (bezobratlí, hmyz, ryby, plazi, ptáci, savci).	
	Žák odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí.	Živočiškové, způsob života a stavba jejich těla (bezobratlí, hmyz, ryby, plazi, ptáci, savci).	
	Žák zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy.	Rozšíření, význam a ochrana živočichů.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka.	Žák objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka.	Ekosystémy – louka, les, lidská sídla, voda a její okolí.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
Žák zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.	Žák zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat.	Ekosystémy – louka, les, lidská sídla, voda a její okolí.	
Žák rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.	Žák vypracuje referát s tématem zvířat nebo rostlin.	Práce s odbornou literaturou a encyklopediemi, referáty.	
	Žák rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků.	Houby, lišejníky, mechorosty, kaprad'orosty.	
	Žák vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích.	Houby, rostliny.	
	Žák vysvětlí odlišnost ve výživě zelených rostlin a hub.		
	Žák uvede příklady odlišných životních forem rostlin.	Rostliny (stavba těla).	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák popíše vnější stavbu těla a způsob života některých zástupců rostlin.	Rostliny (stavba těla). Pěstování rostlin.	
Žák provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů přístrojů.	Žák zachytí kresbou či malbou stavbu orgánů rostlin.		
	Žák na základě pozorování přírody objasní roli lišejníků jako indikátorů čistoty životního prostředí.	Lišejníky.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
	Žák objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků.		

5. ročník Nejstarší civilizace

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu.	Žák samostatně vypráví o životě pravěkých lidí.	Prvobytně pospolná společnost.	
Žák objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost.	Žák objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost.	Život lidí před nástupem starých civilizací.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
Žák reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	Žák reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	Opakování učiva, vyprávění příběhů a mýtů starověkých kultur, vyprávění vlastních zážitků.	
Žák rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací.	Žák vyjmenuje řeky, u nichž vznikly první civilizace a objasní výhody velkých říčních toků pro první civilizace.	První velké civilizace – Mezopotámie, Egypt, Čína, Indie.	
	Žák porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech.		Multikulturní výchova – Kulturní diference. MuV 1
	Žák určí na časové ose přibližně období egyptské, mezopotámské, čínské a indické civilizace.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.	Žák podtrhne v předtištěném zápisu nejdůležitější informace.	První velké civilizace – Mezopotámie, Egypt, Čína, Indie.	
Žák reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	Žák reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.		
Žák sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti.	Žák vytvoří krátký referát s dějepisnou tematikou na základě osnovy.		

5. ročník Řecko

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.	Žák podtrhne v předtištěném zápisu nejdůležitější informace.	Starověké Řecko a Makedonie: vznik a počátky řecké kultury, trójská válka, homérské období, protiklad Sparty a Atén, řecko-perské války, Perikles, klasické období, Alexandr Veliký, Makedonská říše.	
Žák reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.	Žák reprodukuje obsah probrané látky a zapamatuje si z něj podstatná fakta.		
Žák vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je.	Žák si samostatně přečte jednu z řeckých bájí a zaznamená její obsah.		
Žák volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma.	Žák se podílí na přípravě divadelního představení s námětem v řecké mytologii, případně se podílí i na jeho scénáři.		
	Žák vyjmenuje několik nejvýznamnějších památek různých typů ze Starověkého Řecka.		
	Žák vypracuje referát o historické osobnosti Starověkého Řecka.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy.	Žák srovná vlády Athénské a Spartského městského státu.	Starověké Řecko a Makedonie: vznik a počátky řecké kultury, trójská válka, homérické období, protiklad Sparty a Atén, řecko-perské války, Perikles, klasické období, Alexandr Veliký, Makedonská říše.	Výstup z Člověk a jeho svět.
	Žák seřadí na časové ose nejdůležitější události v dějinách Starověkého Řecka.		
Žák iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně.	Žák iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně.	Radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce, zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých.	Výstup z Etická výchova.
Žák rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení.			

Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Žáci se budou tomuto předmětu učit v epochách, v 6. ročníku bude dějepisu věnováno 8 týdnů, v 7., 8. a 9. ročníku po 7 týdnech.

Předmět čerpá očekávané výstupy ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost a Jazyk a jazyková komunikace. Dále se zde bude realizovat učivo z průřezových témat: Výchova k myšlení v evropských souvislostech, Multikulturní výchova a Výchova demokratického občana.

Výuka bude realizována převážně ve třídě, je možno i na jiných místech spojených s historií, např.: muzeum, hrady, zámky, historická místa apod.

Vyučovací předmět dějepis navazuje na některé tématické obsahy v oblasti Člověk a svět prvního stupně a na druhém stupni je dál rozvádí. Žák tak prochází v různých souvislostech a formách celými dějinami lidstva od pravěku až do současnosti. Prostřednictvím vlastivědné výuky se seznamuje s krajinou a dějinami té oblasti, kde žije. Probudí se v něm první představy o historickém vývoji. Teprve potom přichází výuka dějepisu a pohled dítěte se časově i prostorově rozšiřuje. Vyučování dějepisu sleduje průběh vývoje lidstva od mytického, předdějinného kulturního stupně až k rozvoji hmotné kultury a jejich projevů v obecně kulturním, náboženském, sociálním, politickém a ekologickém ohledu.

Výuka dějepisu má za úkol zprostředkovat žákovi obrazy a ideje o dějinných souvislostech vývoje lidstva. Žák si má v průběhu výuky uvědomit a prožít, že lidská existence spočívá v neustálém vývoji, že pojem člověka v sobě pojímá pestrost a různorodost kulturních vývojových stupňů lidstva a rozmanitost národů účastnících se dějinných procesů. Učitel by měl největší důraz klást na to, aby byla vyučovací látka zaměřena kulturně-historicky. Vyplývá z toho, že v centru pozornosti stojí život člověka, jeho postoj ke světu, způsob práce, či vynálezy, které proměnily tvář země a život lidí.

Metoda vyučování je v 6. ročníku shodná s metodami a postupy používanými v 5. ročníku, má podobu vypravovaného příběhu a zahrnuje období až do konce středověku. Zde dominují biografické popisy, které by však měly mít kulturně-historickou a antropologickou hodnotu. V 7. a 8. ročníku se zájem žáka zaměřuje na realisticko-technické poznávání a chápání dějin novověku. Dějepis 9. ročníku slouží vyhledávání dějinných vztahů, poznávání historických procesů, probuzení zájmu o svět a zaměřuje se taktéž na novověk. Výuka novověku je v každém ročníku pojímána ve smyslu civilizačního vývoje jako celku. Vybrané historické jevy z oblasti technického, hospodářského, sociálního, ideového či politického vývoje je třeba pojímat jako symptomy a projevy daného období a zasadit je do kontextu a do souvislosti celého civilizačního vývoje.

Dochází tedy k přechodu od obrazného a vyprávěného líčení dějin na kauzálně-racionální pojetí dějepisu a posléze k uchopování širších ideových dějinných souvislostí, což odpovídá vývojovým podmínkám žáka.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Dějepis

Kompetence k učení

Poskytujeme žákům dostatečný časový prostor k samostatnému pozorování a experimentování a k formulování závěrů.

Vedeme žáky k samostatnému vyhledávání informací z různých zdrojů, třídit je a hledat vzájemné souvislosti.

Kompetence k řešení problémů

Vedeme žáky ke kritickému hodnocení různých informačních zdrojů k danému tématu.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Učíme žáky vyhledávat a následně použít praktické postupů, které při pozorování jevů okolního světa povedou k vyvození konkrétních závěrů s dopadem na minulost, přítomnost a budoucnost.

Poskytujeme žákům dostatek námětů k samostatnému pozorování a uvažování o světě kolem nás a řešení jeho problémů v různých variantách.

Kompetence komunikativní

Učíme žáky formulovat své názory, postoje a myšlenky k nejrozličnějším tématům a konfrontovat je s názory spolužáků a učitelů.

Vedeme žáky k rozvíjení schopnosti komunikovat s okolím.

Poskytneme žákům prostor pro samostatné prezentace projektových prací nebo výsledků pozorování.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáky k různým formám skupinové práce se zaměřením na způsoby komunikace ve skupině.

Poskytneme žákům prostor pro reflexi a sebereflexi projevů chování a jednání ve vztahu k okolí v různých situacích.

Vedeme žáky k dosažení pocitu sebejistoty a sebeúcty a vytvářet pozitivní představy o sobě a o světě.

Kompetence občanské

Učíme žáky srovnávat při posuzování společenských norem v minulosti a dnes, u nás i ve světě.

Vedeme žáky k rozvíjení dovednosti pohotově reagovat v nenadálých krizových situacích, rozhodnout se a poskytnout účinnou pomoc.

Učíme žáky vytvářet povědomí o kulturním dědictví, práci a tradicích předchozích generací.

Kompetence pracovní

Učíme žáky propojovat znalosti získané v různých oblastech a předmětech a jejich využití.

Budeme budovat schopnosti spolupracovat se spolužáky (pomoc, rada).

Vedeme žáky k ověřování různých postupů, objevování nových a k vzájemnému srovnávání a vyhodnocování.

6. ročník Řím, stěhování národů

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie.	Žák charakterizuje přechod od republiky k císařství.	Založení Říma, římská republika (púnské války, sociální reformy), vybrané významné postavy římské republiky, římské císařství, římská kultura a římské právo, antické památky.	
Žák uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví.	Žák dokáže vyjmenovat několik nejvýznamnějších památek různých typů ze Starověkého Říma.		
Žák demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem.	Žák vysvětlí hlavní důvody rozpadu římské říše.	Vznik a šíření křesťanství, rozpad římské říše.	
	Žák porovná předkřesťanské náboženství Římanů s křesťanstvím.		
Žák se orientuje na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.	Žák dokáže na časové ose seřadit nejdůležitější události v dějinách Starověkého Říma.	Stěhování národů, Řím.	
Žák demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem.	Žák se seznámí s hudebními dílky tohoto období.	Antická kultura.	Výstup z hudební výchovy.

6. ročník Vývoj Evropy a Čech ve středověku do husitských válek

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států.	Žák popíše změny související s příchodem nových etnik do Evropy.	Evropa po stěhování národů.	
Žák porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti.	Žák porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti.	Vznik a šíření islámu, francká a arabská říše.	
Žák uvede příklady archeologických kultur na našem území.	Žák uvede příklady archeologických kultur na našem území.	Sámová říše, Velkomoravská říše v souvislosti se Svatou říší římskou a byzantskou říší, Cyril a Metoděj, šíření křesťanství.	
Žák objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech.	Žák objasní přínos Cyrila a Metoděje ve Velkomoravské říši pro vznik českého písemnictví.		
	Žák popíše vnitřní vývoj českého státu v jeho počátcích.		
Žák vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám.	Žák vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám.	Český stát, jeho vznik, vývoj a vztah k Svaté říši římské, společnost ve středověku, lenní systém, zemědělství, města, řemesla, hospodářství, role náboženství, křesťanství; kultura – románské a gotické umění. Poslední Přemyslovci.	
Žák ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury.	Žák vyjmenuje několik vrstev středověké společnosti a porovná jejich postavení a způsob života.	České země v době Karla IV. a Václava IV.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury.	Žák dovede vyjmenovat několik příkladů románské a gotické kultury na našem území.	České země v době Karla IV. a Václava IV.	
Žák uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány.	Žák uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány.	Český stát.	

7. ročník Objevy a dobývání, počátky nové doby

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky.	Žák popíše příklady nových vynálezů, které zásadně ovlivnily život společnosti, popíše objevy v oblasti astronomie.	Zeměpisné objevy (příčiny, vývoj, hlavní osobnosti, sociální a hospodářské důsledky), technické vynálezy a objevy (knihtisk, střelný prach, papír), zakladatelé moderní přírodovědy, významní astronomové (Galilei, Bruno, Koperník, Kepler).	
Žák se orientuje na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.	Žák dokáže na časové ose seřadit nejdůležitější události doby objevů a dobývání světa.	Svět na počátku nové doby.	
Žák využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát.	Žák využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát.	Zpracování odborných textů, epochové práce, referát, výtah, výpisky, čtení s porozuměním.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.

7. ročník Přechod od středověku k novověku, náboženství a kultura

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky.	Žák vysvětlí návrat k antickému ideálu člověka a postoj církve k myšlenkám reformace.	Hlavní osobnosti a rysy renesance, humanismu a reformace církve.	
Žák vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život.	Žák vysvětlí význam husitství pro český politický a kulturní život.	Jan Hus, husitské války a husitská tradice.	
Žák objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie.	Žák popíše politickou situaci v Evropě a objasní postavení českého státu uvnitř habsburské monarchie.	České země ve 2. polovině 15. století a v 16. století, Anglie, Španělsko a Nizozemí ve 2. polovině 16. století.	
Žák objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky.	Žák objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války, vysvětlí význam J. A. Komenského.	J. A. Komenský, Jednota bratrská, Habsburkové, třicetiletá válka, České stavovské povstání.	
Žák rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.	Žák rozpozná hlavní znaky kulturních stylů, uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.	Renesance, rudolfínská doba.	Výstup z hudební výchovy.
Žák se orientuje na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.	Žák dokáže na časové ose seřadit nejdůležitější události 15. – 18. století.	Přechod od středověku k novověku.	

8. ročník Průmyslová revoluce a změny ve společnosti

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti.	Žák uvede některé klíčové vynálezy, které byly významné pro rozvoj moderního hospodářství a uvede sociální, kulturní a politické změny ve vybraných zemích a u nás.	Hospodářství v době před průmyslovou revolucí, vznik a průběh průmyslové revoluce, vynálezy (Watt, Arkwright...), rozvoj dopravy a různých odvětví průmyslu, sociální důsledky industrializace, vznik sociální otázky, pokusy o její řešení. Habsburská monarchie, Francie za vlády Ludvíka XIV., osvícenství, Marie Terezie, Josef II., vznik USA, základní lidská práva, počátky občanské společnosti.	
	Žák objasní následky industrializace pro životní styl obyvatelstva a ekologii.		
Žák na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus.	Žák dokáže vysvětlit podstatu absolutismu, konstituční monarchie, parlamentarismu.	Habsburkové, Ludvík XVIII., Velká francouzská revoluce.	
Žák rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky.	Žák vysvětlí rozdíl mezi republikou a monarchií.		
Žák rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.	Žák rozpozná základní znaky baroka a uvede jeho představitele a kulturní památky.	Barokní kultura.	
Žák se orientuje na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.	Žák dokáže na časové ose označit hlavní události období průmyslové revoluce a Evropy 17. – 18. století.	Svět v 17. – 18. století.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla.	Žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla.	Životopisy, biografie – záznam, reprodukce. Literatura dle vlastní četby. Odborné texty k referátům.	
---	--	--	--

8. ročník České země, Evropa a svět v 19. století

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé.	Žák objasní, jakým způsobem vedla francouzská revoluce a napoleonské války k rozbití starých společenských struktur v Evropě.	Napoleon, napoleonské války, další vynálezy průmyslové revoluce, Evropa po roce 1815, revoluce roku 1848 jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů, umění období klasicismu a romantismu, české země a svět v 19. století.	
Žák vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií.	Žák vysvětlí rozdílné tempo modernizace a důsledky, ke kterým nerovnoměrný vývoj v Evropě vedl.		
	Žák objasní soupeření mezi velmocemi a význam kolonií.		
Žák rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.	Žák rozpozná základní znaky klasicismu a romantismu a uvede jejich představitele		
Žák porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů.	Žák porovná vývoj v českých zemích s národními hnutími vybraných evropských národů.		
Žák rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu.	Žák rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu.		
Žák využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	Žák využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	možnosti vzdělávání -náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby.	Žák využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích	Žák uvede požadavky různých sociálních skupin ve vybraných evropských revolucích.	Napoleon, napoleonské války, další vynálezy průmyslové revoluce, Evropa po roce 1815, revoluce roku 1848 jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů, umění období klasicismu a romantismu, české země a svět v 19. století.	
Žák se orientuje na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.	Žák dokáže na časové ose určit hlavní události v českých zemích a Evropě v 19. století.		

9. ročník Historický vývoj 1. poloviny 20. století

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií.	Žák charakterizuje soupeření mezi velmocemi, popíše politickou situaci před 1. světovou válkou.	Imperialismus, kolonialismus, zvyšování napětí – vznik Trojspolku a Trojdohody, 1. světová válka, její důsledky pro politické uspořádání světa. Úloha USA ve světě. Politické změny v Rusku. T. G. Masaryk, vznik ČSR, její hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy. Evropský meziválečný vývoj, světová hospodářská krize a její důsledky. Politické proudy, ústava, občanská práva, politické strany. Mezinárodně – politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech, totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus, 2. světová válka, holocaust, politické a ekonomické důsledky války.	
	Žák popíše průběh 1. světové války a její důsledek na poválečné uspořádání světa.		
	Žák vymezi význam kolonií.		
Žák zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí.	Žák objasní okolnosti vzniku ČSR a charakterizuje rozvoj českého státu až do 2. světové války.		
Žák objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání.	Žák objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání.		
Žák na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky.	Žák popíše 2. světovou válku, porovná zneužití techniky v obou světových válkách.		
Žák na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy.	Žák vymezi politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus).		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák se orientuje na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.	Žák dokáže určit na časové ose nejdůležitější historické události konce 19. století a začátku 20. století.	Imperialismus, nacismus, komunismus, fašismus.	
---	---	--	--

9. ročník Historický vývoj 2. poloviny 20. století

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů.	Žák uvede klady a nedostatky demokratických systémů.	Poválečný vývoj v Evropě a Československu, komunismus, rok 1948, politické procesy, rok 1968, normalizace. Studená válka, problémy bipolárního světa. Vnitřní situace v zemích východního bloku, srovnání s charakteristikou západních zemí.	Výchova demokratického občana – Formy participace občanů v politickém životě. VDO 3 Výchova demokratického občana – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování. VDO 4
Žák rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady.	Žák uvede příklad soukromého a státního vlastnictví.	Rozpad koloniálního systému. Československo od únorového převratu do r. 1989.	
Žák charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu.	Žák charakterizuje totalitní systémy a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a nacionalismu.	Rozpad komunistických režimů. Porušování lidských práv totalitními systémy.	Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost a stát. VDO 1
Žák na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv.	Žák vyloží na příkladech antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv.	Globální problémy současnosti (globalizace, ekologie, terorismus, civilizační choroby a změna životního stylu, atd.). Problémy současnosti.	
Žák vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků.	Žák vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků.	Poválečný vývoj v Evropě a Československu, komunismus, rok 1948, politické procesy, rok 1968, normalizace.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce.	Žák vysvětlí důvody euroatlantické spolupráce – hospodářské a vojenské.	Studená válka, problémy bipolárního světa. Vnitřní situace v zemích východního bloku, srovnání s charakteristikou západních zemí. Rozpad koloniálního systému. Československo od únorového převratu do r. 1989. Rozpad komunistických režimů. Porušování lidských práv totalitními systémy. Globální problémy současnosti (globalizace, ekologie, terorismus, civilizační choroby a změna životního stylu, atd.). Problémy současnosti.	
Žák posoudí postavení rozvojových zemí.	Žák posoudí postavení rozvojových zemí.		Multikulturní výchova – Princip sociálního smíru a solidarity. MuV 5
Žák prokáže základní orientaci v problémech současného světa.	Žák se dokáže orientovat v problémech současného světa.		Multikulturní výchova – Lidské vztahy. MuV 2
Žák uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání.	Žák uvede příklady mezinárodního terorismu.		
Žák uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků.	Žák uvede příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků pro mírové soužití států.		
Žák se orientuje na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.	Žák dokáže určit na časové ose důležité události 2. poloviny 20. století.		

Společensko-kulturní praktikum

Charakteristika předmětu

Vyučování proběhne v 9. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně. Výstupy jsou čerpány ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost (Výchova k občanství), Výchova ke zdraví a umění a kultura. Dále jsou zde realizovány okruhy z průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova a Výchova demokratického občana. Společensko-kulturní praktikum se zaměřuje na vytváření zdravého a jistého úsudku, který je základem každého opravdového sociálního jednání, a tím také předpokladem pro plnění úkolů, které vyplývají z života jedince jako občana. Vede žáka k prohloubení poznání základních společenských vztahů a vazeb, k orientaci v historických kořenech aktuálních sociálních témat a problémů. Tím je vzdělávací obor Společensko-kulturní praktikum úzce propojen se vzdělávacím oborem Dějepis, v němž žák prožívá a uvědomuje si různé vývojové aspekty občanského života, především vývoj a měnící se podobu státních forem, vztahu jedince a společnosti, jeho práv a povinností, jakož i otázek kulturního, státního a hospodářského života společnosti.

Sociální zkušenosti žáci získávají v konkrétních sociálních situacích a procesech, sociální dovednosti vyrůstají z praktického sociálního konání. Z tohoto důvodu stojí znalosti a dovednosti, které si žák osvojuje díky vzdělávacímu oboru Společensko-kulturní praktikum, v úzké souvislosti se všemi vzdělávacími oblastmi a s průřezovými tématy. Tento předmět rozvíjí znalosti a dovednosti těchto průřezových témat doplňuje a upevňuje ve vztahu k životu jedince jako občana. Tak zasahuje mnoho témat ze Společensko-kulturního praktika do praktického každodenního života školy.

Pro rozvoj žáka v tomto oboru je rovněž klíčový občanský postoj a občanská angažovanost vyučujících. Praktické situace reálného života školy vedou ke skutečné výchově sociálních a občanských schopností.

Východiska a hlavní motivy vyučování

Strukturování myšlení, rozvíjení intelektu, jednoduché logické a kauzální usuzování; přechod od pocitového úsudku (8. ročník) k rozumovému. Vypořádání se s přehledně uspořádanými a snadno srozumitelnými obsahy, od objevu (7., 8. ročník) k vynálezu. Analytický postup v chápání celkových souvislostí. Rozvíjet zájem o svět, sbírat poznatky faktografického vědění. Seznámit se s technikou, objevit ji jako „myšlenku, která se stala světem“. Člověk jako tvůrce kultury. Prožití rozmanitosti světa.

Výchovně vzdělávací strategie v předmětu Společensko-vědní praktikum:

Kompetence k učení:

Vytváříme předpoklady pro žáky, aby proces učení byl neustálým objevováním nových a postupně stále hlubších pohledů na okolní skutečnosti.

Poskytujeme žákům dostatečný časový prostor k samostatnému pozorování a zkoumání a k formulování závěrů.

Vedeme žáky k zavádění obecně užívaných termínů, znaků a symbolů, k uvádění věcí do souvislostí, k propojování do širších celků poznatky z různých oblastí.

Vedeme žáky k poznávání smyslu a cílů učení, aby žák získal pozitivní vztah k vlastnímu učení, posoudil vlastní pokrok a dokázal rozpoznat vlastní překážky či problémy bránící učení, navrhuje, jakým způsobem by mohl žák své učení zdokonalit a zhodnotit výsledky svého učení.

Vedeme žáky k samostatnému vyhledávání informací z různých zdrojů, jejich třídění a hledání vzájemných souvislostí.

Kompetence k řešení problémů:

Vedeme žáky ke kritickému zhodnocení různých informačních zdrojů k danému tématu.

Poskytujeme žákům dostatek námětů k samostatnému pozorování a uvažování o světě kolem nás a řešení jeho problémů v různých variantách.

Rozvíjíme u žáků schopnosti samostatně překonávat problémy, zejména při samostatných činnostech – při vyhledávání informací a jejich zpracování.

Kompetence komunikativní:

Umožňujeme žákům formulovat názory a myšlenky k nejrozličnějším tématům a konfrontovat je s názory spolužáků a učitelů.

Rozvíjíme u žáků schopnosti komunikovat s okolím formou řízené diskuse.

Poskytujeme žákům prostor pro samostatné prezentace projektových prací nebo výsledků bádání.

Kompetence sociální a personální:

Vedeme žáky ke spolupráci ve skupině a společně s pedagogy k vytváření pravidel práce v týmu, čímž ovlivňujeme kvalitu společné práce.

Poskytujeme žákům prostor pro reflexi a sebereflexi k projevům chování a jednání ve vztahu k okolí.

Podporujeme žáky při dosažení pocitu sebejistoty a sebeúcty a vytváření pozitivních představ o sobě a okolním světě.

Vedeme žáky k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy a k pochopení potřeby efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu.

Nabízíme žákům zkušenosti druhých lidí, respekt různých hledisek a poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Kompetence občanské:

Vedeme žáky k respektu přesvědčení druhých lidí i jejich vnitřních hodnot, k empatii a odmítání útlatu a hrubého i psychického zacházení.

Upozorňujeme žáky na základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, aby si uvědomili svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Vedeme žáky k zodpovědnosti v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

Vytváříme u žáků povědomí o kulturním dědictví národů, tradicích předchozích generací i současné.

Kompetence pracovní:

Vedeme žáky k ověřování různých pracovních postupů, k objevování nových postupů a jejich vzájemné srovnání a vyhodnocení.

Učíme žáky ctít individuální svobody ve způsobu dosažení výchovného i vyučovacího cíle.

Vytváříme u žáků schopnosti sebeomezení v zájmu dosažení společného cíle kolektivu.

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví.	Žák rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a kulturních období uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.	Starověká, středověká a novověká kultura.	Výstup z Člověk a společnost.
Žák demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem.			Výstup z Člověk a společnost.
Žák ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury.			Výstup z Člověk a společnost.
Žák rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.			Výstup z Člověk a společnost.
Žák vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění.			Výstup z Umění a kultura.
Žák ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci.			Výstup z Umění a kultura.
Žák zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají.	Žák zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají.	Zdůvodněný výběr aktuálních kulturních nabídek.	Výstup z Člověk a společnost.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje.	Žák zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování, rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi.	Podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál. Vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí. Lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti.	Výstup z Člověk a společnost.
Žák rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti.			Výstup z Člověk a společnost.
Žák zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení.			Výstup z Člověk a společnost. Multikulturní výchova – Princip sociálního smíru a solidarity. MuV 5
Žák uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem.			Výstup z Člověk a společnost.
Žák posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci.	Žák uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a posoudí přínos spolupráce lidí.	Vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti. Zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činnosti, výhody spolupráce lidí.	Výstup z Člověk a společnost.
Žák objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života.			Výstup z Člověk a společnost.
Žák posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek.	Žák posoudí vliv osobních vlastností, rozpozná záporné vlastnosti u sebe i u druhých lidí a popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru k dosahování cílů a překonávání překážek v životě.	Osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, změna sebe, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji.	Výstup z Člověk a společnost.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání.	Žák posoudí vliv osobních vlastností, rozpozná záporné vlastnosti u sebe i u druhých lidí a popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru k dosahování cílů a překonávání překážek v životě.	Osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, změna sebe, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji.	Výstup z Člověk a společnost.
Žák popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru.			Výstup z Člověk a společnost.
Žák dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi.	Žák dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem.	Majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví. Peníze – funkce a podoby peněz, formy placení; rozpočet rodiny, státu; význam daní. Výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost. Principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání.	Výstup z Člověk a společnost.
Žák rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané.	Žák rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané.		Výstup z Člověk a společnost.
Žák objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů.	Žák objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů a orientuje se ve smyslu voleb pro každodenní život občanů.	Právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce. Státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly. Principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog, jeho význam; volby do zastupitelstev.	Výstup z Člověk a společnost.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů.	Žák objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů a orientuje se ve smyslu voleb pro každodenní život občanů.	Právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce. Státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly. Principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog, jeho význam; volby do zastupitelstev. Obrana státu.	Výstup z Člověk a společnost. Výchova demokratického občana – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování. VDO 4
Žák přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnosti zajišťování obrany státu.	Žák přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva druhých lidí, objasní právní význam důležitých vztahů a dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování.	Právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů. protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví. Právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající, základní práva spotřebitele; styk s úřady. Lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace.	Výstup z Člověk a společnost. Výchova demokratického občana – Formy participace občanů v politickém životě. VDO 3
Žák objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství.			Výstup z Člověk a společnost.
Žák provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci.			Výstup z Člověk a společnost.
Žák dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování.			Výstup z Člověk a společnost. Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika. OSV11
Žák rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů.			Výstup z Člověk a společnost.
Žák rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady.			Výstup z Člověk a společnost.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání			Výchova demokratického občana – Občan, občanská společnost a stát. VDO 2
Žák uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory.	Žák uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva.	Globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy, způsoby jejich řešení.	Výstup z Člověk a společnost.
Žák uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva.			Výstup z Člověk a společnost. Multikulturní výchova – Etnický původ. MuV 3
Žák respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery; pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě).	Žák respektuje přijatá pravidla soužití a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství, uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu z hlediska prospěšnosti zdraví.	Vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství. Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek. Dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny. Sexuální dospívání a reprodukční zdraví – předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity.	Výstup z Výchova ke zdraví.
Žák vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví.			Výstup z Výchova ke zdraví.
Žák vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví.	Žák vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví.	Vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství. Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek.	Výstup z Výchova ke zdraví.
Žák posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví.	Žák posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve	Dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny. Sexuální dospívání a reprodukční zdraví – předčasná sexuální zkušenost; těhotenství a rodičovství mladistvých;	Výstup z Výchova ke zdraví.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	prospěch aktivní podpory zdraví.	poruchy pohlavní identity.	
Žák se orientuje v pracovních činnostech vybraných profesí	Žák se orientuje v pracovních činnostech vybraných profesí	trh práce- povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce	Výstup z Člověk a svět práce
Žák posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	Žák posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	volba profesní orientace - základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb	Výstup z Člověk a svět práce
Žák prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	Žák prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	zaměstnání, podnikání - pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce, práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatelů druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání	Výstup z Člověk a svět práce

Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Žáci se budou tomuto předmětu učit v epochách, v 6. a 7. ročníku bude fyzice věnováno po 7 týdnech, v 8. a 9. ročníku po 6 týdnech.

Předmět čerpá výstupy ze vzdělávacího obsahu Člověk a příroda. Realizují se zde průřezová témata Osobnostní a sociální výchova a Mediální výchova. Výuka bude realizována převážně ve třídě. Lze využít odbornou učebnu fyziky.

Mezi přednosti waldorfského vyučování fyziky patří její názornost, učitel zásadně postupuje od jevu k vysvětlení, nikdy ne naopak. Snaha o co největší názornost se projevuje v množství a v pestrosti fyzikálních pokusů a jevů, které učitel dětem předvádí. Pokusy a jevy jsou předváděny „naživo“, sledování dokonale provedeného pokusu na videu nedokáže ani v nejmenším nahradit „živý“ pokus prováděný učitelem přímo ve třídě. V zásadě obecně platí: čím větší, tj. názornější pokus, tím lepší, tím také žáky lépe zaujme. Pochopitelně není nad to, pokud mohou žáci sami provést pokus nebo jeho variantu; rovněž je někdy žádoucí, když pokusy a pozorování mohou žáci provádět i doma. Tímto způsobem si děti tříbí schopnost přesně pozorovat a v neposlední řadě také schopnost své pozorování výstižně popsat. Příklon k fenomenologické fyzice, k fyzice sledující jevy a hledající příčiny a možná vysvětlení, je považována za nosnou koncepci ve vyučování na 2. stupni základní školy. Matematizace přírodních věd a počítání fyzikálních vzorců a rovnic je proto na pořadí až ve vyšších, středoškolských ročnících, potažmo v 9. třídě základní školy, kde už lze nalézt oporu v dostatečně rozvinutých schopnostech a snaze žáků po vědecky „objektivním“ poznání světa. Členění učiva pro jednotlivé ročníky má úzkou souvislost s celkovým pojetím waldorfské školy, je rozvržené přiměřeně věku dítěte a rozvoji dětského intelektu, citu a vůle. Uvedené rozvržení učiva je samozřejmě přibližné, v praxi pak záleží na každém konkrétním vyučujícím, nakolik uzpůsobí učivo individuálním požadavkům své třídy a svému stylu výuky.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Fyzika:

Kompetence k učení

Vedeme žáka k samostatnému systematickému pozorování různých fyzikálních objektů, procesů i jejich vlastností, k měření různých fyzikálních vlastností objektů a k zpracování vyhodnocování výsledků svých pozorování a měření.

Učíme žáka samostatně či v kooperaci s ostatními žáky provádět experimenty, které buď ověřují či potvrzují vyslovované hypotézy nebo slouží jako základ pro odhalování fyzikálních zákonitostí, z nichž mohou žáci vycházet ve svých dalších poznávacích aktivitách.

Podněcujeme žáka k vytváření hypotéz o fyzikální podstatě studovaných jevů či jejich průběhu, učíme ho ověřovat jejich pravdivost různými prostředky a využívat získané poznatky k rozšiřování vlastního poznávacího potenciálu.

Učíme žáka vyhledávat v různých pramenech potřebné informace týkající se problematiky fyzikálního poznávání a využívat je efektivně ve svém dalším studiu.

Vedeme žáka k poznávání souvislostí fyzikálního zkoumání s ostatními, v první řadě přírodovědně zaměřenými oblastmi zkoumání.

Kompetence k řešení problémů

Učíme žáka rozpoznávat problémy v průběhu jejich fyzikálního vzdělávání při využití všech metod a prostředků, jež má v daném okamžiku k dispozici (dostupné metody pozorování, měření, experimentování, matematické prostředky, grafické prostředky apod.).

Vedeme žáka k jednoznačnému formulování problému, na který narazí při fyzikálním vzdělávání.

Podněcujeme žáka k hledání, používání různých dalších metod, informací nebo nástrojů, které by mohly přispět k řešení daného problému, jestliže dosavadní metody, informace a prostředky nevedly k cíli.

Vedeme žáka k posuzování různých řešení daného fyzikálního problému z hlediska jeho správnosti, jednoznačnosti či efektivnosti.

Vedeme žáka ke korigování chybných řešení problému.

Učíme žáka používat osvojené metody řešení fyzikálních problémů i v jiných oblastech jejich vzdělávání, pokud jsou dané metody v těchto oblastech aplikovatelné.

Kompetence komunikativní

Učíme žáka formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.

Vedeme žáka k naslouchání a porozumění promluvám druhých lidí, učíme ho vhodným reakcím, zapojení se do diskuse, obhájení svého názoru a vhodné argumentaci.

Učíme žáka chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Učíme žáka využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Učíme žáka využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáka k účinné spolupráci ve skupině, podílení se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti jej podněcujeme k pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce.

Učíme žáka podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat.

Podněcujeme žáka, aby sám přispíval do diskusí v malé skupině i do debat celé třídy, učíme ho chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňovat zkušenosti druhých lidí, respektovat různá hlediska a čerpat poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Podněcujeme žáka k utváření pozitivní představy o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; učíme ho ovládat a řídit svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence občanské

Učíme žáka respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot, vcítit se do situací ostatních lidí, odmítat útlak a hrubé zacházení, uvědomovat si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí.

Učíme žáka chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, vytvářet vědomí svých práv a povinností ve škole i mimo školu.

Vedeme žáka k zodpovědnému rozhodování podle dané situace, učíme jej poskytnout dle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

Vedeme žáka k respektování, chránění a ocenění našich tradic a kulturního i historického dědictví, projevování pozitivního postoje k uměleckým dílům, smyslu pro kulturu a tvořivost, aktivnímu zapojení se do kulturního dění a sportovních aktivit.

Učíme žáka chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Kompetence pracovní

Učíme žáka používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat vymezená pravidla, plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

Učíme žáka přistupovat k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.

Učíme žáka využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činit podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Vedeme žáka k orientaci v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, učíme ho chápat podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjet své podnikatelské myšlení.

6. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku.	Žák uvede příklady jevů rezonance a akustického odrazu a jejich využití.	Vlastnosti zvuku.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1
	Žák z pozorování vyvodí, jak v nástroji vzniká zvuk.		
	Žák určí prostředí vhodné pro šíření zvuku.		
Žák posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí.	Žák navrhne opatření vedoucí k odstranění hluku.		
	Žák rozlišuje tón a hluk.		
Žák využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh (částečně).	Žák rozpozná kvalitativní rozdíl mezi barvou jakožto nátěrovou hmotou a barevným světlem.	Vlastnosti světla.	
	Žák chápe rozklad světla pomocí hranolu (princip duhy) a skládání světla z více barev.		
Žák využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh (částečně).	Žák využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí.	Vlastnosti světla.	
	Žák uvede příklad zdroje světla a způsobu šíření světla různými materiály.		
	Žák chápe a zakreslí odraz a lom světelného paprsku.		
	Žák popíše základní geometrické zákonitosti při vzniku stíny.	Vlastnosti světla.	

Žák využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet.	Žák popíše vlastnosti přírodního magnetu.	Magnetismus.	
	Žák určí světové směry pomocí kompasu nebo busoly.		
	Žák vysvětlí pojmy severní a jižní magnetický pól a magnetické pole Země.		
	Žák ukáže, jak lze něco zmagnetizovat, a které materiály mají (ferro)magnetické účinky.		
	Žák popíše siločáry, zviditelnění magnetického pole.		
	Žák vysvětlí zákon přitažlivosti a odpudivosti.	Magnetismus.	
Žák využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh.	Žák sestaví stupnici pro tání a tuhnutí vybraných materiálů.	Skupenství látek. Přeměny skupenství. Měřené veličiny.	
	Žák určí, v jakých podmínkách může dojít k omrzlinám a proč a jak se jich máme vyvarovat.		
Žák předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty.	Žák předpoví, jak se změní objem vody při změně skupenství.		
	Žák uvede příklady působení změny skupenství změnu objemu látky a tělesa.	Skupenství látek. Přeměny skupenství. Měřené veličiny.	

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles.	Žák rozlišuje mezi okamžitou a průměrnou rychlostí.	Pohyby těles.	
	Žák dokáže vypočítat rychlost rovnoměrného pohybu.		
Žák rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu.	Žák rozlišuje přímočarý a křivočarý, rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb tělesa.		
	Žák rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu (klid a pohyb tělesa).		
Žák změří velikost působící síly.	Žák popíše siloměr a princip měření síly.	Síla.	
	Žák změří velikost působící síly.		
Žák určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici.	Žák určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici.	Skládání sil. Tlak a tření.	
	Žák určí, kdy nastane rovnováha sil.	Skládání sil. Tlak a tření.	
	Žák rozlišuje různé druhy sil, jejich účinky a praktické využití.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích.	Žák využívá Newtonovy zákony pro předvídání změn pohybu těles.	Newtonovy zákony.	
	Žák chápe zákon setrvačnosti a uvede příklady, kde se s ním setká.		
	Žák chápe význam a využití zákona akce a reakce.		
Žák aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů.	Žák prakticky využívá pravidla mechaniky.	Jednoduché stroje (páka, nakloněná rovina, kladka, ozubené kolo a jejich kombinace).	
	Žák je schopen uvedené jednoduché stroje popsat, navrhnout a v přiměřené míře i zkonstruovat.		
Žák předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní.	Žák dokáže objasnit princip Archimédova zákona a uvede příklady praktického využití.	Mechanika kapalin a plynů: Pascalův zákon (hydraulika kapalin), hydrostatický a atmosférický tlak, Archimédův zákon, létání a plavání těles.	
	Žák vysvětlí, na čem závisí hydrostatický tlak a vztlková síla.		
	Žák vysvětlí podobnost mezi hydrostatickým tlakem a atmosférickým tlakem.	Mechanika kapalin a plynů: Pascalův zákon (hydraulika kapalin), hydrostatický a atmosférický tlak, Archimédův zákon, létání a plavání těles.	
	Žák rozumí principu podtlaku a přetlaku a jejich praktického využití.		
Žák využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů.	Žák dokáže objasnit princip Pascalova zákona a uvede příklady jeho praktického využití v hydraulice.	Mechanika kapalin a plynů: Pascalův zákon (hydraulika kapalin), hydrostatický a atmosférický tlak,	

Žák využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů.	Žák chápe princip spojitých nádob a uvede příklady praktického využití.	Archimédův zákon, létání a plavání těles.	
Žák změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa.	Žák dokáže změřit hmotnost a objem.		
	Žák popíše princip měření hustoty hustoměrem.		
	Žák popíše princip měření atmosférického tlaku barometrem.		
Žák využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů.	Žák využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů.		

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu.	Žák uvede příklady zdroje elektrického napětí.	Elektřina: Elektrické pole a napětí, elektrický obvod, elektrický proud, elektromagnetismus, výroba a využití elektrické energie.	
	Žák sestaví jednoduchý elektrický obvod a zapíše ho pomocí schematických značek.		
	Žák rozliší paralelní a sériové zapojení elektrického obvodu.		
Žák rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností.	Žák praktickou zkouškou rozliší vodič a izolant.		
	Žák dokáže pomocí potřebných materiálů vytvořit kladný a záporný elektrostatický náboj.		
	Žák uvede praktické příklady prostředí, kde dochází k elektrostatickým jevům.		
Žák využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní.	Žák sestaví elektromagnet a uvede možnosti využití.		
	Žák popíše práci stejnosměrného elektromotoru a dynama.		
	Žák popíše nejzákladnější principy počítačového hardwaru.		
		Elektřina: Elektrické pole a napětí, elektrický obvod, elektrický proud, elektromagnetismus, výroba a využití elektrické energie.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí.	Žák rozlišuje střídavý a stejnosměrný proud.	Elektřina: Elektrické pole a napětí, elektrický obvod, elektrický proud, elektromagnetismus, výroba a využití elektrické energie.	
	Žák vysvětlí princip výroby elektrické energie a rozvodné sítě.		
	Žák zná rizika plynoucí z používání elektrického proudu.		
Žák změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa.	Žák správně zapojí voltmetr i ampérmetr a změří elektrické napětí a proud.		
Žák využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů.	Žák využívá vztah mezi elektrickým proudem, napětím a odporem a dokáže s jeho využitím vypočítat jednoduché příklady.		
Žák zapojí správně polovodičovou diodu.	Žák zapojí správně polovodičovou diodu.	Vlastnosti světla. Optické přístroje.	
Žák využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh.	Žák vysvětlí a příp. sestaví jednoduchý dalekohled, fotoaparát.		
	Žák chápe a zakreslí odraz a lom světelného paprsku.		
	Žák popíše funkci a složení lidského oka.		
Žák rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami.	Žák na základě pozorování popíše lom světla v různých typech čoček (spojka, rozptylka) a uvede příklady jejich využití.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami.	Žák rozumí pojmem ohnisko, ohnisková vzdálenost a dioptrie.	Vlastnosti světla. Optické přístroje.	
	Žák rozumí zákonu odrazu a uvede příklady jeho praktického využití.		

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa.	Žák určí v jednoduchých případech vykonanou práci.	Formy a přeměny energie. Tepelné stroje.	
	Žák rozeznává různé druhy práce.		
Žák využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem.	Žák využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem a řeší příklady s jeho využitím.		
	Žák dokáže v jednoduchých případech vypočítat účinnost strojů a zařízení.		
Žák využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh.	Žák uvede různé možnosti vzniku tepla.		
	Žák rozlišuje různé druhy energií a uvede příklady jejich vzájemných přeměn.		
	Žák popíše na modelu způsob přeměny tepelné energie v pohybovou u spalovacích motorů.		
Žák určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem.	Žák určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem.		
	Žák rozlišuje endotermické a exotermické děje.	Formy a přeměny energie. Tepelné stroje.	
Žák zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí.	Žák posoudí vliv využívání různých druhů energií na životní prostředí.	Formy a přeměny energie. Jaderná energie. Druhy záření.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí.	Žák si uvědomuje různé formy energie a záření ve svém okolí a svou roli a vliv na životní prostředí.	Formy a přeměny energie. Jaderná energie. Druhy záření.	
Žák uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí.	Žák chápe částicové složení látek a rozumí rozdílům v jejich uspořádání v různých látkách.	Stavba atomu. Jaderná energie.	
	Žák vyjmenuje základní části atomu a s pomocí periodické soustavy prvků schematicky zakreslí jeho stavbu.		
	Žák chápe rozdíl mezi jadernou a chemickou reakcí a popíše jejich mechanismus.		
	Žák na příkladu vysvětlí neustálý pohyb, kmitání částic a jeho praktické důsledky a využití.	Kmitání. Záření.	
	Žák rozlišuje různé druhy záření, jejich vliv na zdraví člověka a životní prostředí.		Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení. MeV 1
	Žák popíše mechanismus bezdrátového přenosu informací.	Kmitání. Záření.	

Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výuka chemie probíhá v hlavním epochovém vyučování v 7. – 9. třídě. V 7. třídě jsou to 4 epochové týdny a v 8. a 9. třídě po 6 epochových týdnech.

Výuka chemie je realizovaná v rámci oblasti Člověk a příroda a Člověk a zdraví, kde se vzájemně harmonicky propojují obsahy i dalších přírodovědných předmětů (fyziky, biologie, matematiky, zeměpisu). Odtud čerpá chemie i své výstupy. Chybějící časovou dotaci čerpá předmět z Výchovy ke zdraví. Dále se zde bude realizovat učivo z průřezového tématu Environmentální výchova.

Výuka chemie probíhá ve třídě nebo v odborné přírodovědné laboratoři. Velmi výhodné a žádoucí je začlenění několika exkurzí do výuky, kde se žáci seznámí s praktickým využitím nabytých poznatků a spojí si učivo probírané ve škole s jeho aplikací v každodenním životě.

Žáci pozorují pokusy prováděné vyučujícím, umožní-li to bezpečnost, provádějí jednoduché pokusy samostatně nebo ve skupinkách. Průběh a výsledky samostatně zaznamenávají, vyhodnocují a zpracovávají. Spolu s vyučujícím pak zjištěné poznatky společně reflektují a hledají jejich aplikace v běžném životě.

Pro výuku je důležité pozorování přírody jako systému, chápání potřeby udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodních poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovednosti pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Zvláště pak učit se rozlišovat příčiny chemických dějů, jejich souvislosti a vztahy mezi nimi, jejich předvídání a případně ovlivňování, a to vše hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

Ve vzdělávacím oboru chemie směřuje výuka ještě specificky k podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních pojmů a zákonitostí. Při tom se využívá jednoduchých pokusů. Také je nutné směřovat výuku k řešení problémů a zdůvodňování jednání v praktických situacích, k vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy. Je nezbytné zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky poté využívat k rozvíjení odpovědných postojů. Je důležité pracovat podle pravidel bezpečnosti práce s chemikáliemi a umět poskytnout první pomoc při úrazech způsobených chemickými látkami.

7. ročník

Předmět chemie, který přibývá v tomto ročníku, představuje výzvu a šanci poznat svět látek. Prozkoumat jejich vlastnosti a z nich tvořit pojmy, které člověka zahrnou do procesu bádání. Tím mu napomohou k novému, prohloubenému setkání se světem. Je nasnadě, že hotový, „mrtvý“ svět anorganické chemie nabízí k tomuto účelu jedinečné a v pokusech působivé možnosti. Na začátku epochy stojí oheň a proces hoření (pro děti „spřátelený“ zážitek), jež pak vede přes pálení vápna ke kyselinám, zásadám a kovům, přičemž tu vždy hraje roli technický i kulturně-historický aspekt.

Jádro celé metodiky spočívá v tom, abychom žáky uvedli do sféry chemických procesů a pochodů kvalitativně a ukázali tak žákovi nový vztahu k přírodě. To předpokládá, že své „výzkumy“ vždy začínáme nejprve s přírodními látkami (např. dřevo, papír, vlasy atd.). Otázky tvoříme při zkoumání všedních, každodenně známých jevů, jakým je např. oheň. Žáci tak budou prožívat člověka jako spolutvůrce přírodních procesů. Výuka chemie nesmí vymezovat a omezovat, nýbrž musí ukazovat vztahy a jevy v přírodě (postupujeme přitom z vnějšku dovnitř). Musíme přitom brát vážně prožitky žáků a zapojit je do výuky.

8. ročník

V tomto ročníku již vyučování chemie vyžaduje jiný způsob kladení otázek než v 7. třídě. Organické přírodní jevy a procesy jsou mnohem složitější a podstatně obtížněji pochopitelné. Na počátku stojí člověk opatřující si svou stravu, v něm se tyto procesy odehrávají. Procesuální stránka organických životních pochodů, tvorby a změny látek vyžaduje myšlení, které respektuje organický, živý charakter, a tvoření pojmů, které odpovídá aspektu zodpovědnosti a zralosti. V epoše chemie se pokoušíme od obvyklého kauzálně-analytického přístupu látkové chemie dovést žáky k chemii orientované na procesy – a to tím, že zavádíme různé chemické modelové představy a diskutujeme o nich. Tímto způsobem mají žáci pozorovat souvislosti tak, jak to odpovídá jejich věku, a učit se je také chápat. Proto musíme vždy žáky podněcovat, aby kladli své vlastní, originální otázky. Pomocí experimentů, na nichž se podílejí i žáci, máme schopnost ptát se ještě více prohlubovat.

V popředí stojí biochemie. Je třeba znázornit takovou chemii, která neotravuje životní prostředí, nýbrž může na ně i na člověka působit léčivě. Učitel musí propojovat svůj předmět s ostatními předměty. To je podmínkou, aby se předmět skutečně mohl stát součástí obsáhlého harmonického obrazu světa.

9. ročník

Žáci mají získat přehled o celé oblasti chemie. EPOCHY matematiky, fyziky, chemie jsou si podobné svým přístupem. Fyzika a chemie mohou být pak chápány jako navzájem související jednoty. Žák může postupovat od experimentu k pozorování a dále k zákonitosti, ke vzorci a výpočtu, aniž by narazil na něco nepochopitelného, co by nebyl s to prohlédnout. Rozvíjíme jasné pozorování, tvoření logických závěrů, chápání kauzálních vztahů a analytické myšlení. Vstoupit do praktického života je úkol, který žák 9. třídy dokáže zvládnout. Ve vyučování chemie se můžeme pokusit zprostředkovat celkový přehled tím, že se k individuálnímu charakteru prvků dopravíme prostřednictvím spolupůsobení chemických látek. V této souvislosti je možné probrat periodickou soustavu, která se ovšem nezavádí jako předpokládaný uspořádávací princip, nýbrž jako podstatný objev, v němž se zračí určité zákonitosti. Díky obraznému a názornému myšlení můžeme mezi prvky nalézt ještě další zákonitosti, které jsou využitelné ve výuce.

Žáci se nyní již plně stali takřikajíc občany světa a musí se v této pro ně stále ještě nové oblasti učit orientovat pomocí jasných myšlenek. Zároveň je třeba vyhradit velký prostor významu důležitých technických procesů i způsobu jejich provádění s přátelským postojem k životnímu prostředí.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Chemie

Kompetence k řešení problémů

Rozvíjíme u žáků schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení.

Učíme žáky základům vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodních zákonů.

Učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáky k přesnému vyjadřování a argumentaci.

Učíme žáky stručně a přehledně sdělovat postup a výsledky svých pozorování a experimentů.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáky k osvojení dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů.

Kompetence občanské

Vedeme žáky k poznání možnosti rozvoje i zneužití chemie.

Učíme žáky odpovědnosti za zachování životního prostředí.

Kompetence pracovní

Učíme žáky provádět soustavná pozorování a experimenty.

Učíme žáky získaná data zpracovávat a vyhodnocovat

Seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák určí společné a rozdílné vlastnosti látek.	Žák určí společné a rozdílné vlastnosti látek.	Oheň – hoření látek, podmínky hoření. Hašení. Bezpečnost při manipulaci s chemickými látkami a práci v laboratoři.	
	Žák uvede příklady chemického děje a čím se chemie zabývá.		
	Žák rozpozná u běžně známých dějů, zda dochází k přeměnám látek.		
Žák pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými nebezpečnými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí.	Žák zná zásady bezpečné práce v chemické pracovně, poskytne a přivolá první pomoc při úrazu.		
	Žák uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady bezpečné práce s nimi.		
Žák objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek.	Žák objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek.		
Žák reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	Žák se orientuje v nejbližším prostoru domova, školy.		
Žák aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe.	Žák zná zásady bezpečné práce v chemické pracovně, poskytne a přivolá první pomoc při úrazu.		
Žák aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe.	Žák vysvětlí princip hašení, zná telefonní číslo hasičů.	Hašení.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozlišuje směsi a chemické látky.	Žák rozliší různorodé a stejnorodé směsi.	Voda – její druhy a vlastnosti. Vzduch – složení. Roztoky a směsi – jejich složení a oddělování jednotlivých složek. Ochrana a znečištění vody a vzduchu.	
	Žák uvede příklady pevné, kapalné a plynné směsi.		
Žák vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek.	Žák použije v souvislostech správně pojmy: složka roztoku, rozpuštěná látka, rozpouštědlo, rozpustnost, koncentrace, zředěný, nasycený a nenasycený roztok.		
Žák rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití.	Žák vysvětlí koloběh vody v přírodě a zhodnotí jeho význam pro život na Zemi.		
	Žák uvede základní vlastnosti vody a její využití v praxi.		
	Žák rozliší vodu destilovanou, pitnou, užitkovou, odpadní a uvede příklady jejich výskytu a použití.		
Žák uvede příklady oddělování složek v praxi.	Žák uvede princip výroby pitné vody ve vodárnách.		
Žák uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění.	Žák popíše, co je teplotní inverze a smog a uvede příklady zdrojů informací o čistotě ovzduší.		
	Žák zjistí a uvede příklady znečištění vody a vzduchu v přírodě i v domácnosti.		
Žák navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení.	Žák sestaví jednoduchou filtrační aparaturu a provede filtraci.		
	Žák navrhne postup oddělení složek směsí v běžném životě.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení.	Žák vysvětlí princip usazování a krystalizace.	Roztoky a směsi.	
Žák porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí.	Žák popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin a hydroxidů.	Kyseliny a hydroxidy. Vápenec a vápno.	
Žák aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu.	Žák provede neutralizaci velmi zředěných roztoků známých kyselin a hydroxidů.		
Žák rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání.	Žák rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce a určí je správně v konkrétních případech.		
	Žák popíše vlastnosti, použití a význam chloridu sodného.		
	Žák popíše a zdůvodní bezpečné ředění jejich koncentrovaných roztoků a první pomoc při zasažení lidského těla těmito látkami.		
Žák vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet.	Žák posoudí vliv vybraných kyselin a hydroxidů (v odpadech) na životní prostředí.	Kyseliny a hydroxidy. Vápenec a vápno.	
	Žák vysvětlí vznik kyselých dešťů, zhodnotí jejich vliv na životní prostředí a uvede příklady opatření, kterými jim lze předcházet.	Kyseliny a hydroxidy. Vápenec a vápno.	
	Žák popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi.	Žák rozliší zásadité a kyselé roztoky pomocí indikátorů pH a změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem.	Kyseliny a hydroxidy. Vápenec a vápno.	
Žák rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech.	Žák rozliší kovy a nekovy a uvede příklady vlastností a praktického využití vybraných kovů, slitin a nekovů v historii a dnes.	Kovy (mechanické a chemické vlastnosti, slitiny a využití).	
Žák vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů.	Žák vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů.	Bezpečnost práce v laboratoři. Oheň a hoření látek. Kyseliny a zásady.	
Žák zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl.	Žák zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl.	Bezpečnost práce v laboratoři. Oheň a hoření látek. Kyseliny a zásady.	
Žák vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci.	Žák vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci.	Bezpečnost práce v laboratoři. Oheň a hoření látek. Kyseliny a zásady.	
Žák dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci.	Žák dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci.		
Žák poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři.	Žák poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři.		

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák se orientuje ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především sacharidů.	Žák se orientuje ve výchozích látkách a produktech dýchání a fotosyntézy.	Přírodní látky – jejich třídění, zdroje a vlastnosti. Fotosyntéza a dýchání. Biotechnologie – kvašení.	
	Žák vysvětlí pojem biotechnologie a uvede příklady.		
	Žák popíše jednoduchou destilační aparaturu a vysvětlí princip destilace.		
Žák určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu.	Žák uvede podmínky pro průběh fotosyntézy a její význam pro život na Zemi.		
Žák uvede příklady zdrojů sacharidů, bílkovin, tuků, vitamínů.	Žák rozliší sacharidy od bílkovin a tuků, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy.		
Žák rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití.	Žák rozliší a zařadí různé typy derivátů uhlovodíků – alkohol, aldehyd, keton, karboxylová kyselina, ester.	Uhlovodíky a jejich deriváty – alkoholy, aldehydy, ketony, karboxylové kyseliny a estery. Plasty.	
	Žák rozliší pojmy „uhlovodíky a deriváty uhlovodíků“.		
	Žák uvede příklady otravných látek a způsobu boje proti nim.	Uhlovodíky a jejich deriváty – alkoholy, aldehydy, ketony, karboxylové kyseliny a estery.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití.	Žák uvede příklady nejrozšířenějších výbušných, hořlavých a toxických látek, způsob jejich označení a zásady bezpečné práce s nimi.	Plasty.	
Žák rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití.	Žák rozliší anorganické a organické sloučeniny.		
	Žák rozliší a zapíše nejjednodušší vzorce organických sloučenin.		
Žák zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy.	Žák vyhledá a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy a zemního plynu.	Paliva – dřevo, uhlí, ropa, zemní plyn. Alternativní zdroje energie.	Environmentální výchova – Základní podmínky života. EV
	Žák vyhledá a uvede příklady havárií způsobených ropou a ropnými produkty a zemním plynem.		
	Žák uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv, popíše jejich vlastnosti a zhodnotí jejich využívání.		
	Žák uvede příklady znečištění vody a vzduchu a diskutuje o možné nápravě situace.		
	Žák uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv, popíše jejich vlastnosti a zhodnotí jejich využívání.	Paliva – dřevo, uhlí, ropa, zemní plyn. Alternativní zdroje energie.	
	Žák posoudí vliv spalování různých paliv na životní prostředí.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy.	Žák rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie.	Paliva – dřevo, uhlí, ropa, zemní plyn. Alternativní zdroje energie.	
	Žák používá bezpečně spotřebiče na topné plyny v domácnosti a kahany při školních experimentech.		
Žák zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi.	Žák popíše využití a výrobu plastů.	Nerostné suroviny – paliva a rudy. Metalurgie. Plasty a syntetická vlákna.	
Žák se orientuje v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka.	Žák rozliší plasty od dalších látek, uvede příklady jejich názvů, vlastností a použití.		
	Žák posoudí vliv používání plastů na životní prostředí.		
	Žák rozliší přírodní a syntetická vlákna a uvede výhody a nevýhody jejich používání.		
Žák rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání.	Žák popíše princip výroby železa a oceli a zhodnotí jejich význam pro národní hospodářství.	Nerostné suroviny – paliva a rudy. Metalurgie. Plasty a syntetická vlákna.	
Žák aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu.	Žák vysvětlí pojem koroze, uvede příklady činitelů ovlivňující její rychlost, uvede způsoby ochrany ocelových výrobků před korozí.		
	Žák předpoví a prověří vliv různých činitelů na průběh koroze jednoduchým pokusem.		

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu.	Žák vysvětlí pojmy oxidace a redukce.	Významné chemické látky. Léčiva, jedy, návykové látky. Průmyslová hnojiva. Detergenty. Stavební pojiva a keramika. Chemický průmysl v ČR.	
	Žák určí, které ze známých reakcí patří mezi redoxní reakce.		
	Žák rozliší podstatu galvanických článků a elektrolýzy a uvede příklady jejich použití.		
Žák zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi.	Žák uvede příklady prvotních a druhotných surovin pro chemické výroby a zhodnotí je z hlediska udržitelného rozvoje.		
	Žák zhodnotí ekonomický a ekologický význam recyklace odpadů.		
	Žák doloží na příkladech význam chemických výrob pro ekonomiku a pro člověka.		
Žák se orientuje v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka.	Žák uvede význam průmyslových hnojiv a posoudí jejich vliv na životní prostředí.		
	Žák uvede příklady volně a nezákonně prodávaných drog a popíše příklady následků, kterými se vystavuje jejich konzument.	Léčiva, jedy, návykové látky.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým.	Žák dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka. Žák uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni. Žák v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým.	Léčiva, jedy, návykové látky.	Výstupy z oblasti Člověk a zdraví
Žák odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví. pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší.	Žák odmítá drogy a jiné škodliviny. Žák uvede základní charakteristiky ohrožující znečištění ovzduší a dokáže vyhledat aktuální informace. Žák si uvědomuje potřebu úpravy pohybové aktivity vzhledem k údajům o znečištění ovzduší.		
Žák vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc.	Žák uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech.		
Žák vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí.	Žák vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech.	Žák používá pojmy atom, molekula ve správných souvislostech.	Stavba hmoty. Periodická soustava chemických prvků. Názvosloví anorganických sloučenin.	
	Žák popíše složení atomu.		
	Žák používá značky a názvy vybraných chemických prvků.		
Žák rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech.	Žák používá pojmy: chemická látka, chemický prvek, chemická sloučenina a chemická vazby ve správných souvislostech.		
	Žák rozliší chemickou značku prvku a chemický vzorec sloučeniny.		
Žák orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti.	Žák vysvětlí, co udává protonové číslo.		
	Žák vyhledá v tabulkách názvy prvků ke známým (daným) protonovým číslům a zapíše správně ke značce prvku protonové číslo.		
	Žák rozliší periody a skupiny v periodické soustavě chemických prvků a vyhledá známé prvky s podobnými vlastnostmi.	Periodická soustava chemických prvků.	
Žák přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu.	Žák zapíše jednoduchými chemickými rovnicemi vybrané chemické děje.	Chemické výpočty. Významné anorganické látky (oxidy, sulfidy, kyseliny, hydroxidy a soli), jejich vlastnosti a využití.	
	Žák přečte zápis chemické rovnice s užitím názvů vybraných chemických látek.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu.	Žák rozliší, které ze známých reakcí jsou exotermické a které endotermické.	Chemické výpočty. Významné anorganické látky (oxidy, sulfidy, kyseliny, hydroxidy a soli), jejich vlastnosti a využití.	
	Žák provede jednoduché chemické reakce ve školní laboratoři (pracovně).		
	Žák aplikuje poznatky o vlivu teploty, míchání a plošného obsahu povrchu látky na rychlost např. rozpouštění látky při vysvětlování známých situací z běžného života.		
	Žák uvede zákon zachování hmotnosti pro chemické reakce a využije ho při řešení chemických úloh.		
	Žák odhadne výsledky a vypočítá úlohy s užitím chemických rovnic.		
Žák vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení.	Žák vypočítá složení roztoku (hmotnostní zlomek rozpuštěné látky) a připraví roztok o požadovaném složení.	Chemické reakce a rovnice. Reakční kinetika. Zákon zachování hmotnosti.	
Žák porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí.	Žák určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech, sulfidech, halogenidech a hydroxidech a solích vybraných kyselin.	Chemické výpočty. Významné anorganické látky (oxidy, sulfidy, kyseliny, hydroxidy a soli), jejich vlastnosti a využití.	
	Žák napíše z názvů vzorce oxidů, sulfidů, halogenidů a hydroxidů a naopak.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet.	Žák vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet.	Chemické reakce a rovnice. Reakční kinetika. Zákon zachování hmotnosti.	
Žák rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání.	Žák rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání.	Chemické výpočty. Významné anorganické látky (oxidy, sulfidy, kyseliny, hydroxidy a soli), jejich vlastnosti a využití.	

Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Děti se učí tomuto předmětu v 6. – 9. ročníku – v 6. ročníku 8 epochových týdnů, v 7. ročníku 4 epochové týdny a v 8. a 9. ročníku 5 epochových týdnů. Výstupy jsou realizovány ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda a Člověk a zdraví a Jazyk a jazyková komunikace. Dále jsou zde zapracována témata z průřezových témat Enviromentální výchova a Osobnostní a sociální výchova. Chybějící časovou dotaci čerpá předmět z Výchovy ke zdraví. Výuka bude realizována převážně ve třídě. Lze využít odbornou učebnu.

Při poznávání hornin a minerálů je nutný docela odlišný přístup. Geologie vyžaduje spíše kauzálně-logickou stránku porozumění. Postup vyučování přírodopisu směřuje od zoologie přes botaniku do neživé přírody ke geologii a mineralogii.

Především v období pohlavního dospívání žáků je třeba jim podat pedagogickou pomoc pro dosažení správného vztahu k vlastní tělesnosti. Z něho může vyrůst odpovědnost žáků jak k sobě samým, čemuž vychází vstříc epocha o výživě a zdraví v 7. ročníku, k druhým lidem, a také k vnějšímu světu. Tento vztah může posílit objevování fyzikálních zákonitostí zrcadlících se ve stavbě vnitřních orgánů, ve stavbě skeletu, ve svalové a kosterní mechanice, ve funkci oka a hrtanu, což představuje stěžejní část biologie člověka v 8. ročníku.

S dospíváním a pohlavním zráním dostávají otázky po podstatě člověka, jeho poslání a určení nový, existenciální tón: „Kdo jsem? Odkud přicházím? Kam jdu?“ Tyto otázky jsou latentně přítomné v duši dospívajících. Vyučování biologie by jim k individualizovanému zodpovězení těchto otázek mělo poskytnout oporu. Nemělo by však přicházet s hotovým obrazem člověka ani s omezeným pohledem na jeho původ, mělo by spíše poskytovat podněty k dalšímu tážení a ponechat prostor pro individuální světonázor.

Výchovně vzdělávací strategie realizované v předmětu Přírodopis

Kompetence k učení

Učíme žáka vybírat a využívat pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánovat, organizovat a řídit vlastní učení, projevovat ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení.

Učíme žáka vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.

Učíme žáka operovat s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy.

Vedeme žáka k samostatnému pozorování a experimentování, k porovnávání získaných výsledků, kritickému posuzování a vyvozování závěrů pro využití v budoucnosti.

Podněcujeme žáka v poznávání smyslu a cíle učení, pozitivního vztahu k učení, posouzení vlastního pokroku a určení překážky či problémů bránících učení, vedeme jej takovým způsobem, aby si naplánoval své učení a zdokonaloval se, kriticky zhodnotil výsledky svého učení a diskutoval o nich.

Vedeme žáka ke zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování.

Vedeme žáka ke způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby.

Kompetence k řešení problémů

Učíme žáka vyhledávat informace vhodné k řešení problému, nacházet jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechat se odradit případným nezdarem a vytrvale hledat konečné řešení problému.

Vedeme žáka k praktickému ověřování správnosti řešení problémů a aplikaci osvědčených postupů při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů.

Učíme žáka kritickému myšlení, činit uvážlivá rozhodnutí a obhájit je, uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotit.

Vedeme žáka k potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi.

Vedeme žáka ke způsobu myšlení vyžadující ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby.

Učíme žáka posuzovat důležitost, spolehlivost a správnost získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů.

Vedeme žáka k uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy.

Kompetence komunikativní

Učíme žáka formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.

Vedeme žáka, aby naslouchal promluvám druhých lidí, porozuměl jim, vhodně na ně reagoval, účinně se zapojoval do diskuse, obhájil svůj názor vhodnou argumentací.

Učíme žáka rozumět různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, podněcujeme ho k přemýšlení o nich, reagování na ně a vedeme ho k jejich tvořivému využívání ve svém rozvoji a aktivním zapojení se do společenského dění.

Učíme žáka využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Učíme žáka využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence sociální a personální

Vedeme žáka k účinné spolupráci ve skupině, podílení se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti jej podněcujeme k pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce.

Učíme žáka podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat.

Podněcujeme žáka, aby sám přispíval do diskusí v malé skupině i do debat celé třídy, učíme ho chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňovat zkušenosti druhých lidí, respektovat různá hlediska a čerpat poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Kompetence občanské

Učíme žáka rozhodovat se zodpovědně podle dané situace, poskytnout dle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

Učíme žáka chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Vedeme žáka k zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí.

Vedeme žáka k porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí.

Vedeme žáka k utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí.

6. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům.	Žák popíše uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům.	Rostliny, stavba těla.	
Žák porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku.	Žák popíše a porovná jednotlivé orgány rostlin a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku.	Rostliny, stavba těla, životní potřeby, průběh a způsob života, funkce, charakteristické znaky jednoděložných a dvouděložných rostlin.	Environmentální výchova – Základní podmínky života. EV 2
	Žák používá při popisu rostliny základní botanické názvy.		
Žák rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů.	Žák zařadí neznámý druh rostliny do čeledi podle uvedených znaků.	Charakteristika a významní zástupci vybraných čeledí rostlin: (liliovitě, lipnicovitě, pryskyřníkovité, brukvovité, bobovité, hluchavkovité, růžovité, miříkovité, hvězdčovitě).	
	Žák ovládá práci s atlasem a botanickým klíčem při určování běžných druhů rostlin.		
	Žák zachovává pravidla vhodného chování na stanovištích chráněných rostlin.	Práce s klíčem a atlasem při určování neznámých druhů rostlin. Založení herbáře, kresba, případně i fotografování rostlin. Exkurze na charakteristická stanoviště; chráněné rostliny. Hospodářské, užitkové a léčivé rostliny.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů.	Žák posoudí u vybraných čeledí jejich význam pro výživu a zdraví člověka.	Hospodářské, užitkové a léčivé rostliny.	
Žák vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování rostlin a jeho význam z hlediska dědičnosti.	Žák popíše na konkrétním květu rozmnožovací orgány a objasní jejich funkci v rozmnožování rostliny.	Rozmnožovací orgány rostlin a podstata pohlavního rozmnožování, nepohlavní rozmnožování rostlin.	
Žák odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí.	Žák uvede nejvýznamnější zástupce opylovačů.	Vzájemné vztahy mezi rostlinami a živočichy.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
	Žák odvodí a objasní na základě pozorování jejich způsob života živočichů a jejich přizpůsobení danému prostředí.		
Žák uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi.	Žák uvede charakteristické příklady vztahu mezi organismy na určitém stanovišti.	Ekosystémy (les, louka, lidská sídla, voda jejich okolí) a prostředí.	
	Žák uvede charakteristické příklady vztahu mezi organismy na určitém stanovišti.		
	Žák posoudí na základě předložených skutečností ekologický význam vybraných čeledí.		
Žák zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy.	Žák zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků.	Žák rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků.	Ekosystémy (les, louka, lidská sídla, voda jejich okolí) a prostředí.	
Žák objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků.	Žák objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků.		
Žák vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích.	Žák vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích.		
Žák vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam.	Žák popíše jednoduchý potravní řetězec v různých prostředích.		
Žák odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí.	Žák u významných druhů rostlin popíše způsob rozmnožování.		
	Žák posoudí na základě předložených skutečností ekologický význam rostlin.		
Žák odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí.	Žák odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí.		
Žák vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin.	Žák vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin.	Rozmnožování rostlin, podmínky pro pěstování rostlin.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla.	Žák uceleně reprodukuje přečtený text.	Odborné texty k referátům.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
---	---	----------------------------	--

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky.	Žák rozlišuje potraviny podle původu a posoudí jejich hodnotu s ohledem na obsah základních živin.	Základní potraviny a jejich původ. Potrava (cukry, tuky, bílkoviny), role vitamínů a stopových prvků. Stravovací návyky a zdravý životní styl (potravinová pyramida). Pochutiny, káva, čaj a koření a jejich působení na člověka. Stravovací návyky a zdravý životní styl. Zdraví a nemoc – potrava jako příčina nemocí.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3
	Žák se orientuje v zásadách zdravé výživy a v prevenci nemocí souvisejících s trávením a způsobem výživy.		Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí. EV 4
	Žák posoudí na základě předložených skutečností důsledky změn ve stravovacích návycích moderního člověka pro změny.		
Žák připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy.	Žák připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy.	Zdravá výživa.	
Žák rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života.	Žák rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby.	Dědičné nemoci. Boj člověka proti nemocem. Bakterie a viry ve vztahu k nemocem člověka.	
Žák uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka.	Žák uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka.	Viry a bakterie.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc.	Žák uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc.	Příroda jako pomocník v boji proti nemocem (léčivé rostliny, zdroj látek pro léky, důležitost ochrany přírody). Dědičné nemoci. Boj člověka proti nemocem. Zásady první pomoci.	Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika. OSV 11
Žák projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce.	Žák projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce.	Zdravý životní styl a sociální problémy současnosti. Pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka. Tělesná a duševní hygiena.	Výstupy z Výchovy ke zdraví. Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Poznávání lidí. OSV 6 Multikulturní výchova – Lidské vztahy. MuV 2
Žák optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví.	Žák optimálně reaguje na fyziologické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví.	Role sexuality v lidském životě (biologické, sociální a kulturní aspekty).	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1
Žák samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím.	Žák samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím.	Duševní hygiena – způsoby relaxace a uvolňování stresu a únavy. Zdravý způsob života a jejich reflexe.	
Žák projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc.	Žák projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc.	Rizika ohrožující zdraví a prevence. Drogy a jedy přírodního původu, působení na člověka, prevence, ostatní návykové látky. Hodnota a podpora zdraví.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým.	Žák dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek, a životní perspektivu mladého člověka.	Rizika ohrožující zdraví a prevence. Drogy a jedy přírodního původu, působení na člověka, prevence, ostatní návykové látky. Hodnota a podpora zdraví.	Výstupy z Výchovy ke zdraví. Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Poznávání lidí. OSV 6 Multikulturní výchova – Lidské vztahy. MuV 2 Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Rozvoj schopností poznávání. OSV 1
Žák v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování.	Žák v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování.	Odpovědnost v sexualitě, prevence pohlavních nemocí, ochrana proti HIV/AIDS.	
Žák usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví.	Žák usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví.	Zdravý životní styl – režim dne, strava, pohyb.	
Žák vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi.	Žák vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti proti manipulaci a agresi.	Dětství, dospívání, puberta Sexuální dospívání a reprodukční zdraví Vztahy mezi lidmi a formy soužití.	
Žák respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí.	Žák respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí.	Lidská práva, svoboda, rovnost, potenciality člověka, pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích. Rozvoj sebevědomí, hodnotová orientace, rozvoj sebeovládání a morálního úsudku, úvahy nad mravními zásadami, radost a optimizmus v životě.	Výstup z etické výchovy.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu.	Žák analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu.	Přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu.	Výstup z etická výchova.
Žák spolupracuje i v obtížných sociálních situacích.	Žák spolupracuje i v obtížných sociálních situacích.	Úrovně komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách.	Výstup z etická výchova.
Žák je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení.	Žák je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení.	Pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost.	Výstup z etická výchova.

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy.	Žák popíše umístění a funkci jednotlivých orgánů podle obrázku a zhotoví náčrt orgánových soustav člověka.	Anatomie a fyziologie člověka. Opěrná a pohybová soustava. Orgánové soustavy lidského těla (trávicí, dýchací, vylučovací, oběhová, rozmnožovací, nervová) lidské smysly).	Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí. EV 4
	Žák popíše cestu potravy od jejího příjmu a zpracování přes vstřebání a přenos krve až po vyloučení z organismu.		
	Žák chápe úlohu krve v procesu trávení a dýchání.		
	Žák popíše s pomocí skeletu nebo obrázku lidskou kostru, užívá správné terminologie a vysvětlí funkci a stavbu jednotlivých kosterních elementů.		
Žák určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy.	Žák na příkladě vybraného kloubu popíše jeho stavbu a funkci.	Anatomie a fyziologie člověka. Opěrná a pohybová soustava. Orgánové soustavy lidského těla (trávicí, dýchací, vylučovací, oběhová, rozmnožovací, nervová) lidské smysly).	
	Žák charakterizuje stavbu a funkci svalu, člení je podle druhů a uvede konkrétní příklady svalů určitého typu.		
	Žák vysvětlí s pomocí nákresu stavbu a funkci kůže.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy.	Žák posoudí lidský organismus jako celek podle skupenských stavů, jež se podílejí na jeho vyváženém fungování.	Anatomie a fyziologie člověka. Opěrná a pohybová soustava. Orgánové soustavy lidského těla (trávicí, dýchací, vylučovací, oběhová, rozmnožovací, nervová) lidské smysly).	
	Žák na příkladě konkrétního procesu vnímání ilustruje význam mozku jako syntetizujícího elementu smyslové činnosti.		
	Žák pocítí úctu před dokonalostí lidského hlasového ústrojí a dokonalého uzpůsobení lidské anatomie jako základu pro řeč a zpěv.		
Žák orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka.	Žák rozlišuje vývojové stupně člověka.	Fylogeneze a ontogeneze člověka.	Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí. EV 4
Žák objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří.	Žák chápe princip oplodnění a dovede spojit zobrazení jednotlivých součástí rozmnožovacího ústrojí s jejich úlohou při vzniku a vývoji plodu v těle matky.	Ontogeneze člověka a rozmnožování člověka.	
	Žák je schopen vést bez zábran kultivovaný rozhovor o sexuálním životě člověka a zásadách zodpovědného sexuálního života.		
Žák rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby.	Žák rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby.	Nemoci, epidemie, úrazy a prevence. Zásady první pomoci. Životní styl. Nemoci, úrazy a prevence.	Výstupy z oblasti Člověk a zdraví

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí.	Žák vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí	Zásady první pomoci. Životní styl.	
Žák dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým.	Žák dává do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka.		
	Žák uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni.		
	Žák v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým.		
Žák aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla.	Žák aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla.		
Žák určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy.	Žák dokáže jednotlivé součásti oka a ucha spojit s jejich fyzikální funkcí a používá při tom správná pojmenování.	Nervová soustava a lidské smysly. Stavba a funkce oka a ucha. Lidské smysly – zrak, sluch, čich a chuť, hmat, smysl pro vnímání bolesti, teploty, pohybu a polohy hlavy.	
	Žák na konkrétním příkladu smyslového vnímání ilustruje součinnost smyslového receptoru a mozkové činnosti na vzniku smyslového vjemu.		

Žák určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy.	Žák diskutuje v rozhovoru problematiku orientace člověka ve světě prostřednictvím smyslové činnosti.	Nervová soustava a lidské smysly. Stavba a funkce oka a ucha. Lidské smysly – zrak, sluch, čich a chuť, hmat, smysl pro vnímání bolesti, teploty, pohybu a polohy hlavy.	
---	--	---	--

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům.	Žák odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům.	Systém rostlin.	
Žák porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů.	Žák porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů.	Systém živočichů.	
Žák rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin.	Žák rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin.		
Žák porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů.	Žák porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů.		
Žák třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek.	Žák zařadí vybrané organismy do systému.	Biologie říše hub, rostlin a živočichů v přehledu a v porovnání. Význam a zásady třídění organismů.	
	Žák orientuje se v systému rostlin a živočichů, používá taxonomické kategorie.		
	Žák objasní souvislost mezi systematikou a evolucí organismů.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů.	Žák na příkladě rostlinného nebo živočišného organismu popíše jeho jednotlivé úrovně ve směru organismus jako celek, orgánová soustava, orgán, pletivo (tkáň).	Základní struktura života – buňky, pletiva, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné.	
Žák popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel.	Žák popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel.		Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1 Environmentální výchova – Základní podmínky života. EV 2
Žák rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů.	Žák rozliší základní projevy a podmínky života.	Vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam. Pohlavní a nepohlavní rozmnožování organismů.	
	Žák orientuje se v přehledu vývoje organismů.		
Žák vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti.	Žák objasní princip pohlavního rozmnožování jako splynutí dvou pohlavních buněk.	Rozmnožování organismů.	
Žák uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů.	Žák uvede příklady dědičnosti v praktickém životě.	Dědičnost a proměnlivost organismů.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
	Žák uvede příklady vlivu prostředí na utváření organismů.		
Žák orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka.	Žák objasní základní principy evolučního pohledu na člověka a diskutuje v rozhovoru odlišné pohledy na původ člověka a uvědomuje si jejich kulturní a dějinnou podmíněnost.	Fosilní doklady evoluce člověka. Vývoj života na Zemi a fylogeneze člověka.	
	Žák orientuje se v základních stupních evoluce člověka.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému.	Žák rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému.	Organismy a prostředí. Ochrana přírody a životního prostředí. Praktické metody poznávání přírody. Významní biologové a jejich objevy.	
Žák uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému.	Žák uvědomuje si vliv člověka na životní prostředí a uvede příklady kladného vlivu i záporného narušení rovnováhy ekosystému.		
Žák aplikuje praktické metody poznávání přírody.	Žák zvládá provést a zaznamenat pozorování lupou a mikroskopem, práci s klíči a atlasy, založení a roztřídění sbírek přírodnin.	Organismy a prostředí. Ochrana přírody a životního prostředí. Praktické metody poznávání přírody. Významní biologové a jejich objevy.	
Žák dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody.	Žák dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody.		

Přírodovědné praktikum

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace předmětu Přírodovědné praktikum bude vyučováno v 8. ročníku v rozsahu 1 hodiny týdně, respektive 2 hodiny týdně ve třídě rozdělené na dvě skupiny po 14 dní. Vzdělávací obsah této oblasti je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu) a jeho cílem je praktické procvičení a prohloubení učiva probíraného v hlavním vyučování v přírodovědných předmětech. Vzdělávací obsah tohoto předmětu je čerpán ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce a některé výstupy jsou ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Základní vyučovací formou je samostatná práce. Realizuje se zde také průřezové téma Enviromentální výchova. Výuka bude realizována převážně ve třídě. Při realizaci některých rozsáhlejších úkolů a projektů pak využíváme skupinové formy práce. Výuka úzce koresponduje s děním ve škole a učivem probíraným v přírodovědných předmětech. Předmět je realizován v kmenových třídách, žáci mají možnost pracovat také ve specializované učebně a dle aktuálních možností lze zařadit exkurze do přírody, na odborných pracovištích atd.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Přírodovědné praktikum:

Kompetence k učení:

Učíme žáky samostatně a efektivně zacházet s pracovními materiály a hledají vlastní strategie.

Učíme žáky využívat poznatky a dovednosti osvojené z jiných předmětů (např. matematiky, fyziky, přírodopisu, chemie, zeměpisu, atd.) při praktických činnostech.

Vedeme žáky k samostatnému pozorování a experimentování.

Učíme žáky autenticky a objektivně poznávat okolní svět, potřebnou sebedůvěru, pozitivní postoj a hodnoty ve vztahu k práci, technice a životnímu prostředí.

Vedeme žáky k poznávání, že technika jako významná součást lidské kultury, je vždy úzce spojená s pracovní činností člověka.

Kompetence k řešení problémů:

Učíme žáky samostatně řešit problémy na základě získaných zkušeností a poznatků.

Vedeme žáky k ověřování správnosti řešení problémů a aplikování těchto postupů v praktických situacích.

Učíme žáky plánovat svou práci a překonávat překážky.

Kompetence komunikativní:

Učíme žáky hodnotit vlastní práce i práce svých vrstevníků.

Učíme žáky vyjadřovat a formulovat své myšlenky, postoje a pocity.

Vedeme žáky k práci s technickou dokumentací.

Učíme žáky navzájem spolupracovat.

Vedeme žáky k pracovní aktivitě jako příležitosti k seberealizaci.

Učíme žáky užívat odborné pojmy z okruhu prováděných prací.

Kompetence sociální a personální:

Učíme žáky pracovat formou skupinové práce se zaměřením na způsoby komunikace ve skupině.

Učíme žáky využívat prostor pro reflexi a sebereflexi projevů svého chování a jednání.

Vedeme žáky ke schopnosti ovládat své chování.

Podněcujeme žáky nevzájemné spolupráci, ohleduplnosti, úctě a k dobrým mezilidským vztahům.

Podporujeme žáky prostřednictvím smysluplné práce k získávání pocitu sebejistoty, sebeúcty a pozitivní představy o sobě i o světě.

Kompetence občanské:

Vedeme žáky k rozvíjení dovednosti pohotově reagovat v nenadálých krizových situacích (poskytnutí účinné pomoci).

Učíme žáky chránit zdraví své i svých spolupracovníků.

Podněcujeme žáky k přijímání nových rolí v pracovních skupinách a k podílení se na kvalitě společné práce.

Učíme žáky orientovat se v různých oborech lidské činnosti, formách duševní a fyzické práce.

Kompetence pracovní:

Podporujeme u žáků utváření pozitivního vztahu k práci a odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce.

Vedeme žáky k osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí.

Učíme žáky organizovat a plánovat svou práci.

Vedeme žáky k používání vhodných pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě.

Podporujeme u žáků osvojení potřebné poznatků a dovedností významných k jejich uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci.

Vedeme žáky k osvojení bezpečného chování na pracovišti.

Vedeme žáky k dodržování pravidel a respektování daných pracovních podmínek.

Podporujeme u žáků vytrvalost a soustavnost při plnění zadaných úkolů.

Podporujeme u žáků tvořivost a vlastní nápady při pracovní činnosti.

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model.	Žák sestaví podle návodu jednoduchý model.	Rozšíření a procvičení učiva probíraného v hlavním vyučování v přírodovědných předmětech – laboratorní práce. Fyzika – Elektřina a optika. Chemie – Organická chemie a základy biotechnologií. Přírodopis – Anatomie a fyziologie člověka, první pomoc. Vedení, záznam a vyhodnocení experimentu.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3
	Žák změří základní veličiny, volí vhodné měřicí prostředky a jednotky a zjištěné údaje přehledně zapíše.		
	Žák navrhne a sestaví jednoduchý experiment a zaznamená jeho průběh.		
Žák navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.	Žák navrhne a sestaví model jednoduchého stroje z žákovské sestavy pro mechaniku.		Výstup z Člověk a zdraví
Žák provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení.	Žák umí jasně formulovat pomůcky, postup práce i závěry při pokusech a zaznamenat jej písemně do protokolů.		
	Žák vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci.		
Žák zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci.	Žák zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení.	Žák vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů.	Laboratorní práce. Fyzika – Elektřina a optika. Chemie – Organická chemie a základy biotechnologií. Přírodopis – Anatomie a fyziologie člověka, první pomoc. Vedení, záznam a vyhodnocení experimentu.	Výstup z Člověk a svět práce.
Žák dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu.	Žák zvládá prakticky i teoreticky základy první pomoci.	Laboratorní práce. Fyzika – Elektřina a optika. Chemie – Organická chemie a základy biotechnologií. Přírodopis – Anatomie a fyziologie člověka, první pomoc. Vedení, záznam a vyhodnocení experimentu.	Výstup z Člověk a svět práce.
	Žák dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce.		Výstup z Člověk a svět práce.
Žák vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů.	Žák dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci.		Výstup z Člověk a svět práce.
Žák zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl.	Žák zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl.		Výstup z Člověk a svět práce.
Žák vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci.	Žák vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci.		Výstup z Člověk a svět práce.
Žák dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci.	Žák dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci.		Výstup z Člověk a svět práce.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet.	Žák objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet.	Základy astronomie.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3 Výstupy z Člověk a příroda.
Žák odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností.	Žák odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností.		

Zeměpis

Charakteristika předmětu

Vyučování proběhne v epochách. V 6. a 7. třídě mu bude věnováno 7 epochových týdnů, v 8. a 9. třídě 6 epochových týdnů.

Zeměpis čerpá očekávané výstupy ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda (Přírodopis), Výchova k občanství a Jazyk a jazyková výchova. Dále jsou zde realizována témata z těchto průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova, Myšlení v evropských souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova.

Upřednostňovány budou individuální a skupinové práce před frontální formou výuky. Výuka se realizuje ve třídě, v přírodě na specializovaných pracovištích – ČHMÚ, statistických, apod.

Vyučovací předmět Zeměpis navazuje na některá témata učiva vlastivědy prvního stupně a na druhém stupni je dál rozvíjí. Je předmětem s výrazně integrujícím charakterem. Provází ostatní předměty v neustálé proměně sledující vývojové fáze dítěte. Jednotlivosti ostatních předmětů vytvářejí ve vzájemném spojení komplexní a barvitý obraz světa. Zeměpis však neslouží pouze zastřešení jiných předmětů, je pro žáky neustálým zdrojem impulsů a podporuje jejich vývoj. Právě na zeměpisu je patrná skutečnost, že v důsledku velké propojenosti jednotlivých předmětů je složité nahlížet na ně izolovaně. Z toho také vyplývá hlavní cíl výuky zeměpisu. Žák by měl pro sebe objevit skutečnost, že Země a vesmír jsou neoddělitelná jednota, do které patří i on. Z integrujícího charakteru předmětu potom vyplývá, že v jeho obsahu je mnoho témat, která se objevují v jiných předmětech. Jde hlavně o okruhy učiva geologie, mineralogie, petrologie, matematiky, dále témata zoologická a astronomická, náboženská, ekonomická, ale i přírodní a ekologická a nabízí mu také možnost přemýšlet o způsobech a možnostech řešení. Žák si má v průběhu výuky uvědomit a prožít, že lidská existence se neustále vyvíjí a sama mění prostředí, ve kterém žije. Žák nepřímo vnímá rozmanitost národů účastnících se procesů vývoje planety a naší civilizace a uvědomuje si nutnost vzájemné tolerance a snášenlivosti ras a národů.

Učitel by měl klást důraz na to, aby byla vyučovací látka podávána ve skutečných obrazech reálného světa. V průběhu celé výuky se uplatňuje aktivní činnost žáků – kreslení a malování map, profilů, později grafické znázornění, práce s atlasem a statistickými údaji. V 6. a 7. třídě se dává přednost vlastnímu prožitku a tvorbě před vědeckými pojmy z oblasti zeměpisu. V 8. a 9. třídě se přistupuje k tvorbě vědeckých pojmů a zeměpis dostává stále více podobu vědní disciplíny.

Výchovně vzdělávací strategie realizované v předmětu Zeměpis:

Kompetence k učení:

Vytváříme předpoklady pro žáky, aby proces učení byl neustálým objevováním nových a postupně stále hlubších pohledů na okolní skutečnosti.

Poskytujeme žákům dostatečný časový prostor k samostatnému pozorování a zkoumání a k formulování závěrů.

Učíme žáky zavádět obecně užívané termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých oblastí a na základě toho vytvářet komplexnější pohled na geografii jako vědní disciplínu.

Vedeme žáky k poznávání smyslu a cílů učení, aby žák získal pozitivní vztah k vlastnímu učení, posoudil vlastní pokrok a dokázal rozpoznat vlastní překážky či problémy bránící učení, navrhneme, jakým způsobem by mohl žák své učení zdokonalit a zhodnotit výsledky svého učení.

Vedeme žáky k samostatnému vyhledávání informací z různých zdrojů, jejich třídění a hledání vzájemných souvislostí.

Kompetence k řešení problémů:

Vedeme žáky ke kritickému zhodnocení různých informačních zdrojů k danému tématu.

Učíme žáky uplatňovat formy a metody práce, které vybízí k vyhledávání a následnému použití praktických postupů, které při pozorování jevů okolního světa povedou k vyvození konkrétních závěrů s dopadem na přítomnost a budoucnost.

Poskytujeme žákům dostatek námětů k samostatnému pozorování a uvažování o světě kolem nás a řešení jeho problémů v různých variantách.

Rozvíjíme u žáků schopnosti samostatně překonávat problémy, zejména při samostatných činnostech - při vyhledávání informací a jejich zpracování.

Kompetence komunikativní:

Umožňujeme žákům formulovat názory a myšlenky k nejrůznějším tématům a konfrontovat je s názory spolužáků a učitelů.

Rozvíjíme u žáků schopnosti komunikovat s okolím formou řízené diskuse.

Poskytujeme žákům prostor pro samostatné prezentace projektových prací nebo výsledků bádání.

Kompetence sociální a personální:

Vedeme žáky ke spolupráci ve skupině a společně s pedagogy k vytváření pravidel práce v týmu, čímž ovlivňujeme kvalitu společné práce.

Poskytujeme žákům prostor pro reflexi a sebereflexi k projevům chování a jednání ve vztahu k okolí.

Učíme žáky využívat všech příležitostí k navozování pozitivních vztahů ve třídě na základě ohleduplnosti a vzájemné úcty.

Podporujeme u žáků dosažení pocitu sebejistoty a sebeúcty a vytváření pozitivních představ o sobě a okolním světě.

Kompetence občanské:

Postupně seznamujeme žáky v praxi s principy soužití na základě rovných práv a povinností.

Rozvíjíme u žáků dovednosti pohotově reagovat v nenadálých krizových situacích, rozhodnout se a poskytnout účinnou pomoc.

Vedeme žáky k vytváření povědomí o kulturním dědictví národů, tradicích předchozích generací i současné.

Kompetence pracovní:

Učíme žáky propojovat znalosti získané v různých oblastech života a předmětech a jejich využití v geografii.

Vedeme žáky k vytváření schopnosti spolupráce se spolužáky (pomoc, rada).

Podporujeme žáky v ověřování různých pracovních postupů, objevování nových postupů a jejich vzájemné srovnání a vyhodnocení.

Podporujeme žáky v schopnosti sebeomezení v zájmu dosažení společného cíle kolektivu.

6. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.	Žák používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.	Práce s plánem, mapou, globusem – jejich jazyk, smluvené značky, symboly.	
Žák přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajině sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině.	Žák se orientuje v různých mapách a přiměřeně zhodnotit geografické objekty.	Měřítko, zeměpisná síť, poledníky, rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy.	
Žák organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.	Žák organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.	Země jako celek: (důraz na Evropu). Zemský povrch a jeho tvary. Krajinná sféra a její základní části. Geografická poloha a rozloha světadílů a oceánů.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět. VMEGS 2
Žák prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů.	Žák prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů.	Závislost vegetačních pásů na postavení slunce a na klimatických poměrech.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět. VMEGS 2
Žák zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy.	Žák zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy.	Planeta Země. Slunce a vesmír.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu.	Žák rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, hledá mezi nimi souvislosti.	Závislost vegetačních a teplotních pásů na postavení slunce a na klimatických poměrech. Rytmy dne, roku a světový čas.	
Žák porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost.	Žák porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost.	Krajinná sféra a její základní části, vliv krajiny na život lidí, přírodní složky krajiny a jejich vzájemná souvislost, přírodní společenstva. Základy mineralogie a geologie.	
Žák uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi			
Žák rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa.	Žák charakterizuje polohu, členitost, přírodní a klimatické podmínky regionů světa.	Evropa: Přírodní hranice mezi Evropou a Asií Členitost, charakteristika reliéfu, přírodní a klimatické poměry. Vodstvo.	
Žák lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní.	Žák porovná na mapě Evropu s ostatními kontinenty v souvislosti s oceány a moři.	Zeměpisné postavení Evropy ve světě.	
Žák porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států.	Žák porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry.	Evropa: Přírodní a hospodářské poměry různých krajin. Společenské poměry, zvyklosti, politické rozdělení oblastí, obyvatelstvo, polarity kontinentu.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a svět nás zajímá. VMEGS 1
Žák ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu.	Žák zachází správně s buzolou, umí zorientovat mapu a najít na ní hledaná místa.	Vycházky do přírody – prakticky.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.	Žák porovná zobrazenou a zobrazovanou krajinu.	Školní výlet, exkurze. Práce s mapou a buzolou.	
Žák uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.	Žák uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.	Školní výlet, exkurze.	
Žák využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát.	Žák formuluje hlavní myšlenky textu.	Zpracování odborných textů, referát, výtah, výpisky, čtení s porozuměním.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
	Žák vytvoří výpisky z přečteného textu.		
	Žák samostatně připraví a přednese referát.		

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.	Žák ovládá práci s různými druhy map, vyhledává informace, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.	Asie, Afrika, Austrálie, Antarktida.	
Žák používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.	Žák používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.	Práce s plánem, mapou, globusem – jejich jazyk, smluvené značky, symboly.	
Žák přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajině sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině.	Žák se orientuje v různých mapách a přiměřeně zhodnotit geografické objekty, jevy a procesy v krajině sféře.	Asie, Afrika, Austrálie, Antarktida: Přírodní poměry, reliéf, vodstvo, podnebí, podnebné a vegetační pásy.	
Žák vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu.	Žák si bez mapy představí konkrétní region a srovná ho s novou oblastí.	Srovnání vybraných oblastí Asie, Afriky, Austrálie a Antarktidy.	
Žák rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa.	Žák rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, společenské znaky a hledá mezi nimi souvislosti pro vymezení regionů.	Surovinové zdroje, obyvatelstvo: různé životní formy, náboženství, kulturně-zeměpisné polarity Afriky, Asie, Austrálie.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny.	Žák vymezí na mapě světadíly v souvislosti s oceány a moři a srovnává jejich postavení.	Oceány, moře, mořský reliéf a proudy – využití.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
Žák zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat, a co je příčinou zásadních změn v nich.	Žák porovnává, jaké změny ve vybraných regionech nastaly, nastávají a mohou nastat, a co je jejich příčinou.	Přírodní, hospodářský a společenský vývoj v Euroasii, Africe, Austrálii.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět.VMEGS 2
Žák porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států.	Žák porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry Afriky, Asie, Austrálie.	Asie, Afrika, Austrálie, Antarktida.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu a svět. VMEGS 2 Multikulturní výchova – Kulturní difference. MuV 1
Žák objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám.	Žák objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám.		Výstup z Výchovy k občanství.
Žák ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu.	Žák ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu.	Orientace v terénu, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.	Žák aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.	Jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány.	
Žák uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.	Žák uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.	Výlety, exkurze, vycházky.	

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.	Žák ovládá práci s různými druhy map, vyhledává informace z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.	Samostatná práce s různými druhy map, vyhledávání informací.	
Žák používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.	Žák používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.	Samostatná práce s plánem, mapou, globusem – jejich jazyk, smluvené značky, symboly.	
Žák vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu.	Žák je schopen orientovat se v různých mapách a přiměřeně zhodnotit geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře.	Severní a Jižní Amerika.	
Žák přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině.	Žák si bez mapy samostatně představí konkrétní oblast a srovná ji s jiným prostředím.		
Žák zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje.	Žák zhodnotí strukturu, složky a funkce světového hospodářství. Srovnání s americkým kontinentem.	Zdroje nerostných a energetických surovin, rozdělení a rozmístění průmyslových odvětví. Svět a Amerika.	
Žák posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel.	Žák posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel.	Hlavní zemědělské a průmyslové oblasti světa a Ameriky, zemědělství, chov hospodářského zvířectva, lesní a vodní hospodářství.	Environmentální výchova – Lidské aktivity a problémy životního prostředí. EV 3

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech.	Žák lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech.	Kolonizace Ameriky. Regionální společenské, politické a hospodářské útvary – národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska. Rada Evropy, NATO, OSN aj.	Multikulturní výchova – Multikulturalita. MuV 4
Žák uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích.			
Žák posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa.	Žák posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa.	Společenské prostředí: národy, jazyky a náboženství, lidská sídla, kulturní zvláštnosti jednotlivých národů, rasové otázky, problémy současnosti, dnešní obyvatelstvo Ameriky.	Multikulturní výchova – Etnický původ. MuV 3
Žák uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru.			
Žák porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit.	Žák porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit.	Světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně.	
Žák rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti.	Žák rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb.	Světové hospodářství, obchod a služby.	Výstup z Výchovy k občanství.
Žák porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků.	Žák porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků.	Globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Objevujeme Evropu

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

		systémy, urbanizace.	a svět. VMEGS 2
Žák porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin.	Žák porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin.	Životní prostředí: krajinnotvorní činitelé a krajinnotvorné procesy, typy krajin a jejich využití, pevnina a ostrovní části, vulkanismus, zemětřesení.	Environmentální výchova – Ekosystémy. EV 1
Žák uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů).	Žák uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů).	Rostlinná a podnebná pásma a ekosystémy. Význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka.	
Žák aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.	Žák aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.	Pozorování počasí v přírodě.	
Žák uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí.	Žák prakticky uvede vztahy přírody a společnosti.	Rozmístění, proces dobývání a využívání světových přírodních zdrojů, příčiny a důsledky ničení neobnovitelných zdrojů, dopady těžby hornin a minerálů na zdraví lidí, zdraví jiných organismů a ekosystémů. Výhody a nevýhody různých způsobů získávání energie, využívání dostupné půdy. Chráněná území přírody.	Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí. EV 4

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.	Žák uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.	Vycházky, výlety, exkurze.	
Žák uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi.	Žák uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi.	Pozorování počasí, předpovědi v médiích. Počasí, podnebí a vliv na Zemi.	Výstup z Přírodopisu.
Žák aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy.	Žák aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy.	Bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám.	Výstup z Etická výchova.

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.	Žák samostatně ovládá práci s různými druhy map, vyhledává informace z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů.	Česká republika, sousední státy a vztah k Evropě a ke světu.	
Žák používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.	Žák samostatně používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii.		
Žák vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu.	Žák se orientuje v různých mapách a přiměřeně zhodnotit geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře a srovnává je s okolním světem.		
Žák přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině.	Žák si bez mapy samostatně představí konkrétní oblast a srovná ji s jiným prostředím.		
Žák vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy.	Žák zeměpisně zařadí ostravský region.	Ostravsko.	
Žák hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům.	Žák zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry Ostravska a porovnává je s kraji České republiky.	Přírodní, hospodářské a kulturní poměry Ostravska a krajů České republiky.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu.	Žák zhodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu.	Přírodní podmínky, hospodářství a průmysl, obyvatelstvo, kultura a společnost.	Multikulturní výchova – Lidské vztahy. MuV 2
Žák lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit.	Žák lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit.	Administrativní členění České republiky, obyvatelstvo, sídla a společenské a správní struktury.	
Žák uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států.	Žák uvede příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států.	Česká republika a Evropská unie a další mezinárodní organizace.	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Jsme Evropané. VMEGS 3
Žák ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu.	Žák ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu.	Orientace v terénu.	
Žák aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.	Žák aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny.	Půda.	
Žák uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech..	Žák uplatní v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.	Živelní pohromy: chování a opatření v nebezpečných situacích. Mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

		přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi	
Žák objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života.	Žák objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života.	Vznik a stavba Země.	Výstup z Přírodopisu.
Žák rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek.	Žák rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek.	Vlastnosti, kvalitativní třídění a určování vzorků nerostů a hornin; principy krystalografie.	Výstup z Přírodopisu.
Žák rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody.	Žák rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody.	Vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky.	Výstup z Přírodopisu.
Žák porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě.	Žák porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě.	Půdy – složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace.	Výstup z Přírodopisu.
Žák rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků.	Žák rozliší jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků na území České republiky.	Český masív a Karpaty.	Výstup z Přírodopisu.
Žák rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu.	Žák rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí.	Administrativní členění České republiky, obyvatelstvo, sídla a společenské a správní struktury.	Výstup z Výchovy k občanství.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování.	Žák popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů.	Česká republika a Evropská unie a další mezinárodní organizace.	Výstup z Výchovy k občanství.
Žák uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy.	Žák uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR.	Česká republika a Evropská unie a další mezinárodní organizace.	Výstup z Výchovy k občanství.
Žák objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu.	Žák objasní souvislosti globálních a lokálních problémů v obci, regionu.	Moravskoslezský kraj, Ostravsko.	Výstup z Výchovy k občanství.

Člověk a umění

Charakteristika předmětu:

Časová dotace předmětu Člověk a umění je následující: 8., 9. ročník – 1 hodina týdně. Člověk a umění čerpá své výstupy ze vzdělávací oblasti Umění a kultura, Jazyk a jazyková komunikace a Dramatická výchova. Časovou dotaci předmět čerpá z disponibilní časové dotace a z časové dotace Umění a kultura (Hudební výchova). Základní vyučovací formou je dramatizace, improvizace, komunikace, skupinové práce. Žáci v 8. nebo 9. ročníku vytvářejí a nacvičují absolventské divadelní vystoupení a prezentují jej na veřejnosti. Náplň tohoto předmětu by jim měla pomáhat při společné tvorbě, jednak z hlediska výtvarného – vytváření kulís, kostýmů, scény a plakátů na propagaci, ale také z hlediska hudebního – scénické hudba, zpěv, tanec, nebo dramatického – verbální, neverbální komunikace, tvorba postavy, herní situace apod. Náplní jsou také návštěvy výstav, galerií, divadelních vystoupení a koncertů. Žáci se také seznámí s dějinami umění a s významnými představiteli jednotlivých období.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Člověk a umění

Kompetence k učení

Vedeme žáky k výběru vhodných způsobů, metod a strategie pro efektivní učení se zpěvu, hře na nástroj a pro získání rytmických schopností.

Vedeme žáky, aby ke svým výsledkům přistupoval z hlediska naplňování estetických, kulturních a společenských hodnot.

Kompetence k řešení problémů

Zamýšlíme se společně s žáky nad jednotlivými oblastmi hudební a výtvarné problematiky.

Umožňujeme žákům uplatnit své poznatky prostřednictvím hudební i výtvarné improvizace.

Kompetence komunikativní

Učíme žáky vzájemnému naslouchání a porozumění umělecké tvorbě.

Seznamujeme žáky s mimoslovní komunikací.

Pomáháme žákům vytvářet a formulovat vlastní názor na problematiku jednotlivých oblastí umění.

Vedeme žáka při diskusi o estetických kvalitách uměleckých děl ke správnému vyjadřování, naslouchání ostatním názorům a věcné argumentaci.

Kompetence sociální a personální

Využíváme získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke kvalitní a smysluplné spolupráci při společné práci nad uměleckým dílem.

Směřujeme žáky k práci na společném výtvarném a hudebním artefaktu, hodnocením vlastních výtvarných prací je žák veden k vytváření schopnosti sebehodnocení, sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence občanské

Vedeme žáky k chápání práv a povinností souvisejících s uměleckou tvorbou a kulturní sférou lidské společnosti.

Podporujeme u žáků touhu vcítit se do tradic vlastního národa, ale i národů Evropy či světa, utvářet si smysl pro kulturu a tvořivost, respektovat kulturu jiných národů.

Kompetence pracovní

Učíme žáky získávat pracovní návyky, které jim později umožní plnit povinnosti a závazky.

Vedeme žáka, aby ke svým výsledkům přistupoval z hlediska naplňování estetických, kulturních a společenských hodnot

8. – 9.ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák uplatňuje kultivovaný mluvený a pohybový projev, dodržuje základy hlasové hygieny a správného držení těla	Žák uplatňuje kultivovaný mluvený a pohybový projev, dodržuje základy hlasové hygieny a správného držení těla	Psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace Herní dovednosti – vstup do role, jevištní postava; Sociálně komunikační dovednosti – komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení, spolupráce, organizace tvůrčí skupinové práce	Výstup z Dramatické výchovy
Žák rozvíjí, variuje a opakuje herní situace (samostatně, s partnerem, ve skupině), přijímá herní pravidla a tvořivě je rozvíjí	Žák rozvíjí, variuje a opakuje herní situace (samostatně, s partnerem, ve skupině), přijímá herní pravidla a tvořivě je rozvíjí	Základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt, téma, vrchol, gradace Práce na postavě – charakter, motivace, vztahy Konflikt jako základ dramatické situace – řešení konfliktu jednáním postav	Výstup z Dramatické výchovy
Žák přistupuje k dramatické a inscenační tvorbě jako ke společnému tvůrčímu procesu, ve kterém přijímá a plní své úkoly, přijímá zodpovědnost za společnou tvorbu a prezentaci jejího výsledku	Žák přistupuje k dramatické a inscenační tvorbě jako ke společnému tvůrčímu procesu, ve kterém přijímá a plní své úkoly, přijímá zodpovědnost za společnou tvorbu a prezentaci jejího výsledku	Prezentace, reflexe a hodnocení, spolupráce, organizace tvůrčí skupinové práce Komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe	Výstup z Dramatické výchovy

Žák porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů.	Žák vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.	Volná kresebná cvičení uhlím. Kreslení tuší štětcem a perem. Převedení černobílé kompozice na barevnou fantazii.	Výstup z Umění a kultura (Výtvarná výchova)
Žák užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.	Žák užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.	Plastické studie pohybu vzhledem k temperamentu.	Výstup z Umění a kultura (Výtvarná výchova)
Žák rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu.	Žák rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu.	Samostatný výběr techniky vhodné pro tvůrčí proces. Kreslení podle přírody; použití skic k volné kompozici.	Výstup z Umění a kultura (Výtvarná výchova)
Žák užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních	Žák užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované	Funkce grafického tisku jako prostředku rozmnožování, reprodukce a jako prostředku tvůrčího vyjádření.	Výstup z Umění a kultura (Výtvarná výchova)

médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace.	v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace.		
Žák ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci.	Žák ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci.	Tvoření plakátů.	Výstup z Umění a kultura (Výtvarná výchova)
Žák interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků.	Žák interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků.	Hlediska stylů a význační mistři kresby (příklady z různých epoch). Egypt, Řecko, renesance, počátky křesťanského umění. Románské a gotické umění, zvláště přínos české gotiky. Přechod od pozdně středověkého umění k rané renesanci. Život a dílo Leonarda da Vinci, Michelangela Buonarroti a Rafaela.	Výstup z Umění a kultura (Výtvarná výchova)
Žák reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	Žák na základě svých dispozic hraje z listu či reprodukuje vícehlasé skladby na flétny a do své hry je schopen zařadit prvky improvizace.	<u>Instrumentální činnosti</u> Hra z listu a reprodukce vícehlasých skladeb na flétny (sopranové, altové, tenorové či basové). Rytmická improvizace na různé nástroje.	Výstup z Umění a kultura (Hudební výchova)
Žák se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam	Žák zná základní fakta ze života a díla hudebních skladatelů období romantismu.	Dějiny hudby: biografie skladatelů romantismu a zejména jejich existenční zápasy.	Výstup z Umění a kultura(Hudební výchova)

v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.			
Žák vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění.	Žák umí nalézt historické i jiné souvislosti hudby s ostatními uměními	Písňe pop-music. <u>Poslechové činnosti</u> Návštěva koncertu či operního představení (zejména díla klasická), jejich příprava i následný rozbor díla i uměleckého zážitku. Popis současné hudby a rozhovor o ní na základě vlastních zážitků. <u>Hudební teorie</u> Populární hudba a jazz (vývoj a současný stav). Hledání historických a jiných souvislostí hudby s ostatními uměními.	Výstup z Umění a kultura(Hudební výchova)
Žák rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.	Žák hledá historické a jiné souvislosti v biografii významných hudebníků.	Biografie hudebních skladatelů (vedle sebe postavit např. Bacha a Händela, Mozarta a Beethovena).	Výstup z Umění a kultura (Hudební výchova)
Žák využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	Žák využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	<u>Vokální činnosti</u> Péče o hlas a jeho rozsah a jeho reflexe. Rozšíření repertoáru jednohlasých a sborových písní o nové lidové a umělé písně. <u>Instrumentální činnosti</u> Tvorba instrumentálního doprovodu pro hudebně dramatické projevy. Vyjadřování hudebních (rytmické, dynamické, melodické, tempové) a nehudbních představ pomocí hry na nástroj. Návštěva koncertu či operního představení (zejména díla klasická), jejich příprava i následný rozbor díla i uměleckého zážitku.	Výstup z Umění a kultura (Hudební výchova)

Žák reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	Žák umí dle svých individuálních dispozic vytvořit jednoduchý instrumentální doprovod pro hudebně dramatické projevy (div. hra, pantomima, improvizace).	<u>Vokální činnosti</u> Péče o hlas a jeho rozsah a jeho reflexe. Rozšíření repertoáru jednohlasých a sborových písní o nové lidové a umělé písně. <u>Instrumentální činnosti</u> Tvorba instrumentálního doprovodu pro hudebně dramatické projevy. Vyjadřování hudebních (rytmické, dynamické, melodické, tempové) a nehudebních představ pomocí hry na nástroj. Návštěva koncertu či operního představení (zejména díla klasická), jejich příprava i následný rozbor díla i uměleckého zážitku.	Výstup z Umění a kultura (Hudební výchova)
Žák vytvoří v některém textovém nebo prezentačním programu pozvánku na hudební představení.	Žák vytvoří v některém textovém nebo prezentačním programu pozvánku na hudební představení.	Tvoření pozvánek v textovém nebo prezentačním programu	Výstup z Umění a kultura
Žák v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	Žák v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	Mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta), vyjadřování závislé na komunikační situaci.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace
Žák se zapojuje do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Žák se zapojuje do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Pravidla komunikace - vedení dialogu (přímý, nepřímý) a diskuze.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace

Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tento předmět bude vyučován ve všech ročnících a bude mu věnována v 1. – 5. ročníku 1 hodina týdně, v 6. – 7. ročníku 2 hodiny týdně a v 8. – 9. ročníku 1,5 hodiny týdně. Předmět hudební výchova je realizován výstupy ve vzdělávacích oblastech Umění a kultura a Člověk a společnost. Dále jsou do výuky tohoto předmětu zařazena témata z průřezových témat Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Mediální výchova. Chybějící hodiny na druhém stupni předmět čerpá z dějepisu.

Ve vyučování hudební výchovy je využívána hromadná, skupinová, popřípadě individuální forma výuky, tyto formy lze navzájem kombinovat. Předmět je realizován v odborné učebně hudební výchovy nebo v kmenové třídě, součástí tohoto předmětu mohou být i návštěvy koncertů apod.

Vzdělávací předmět hudební výchova je nedílnou součástí vzdělávacího procesu na waldorfské škole. Umožňuje žákům uchopovat umělecké a kulturní stránky života formou odpovídající jejich věku. Napomáhá jejich osobnostnímu i sociálnímu vývoji prostřednictvím praktické realizace vlastních prožitků pomocí specifického jazyka hudby a jeho výrazových prostředků.

Společná hudební práce dané třídy by měla být zároveň součástí pokud možno každého vyučovacího předmětu realizovaného formou epoch. Některé z očekávaných výstupů k prvnímu stupni vzdělávacího předmětu hudební výchova částečně naplňují vzdělávací předměty První cizí jazyk a Druhý cizí jazyk, které zaujímají v tomto vzdělávacím programu specifické postavení a získávají od vzdělávací oblasti Umění a kultura dvě hodiny časové dotace.

Tento vzdělávací předmět je zpracován pro jednotlivé ročníky a v jejich rámci (v souladu se strukturou vzdělávacího oboru Hudební výchova v RVP ZV) členěn na následující kapitoly:

Vokální činnosti

Instrumentální činnosti

Pohybové činnosti

Poslechové činnosti

Hudební teorie

V průběhu vzdělávacího procesu je kladen důraz na tři základní oblasti, v jejichž rámci je tento vzdělávací předmět uskutečňován. Oblast vědomostní a poznatková zahrnuje hudební teorii, skladbu, dějiny hudby a hudební formy. Oblast pocitová obsahuje uchopování nálad jednotlivých tónin, harmonií a jejich realizaci prostřednictvím různých druhů nástrojů. Třetí oblast – pohybová umožňuje žákům proniknout do sféry hudby pomocí vlastního tělesného pohybu a prožít podstatu rytmu a taktu. Se všemi jmenovanými oblastmi se žáci setkávají jak v práci na společném i individuálním hlasovém projevu, tak v individuální i společné hře na nástroje, v rozhovorech o hudbě a jejich výrazových prostředcích a při poznávacích činnostech.

Základem pro učební osnovy vzdělávacího předmětu Hudební výchova, pro přístup k žákům při procesu vyučování a volbu vyučovacích metod a strategií jsou vývojové fáze osobnosti, jimiž žáci v průběhu základního vzdělávání procházejí. Z nich vyplývají pro tento vzdělávací předmět následující metodické pokyny:

V prvních třech ročnících je žák prostřednictvím nápodoby veden k uchopování hudby jako celku melodického, rytmického i harmonického. Pomocí přirozeného pohybu těla se společně se spolužáky učí písním, aniž by je uchopoval abstraktně či pomocí hudebních znaků. Základním prostředkem procesu učení má být činnost individuální a ve společenství třídy.

V následujících třech ročnících odpovídá způsob vedení vyučovacího procesu žakovým nově nabytým schopnostem uchopení „hudební gramatiky“ – taktu, rytmu, intervalů, tónin, nálad skrytých v harmonii, zápisu hudby. V procesu učení působí prožitek z praktické realizace hudby v souladu s intelektuálním uchopováním hudebních výrazových prostředků.

V průběhu posledních tří let základního vzdělávání jsou ve vzdělávacím procesu vytvářeny příležitosti ke vývoji logického myšlení a utváření vlastního úsudku na základě hudební teorie a dějin hudby. Žáci jsou vedeni k uplatňování dosavadních návyků při hře na nástroj a zpěvu a jejich využití pro vědomý rozvoj vlastních schopností.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Hudební výchova

Kompetence k učení

Vedeme žáky k výběru vhodných způsobů, metod a strategie pro efektivní učení se zpěvu, hře na nástroj a pro získání rytmických schopností.

Poskytujeme žákům prostor pro nalézání informací, které se týkají dějin hudby a hudební teorie.

Seznamujeme žáky s obecně užívanými termíny, znaky a symboly v oblasti hudebních výrazových prostředků.

Kompetence k řešení problémů

Zamýšlíme se nad jednotlivými oblastmi hudební problematiky.

Porovnáváme s žáky hudební styly a žánry v dějinných souvislostech a děláme si o nich úsudek.

Umožňujeme žákům uplatnit své poznatky prostřednictvím hudební improvizace.

Kompetence komunikativní

Učíme žáky vzájemnému naslouchání a porozumění zvukům, melodiím atd.

Seznamujeme žáky s mimoslovní komunikací.

Pomáháme žákům vytvářet a formulovat vlastní názor na problematiku jednotlivých oblastí hudby.

Kompetence sociální a personální

Využíváme získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke kvalitní a smysluplné spolupráci při společné práci nad hudebním dílem.

Učíme žáky porozumět notovým záznamům, přemýšlet o nich, reagovat na ně a tvořivě je využívat ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.

Kompetence občanské

Vedeme žáky k chápání práv a povinností souvisejících s uměleckou tvorbou a kulturní sférou lidské společnosti.

Podporujeme u žáků touhu vcítit se do tradic vlastního národa, ale i národů Evropy či světa, utvářet si smysl pro kulturu a tvořivost, respektovat kulturu jiných národů.

Kompetence pracovní

Učíme žáky získávat pracovní návyky, které jim později umožní plnit povinnosti a závazky.

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase.	Žák zpívá (za podpory společenství) podle svých dispozic intonačně čistě jednohlasé písně.	<u>Vokální a pohybové činnosti</u> Jednohlasé písně odpovídající kvintové náladě (pentatonické), písně s latentní tóninou a volným rytmem, melodie písní cca v rozsahu d-a, může být postupně rozšiřována. Písně doprovázené jednoduchými, přirozenými pohyby, jednoduché tance. Procvičování jednoduchých rytmů nápodobou.	
Žák rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	Žák provádí jednoduché improvizace k vytvoření nálady, doprovodí příběh.	<u>Instrumentální činnosti</u> Hra na flétnu (správné umístění prstů, seznámení se se zněním všech tónů, cvičení pro správné dýchání a tvoření tónů, hra již známých jednoduchých písní navazující na vokální činnosti, realizace jednoduchých doprovodů k písním). Realizace a improvizace doprovodů k příběhům pomocí rytmických nebo melodických nástrojů.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5
Žák využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře.	Žák využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře. Žák hraje podle svých dispozic na flétnu jednoduché písně a využívá k tomu dosud získané elementární schopnosti správného dýchání.	<u>Poslechové činnosti</u> Rozlišení výšky tónů. Procvičování schopnosti ztišit se a naslouchat.	
Žák reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie.	Žák doprovází realizaci hudby vhodným pohybem.		

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase.	Žák zpívá (za podpory společenství) podle svých dispozic intonačně čistě v jednohlase.	<u>Vokální a pohybové činnosti</u> Rozšíření dosavadního jednohlasého písňového repertoáru. Rozšiřování hlasového rozsahu, dechová a intonační cvičení vycházející z obrazů (příběhů), z kvalit a nálad. Provázení písní přirozeným pohybem, tance k ročním obdobím, kolové hry (např. lidové). Procvičování složitějších rytmů bez vázanosti na takt. <u>Instrumentální činnosti</u> Hra na flétnu (upevňování návyků správného dýchání a tvoření tónu, prstová cvičení prostřednictvím vhodně volených písní). Realizace doprovodů k příběhům či hrám na melodicko-rytmické nástroje, první seznámení s rytmickými nástroji. Improvizované rozhovory s užitím nástroje či hlasu k vyjádření nálady. <u>Poslechové činnosti</u> Uvědomování si výšky tónu a melodie. Procvičování schopnosti ztišit se a naslouchat.	
Žák rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	Žák realizuje formou nápodoby a improvizuje složitější rytmy bez vázanosti k taktu.		
Žák využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře.	Žák hraje podle svých dispozic na flétnu složitější písně a využívá k tomu dosavadních získaných dechových návyků.		
Žák reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie.	Žák vyjadřuje pohybem směr melodie.		
	Žák rozlišuje výšku a hloubku tónů z hlediska prostorového.		

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase.	Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě v jednohlase písň s pevně danou tóninou, při zpěvu využívá dosavadní získané hlasové a technické dovednosti.	<u>Vokální činnosti</u> Zpěv písní v jednohlase s pevně danou tóninou. Počátek zavádění dvojhlasu v souladu s historickým vývojem. Péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu). Témata písní se váží k ročníkovému tématu a tématům hlavního vyučování, jsou využívána témata i prvních dvou ročníků.	
Žák rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	Žák zpívá ve skupině jeden z hlasů jednoduchého kánonu.		Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Komunikace. OSV 8
Žák využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře.	Žák hraje na flétnu jednoduché písň s pevně danou tóninou, využívá při tom získaných dechových a technických dovedností.	<u>Instrumentální činnosti</u> Hra na sopránovou zobcovou flétnu vhodně volenými písněmi a cvičeními, realizace písní v návaznosti na vokální činnosti, realizace prvního dvojhlasu také v návaznosti na vokální činnosti. Hra na rytmické a jiné melodické nástroje (instrumentální práce ve skupinách, realizace improvizovaných doprovodů k písním, rozvíjení dosavadních získaných dovedností).	
Žák reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie.	Žák vyjadřuje pohybem výšku, sílu a délku tónu, metrum.		
Žák rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby.	Žák se orientuje v řadě tónů první oktávy.	<u>Pohybové činnosti</u> Tance (rozšíření repertoáru prvních dvou	

Žák rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální.	Žák upozorní v proudu znějící hudby na výrazné dynamické změny, dokáže rozpoznat hudbu vokální od vokálně instrumentální.	ročníků), proplétání. Procvičování jednoduchých rytmů vázaných na takt a metrum. Prožívání výšky, síly, délky tónu pomocí pohybu. <u>Poslechové činnosti</u> Poslechové hry (převádění výšky, síly a délky tónu a metra do vědomí). Rozvíjení schopnosti naslouchat např. pomocí poslechu skladeb nacvičených v individuální nástrojové výuce. <u>Hudební teorie</u> Úvod do psaní not.	
---	---	--	--

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti.	Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti.	<u>Vokální činnosti</u> Individuální a společná realizace lidových, vandrovních, řemeslnických a umělých písní. Rozvíjení vícehlasu (složitější kánony, první vícehlas v terciích). Péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu).	
Žák rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metro-rytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny.	Žák upozorní v proudu znějící hudby na tempové a rytmické změny.	<u>Instrumentální činnosti</u> Rozvíjení schopností ve hře na zobcovou flétnu (hra písní v různých tóninách, prstová cvičení na základě vhodně volených písní). Hra na flétnu podle notového zápisu (jednoduché a složitější kánony, písně v souladu s vokální činností). Realizace předeher, meziher a doher (na flétnu či jiné melodické nástroje, na rytmické a rytmicko-melodické nástroje). Společné muzicírování s využitím individuálních nástrojů jednotlivých dětí.	
Žák využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní.	Žák realizuje hrou na flétnu na základě svých dispozic ve skupině (popřípadě i samostatně) jednoduché i složitější kánony.	<u>Poslechové činnosti</u> Prožívání a poslech jednoduchých forem písní (např. pomocí realizace doprovodu k nim pomocí různých typů nástrojů nebo realizace jednotlivých částí různými pěveckými skupinami), zvědomování dané formy. Uchopování intervalů prostřednictvím poslechu. Rozdíl mezi dechovými a smyčcovými nástroji a seznámení se s dalšími	Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice. OSV 9
Žák realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not.	Žák se orientuje v zápisu jednoduché písně a podle svých individuálních schopností a dovedností ji realizuje.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby.	Žák rozliší jednotlivé části jednoduché hudební formy.	skupinami nástrojů. <u>Hudebně-pohybové činnosti</u> Procvičování složitějších rytmů vázaných na takt. Rozšíření repertoáru již známých tanců.	
Žák ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace.	Žák ztvárňuje hudbu pohybem pomocí probraných tanečních kroků.	<u>Hudební teorie</u> Úvod do výuky intervalů. Vědomé uchopení délek not a taktu v notovém zápisu, základní taktování, vyprávění epizod, krátkých příběhů ze života známých umělců.	

5. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti.	Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase a dvojhlasě v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá dosavadní získané pěvecké návyky.	<u>Vokální činnosti</u> Zpěv písní a skladeb v dur a moll. Zpěv písní s návazností na ročníkové téma – starověké Řecko. Péče o hlas (rozšiřování rozsahu, cvičení dechu, procvičování intonace a síly tónu). <u>Instrumentální činnosti</u> Hra na flétnu (dvojhlasé a tříhlasé polyfonní skladby, jednoduché harmonické homofonní skladby). Nácvik hry z “partitury” (notového zápisu s více systémy). Realizace jednoduchých improvizací.	
Žák realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not.	Žák se orientuje v zápisu jednoduché skladby nebo písňě a podle svých dispozic jej realizuje hlasem.	<u>Poslechové činnosti</u> Prožívání, poslech a pozorování metro-rytmických prostředků v řeckých tancích. Uvědomování si kvality tónů, dynamiky, metra, tempa a jiných výrazových prostředků na základě realizace a poslechu živě realizovaných skladeb. Poslech písní a jednoduchých skladeb a uvědomování si jejich formy. Poslech intervalů.	
Žák využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché, popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní.	Žák využívá na základě svých individuálních schopností a dovedností jednoduché popřípadě i složitější hudební nástroje (flétna, individuální nástroj) k doprovodné (popřípadě i sólové) hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb.	<u>Hudebně-pohybové činnosti</u> Pohybové improvizace k hudbě, naznačení nálady k příběhu s návazností na ročníkové téma. Řecké tance.	
Žák vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace.	Žák provádí v rámci svých individuálních dispozic elementární hudební improvizace.	<u>Hudební teorie</u> Pozorování a poznávání různých typů kánonů skrze realizaci a poslech. Durové stupnice a tóniny do dvou křížků a běček, intervaly.	
Žák rozpozná hudební formu jednoduché písňě či skladby.	Žák rozpozná hudební formu jednoduché písňě či skladby.		

Žák rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metro-rytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny.	Žák rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní i na zřetelné harmonické změny.	Obrazně pojatá výuka forem (např. malá a velká písňová forma, rondo atd.).	
Žák ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace.	Žák na základě svých individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace a ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků.		

6. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, umí ocenit kvalitní vokální projev druhého.	Žák zpívá probrané evropské a národní lidové i umělé písně dle svých individuálních dispozic intonačně čistě a s náležitou výslovností.	<u>Vokální činnosti</u> Zpěv evropských i národních lidových a umělých písní (jedno- i vícehlas). Intonace zejména v mollových tóninách. <u>Instrumentální činnosti</u> Hra melodií z období klasicismu na sopránovou (popř. tenorovou či altovou) flétnu. Hra evropských lidových písní v poloze vhodné pro flétny. Improvizace v durových, ale hlavně v mollových tóninách (flétny, metalofon, klavír, aj.). <u>Poslechové činnosti</u> Rozlišení dur a moll tóniny v jednotlivých skladbách hraných a zpívaných skladbách a písničkách. Cvičení schopnosti rozpoznat (popř. i vytvořit) vhodnou harmonizaci jednoduchých melodií. <u>Hudebně-pohybové činnosti</u> Ke znějící hudbě (tanec, zpěvohra) reprodukce a později i samostatně zvolená pohybová schémata a taneční kroky. <u>Hudební teorie</u> Mollové tóniny a stupnice do dvou křížků a bēček, akustika. Nauka o hudebních formách (např. sonátová forma, druhy forem v opeře).	
Žák reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	Žák na flétnu dle svých dispozic reprodukuje skladby období klasicismu a jiné skladby a písně, orientuje se v notovém zápisu těchto skladeb. Žák dle svých individuálních dispozic intonuje a hraje z listu durové a mollové melodie.		
Žák rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu.	Žák společně s ostatními doprovodí vhodnými tanečními kroky hudbu určenou k tanci, rozpozná některé z tanců různých stylových období.		Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice. OSV 9

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.	Žák rozpozná probrané hudební formy.	Dějiny hudby: někteří skladatelé období baroka a klasicismu.	
Žák se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	Žák pojmenuje základní intervaly.		
	Žák zná základní fakta o životě a díle probraných klasicistních skladatelů.		
	Žák chápe proces tvorby, přenosu a příjmu zvuků a tónů.		
	Žák rozpozná durovou a mollovou melodii.		

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	Žák zná životy a díla významných skladatelů období klasicismu. Žák přesně určuje intervaly.	Vokální činnosti Zpěv písní cizích zemí. Zpěv balad (pokud možno obsahujících dialog). Intonace v durových a mollových tóninách. Přesné zachycení dynamiky a rytmu písně. Instrumentální činnosti Hra z listu a reprodukce vícehlasých skladeb, písní cizích zemí. Poslechové činnosti Poslech ukázky z děl klasiků, její formální a harmonický rozbor na elementární úrovni.	
Žák využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	Žák na základě svých individuálních dispozic hraje na zobcové flétny jednoduché i vícehlasé písně a skladby.	Hudebně pohybové činnosti Pohybový doprovod znějící hudby pomocí tanečních kroků. Reakce na změny v proudu znějící hudby (tempové, dynamické, harmonické, melodické). Hudební teorie Intervaly a jejich přesné určení (čisté, velké, malé). Základní harmonické funkce jako spodní a vrchní kvinta. Nauka o hudebních formách (např. písňová forma, melodram). Vztah dur – moll. Dějiny hudby: život a dílo významných skladatelů období klasicismu.	Multikulturní výchova – Lidské vztahy. MuV 2
Žák uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, umí ocenit kvalitní vokální projev druhého.	Žák dle svých individuálních dispozic samostatně intonuje a s přesným zachycením dynamiky a rytmu zpívá dané písně.		Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5
Žák reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	Žák na základě individuálních schopností vytváří jednoduché doprovody k písňím a skladbám (flétny, zpěv, klavír).		
Žák zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.	Žák sleduje jednoduché skladby (k dispozici může mít notový zápis), popíše jejich náladu a na elementární úrovni je porovná.		

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	Žák má základní přehled o všech hudebních nástrojích a jejich postavení v orchestru.	<u>Vokální činnosti</u> Péče o mutující hlasy (hlasová hygiena). Písň o smrti, balady. Písň s kritickým či satirickým obsahem. Písň s kontrastem dur-moll. Písň se silným rytmickým akcentem. Uvedené písň v jedno- i vícehlase. <u>Instrumentální činnosti</u>	
Žák uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, umí ocenit kvalitní vokální projev druhého.	Žák dle svých individuálních dispozic zpívá s náležitou dynamikou, přesným rytmem a intonačně čistě písň doby romantismu, složitější kánony a jiné písň ve dvou- a vícehlasé úpravě s doprovodem a a capella.	Hra z listu a reprodukce vícehlasých skladeb na flétny (sopranové, altové, tenorové či basové). Rytmická improvizace na různé nástroje. <u>Poslechové činnosti</u> Poslech skladeb a písň období romantismu a jejich rozbor <u>Hudební teorie</u> Rozlišení melodií na “pravé” a “nepravé”. Rytmické a melodické diktáty. Nauka o hudebních nástrojích: přehled hudebních nástrojů a jejich poloh a postavení v orchestru. Dějiny hudby: biografie skladatelů romantismu a zejména jejich existenční zápasy.	
Žák reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	Žák na základě svých dispozic hraje z listu či reprodukuje vícehlasé skladby na flétny a do své hry je schopen zařadit prvky improvizace.		
Žák zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.	Žák slovně charakterizuje slyšené hudební dílo a přibližně určí dobu a hudební formu, ve které je dílo napsáno.		

Žák využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	Žák využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.		Mediální výchova – Práce v realizačním týmu. MeV 7
	Žák vytvoří v některém textovém nebo prezentačním programu pozvánku na hudební představení.		
Žák rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek.	Žák hledá historické a jiné souvislosti v biografii významných hudebníků.		Výstup z Člověk a společnost.

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	Žák využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách.	<u>Vokální činnosti</u> Péče o hlas a jeho rozsah a jeho reflexe. Rozšíření repertoáru jednohlasých a sborových písní o nové lidové a umělé písně. Písně pop-music. <u>Instrumentální činnosti</u> Tvorba instrumentálního doprovodu pro hudebně dramatické projevy. Vyjadřování hudebních (rytmické, dynamické, melodické, tempové) a nehmelních představ pomocí hry na nástroj. Hra na perkusivní nástroje a práce na tempu a dynamice. <u>Poslechové činnosti</u> Návštěva koncertu či operního představení (zejména díla klasická), jejich příprava i následný rozbor díla i uměleckého zážitku. Popis, porovnání a slohové i stylové zařazení děl. Popis současné hudby a rozhovor o ní na základě vlastních zážitků. <u>Hudební teorie</u> Opakování hudební teorie z předchozích ročníků hudební formy: kánon, fuga, suite. Populární hudba a jazz (vývoj a současný stav).	
Žák uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, umí ocenit kvalitní vokální projev druhého.	Žák zná svůj hlasový rozsah a snaží se ho s pomocí učitele dále rozšiřovat. Žák je dle svých sluchových dispozic schopen vokální projev svůj i svých spolužáků reflektovat, popřípadě i korigovat pomocí transpozice melodií do svého hlasového rozsahu.		
	Žák umí dle svých individuálních dispozic zazpívat probrané jedno- i vícehlasé lidové i umělé písně s doprovodem i a capella.		
Žák reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace.	Žák umí dle svých individuálních dispozic vytvořit jednoduchý instrumentální doprovod pro hudebně dramatické projevy (div. hra, pantomima, improvizace).		

Žák zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami.	Žák svými slovy popíše hudební dílo, zařadí ho do určitého slohového období a porovná ho s jinými relevantními hudebními díly.		
Žák se orientuje v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku.	Žák chápe jednotlivé styly a žánry, jejich funkce vzhledem k životu jedince a společnosti.		
	Žák zná hudební formy (zejména fugy, kánony, suity).		
	Žák má základní znalosti o vývoji a současném stavu populární hudby.		

Výtvarná výchova

Charakteristika předmětu:

Časová dotace předmětu výtvarná výchova je následující: 1. – 5. ročník – 1 hodina týdně, 6., 7. ročník – 2 hodiny týdně, 8., 9. ročník – 1,5 hodiny týdně. Výtvarná výchova čerpá své výstupy ze vzdělávací oblasti Umění a kultura, je rozdělena do tří vzdělávacích okruhů: malování, kreslení a grafika a modelování, prostorové vytváření. Průřezová témata realizovaná v tomto předmětu jsou Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova a Mediální výchova. Chybějící časovou dotaci na druhém stupni předmět čerpá z disponibilní časové dotace. Základní vyučovací formou je samostatná práce. Při realizaci některých rozsáhlejších artefaktů pak využíváme skupinové formy práce. Při výuce teorie a dějin umění je to pak hromadná forma výuky či návštěva galerie atd.

Předmět je realizován na prvním stupni školy v kmenových třídách a na druhém stupni školy mají žáci možnost pracovat ve specializované učebně.

Výchovně vzdělávací strategie v předmětu Výtvarná výchova:

Kompetence pracovní:

Učíme žáka správně používat výtvarné nástroje a pomůcky, s nimiž realizuje výtvarné zadání.

Vedeme žáka, aby ke svým výsledkům přistupoval z hlediska naplňování estetických, kulturních a společenských hodnot.

Kompetence sociální a personální:

Směřujeme žáka k práci na společném výtvarném artefaktu, hodnocením vlastních výtvarných prací je žák veden k vytváření schopnosti sebehodnocení, sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence občanské:

Podněcujeme žáka k respektu, ochraně a ocenění našich tradic a kulturního i historického dědictví.

Vnímáním výtvarných uměleckých děl směřujeme žáka k rozvíjení smyslu pro kulturu a tvořivost.

Podporujeme vlastní tvořivou aktivitu žáka, kterou se podílí na kulturních akcích a prezentaci školy.

Kompetence komunikativní:

Vedeme žáka při diskusi o estetických kvalitách výtvarných děl ke správnému vyjadřování, naslouchání ostatním názorům a věcné argumentaci.

1. – 3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ.	Žák rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ.	Důkladný úvod do techniky malování na vlhkou plochu. Utváření barevných ploch. Malování primárními/základními barvami, poznávání kvality jedné barvy, v kombinaci dvou barev poznávání vlastností a vztahů mezi barevnými plochami. Souzvučky barev. Rozšíření barevné palety o tři sekundární/podvojně barvy (zelená, oranžová, fialová) proměnou – mícháním základních barev. Cvičení zaměřená na zkušenosti s barevnými kontrasty a souzvučky barev. Cvičení barevných záměn. Stupňování barev oběma směry na barevném kruhu.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita (2. ročník). OSV 5 Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy (2. ročník). OSV 7
Žák na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Žák na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Malování voskovými pastely, linie vznikají jako hranice mezi sousedními barevnými plochami.	
Žák interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí zkušeností.	Žák interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí zkušeností.	Vnímání a pozorování vlastností barev.	Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (2. ročník). OSV 10
Žák vyjadřuje rozdíly při vnímání události smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky.	Žák vyjadřuje rozdíly při vnímání události smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky.	Seznámení se s technikou modelování s včelím voskem. Modelování s hlinou.	

4. – 5. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák projevuje osobitost svého vnímání, uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění).	Žák projevuje osobitost svého vnímání, uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění).	Tvary zvířat nechat vznikat z barvy. Malování v souvislosti s přírodopisem. Tématika vyprávěcí látky (mytologie). Nálady z říše rostlin.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita (5. ročník). OSV 5
Žák užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model.	Žák užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model.	Vyprávěcí látka (mytologie) je východiskem pro kreslení forem pletených pásů a proplétaných ornamentálních motivů. Linie se nekříží, ale vytvářejí dojem proplétání. Spirály, spirálové pásy, spirálová pečeť. Formy z řecké a etruské kultury. Geometrické formy (viz počty a matematika). Tvarování užitečných předmětů.	Multikulturní výchova – Kulturní diference (5. ročník). MuV 1
Žák nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě.	Žák nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě.	Jednoduchá tělesa jako koule, jehlan, krychle. Přetvarování koule v charakteristické podoby zvířat. V souvislosti s naukou o rostlinách vytvářet z koule nebo vejčité formy. Lidské postavy, nejdříve stojící, pak sedící.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák se při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy.	Žák se při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy.	Seznámení a vědomé zacházení s dynamikou barev. Malování na barevném papíře.	
Žák porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace, nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Žák porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace, nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Dynamiky a síla barvy, vyjadřovat a chápat přírodní tvary.	Mediální výchova – Vnímání autora mediálních sdělení (5. ročník). MeV 4
Žák při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné).	Žák při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné).	Rozlišování barevných kvalit. Vědomější vypracování jemných odstínů a ladění barev.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita (5. ročník). OSV 5
Žák nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Žák nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil.	Barevně diferencovaná cvičení.	

6. – 9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.	Žák vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.	Vznik šedé a černé a použití na motivech z přírodopisu a mineralogie. Kreslení tuší v souvislosti se zeměpisem. Kreslení tuší štětcem a perem. Správná příprava papíru. Převádění čistě barevných studií přírody do různých technik. Převedení černo-bílé kompozice na barevnou fantazii.	
Žák porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů.	Žák vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků.	Porovnávání věcné a zdánlivé správnosti projekce a stínů, rozsah palety šedé barvy (také v závislosti na použitém materiálu) a individuální styl. Volná kresebná cvičení uhlím. Koule, válec, kužel a krychle jako prostorová tělesa v závislosti na různém dopadu světla. Vržený stín na stěnu, na podložku a na zahnuté plochy. Kombinace těles vrhajících stíny. Nauka o projekci a stínu. Perspektiva. V kreslení forem uzlové motivy. Volné detailní studie koule, mnohostěnu, náradí. Počátek nauky o proporcích; zlatý řez.	
Žák užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.	Žák užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie.	Pokračování plastických studií vedoucích k lidským postavám. Modelování prostorových těles. Pořadí proměn geometrických těles. Plastické studie pohybu vzhledem k temperamentu.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu.	Žák rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu.	Samostatný výběr techniky vhodné pro tvůrčí proces. Nepředmětné základní cvičení k pochopení výrazových možností světlého a tmavého. Směry pohybu (např. stoupající a padající), pohyb a protipohyb (např. vyzařující ven a dovnitř). Těžiště při rozmístění výtvarných prvků v ploše. Různé druhy tvoření plochy. Kreslení podle přírody; použití skic k volné kompozici. Vystavění kresby z malých prvků technikou šrafování. Různé techniky šrafování coby základ pro jeho pozdější vlastní tvorbu. Vhled do prostorových vztahů. Cvičení ke studiu základních forem: koule, krychle, pyramida, válec, kužel, apod. Zobrazení vlastních, vržených a vzdušných stínů. Volná obrazová kompozice z jednotlivých prvků těles. Zobrazení jednoduchého vnitřního prostoru s dopadajícím světlem a stíny. Utváření plochy širokou stranou uhlu v různých směrech. Cvičení v linorytu. Nože a barvy na linoryt; použití tiskařského lisu.	
Žák užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace.	Žák užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace.	Funkce grafického tisku jako prostředku rozmnožování, reprodukce a jako prostředku tvůrčího vyjádření.	
Žák ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci.	Žák ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci.	Tvoření plakátů.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření.	Žák vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření.	Převedení mědirytiny nebo dřevorytu do kresby uhlím.	
---	--	--	--

Tělesná výchova

Charakteristika předmětu:

Tento předmět bude vyučován v každém ročníku 2 hodiny týdně, čerpá očekávané výstupy ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví: Tělesná výchova a jeden výstup ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví. Předmět probíhá v tělocvičně, ale může být realizován i na hřišti, v přírodě, v bazénu, na horách – např. lyžování nebo na sportovním stadionu. Na druhém stupni se rozdělí třídy na chlapce a děvčata.

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Východiska a hlavní motivy vyučování

1. – 2. ročník

Z obrazů vyprávění se dítě učí vklouznout do všech možných rolí. Kromě toho se sbližuje s mnohými tělesnými dovednostmi.

3. ročník

Podstatným rysem žáků v tomto věku stupně je lehkost. Zdůrazňujeme „my“. Ještě nepracujeme individuálně na určitém cvičení. Citové a fantazijní vztahy propojují fantazii se skutečností.

4. ročník

Od „my“ přecházíme k „já“. Žák se nejlépe cítí při volné honičce. Z toho vycházíme a opatrně je vedeme k stále více individuálnímu cvičení. Rytmicky vyslovovaná řeč hraje opět důležitou, harmonizující roli. Pohybu se musí účastnit celé tělo žáka.

5. ročník

Žáci ještě nemohou pojmově uchopit prostor. Ten jim však nabízí možnost, aby vytvářeli a rozvíjeli své síly. Žák se chce pohybovat ne příliš rychle, ne příliš pomalu, má výslovný vztah ke krouživým pohybům. Připravuje se k účasti na Olympijských hrách waldorfských škol v duchu starověkých řeckých tradic.

6. ročník

Právě probíhající činnost pohlavních žláz vede ke stále silnější diferenciaci pohlaví a k přímé souvislosti mezi pohybovým nasazením a svalovým růstem. Napětí a uvolnění stojí uprostřed jako základní prvek svalové dynamiky. Toto lze prožít zvláště při uvolněném běhu. Těžištěm pro všechny disciplíny jsou: obratnost (jako optimální souhra všech svalových skupin) a odvaha. Počátek systematického vzdělávání v lehké atletice a cvičení na nářadí.

7. ročník

Žáci prožívají práci šlach: pružnost a napětí. Skákání, komíhání a pérování vede k věkově specifickým pohybovým zkušenostem. Úlohou žáků je učit se pohybovat přirozeně a obratně. Vhodná jsou artistická cvičení.

8. ročník

Mladý člověk již zcela „sestoupil na zem“. Tíha a pevnost určují jeho tělesnou zkušenost. Chlapec se musí učit překonávat tíhu individuálním silovým nasazením, dívka spíše bojuje s masou, kterou je nutné formovat. Pomocí dobře vybraných cvičení musíme žáky nechat, aby učinili zkušenost s mechanickým prvkem kloubových kostí. Abstraktní pohyb či spontánní pohybové impulsy podporují vznikající vědomí vlastní osobnosti. Držení těla a jeho vzpřímenost dodávají žákům první jistou oporu.

9. ročník

Probuzení duševní sféry vystupuje jako individuálně existenční zkušenost žáků, působení duševních sil mají žáci objevit také v pohybu. V popředí stojí vůle. Překonávání mrtvých bodů či pohyby výbušného rázu, které vznikly z klidu (vrh koulí), vedou bezprostředně k prožitku vlastní vůle. U chlapců zdůraznění síly, u dívek utváření formy.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Tělesná výchova

Kompetence k učení

Žáka vedeme k samostatnosti, aby byl schopen získané dovednosti kriticky posuzovat a najít v nich smysl pro využití v budoucnosti.

Žáka vedeme k tomu, aby si uměl rozvrhnout, jak by mohl své učení zdokonalit.

Žáka vedeme k sebehodnocení.

Kompetence k řešení problémů

Žáka vedeme k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.

Během vyučování žáka zapojujeme do řešení problémových situací a sám si může vyzkoušet řešení, např. vedoucí skupiny, rozhodčí, apod.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu.

Učíme žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných.

Podporujeme přátelské vztahy ve třídách a mezi třídami.

Kompetence sociální a personální

Sociální schopnosti žáků rozvíjíme v průběhu všech aktivit.

podporujeme žáky ve spolupráci ve skupinách a ke vzájemné pomoci.

Žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se mohou sami podílet.

Žáky vedeme k sebeovládání při jednání s učiteli, žáky i jinými účastníky vyučování v různých situacích.

Kompetence občanské

Žáci si společně uvědomují nutnost ustanovení pravidel chování.

Vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů druhých lidí.

Žáky vedeme k pomoci druhému člověku a ke sportovním aktivitám.

Při pobytech v přírodě se žáci chovají jako zodpovědné osoby.

Kompetence pracovní

Vedeme žáky k objektivnímu sebehodnocení a posouzení s reálnými možnostmi při profesní orientaci.

Individuálním přístupem a spoluprací s rodiči pomáháme žákům při profesní orientaci.

1. – 3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti.	Žák spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti.	Chůze, běh, přirozený pohyb v přírodě: skoky, přeskoky, zdolávání nerovností. Příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení. Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu prostřednictvím cvičení ve formě hry.	
Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení.	Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení.	Pohybové hry: kolové hry, hry na honěnou, hry se zpěvy a rolmi. Rytmické a kondiční formy cvičení pro děti: vyjádření rytmu, slova a melodie pohybem, jednoduché tance. Průpravné úpoly – přetahy. Základy gymnastiky – průpravná cvičení, cvičení s náčiním: švihadla, míčky a jiné drobné náčiní – skákání přes lano, švihadlo, chytání a házení míčů. Akrobacie – průpravná cvičení ke kotoulům, atd. Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody. Plavání – (základní plavecká výuka) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu. Bruslení (podle podmínek) základní techniky pohybu bruslí, hry na sněhu a na ledě.	
Žák spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích.	Žák spolupracuje při společných pohybových aktivitách.	Pohybové hry.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy.	Ve známých prostorech školy žák uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech.	Hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity. Bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc při TV.	
Žák reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci.	Žák reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci.	Pohybové činnosti.	
Žák uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy.	Žák uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech, zaujímá správné základní cvičební polohy.	Cvičení.	Výstup ze Zdravotní TV.
Žák zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením.	Žák zvládá jednoduchá speciální cvičení v rámci prevence.	Zařazovat korektivní a speciální vyrovnávací cvičení jako prevenci do přípravy před pohybovou činností nebo do uklidnění po zátěži.	Výstup ze Zdravotní TV.

4. – 5. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her.	Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her.	Pohybové hry – honičky s náčiním a s překážkami, běžecké hry, krátké štafety propojené s fantazií. Základy gymnastiky – průpravná cvičení na nářadí jako hra a postupný přechod k jednotlivým cvikům, kombinace různých druhů nářadí, rovnovážná cvičení. Akrobacie: kotoul vpřed a vzad, stoj na rukou a přemet stranou – vše s dopomocí, hra. Rytmické a kondiční formy cvičení – Bothmerova gymnastika od kruhových her k vlastnímu cvičení, rytmičká obměna mezi lehkými a těžkými skoky, tance v rytmech. Cvičení se švihadlem, míčem a drobným náčiním – rytmičky, s obměnami v lehkých kombinacích. Průpravné úpoly – přetahy a přetlaky. Základy atletiky – rychlý běh, starty, motivovaný vytrvalý běh, skoky do dálky nebo do výšky, hod míčkem. Základy sportovních her: házení a chytání míče, manipulace s pálkou a jiným herním náčiním. Jednoduché formy míčových her a přechod k hrám s jednoduchými pravidly: vybíjená, košíková, přehazovaná, házená, florbal, pálkovaná, atd. Turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody. Plavání: plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu. Lyžování, bruslení (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích. Další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků).	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák se podílí na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti.	Žák využívá získaných pohybových dovedností i mimo rámec TV a snaží si vylepšovat svou kondici.	Od jednoduchých pohybových her (přípravných) přecházíme k hrám s jednoduchými pravidly ve skupině.	
Žák zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením.	Žák zařazuje pravidelně a preventivně speciální vyrovnávací cvičení související se zdravotním oslabením.	Přípravná a relaxační cvičení.	Výstup ze Zdravotní TV.
Žák uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka.	Žák uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka.	Sportovní hry.	
Žák jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti.	Žák pozoruje pohybové činnosti spolužáků a provádí vlastní činnosti na základě pokynů učitele.	Pohybová cvičení.	
Žák užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví.	Žák si postupně osvojuje tělocvičné názvosloví.	Rozcvička.	
Žák zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy.	Žák organizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy.	Sportovní hry.	
Žák změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky.	Žák hodnotí úroveň pohybových výkonů po skončení cvičení.		
Žák se orientuje v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace.	Žák se orientuje v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace.	Informační část hodin.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování.	Žák si všímá pravidelně zařazovaných preventivních speciálních vyrovnávacích cvičení souvisejících s oslabením.	Relaxační cvičení.	Výstup ze Zdravotní TV.
Žák upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením.	Žák upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením.	Relaxační cvičení.	Výstup ze Zdravotní TV.
Žák jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví.	Žák jedná v duchu fair play. Dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví.	Pohybové hry.	
Žák zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele.	Žák zvládá základní techniku speciálních cvičení, koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele.	Speciální a relaxační cvičení.	Výstup ze Zdravotní TV.

6. – 9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem.	Žák aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem.	Sportovní a pohybové hry. Rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců.	
Žák usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program.	Žák usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program.	Sportovní a pohybové hry, relaxační cvičení.	
Žák se samostatně připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly.	Žák se samostatně připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly.	Průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení.	
Žák odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší.	Žák odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší.	Sportovní a pohybové hry.	
Žák uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost.	Žák uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost.	První pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného.	

Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech.	Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech.	Pohybové hry – s různým zaměřením, s náčiním i bez náčiní, netradiční pohybové hry a aktivity. Gymnastika – akrobacie, přeskoky: koza, švédská bedna, cvičení s náčiním a na nářadí: hrazda, kruhy, kladina, trampolína, šplh na tyči a na laně. Rytmická cvičení – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním, kondiční formy cvičení pro daný věk žáků, tance (zvláště pro děvčata). Úpoly – přetahy, přetlaky, odpory a pády, základy sebeobrany, základy bojových umění podle možností školy. Atletika – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky a do výšky, hod míčkem a granátem, vrh koulí. Sportovní hry – míčové hry, vybíjená, přehazovaná, košíková, odbíjená, házená, kopaná, pálkovaná, florbal, (alespoň dvě hlavní hry podle výběru školy) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie. Turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce. Plavání (podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti. Lyžování, snowboarding, bruslení (podle podmínek školy) – běžecské lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku, další zimní sporty podle podmínek školy.	
--	---	--	--

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny.	Žák posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny.	Sportovní a pohybové hry.	
Žák užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu.	Žák užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu.	Rozcvičky, sportovní hry.	
Žák naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu.	Žák naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu.	Informační část hodiny.	
Žák se dohodne na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji.	Žák se dohodne na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu a dodržuje ji.	Sportovní a pohybové hry.	
Žák rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora.	Žák rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora.	Sportovní a pohybové hry.	
Žák sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí.	Žák sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí.	Atletika.	
Žák zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže.	Žák zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy, spolurozhoduje osvojované hry a soutěže.	Sportovní hry.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci.	Žák zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci.	Publikace výsledků na nástěnkách, případně ve školním časopise a jinde.	
Žák uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení.	Žák uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení.	Speciální preventivní cvičení.	Výstup ze Zdravotní TV.
Žák zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení.	Žák zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení a usiluje o jejich optimální provedení.	Přípravná a relaxační cvičení.	Výstup ze Zdravotní TV.
Žák se aktivně vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení.	Žák se aktivně vyhýbá nezdravým a tělo nepřiměřeně zatěžujícím činnostem.	Informační část hodiny.	Výstup ze Zdravotní TV.
Žák vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí.	Žák vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm.		Výstup z Výchovy ke zdraví.

Ruční práce a Pracovní výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časová dotace předmětu pracovní výchova je následující: 1. – 4. ročník – 1 hodina týdně, 5. – 8. ročník – 2 hodiny týdně ve třídě rozdělené na dvě skupiny. Vzdělávací obsah této oblasti je realizován v průběhu celého základního vzdělání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Na prvním stupni se předmět nazývá Ruční práce a na druhém stupni Pracovní výchova. Od 5. třídy se mění zaměření výuky jednotlivých skupin v každém pololetí (práce se dřevem x práce s textilními materiály), takže se všichni žáci seznámí během roku se všemi tématy a výstupy. Výstupy jsou čerpány ze vzdělávací oblasti Člověk a práce. Dále jsou zde realizována průřezová témata Osobnostní a sociální výchova a Výchova demokratického občana. Chybějící časovou dotaci předmět čerpá z disponibilní časové dotace. Předmět je realizován na prvním stupni školy v kmenových třídách a od 5. třídy mají žáci možnost pracovat ve specializovaných učebnách.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je na prvním stupni rozdělen na čtyři tématické okruhy: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů. Na druhém stupni jsou realizovány tématické okruhy Práce s technickými materiály, Konstrukční činnosti, Příprava pokrmů a Svět práce. Tématické celky Design a konstruování, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií a některé výstupy z okruhu Svět práce jsou zařazeny v jiných předmětech.

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Pracovní výchova je úzce propojena s uměleckou výchovou a probuzené tvůrčí schopnosti se v pracovních činnostech mnohostranně uplatňují. Vytváření smysluplných a estetických výrobků a prací posiluje vůli a cit, rozvíjí představivost, smysl pro celek i detail, má rozhodující vliv na pracovní inteligenci. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tématických okruzích jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Základní vyučovací formou je samostatná práce. Při realizaci některých rozsáhlejších artefaktů pak využíváme skupinové formy práce. Výuka úzce koresponduje s děním ve škole a mnoho činností lze procvičovat při organizaci slavností a jiných akcích pořádaných školou. Ve vyšších ročnících lze dle aktuálních možností zařadit exkurze na odborných pracovištích, v dílnách atd.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Pracovní výchova:

Kompetence k učení:

Podporujeme žáky k samostatnému a efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vlastní strategie.

Vedeme žáky k využití poznatků a dovedností osvojených z jiných předmětů (např. matematiky, fyziky, kreslení forem, atd.) při praktických činnostech.

Podněcujeme žáky k autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k pozitivnímu postoji a hodnotám ve vztahu k práci, technice a životnímu prostředí.

Směřujeme žáky k poznání, že technika jako významná součást lidské kultury, je vždy úzce spojená s pracovní činností člověka.

Kompetence k řešení problémů:

Učíme žáky samostatně řešit problémy na základě získaných zkušeností a poznatků.

Směřujeme žáky k ověřování správnosti řešení problémů a aplikování těchto postupů v praktických situacích.

Vedeme žáky k plánování své práce a překonávání překážek.

Kompetence komunikativní:

Podněcujeme žáky k hodnocení vlastní práce i práce svých vrstevníků.

Vedeme žáky k vyjadřování a formulování své myšlenky, postoje a pocity.

Podněcujeme žáky k práci s technickou dokumentací (orientují se v pracovních postupech).

Podněcujeme žáky ke vzájemné spolupráci.

Vedeme žáky k zažití pracovní aktivity jako příležitosti k seberealizaci.

Vedeme žáky k užívání odborných pojmů z okruhu prováděných prací.

Kompetence sociální a personální:

Učíme žáky pracovat formou skupinové práce se zaměřením na způsoby komunikace ve skupině.

Učíme žáky využívat prostor pro reflexi a sebereflexi projevů svého chování a jednání.

Vedeme žáky při pracovních činnostech ke tříbení schopnosti ovládat své chování.

Podporujeme žáky ve vzájemné pomoci, v upevnění si ohleduplnosti, úcty a dobrých mezilidských vztahů.

Podporujeme žáky prostřednictvím smysluplné práce v získávání pocitu sebejistoty, sebeúcty a pozitivní představy o sobě i o světě.

Kompetence občanské:

Vedeme žáky k uvědomění si vzájemného soužití na základě rovných práv a povinností.

Směřujeme žáky k rozvíjení dovednosti pohotově reagovat v nenadálých krizových situacích (poskytnutí účinné pomoci).

Učíme žáky chránit zdraví své i svých spolupracovníků.

Vedeme žáky k přijímání role v pracovních skupinách a podílení se na kvalitě společné práce.

Učíme žáky orientovat se v různých oborech lidské činnosti, formách duševní a fyzické práce.

Kompetence pracovní:

Vedeme žáky k utváření pozitivní vztah k práci a odpovědnost za kvalitu svých i společných výsledků práce.

Směřujeme žáky k osvojení řady základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí.

Učíme žáky organizovat a plánovat svou práci.

Učíme žáky používat vhodné pracovní nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě.

Vedeme žáky k osvojení si potřebných poznatků a dovedností významných k jejich uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci.

Vedeme žáky k osvojení bezpečného chování na pracovišti.

Učíme žáky dodržovat pravidla a respektovat dané pracovní podmínky.

Směřujeme žáky k hodnocení výsledků své pracovní činnosti z hlediska kvality, funkčnosti i z hlediska tradičních kulturních a estetických hodnot.

Směřujeme žáky k upevňování vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů.

Vedeme žáky k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti.

Ruční práce

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů.	Žák vystřihuje jednoduché tvary z papíru.	Výrobky z papíru a přírodních materiálů. Práce s ovčím rounem a přízí, drobné výrobky. Pletení hladce, okrajová oka, jednoduché pletené výrobky (pouzdro na flétnu, drobné taštičky, míčky, apod.). Možná je také práce s včelím voskem.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj– Kreativita. OSV 5
	Žák vytváří jednoduché výrobky z přírodnin.		
	Žák rozlišuje různé přírodní materiály.		
	Žák si osvojí pletení na dvou jehlicích.		
	Žák se seznámí s modelováním.		
Žák pracuje podle slovního návodu a předlohy.	Žák rozumí pokynům učitele.		
	Žák rozlišuje jednoduché činnosti- vystřihnout, slepit, ohnout, vymodelovat, uplést, namotat atd.		
	Žák zvládne jednoduchou práci dle slovního návodu učitele.		
	Žák nakreslí barevnou předlohu.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi.	Žák zvládá základní dovednosti při práci se stavebnicemi.	Práce se stavebnicí	
	Žák rozvíjí konstrukční schopnosti při práci s přírodninami, rozpoznává kvalitu jednotlivých materiálů.		
Žák pečuje o nenáročné květiny.	Žák zvládne základní péči o pokojové květiny.	Zalévání květin.	
Žák připraví tabuli pro jednoduché stolování.	Žák umí připravit jídelní stůl, zvládne správně uložit příbor.	Stolování.	
Žák se chová vhodně při stolování.	Žák stoluje tiše a klidně.		
	Žák umí popřát dobrou chuť.		
	Žák si uklidí své místo.		
Žák dodržuje pravidla správného stolování s společenského chování.	Žák se učí pravidlům správného stolování a společenského chování.		

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata	
Žák vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů.	Žák rozvíjí dovednost stříhat a lepit.	Lepení, stříhání, trhání, modelování. Práce s různými materiály. Základní techniky háčkování – krátký sloupek, řetízek. Jednoduché háčkové výrobky podle vlastního návrhu (různé taštičky, pouzdra, síťovky, chňapky, podložky apod. – zásadou je vytváření smysluplných věcí) Modelování (včelí vosk). Kresba barevných předloh, vitráže.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj: Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3	
	Žák rozezná kvalitu vybraných materiálů (kámen, dřevo, látka, papír).			
	Žák vytváří jednoduché výrobky z tradičních i netradičních materiálů.			
	Žák si osvojí techniku háčkování krátkého sloupku.			
	Žák rozpozná ovčí vlnu a bavlnu.			
Žák vyjadřuje rozdíly při vnímání události smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky.	Žák si osvojuje dovednost modelovat – tvarovat.			
Žák pracuje podle slovního návodu a předlohy.	Žák začíná pracovat dle barevné předlohy.			
	Žák vytvoří jednoduchou barevnou předlohu.			
Žák udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu.	Žák uvede své pracovní místo do pořádku.	Třídění odpadu (papír, plast, sklo a ostatních odpad). Úklid a mytí.		
Žák udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu.	Žák dodržuje zásady hygieny (mytí rukou po lepení, malování atd.).	Třídění odpadu (papír, plast, sklo a ostatních odpad). Úklid a mytí.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi.	Žák rozvíjí své dovednosti při práci s jednoduchými stavebnicemi.	Práce se stavebnicí.	
Žák pečuje o nenáročné květiny.	Žák samostatně zvládne základní péči o pokojové květiny.	Zalévání květin, vysévání obilí.	
Žák připraví tabuli pro jednoduché stolování.	Žák připraví jídelní stůl.	Stolování.	
	Žák bezpečně uloží příbor.		
Žák se chová vhodně při stolování.	Žák stoluje tiše a klidně.		
	Žák si uklidí své místo.		
	Žák popřeje dobrou chuť.		
Žák dodržuje pravidla správného stolování s společenského a chování.	Žák respektuje pravidla správného stolování a společenského chování.		

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů.	Žák si osvojí techniku tvarování keramické hlíny.	Výrobky z různých materiálů, stříhání, lepení. Práce s keramickou hlínou. Pletení nebo háčkování čepice (pracovní plán, barevný návrh). Základní stehy šití a vyšívání (záložka do knihy, jehelníček, apod.) přišívání knoflíku. Praktické vyzkoušení některých řemesel.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí. OSV 2
	Žák samostatně vytváří jednoduché výrobky z tradičních i netradičních materiálů.		Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV5
Žák vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu.	Žák si osvojí techniku pletení hladce a obrace, ubírání a přidávání ok nebo háčkování krátkých a dlouhých sloupků.		Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Poznávání lidí. OSV 6
	Žák vytvoří pokrývku hlavy.		Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Mezilidské vztahy. OSV 7
Žák využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem lidových tradic.	Žák využívá při tvořivých činnostech poznatky o lidových tradicích.	Stavba domu.	Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj: Řešení problémů a rozhodovací schopnosti. OSV 10
Žák volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu.	Žák tvoří vlastní návrhy výrobků a začíná volit vhodné nástroje a pomůcky k výrobě potřebné.		Výchova demokratického občana – Občanská společnost a škola.VDO 1
Žák udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu.	Žák uvede své pracovní místo do pořádku a dodržuje zásady hygieny.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi.	Žák vytváří jednoduché výrobky dle návodu, případně vlastního návrhu.	Stavba domu.	
Žák provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž.	Žák sestaví a demontuje jednoduchý výrobek ze stavebnice.		
Žák pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu.	Žák vytváří jednoduché výrobky dle návodu, případně vlastního návrhu.		

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů.	Žák přesně stříhá a vystřihuje a lepí.	Práce s keramickou hlinou. Výrobky z různých materiálů. Šití a vyšívání podle vlastního návrhu (taška, peněženka, pouzdro apod.). Drobné výrobky z filcu, látky, atd.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí. OSV 2 Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3 Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací schopnosti. OSV 10
	Žák samostatně vytváří jednoduché výrobky z tradičních i netradičních materiálů.		
Žák pracuje podle slovního návodu a předlohy.	Žák si vytváří svůj vlastní návrh na křížkovou výšivku.		
	Žák vyšívá dle svého návrhu.		
Žák vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálů.	Žák si osvojí vyšívání křížkovým stehem.		
	Žák si rozvíjí dovednosti při šití a stříhání látky.		
Žák volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu.	Žák volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu.		
Žák udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu.	Žák uvede své pracovní místo do pořádku.		
	Žák dodržuje zásady hygieny.		
Žák pečuje o nenáročné rostliny.	Žák pečuje o nenáročné rostliny.	Zálivka a základní péče o rostliny.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák připraví tabuli pro jednoduché stolování.	Žák se chová vhodně při stolování.	Společné stolování.	
	Žák samostatně připraví jídelní stůl a podílí se na přípravě občerstvení.		
	Žák uklidí své místo a prostor ke stolování.		
	Žák připraví a nabídne jednoduché pokrmy studené kuchyně.		
Žák dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování.	Žák popřeje dobrou chuť.		
	Žák respektuje pravidla správného stolování a společenského chování.		
Žák udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce.	Žák udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce.		

5. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů.	Žák přesně stříhá a vystřihuje a lepí.	Práce s tradičním i netradičním materiálem. Práce s keramickou hlinou. Výrobky z různých materiálů. Pletení na pěti jehlicích. Šití, zapošívání. Pracovní barevný návrh ponožek.	
	Žák rozezná kvalitu vybraných materiálů.		
	Žák samostatně vytváří jednoduché výrobky z tradičních i netradičních materiálů.		
Žák pracuje podle slovního návodu a předlohy.	Žák vytváří svůj vlastní návrh na ponožky nebo rukavice.		
Žák vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálů.	Žák plete dle svého návrhu ponožky či rukavice.		
Žák volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu.	Žák tvoří vlastní návrhy výrobků a začíná volit vhodné nástroje a pomůcky potřebné k výrobě.	Práce s řezbářským nožem. Vyřezávání užitných předmětů (kvedlačka, nůž na dopisy, vajíčko, vařečka, ozvučná dřívka, jednoduché figurky, vajíčko, klinkátka, apod.).	
Žák pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu.	Žák si osvojí práci s řezbářským nožem.		
Žák pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu.	Žák vytváří jednoduché výrobky dle vlastního návrhu.	Práce s řezbářským nožem. Vyřezávání užitných předmětů (kvedlačka, nůž na dopisy, vajíčko, vařečka, ozvučná dřívka, figurky, vajíčko, klinkátka, apod.).	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu.	Žák dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu.	Práce s řezbářským nožem. Vyřezávání užitných předmětů (kvedlačka, nůž na dopisy, vajíčko, vařečka, ozvučná dřívka, figurky, vajíčko, klinkátka, apod.).	
Žák připraví samostatně jednoduchý pokrm.	Žák připraví samostatně jednoduchý pokrm.	Příprava pokrmů.	Realizovat při Michaelské slavnosti.
Žák se orientuje v základním vybavení kuchyně.	Žák se orientuje v základním vybavení kuchyně.		

Pracovní výchova

6. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	Žák pod vedením učitele provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	Práce u dílenského stolu. Práce s pomůckami, nářadím a nástroji pro ruční opracování dřeva. Historie vzniku pracovních nástrojů. Práce podle pracovního nákresu. Vlastnosti dřeva jako pracovního materiálu. Druhy dřev. Výrobky (např.: dřevěná palice nebo kladivo, lopatka na mouku, salátová lžička a vidlička, obracečky, vajíčko, šachové figurky, domeček, výroba hraček). Práce se dřevem (řezání, rašplování, vyřezávání, broušení, upínání materiálu; vyřezávání řezbářským nožem a dlátem). Nářadí – rovné a duté dláto, palice, rašple, pila, brusný papír. Práce s keramickou hlinou.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5 Osobnostní a sociální výchova – Morální rozvoj – Řešení problémů a rozhodovací schopnosti. OSV 10
	Žák řeže, rašpluje, vyřezává, brousí, upíná materiál.		
	Žák tvaruje materiál.		
Žák řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí.	Žák s pomocí učitele řeší jednoduché technické úkoly vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí.	První pomoc při úrazech. Hygiena při práci. Školní a dílenský řád.	
Žák organizuje a plánuje svoji pracovní činnost.	Žák organizuje a plánuje svoji činnosti.		
Žák užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku.	Žák vypracovává jednoduchý náčrt výrobku. Žák vyrábí užité předměty.		
Žák dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu.	Žák dodržuje obecné zásady bezpečnosti a ochrany při práci a pobytu v dílně.		
Žák dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a	Žák dbá na bezpečnost a hygienu při práci.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

nářadím; poskytne první pomoc při úrazu.	Žák chrání sebe i spolužáky správným užíváním nástrojů a nářadí.	Školní a dílenský řád.	
Žák volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin.	Žák volí vhodné pracovní postupy při péči o zeleň v okolí školy.	Péče o zeleň ve třídě a v prostorách a okolí školy. Výsev, okopávání, pletí, přesazování rostlin.	
	Žák pečuje o rostliny ve třídě a v prostorách školy.	Dřeviny a různé druhy dřeva – údržba dřevin.	
Žák pěstuje a využívá květiny pro výzdobu.	Žák pěstuje a využívá květiny pro výzdobu třídy a školy.	Chov drobných a nenáročných živočichů ve třídě (např.: rybičky, pakobylky apod.).	
Žák používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu.	Žák používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu.		
Žák prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty.	Žák prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty.		
	Žák pečuje o drobná zvířata ve třídě (akvárium, insektárium apod.)		
Žák dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty.	Žák dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty.	První pomoc při úrazech. Hygiena při práci. Školní a dílenský řád.	
Žák provádí jednoduché práce s textilním materiálem.	Žák šije zvíře nebo panenky dle stříhu.	Šití, zapošívání. Práce se stříhem. Vycpávání.	

	Žák pozoruje proporce zvířete nebo panenky.	Výrobky (zvířata nebo panenky z textilního materiálu). Pozorování zvířat, měření, tělesné proporce.	
	Žák vypracuje pracovní postup pro konkrétní výrobek včetně výběru vhodného materiálu.		
	Žák přesně vystřihne a sešije jednotlivé části.		
	Žák si poradí s vycpáváním, zašitím, dokončením.		
	Žák pracuje s odbornými návrhy.		
	Žák vytvoří vlastní střih zvířete a navrhne postup.		
	Žák pracuje podle střihu.		

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	Žák samostatně provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	Pracovní postupy a operace – sekání, řezání, vyřezávání, měření, broušení, jednoduché spojování dřeva, hoblování. Nářadí – rovné a duté dláto, palice, rašple, pila, brusný papír. Práce s technickou dokumentací, měření, technické náčrty a výkresy, technické informace, návody. Úloha techniky v životě člověka. Tvorba uměleckých a praktických výrobků ze dřeva (mechanická hračka, misky atd.).	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Psychohygiena OSV 4 Osobnostní a sociální výchova – Sociální rozvoj – Kooperace a kompetice. OSV 9
	Žák řeže, rašpluje, vyřezává, brousí, upíná materiál, hobluje, měří, spojuje materiál.		
Žák užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku.	Žák vypracovává jednoduchý náčrt výrobku.		
	Žák s využitím poznatků z mechaniky vyrobí mechanickou hračku.		
Žák dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu.	Žák vyrábí užité věci z dutých forem.		
	Žák dodržuje obecné zásady bezpečnosti.		
	Žák dbá na bezpečnost a hygienu při práci.		
Žák dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu.	Žák chrání sebe i spolužáky správným užíváním nástrojů a nářadí.	Nářadí – rovné a duté dláto, palice, rašple, pila, brusný papír.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák provádí jednoduché práce s textilním materiálem a dodržuje technologickou kázeň.	Žák ušije boty (domácí trepky nebo pantofle dle vlastního střihu.	Šití, zapošívání. Práce se střihem. Přesné střihání dle střihu. Historie výroby obuvi. Výroba bot. Kůže, textil.	
	Žák pozoruje a změří proporce svých nohou.		
	Žák přesně vystřihne a sešije jednotlivé části.		
	Žák poradí si s dokončením a konečnou úpravou výrobku.		
Žák řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovníků, nástrojů a náradí.	Žák vypracuje pracovní postup pro konkrétní výrobek včetně výběru vhodného materiálu a náradí.		
Žák organizuje a plánuje svoji pracovní činnost.	Žák pracuje s odbornými návrhy.		
	Žák vytvoří vlastní střih.		
	Žák pracuje podle střihu.		
Žák používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče.	Žák používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče.	Práce s kuchyňským inventářem. Příprava jednoduchých pokrmů v souladu se zásadami zdravé výživy. Zápisy receptů (vlastní recepty, knihy receptů) a příprava pokrmů podle nich. Zásady stolování a společenského chování. Zdraví člověka a výživa.	
Žák ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů.	Žák ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu.	Žák správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu.		
Žák dodržuje základní hygienická a bezpečnostní a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem.	Žák dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem.		
Žák řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí.	Žák řeší jednoduché úkoly vhodným výběrem surovin a pomůcek.		
	Žák připraví pokrm podle receptu.	Práce s kuchyňským inventářem. Příprava jednoduchých pokrmů v souladu se zásadami zdravé výživy. Zápis receptů (vlastní recepty, knihy receptů) a příprava pokrmů podle nich. Zásady stolování a společenského chování. Zdraví člověka a výživa.	
Žák organizuje a plánuje svoji pracovní činnost.	Žák organizuje a plánuje svoji činnosti.		
Žák připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy.	Žák připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy.		
Žák dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti.	Žák dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti.		
Žák dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni.	Žák dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni.		

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák se orientuje v pracovních činnostech vybraných profesí.	Žák se seznamuje s vybranými profesemi.	Návštěva dílny (obuvnické, řezbářské). Příprava pokrmů a obsluha.	
---	--	--	--

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	Žák samostatně provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	Pracovní operace s technickými materiály. Práce podle pracovního nákresu. Práce u dílenského stolu. Tvorba uměleckých a praktických výrobků ze dřeva (podstavce na květiny, jednoduché bedýnky, rámečky, řezbářský reliéf, mechanická hračka, hudební nástroj atd.).	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí. OSV 2 Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Seberegulace a sebeorganizace. OSV 3
Žák řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí.	Žák samostatně řeší jednoduché technické úkoly vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí.		
Žák organizuje a plánuje svoji pracovní činnost.	Žák vypracovává jednoduchý náčrt výrobku.		
Žák provádí jednoduché práce s textilním materiálem.	Žák zvládne rovné šití a obrubování na šicím stroji.	Historie šicího stroje. Vytvoření vlastního střihu, práce se střihem. Rovné šití, obrubování na šicím stroji, výrobky (zástěra, kalhoty, sukně, kostýmy pro představení atd.). Historie oděvnictví.	
	Žák ušije účelný a estetický výrobek.		
	Žák si poradí s dokončením a konečnou úpravou výrobku.		
	Žák vytvoří a pracuje podle vlastního střihu.		
Žák se orientuje v pracovních činnostech vybraných profesí.	Žák se seznamuje vybranými profesemi dle možností školy a okolí.	Profese spojené s oděvnictvím, technická odvětví.	

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	Žák samostatně provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň.	Práce podle pracovního nákresu. Práce u dílenského stolu. Vlastnosti dřeva, proutí a kovu jako pracovního materiálu. Praktické seznámení s tradičními řemesly využívajícími dřevo, kov, proutí. Jednoduché pracovní postupy a typy pletení z proutí. Výroba užitkových a uměleckých předmětů (reliéf, poličky a bedýnky, misky, náramky, košíkářské a keramické výrobky, dekorace k vystoupení). Týdny řemesel – praktické seznámení žáků s tradičními řemesly dle aktuálních možností školy.	
Žák řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí.	Žák si zvolí vhodný materiál pro svůj výrobek a vhodné pracovní nástroje a nářadí.		
	Žák plánuje svoji pracovní činnost od začátku do finální podoby výrobku.		
	Žák si osvojí řemeslnou techniku podle vlastního výběru a možností školy.		
Žák organizuje a plánuje svoji pracovní činnost.	Žák plánuje svoji pracovní činnost od začátku do finální podoby výrobku.		
Žák užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku.	Žák užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku.	Práce podle pracovního nákresu, práce u dílenského stolu. Vlastnosti dřeva, proutí a kovu jako pracovního materiálu. Jednoduché pracovní postupy a typy pletení z proutí. Výroba užitkových a uměleckých předmětů (reliéf, poličky a bedýnky, misky, náramky, košíkářské a keramické výrobky, dekorace k vystoupení).	
Žák dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu.	Žák dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu.		
Žák provádí jednoduché práce s textilním materiálem.	Žák šije na elektrickém šicím stroji a provádí jednoduché operace (sešívání, lemování, zapošívání).	Šití uměleckých a praktických výrobků. Seznámení se s výrobou oděvů, ušití konkrétního výrobku. Umělecké zpracování ovčího rouna.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák dokáže vypracovat pracovní postup pro konkrétní výrobek včetně výběru vhodného materiálu a nářadí.	Žák vypracuje pracovní postup pro konkrétní výrobek.	Šití uměleckých a praktických výrobků. Seznámení se s výrobou oděvů, ušití konkrétního výrobku. Umělecké zpracování ovčího rouna.	
Žák užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku.	Žák vytváří svůj střih oděvu a dokáže pracovat dle střihu.		
Žák se orientuje v pracovních činnostech vybraných profesí.	Žák se orientuje v pracovních činnostech vybraných profesí.	Exkurze v poradenském centru, podnicích a středních školách.	
Žák posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy.	Žák posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy.	Týden řemesel – praktické seznámení s tradičními řemesly dle aktuálních možností školy.	
Žák využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání.	Žák využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání.		

Německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Žáci se budou tento předmět učit v 1. a 2. ročníku jednu hodinu týdně a ve 3. až 9. ročníku dvě hodiny týdně. Před zahájením prvního ročníku kolegium učitelů určí, který cizí jazyk se třída bude učit kromě anglického jazyka. Výuka bude realizována ve třídě. Třídy budou děleny při počtu 25 žáků a víc. Cizí jazyky čerpají výstupy ze vzdělávací oblasti Další cizí jazyk a z hudební výchovy. Časovou dotaci předmět čerpá z disponibilní časové dotace a na prvním stupni navíc z hudební výchovy.

Cizí jazyky se na prvním stupni, zvláště v jeho prvním období, intenzivně zaměřují na rozvoj vlastních řečových dovedností, tj. především na zvukovou, výslovnostní stránku jazyka, a potom také na jeho bezprostřední prožitek. Nejde v prvé řadě o komunikační dovednosti, nýbrž o procvičování mluvidel a o rozvoj schopností naslouchat melodii a rytmu jazyka, neverbálnímu porozumění a orientaci v situaci obecně. Významnou částí výuky na prvním stupni je hudební prvek, zvláště zpěv, a také dramatizace.

Od druhého období a zvláště na druhém stupni se pak výuka zaměřuje víc a více na komunikativní dovednosti a zároveň na poznávání kultury, geografie a literatury daných jazykových oblastí, čímž předmět přesahuje do oborů člověk a jeho svět, zeměpis, dějepis a český jazyk a literatura. S posledně jmenovaným oborem je výuka cizího jazyka navíc úzce propojena zvláště v oblasti jazykové výchovy, kdy žáci konfrontují zákonitosti češtiny se zákonitostmi cizích jazyků.

Východiska a hlavní motivy vyučování

1. STUPEŇ 1. období (1. – 3. ročník)

Výuka v prvním období je založena na „úplném ponoření“ do cizího jazyka, vychází z přirozené schopnosti napodobovat, která je základním principem učení až do devíti let. Zpěvem písní a recitací básní a říkadel, doprovázených gesty a mimikou, se děti seznamují s mluvenou formou jazyka, s jeho charakteristickými zvuky a melodiemi. Ponoření do jazyka napomáhají také hry a dramatizace příběhů. Učitel se snaží vést výuku pokud možno jen v cizím jazyce.

Přesné porozumění není v tomto období cílem práce. Důležitější je zprostředkovat dítěti intenzivní prožitek jazyka, jelikož nevědomě vstřebané obsahy budou vědomě vyzdvíženy v pozdějších letech. Slovní zásoba se v tomto věku většinou nepřekládá, děti si slova, fráze a větné celky postupně osvojují z kontextu výuky. Také gramatické struktury jsou zatím užívány a procvičovány výhradně v kontextu, žáci je užívají na základě nápodoby a bez vědomého učení.

Významným prvkem výuky je rytmus, ať už jde o rytmus prožívaný skrze jazyk nebo o rytmus vlastního vyučování. Rytmus v tomto věku výrazně podporuje paměť. Sborová recitace se střídá s recitací ve skupinách a spěje k samostatnému projevu jednotlivých žáků v krátkých dialogích často inspirovaných básněmi nebo určitým tématem. Při rozhovorech se žáci seznamují se základními obraty společenského styku, učí se reagovat na otázky a pokyny.

Také vyprávění krátkých příběhů hraje, stejně jako v hlavním vyučování, už od 1. ročníku důležitou roli. Poslechem souvislého sdělení se děti učí sledovat proud cizí řeči a rozvíjí porozumění slyšenému textu. Obsah vyprávění často navazuje na témata v hlavním vyučování.

2. období (4. – 5. ročník)

Ústní práce se dále rozvíjí. Děti v tomto věku mají dobrou paměť a velký potenciál k učení. Jejich cit pro řeč jim navíc umožňuje vnímat krásu jazyka. Texty k recitaci a písni proto nabývají na obsahu a na obtížnosti. Recitací a řečovými cvičeními pokračují žáci v osvojování čisté výslovnosti a správné větné melodie a také v rozšiřování idiomatické slovní zásoby. Učitel jednoduše a obrazně uvede obsah básně nebo písni, kterou se děti dále učí opakováním po učiteli.

Ve věku 9 – 10 let se u dětí vyvíjí nový, individuálnější přístup k jazyku. Nejvýznamnějším prostředkem individuálního uchopení jazykového materiálu je nově zavedené psaní a čtení. Dříve, než žáci dostanou tištěné texty, učí se číst to, co sami napsali. Žáci nabývají schopnosti dívat se na cizí jazyk s odstupem, porovnávat ho s mateřským jazykem a s pomocí učitele objevovat jeho pravidla. Učitel je vede k tomu, aby objevená pravidla zkoušeli sami v praktické podobě formulovat, poté je společně zapisují do sešitu. Ve výuce německého jazyka roste důraz na poznávání reálií německy mluvících zemí a jejich porovnávání s přírodními i kulturními podmínkami v České republice.

Ve 4. ročníku je stěžejním tématem výuky přechod k psaní a seznamování se s grafickou podobou slov. Velká část hodin je věnována pečlivému zapisování známých textů do sešitů a následné práci s nimi (čtení, dramatizace, rozhovory, procvičování pravopisu slov, vyvozování pravidel).

Od 5. ročníku začíná vědomé vyučování, rozšiřování a procvičování slovní zásoby. Žáci jsou podporováni v tvořivém přístupu k německému jazyku a v tvůrčím používání známých výrazů. Tomu napomáhá poslech a četba živých a výstižných popisů lidí, míst a situací a také odpovídající domácí úkoly. Prohlubuje se porozumění pro zákonitosti jazyka, pro gramatiku.

2. STUPEŇ (6. – 9. ročník)

Ve výuce na druhém stupni je velmi důležitý pořádek, struktura, plánování. Žáci se učí systematické práci, přehledně si zapisují slovní zásobu a gramatiku, důraz je kladen na vysoký standard vedení sešitů. S rozšiřujícími se znalostmi gramatiky a slovní zásoby jsou žáci vedeni k samostatnějšímu ústnímu i písemnému vyjadřování v cizím jazyce, k formulování kratších textů (dopisy, jednoduché popisy, obsahy příběhů) a ústních projevů. Přes nárůst množství učiva by neměly chybět také umělecké prvky (přednes básní, dramatizace, zpěv) a humor, aby výuka nadále zůstávala živá a různorodá.

Práce s autentickými texty se stává pravidelnou součástí výuky a pokračuje na celém druhém stupni podobně jako v předchozím období stejně jako vědomé osvojování slovní zásoby. Žáci se učí pracovat s dvojjazyčným slovníkem, s nímž se v základech seznamují už v pátém ročníku, a provádět jednoduché překlady. Témata četby a rozhovorů úzce navazují na témata hlavního vyučování. Je možné učit v cizím jazyce některé z epoch, popř. celou epochu jiného předmětu. Na konkrétních příkladech zvyků, situací, míst, osobností a událostí se žáci dále seznamují se zeměpisem, kulturou a historií jinak mluvících zemí.

V 6. ročníku se žáci vědomě seznamují s celkovou strukturou jazyka, získávají přehled o tom, co se již naučili a co si ještě musí osvojit, učí se systematické práci. Převyprávění příběhů připravuje žáky na pozdější samostatný projev.

V 7. ročníku je kladen důraz na pečlivost ve výslovnosti i ve vedení sešitů. Znalosti žáků jsou pravidelně ověřovány a systematicky upevňovány, aniž by se však vytratilo umělecké pojetí výuky, celou výukou by měl prostupovat humor, gramatická cvičení, testy a diktáty.

V 8. ročníku mohou žáci podle svých zájmů a schopností začít pracovat i na individuálních projektech a referátech, většinou s pomocí či pod vedením učitele. Jednotliví žáci jsou podněcováni k navazování kontaktů s vrstevníky v zahraničí. Žáci také přebírají větší zodpovědnost za vedení sešitů a třídění učebních materiálů.

Hlavními tematickými okruhy 9. ročníku jsou aktuální otázky současného života a společnosti s cílem rozvinout u žáků vědomí spoluúčasti na dění ve světě. Zároveň jsou opakována a procvičována dosud probraná témata, slovní zásoba a gramatika.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Německý jazyk

Kompetence k učení

Vedeme žáky k samostatnému a k efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vhodných vlastních učebních strategií.

Kompetence k řešení problémů

Podněcujeme žáky ke konfrontaci s cizojazyčným elementem a je podněcován k překonávání vnitřních bariér vůči všemu, co je v něm neznámé a odlišné.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáky k tomu, aby porozuměli různým typům textů a záznamů, obrazovým materiálům, běžně užívaným gestům, zvukům a jiným informačním a komunikačním prostředkům, přemýšleli o nich, reagovali na ně a tvořivě je využívali ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.

Vedeme žáky informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

Učíme žáky spolupracovat ve skupině, podílet se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce.

Kompetence občanské

Vedeme žáky k respektování přesvědčení druhých lidí, k poznání jejich vnitřních hodnot, ke schopnosti vcítit se do situací ostatních lidí.

Kompetence pracovní

Směřujeme žáky k využíváním znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
	Žák správně vyslovuje slyšená slova a věty úměrné délky.	Verše, písně, pohybové a prstové hry, rytmická cvičení s číslovkami 1 – 10. Témata: části těla, barvy, základní činnosti, roční období a počasí, rodina, základní pojmy z přírody, jednoduché rozhovory (např. s loutkou), poslouchání příběhů a jejich dramatizace s pomocí učitele.	
	Žák rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje.	Jednoduché pokyny v průběhu hodiny, pozdravy.	
Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase.	Žák zpívá písně v němčině.	Písně.	Výstup z Hudební výchovy.

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
	Žák vyslovuje foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	Verše, písně, pohybové hry, prstové hry, rytmická cvičení základních a řadových číslovek. Témata: rodina, části těla, barvy, činnosti během dne, roční období a počasí, domov, slovní zásoba z přírody: rostliny, stromy, zvířata. Základní podstatná a přídavná jména. Základní nejpoužívanější slovesa.	
	Žák rozumí jednoduchým pokynům, větám a otázkám, adekvátně na ně reaguje.	Jednoduché pokyny v průběhu hodiny. Otázky – wo, wer, was, wie?	
	Žák chápe obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění.	Jednoduché rozhovory (např. s loutkou). Poslouchání příběhů a jejich dramatizace s pomocí učitele. Krátká vyprávění o sobě: Já jsem...	
Žák rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	Žák rytmitizuje a melodizuje jednoduché německé texty.	Říkadla.	Výstup z Hudební výchovy.

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
	Žák vyslovuje foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	Opakování a rozšiřování známých témat z 1. a 2. třídy. Slovní zásoba: měsíce, dny v týdnu, hodiny, vyučovací předměty, předměty ve třídě, činnosti, jídlo, pití, oblečení, abeceda. V básních a větách využívat slovesa v různých časech, podstatná jména v různých rodech a osobní zájmena v základních tvarech.	.
	Žák rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje.	Pokyny v průběhu hodiny. Opakování a rozšiřování známých témat z 1. a 2. třídy. Slovní zásoba: místo, čas – měsíce, dny v týdnu, hodiny, škola – vyučovací předměty, předměty ve třídě, činnosti, jídlo, pití, oblečení. Tázací věty: klást důraz na tázací zájmena a příslovce. Ve větách klást důraz na osobní zájmena.	
	Žák pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění.	Jednoduché rozhovory Poslouchání příběhů a jejich dramatizace s pomocí učitele. Krátká vyprávění v 1. a 3. osobě čísla jednotného a 1. osobě čísla množného. Základní předložkové vazby, zápor nein, nicht.	
	Žák pojmenovává činnosti a procvičuje časování sloves v jednotném čísle a 1. osobě množného čísla.	Krátká vyprávění v 1. a 3. osobě čísla jednotného a 1. osobě čísla množného.	
	Žák čte jednoduché krátké texty, které si již dříve ústně osvojil.	Porovnávání výslovnosti a písemné podoby slov.	

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
	Žák rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům.	Básně o přírodě a ročních obdobích, dopravní prostředky, město a vesnice, jejich přírodní okolí a orientace v něm, zvířata, sport, volný čas, jídlo, svátky. Časové údaje. Hry, hádanky a říkadla na správnou výslovnost. Přízvuk. Při práci s texty si všímáme slovesných tvarů a osobních zájmen. Přídavná jména a podstatná jména: použití jednotného i množného čísla. Časování slovesa haben, sein v přítomném čase. Základní tvary nejčastějších přivlastňovacích zájmen v I. pádě. Předložky. Určitý a neurčitý člen. Zápor kein.	
	Žák foneticky správně čte jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu.	Procvičování německé výslovnosti: slova, jednoduché věty, říkanky, jazykolamy.	
	Žák vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku.	Seznámení se slovosledem jednoduché věty a otázky.	
	Žák se aktivně zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem.	Rozhovory, dramatizace.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	Žák aktivně poslouchá německé texty.	V básních a větách využívat slovesa v různých časech, podstatná jména v různých rodech, osobní a přivlastňovací zájmena v základních tvarech.	
	Žák píše známé texty.	Zápis slov, krátkých sdělení a textů do sešitu. Seznámení s pravopisnými odchylkami německého jazyka.	

5. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
	Žák rozumí známým slovům, jednoduchým větám a textům se vztahem k osvojovaným tématům.	Německá jména, režim dne, nákupy, pojmenování vlastností přídavnými jmény. Gramatika: časování sloves – jednotlivé osoby v jednotném i množném čísle, přítomný čas. Sloveso mögen. Podstatná jména v 1. a 4. pádě jednotného čísla. Zájmena: rozšíření. Základní číslovky nad 100. Řadové číslovky. Základní, časové a místní předložky.	
	Žák čte nahlas plynule a foneticky správně, píše jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu.	Čtení textů, básní, písní. Jazykolamy. Zavedení vlastního slovníku a sešitu pro gramatiku. Vyplnění osobních údajů ve formuláři.	
	Žák reprodukuje ústně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace.	Jednoduchá vyprávění, rozhovory.	
	Žák se aktivně zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví, poděkuje, omluví se, vyjádří přání, rozloučí se.	Řečová cvičení. Rozhovory. Dramatizace.	
	Žák začíná používat dvojjazyčný slovník.	Práce se slovníkem.	
	Žák umí vytvořit pokyny a rozkazy.	Rozkazovací způsob běžně používaných sloves v jednotném i množném čísle.	

6. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům.	Žák rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům.	Čtení textů. Použití čítanky, motivace k nejjednodušší samostatné četbě.	
Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu.	Žák rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám.	Poslech a čtení: zdraví a nemoc, dům, byt, domácnost. Německé tradice, zvyky, svátky, kultura.	
Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.			
Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák adekvátně reaguje na jednoduché pokyny a situace, vyžádá si jednoduchou informaci, dokáže vysvětlit cestu, doporučit dopravní prostředek.	Krátké dialogy a improvizace, rozhovory.	
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci.	Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci.	Práce s textem.	
Žák používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník.	Žák používá dvojjazyčný slovník.	Práce s textem.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů.	Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů.	Jednoduché rozhovory, tvoření otázek, osnovy a jednoduché vyprávění.	
Žák napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět.	Žák napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení s pomocí textu.	Text a gramatika. Opisování a zapisování nazpaměť naučených textů, snadné diktáty.	
Žák odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá.	Žák se jednoduše vyjádří ústně a písemně.	Časování sloves se změnou kmenové souhlásky. Nejčastěji používaná nepravidelná slovesa a způsobová slovesa müssen, können, wollen. Préteritum sein, haben. Zvratná slovesa jen poslechově. Skloňování podstatných jmen a jejich shodných přívlastků (zájmen a přídavných jmen). Zájmena osobní ve 4. pádě. Předložkové vazby v ustálených slovních spojeních. Jednoduchý pořádek slov ve všech druzích vět.	
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.			

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák vyslovuje a čte nahlas, plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby.	Žák vědomě vyslovuje a čte nahlas, plynule a foneticky správně jednoduché texty.	Výrazné čtení textů, výrazná skupinová i individuální recitace delších básní, dramatizace.	
Žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.	Žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.	Poslech a čtení: rozšíření znalostí o německy mluvících zemích v návaznosti na jiné předměty.	
Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů.	Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů.	Scénky a dramatizace z běžného života.	
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci.	Žák rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpoví na otázku.	Samostatná práce s textem.	
Žák používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník.	Žák používá dvojjazyčný slovník.	Práce s textem.	
Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák se jednoduše vyjádří ústně a písemně.	Gramatika: slovesa – mluvnické kategorie: čas přítomný, minulý, perfektum důležitých sloves (gehen, fahren, nehmen, schlafen, essen, trinken, kommen) a základních slabých sloves, způsob rozkazovací, zvrtná slovesa. Procvičování probraného gramatického učiva, příslovce a jejich stupňování. Ukazovací zájmena. Pořádek slov v hlavní a vedlejší větě, základní spojky.	
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.			

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení.	Žák stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení.	Rozhovory, samostatné tvoření otázek, osnovy a jednoduché vyprávění. Přímá a nepřímá řeč.	
Žák napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět.	Žák napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení s pomocí textu a slovníku.	Text a gramatika. Dopis, vyprávění, diktáty, testy. Dopisování s německy mluvícími vrstevníky.	
Žák se zapojí do jednoduchého rozhovoru.	Žák se zapojí do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace.	Rozhovory, dramatizace. Popisy obrázků.	

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.	Žák vyslovuje a čte nahlas, plynule a foneticky správně.	Výrazné čtení textů, výrazná recitace s ohledem na výslovnost. Četba z německé literatury, biografie.	
Žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.	Žák rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám.	Poslech a čtení autentických textů a rozhovorů.	
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně.	Žák rozumí pokynům a adekvátně na ně reaguje.	Scénky a dramatizace z běžného života.	
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci.	Žák rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpoví na otázku.	Samostatná práce s textem, práce s časopisy, témata ze života mladých lidí.	
Žák používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník.	Žák používá dvojjazyčný slovník.	Samostatná práce s textem.	
Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace.	Rozhovory, samostatné tvoření otázek, osnovy a jednoduché vyprávění.	
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák napíše jednoduchá sdělení a odpoví na sdělení s pomocí textu a slovníku.	Text a gramatika. Dopis, vyprávění, zpráva, referát.	
Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů.	Žák se zapojí do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím	Rozhovory, dramatizace. Popisy obrázků. Slova se specifickým významem.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

	běžných výrazů, poskytnete požadované informace.		
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák se jednoduše vyjádří ústně a písemně a vyžádá si potřebnou informaci.	Gramatika: skloňování podstatných a přídavných jmen – prohlubování. Zájmena vztažná, záporná a neurčitá. Skloňování základních a řadových číslovek. Slovesa s odlučitelnými předponami v přítomném a minulém čase. Stavba souvětí.	
Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.			
Žák vyplní základní údaje o sobě do formulářů.			
	Žák si odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu.	Četba autentických textů.	
	Žák písemně a gramaticky správně tvoří, obměňuje a doplňuje krátké texty, umí gramatické jevy pojmenovat.	Gramatická cvičení.	

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.	Žák vědomě vyslovuje a čte nahlas, plynule a foneticky správně.	Výrazné čtení textů, výrazná recitace delších básní. Četba německé literatury. Německá kultura.	
Žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.	Žák rozumí známým každodenním výrazům, frázím a jednoduchým větám.	Poslech a čtení: sledujeme zvyky a život lidí na území německy mluvících zemí, zároveň mluvíme o České republice, můžeme cestovat, nakupovat, sledovat módní trendy a všimnout si, co dělá člověk pro své zdraví.	
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci.			
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně.	Žák rozumí pokynům a adekvátně na ně reaguje.	Cestování. Obvyklé situace v běžném životě.	
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci.	Žák rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpoví na otázku.	Samostatná práce s textem. Témata: životní prostředí, aktuální otázky současnosti.	
Žák používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník.	Žák používá dvojjazyčný slovník.	Samostatná práce s textem.	
Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák sdělí ústně i písemně gramaticky správně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů.	Gramatika: probranou gramatiku procvičujeme, systematizujeme a prohlubujeme.	
Žák vyplní základní údaje o sobě do formulářů.			

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace.	Rozhovory, samostatné tvoření otázek, osnovy, obsahy, vyprávění, zprávy, zajímavosti.	
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení s pomocí textu a slovníku.	Text a gramatika. Dopis, vyprávění, diktáty. Vyplňování jednoduchých formulářů a dotazníků. Životopis.	
Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů.	Žák se zapojí do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace.	Rozhovory, dramatizace, humorné scénky. Popisy obrázků.	

Ruský jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Žáci se budou tento předmět učit v 1. a 2. ročníku jednu hodinu týdně a ve 3. až 9. ročníku dvě hodiny týdně. Před zahájením prvního ročníku kolegium učitelů určí, který cizí jazyk se třída bude učit kromě anglického. Výuka bude realizována ve třídě. Třídy budou děleny při počtu 25 žáků a víc. Cizí jazyky čerpají výstupy ze vzdělávací oblasti Další cizí jazyk a z hudební výchovy. Časovou dotaci předmět čerpá z disponibilní časové dotace a na prvním stupni navíc z hudební výchovy.

Jazyk ruský se na prvním stupni, zvláště v jeho prvním období, intenzivně zaměřuje na rozvoj vlastních řečových dovedností, tj. především na zvukovou, výslovnostní stránku jazyka, a potom také na jeho bezprostřední prožitek. Nejde v prvé řadě o komunikační dovednosti, nýbrž o procvičování mluvidel a o rozvoj schopností naslouchat melodii a rytmu jazyka, neverbálnímu porozumění a orientaci v situaci obecně. Významnou částí výuky na prvním stupni je hudební prvek, zvláště zpěv, a také dramatizace.

Od druhého období a zvláště na druhém stupni se pak výuka zaměřuje víc a více na komunikativní dovednosti a zároveň na poznávání kultury, geografie a literatury daných jazykových oblastí, čímž předmět přesahuje do oborů člověk a jeho svět, zeměpis, dějepis a český jazyk a literatura. S posledně jmenovaným oborem je výuka cizího jazyka navíc úzce propojena zvláště v oblasti jazykové výchovy, kdy žáci konfrontují zákonitosti češtiny se zákonitostmi cizích jazyků.

Východiska a hlavní motivy vyučování

1. STUPEŇ 1. období (1. – 3. ročník)

Výuka v prvním období je založena na „úplném ponoření“ do cizího jazyka, vychází z přirozené schopnosti napodobovat, která je základním principem učení až do devíti let. Zpěvem písní a recitací básní a říkadel, doprovázených gesty a mimikou, se děti seznamují s mluvenou formou jazyka, s jeho charakteristickými zvuky a melodiemi. Ponoření do jazyka napomáhají také hry a dramatizace příběhů. Učitel se snaží vést výuku pokud možno jen v ruském jazyce.

Přesné porozumění není v tomto období cílem práce. Důležitější je zprostředkovat dítěti intenzivní prožitek jazyka, jelikož nevědomě vstřebané obsahy budou vědomě vyzdvíženy v pozdějších letech. Slovní zásoba se v tomto věku většinou nepřekládá, děti si slova, fráze a větné celky postupně osvojují z kontextu výuky. Také gramatické struktury jsou zatím užívány a procvičovány výhradně v kontextu, žáci je užívají na základě nápodoby a bez vědomého učení.

Významným prvkem výuky je rytmus, ať už jde o rytmus prožívaný skrze jazyk nebo o rytmus vlastního vyučování. Rytmus v tomto věku výrazně podporuje paměť. Sborová recitace se střídá s recitací ve skupinách a spěje k samostatnému projevu jednotlivých žáků v krátkých dialogích často inspirovaných básněmi nebo určitým tématem. Při rozhovorech se žáci seznamují se základními obraty společenského styku, učí se reagovat na otázky a pokyny.

Také vyprávění krátkých příběhů hraje, stejně jako v hlavním vyučování, už od 1. ročníku důležitou roli. Poslechem souvislého sdělení se děti učí sledovat proud cizí řeči a rozvíjí se porozumění slyšenému textu. Obsah vyprávění často navazuje na témata v hlavním vyučování.

2. období (4. – 5. ročník)

Ústní práce se dále rozvíjí. Děti v tomto věku mají dobrou paměť a velký potenciál k učení. Jejich cit pro řeč jim navíc umožňuje vnímat krásu jazyka. Texty k recitaci a písně proto nabývají na obsahu a na obtížnosti. Recitací a řečovými cvičeními pokračují žáci v osvojování čisté výslovnosti a správné větné melodie a také v rozšiřování idiomatické slovní zásoby. Učitel jednoduše a obrazně uvede obsah básně nebo písně, kterou se děti dále učí opakováním po učiteli.

Ve věku 9 – 10 let se u dětí vyvíjí nový, individuálnější přístup k jazyku. Nejvýznamnějším prostředkem individuálního uchopení jazykového materiálu je nově zavedené psaní a čtení. Dříve, než žáci dostanou tištěné texty, učí se číst to, co sami napsali. Žáci nabývají schopnosti dívat se na cizí jazyk s odstupem, porovnávat ho s mateřským jazykem a s pomocí učitele objevovat jeho pravidla. Učitel je vede k tomu, aby objevená pravidla zkoušeli sami v praktické podobě formulovat, poté je společně zapisují do sešitu. Ve výuce ruského jazyka roste důraz na poznávání realii rusky mluvících zemí a jejich porovnávání s přírodními i kulturními podmínkami v České republice.

Ve 4. ročníku je stěžejním tématem výuky přechod k psaní a seznamování se s grafickou podobou slov. Velká část hodin je věnována pečlivému zapisování známých textů do sešitů a následné práci s nimi (čtení, dramatizace, rozhovory, procvičování pravopisu slov, vyvozování pravidel).

Od 5. ročníku začíná vědomé vyučování, rozšiřování a procvičování slovní zásoby. Žáci jsou podporováni v tvořivém přístupu k ruskému jazyku a v tvůrčím používání známých výrazů. Tomu napomáhá poslech a četba živých a výstižných popisů lidí, míst a situací a také odpovídající domácí úkoly. Prohlubuje se porozumění pro zákonitosti jazyka, pro gramatiku.

2. STUPEŇ (6. – 9. ročník)

Ve výuce na druhém stupni je velmi důležitý pořádek, struktura, plánování. Žáci se učí systematické práci, přehledně si zapisují slovní zásobu a gramatiku, důraz je kladen na vysoký standard vedení sešitů. S rozšiřujícími se znalostmi gramatiky a slovní zásoby jsou žáci vedeni k samostatnějšímu ústnímu i písemnému vyjadřování v anglickém jazyce, k formulování kratších textů (dopisy, jednoduché popisy, obsahy příběhů) a ústních projevů. Přes nárůst množství učiva by neměly chybět také umělecké prvky (přednes básní, dramatizace, zpěv) a humor, aby výuka nadále zůstávala živá a různorodá.

Práce s autentickými texty se stává pravidelnou součástí výuky a pokračuje na celém druhém stupni podobně jako v předchozím období stejně jako vědomé osvojování slovní zásoby. Žáci se učí pracovat s dvojjazyčným slovníkem, s nímž se v základech seznamují už v pátém ročníku, a provádět jednoduché překlady. Témata četby a rozhovorů úzce navazují na témata hlavního vyučování. Je možné učit v cizím jazyce některé z epoch, popř. celou epochu jiného předmětu. Na konkrétních příkladech zvyků, situací, míst, osobností a událostí se žáci dále seznamují se zeměpisem, kulturou a historií jinak mluvících zemí.

V 6. ročníku se žáci vědomě seznamují s celkovou strukturou jazyka, získávají přehled o tom, co se již naučili a co si ještě musí osvojit, učí se systematické práci. Převyprávění příběhů připravuje žáky na pozdější samostatný projev.

V 7. ročníku je kladen důraz na pečlivost ve výslovnosti i ve vedení sešitů. Znalosti žáků jsou pravidelně ověřovány a systematicky upevňovány, aniž by se však vytratilo umělecké pojetí výuky, celou výukou by měl prostupovat humor, gramatická cvičení, testy a diktáty.

V 8. ročníku mohou žáci podle svých zájmů a schopností začít pracovat i na individuálních projektech a referátech, většinou s pomocí či pod vedením učitele. Jednotliví žáci jsou podněcováni k navazování kontaktů s vrstevníky v zahraničí. Žáci také přebírají větší zodpovědnost za vedení sešitů a třídění učebních materiálů.

Hlavními tematickými okruhy 9. ročníku jsou aktuální otázky současného života a společnosti s cílem rozvinout u žáků vědomí spoluúčasti na dění ve světě. Zároveň jsou opakována a procvičována dosud probraná témata, slovní zásoba a gramatika.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Ruský jazyk

Kompetence k učení

Vedeme žáky k samostatnému a k efektivnímu zacházení s pracovními materiály a k hledání vhodných vlastních učebních strategií.

Kompetence k řešení problémů

Konfrontujeme žáky s cizojazyčným elementem a jsou podněcováni k překonávání vnitřních bariér vůči všemu, co je v něm neznámé a odlišné.

Kompetence komunikativní

Vedeme žáky k tomu, aby porozuměli různým typům textů a záznamů, obrazovým materiálům, běžně užívaným gestům, zvukům a jiným informačním a komunikačním prostředkům, přemýšlel o nich, reagoval na ně a tvořivě je využíval ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.

Učíme žáky využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

Učíme žáky spolupracovat ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce.

Kompetence občanské

Učíme žáky respektovat přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí

Kompetence pracovní

Podporujeme žáky využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
	Žák vyslovuje foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	Verše, písně, pohybové a prstové hry, rytmická cvičení s číslovkami 1 – 10. Témata: části těla, barvy, činnosti během dne, dny v týdnu, roční období a prostředí domova a třídy, jednoduché rozhovory (např. s loutkou), poslouchání příběhů a jejich dramatizace s pomocí učitele.	
	Žák rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje.	Jednoduché pokyny v průběhu hodiny.	
Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase.	Žák zpívá písně v ruštině.	Písně.	Výstup z Hudební výchovy.

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
	Žák vyslovuje foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	Verše, písně, pohybové hry, prstové hry, rytmická cvičení základních a řadových číslovek. Témata: rodina, části těla, oblečení a barvy, činnosti během dne, dny v týdnu, 12 měsíců, roční období a počasí, prostředí domova a třídy a okolí, slovní zásoba z přírody: rostliny, stromy, zvířata. Základní podstatná a přídavná jména. Základní nejpoužívanější slovesa.	
	Žák rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje.	Jednoduché pokyny v průběhu hodiny.	
	Žák pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění.	Jednoduché rozhovory (např. s loutkou). Poslouchání příběhů a jejich dramatizace s pomocí učitele. Krátká vyprávění o sobě: Já jsem...	
Žák rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem.	Žák rytmizuje a melodizuje jednoduché ruské texty.	Říkadla.	Výstup z Hudební výchovy.

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
	Žák vyslovuje foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby.	Opakování a rozšiřování známých témat z 1. a 2. třídy. Slovní zásoba: dopravní prostředky, místo: město a vesnice, jejich přírodní okolí a obyvatelstvo v nich, čas, jídlo, pití. V básních a větách využívat slovesa v různých časech. Tázací věty: klást důraz na tázací zájmena a příslovce. Ve větách klást důraz na osobní zájmena.	.
	Žák rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje.	Pokyny v průběhu hodiny.	
	Žák pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění.	Jednoduché rozhovory Poslouchání příběhů a jejich dramatizace s pomocí učitele. Krátká vyprávění o sobě: Já jsem...	

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
	Žák rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům.	Básně o přírodě a ročních obdobích. Hry, hádanky a říkadla na správnou výslovnost. Přízvuk. Při práci s texty si všímáme slovesných časů a osobních zájmen. Přídavná jména a podstatná jména: jednotné i množné číslo. Předložky.	
	Žák začíná nahlas číst foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu.	Tiskací a psací azbuka bez písmen, která nejsou v ČJ. Texty z vybraných písmen. Návuk psacího písma.	
	Žák vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku.	Z vybraných písmen tvoříme texty a zapisujeme je do sešitu.	
	Žák se aktivně zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem.	Rozhovory.	

5. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
	Žák rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům.	Témata: škola, domov, rodina, tělo, oblečení, jídlo, průběh dne a roku, hodiny, datum, příroda – vždy vycházíme ze známých celků, které rozšiřujeme o novou slovní zásobu. Ruská jména, tradice, zvyky, svátky, základní zeměpisné údaje. Gramatika: Časování sloves – jednotlivé osoby, čas budoucí, minulý, přítomný. Podstatná jména v 1. pádě sg. a pl., ostatní pády – 4. a 6. podle úrovně třídy. Tázací zájmena a příslovce k tvoření otázek. Zápor (pravopis). Základní číslovky do 100. Řadové číslovky do 20. Předložky – 6. pád.	
	Žák čte nahlas plynule a foneticky správně píše jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu.	Čtení textů, básní, písní. Jazykolamy. Vyvození všech zbývajících písmen azbuky – viz 4. ročník. Psaní a pravopis.	
	Žák reprodukuje ústně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace.	Jednoduchá vyprávění, rozhovory.	
	Žák se aktivně zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci.	Řečová cvičení. Rozhovory. Dramatizace.	

6. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	Žák vyslovuje a čte nahlas, plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby.	Čtení textů. Fonetické rozcvičky – písně a básně.	
Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	Žák rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám.	Poslech a čtení: život ve městě a na vesnici, prázdniny, nakupování, roční období, svátky, počasí, sport a hry.	
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně.	Žák rozumí jednoduchým pokynům a adekvátně na ně reaguje.	Poslech mluvčího: učitel, žák.	
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci.	Žák rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku.	Práce s textem.	
Žák používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník.	Žák používá dvojjazyčný slovník.	Práce s textem.	
Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák se jednoduše vyjádří ústně a písemně.	Časování sloves – 1. a 2. časování. Časování sloves se změnou kmenové souhlásky. Nepravidelná slovesa – chtít, moci. Zvratná slovesa – jen poslechově. Skloňování podstatných jmen a jejich shodných přívlastků (zájmen a přídavných jmen) – jednotlivé pády. Jednoduchý pořádek slov ve všech druzích vět.	
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.			

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá.	Žák reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace.	Rozhovory – jednoduché, tvoření otázek, osnovy a jednoduché vyprávění.	
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení s pomocí textu.	Text a gramatika. Opisování a zapisování nazpaměť naučených textů, snadné diktáty.	
Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů.	Žák si vyžádá jednoduchou informaci.	Rozhovory.	

7. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.	Žák vědomě vyslovuje a čte nahlas, plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby.	Výrazné čtení textů, výrazná recitace delších básní. Četba bajek, případně zjednodušená vyprávění Puškina.	
Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.	Žák rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám.	Poslech a čtení: rozšíření zeměpisných znalostí o Rusku, historie Ruska (Kyjevská Rus, Petr I., atd.).	
Žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat			
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně.	Žák rozumí pokynům a adekvátně na ně reaguje.	Scénky a dramatizace z běžného života.	
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci.	Žák rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpoví na otázku.	Samostatná práce s textem.	
Žák používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník.	Žák používá dvojjazyčný slovník.	Práce s textem.	
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák se jednoduše vyjádří ústně a písemně.	Gramatika: slovesa – mluvnické kategorie: čas přítomný, budoucí, minulý; způsob rozkazovací a podmínovací, zvrtná slovesa – shrnutí, pravopis, nepravidelná slovesa – myt', šit', atd., skloňování podstatných jmen podle vzorů – rod, přídavná jména a	
Žák vyplní základní údaje o sobě ve formuláři.			

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.		zájmena v přívlastku shodném, stupňování přídavných jmen, vyjádření mít, musím, je třeba, potřebuji.	
Žák odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá.	Žák reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace.	Rozhovory, samostatné tvoření otázek, osnovy a jednoduché vyprávění.	
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.			
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení s pomocí textu a slovníku.	Text a gramatika. Dopis, vyprávění, diktáty.	
Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů.	Žák se zapojí do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace.	Rozhovory, dramatizace. Popisy obrázků.	

8. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci.	Žák vyslovuje a čte nahlas, plynule a foneticky správně jednoduché texty složené ze známé slovní zásoby.	Výrazné čtení textů, výrazná recitace s ohledem na výslovnost. Četba Čechov, životopis Lomonosova. Pohled do historie – 20. století: blokáda Leningradu, apod.	
Žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.	Žák rozumí známým každodenním výrazům, zcela základním frázím a jednoduchým větám.	Poslech a čtení: portréty ruských měst, cestování, stravování.	
Žák rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně.	Žák rozumí pokynům a adekvátně na ně reaguje.	Scénky a dramatizace z běžného života.	
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci.	Žák rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku.	Samostatná práce s textem.	
Žák používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník.	Žák používá dvojjazyčný slovník.	Samostatná práce s textem.	
Žák reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace.	Žák reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace.	Rozhovory, samostatné tvoření otázek, osnovy a jednoduché vyprávění.	
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení s pomocí textu a slovníku.	Text a gramatika. Dopis, vyprávění, zpráva.	

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák se zapojí do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace.	Rozhovory, dramatizace. Popisy obrázků.	
Žák odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá.	Žák se jednoduše vyjádří ústně a písemně.	Gramatika: skloňování přídavných jmen podle vzorů, stupňování přídavných jmen – pravidelné., nepravidelné v rámci slovní zásoby, skloňování odlišných podstatných jmen, zájmena osobní, přivlastňovací, ukazovací, tázací – shrnutí skloňování, zájmena záporná a neurčitá, skloňování základních a řadových číslovek, větné konstrukce: Můj bratr – učitel. Můj bratr pracuje jako učitel., i v záporu, souvětí podřadné a souřadné – na základě textu s využitím podobnosti v českém jazyce.	
Žák vyplní základní údaje o sobě ve formuláři.			
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.			

9. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	Žák vědomě vyslovuje a čte nahlas, plynule a foneticky správně texty složené ze známé slovní zásoby.	Výrazné čtení textů, výrazná recitace delších básní: např. Puškin, Lermontov. Četba: literární dílo Puškin, Lermontov, Tolstoj, Turgeněv, atd., písně: Okudžava, Vysockij.	
Žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.	Žák rozumí známým každodenním výrazům, frázím a jednoduchým větám.	Poslech a čtení: sledujeme zvyky a život lidí na území Ruska a zároveň se učíme o České republice, můžeme cestovat, nakupovat, sledovat módní trendy a všimát si, co dělá člověk pro své zdraví.	
Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům.			
Žák rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat.	Žák rozumí pokynům a adekvátně na ně reaguje.	Cestování. Obvyklé situace v běžném životě.	
Žák rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci.	Žák rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, v textu vyhledá potřebnou informaci a odpověď na otázku.	Samostatná práce s textem.	
Žák používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník.	Žák používá dvojjazyčný slovník.	Samostatná práce s textem.	
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák sdělí ústně i písemně základní údaje o své osobě, své rodině a běžných každodenních situacích, vyplní základní údaje do formulářů.	Gramatika: probranou gramatiku procvičujeme a systematizujeme, předložkové vazby, odlišné slovesné vazby, skladba, práce s výkladovým slovníkem. Vyplňování jednoduchých formulářů a dotazníků.	
Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.			

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy a jednoduché konverzace.	Rozhovory, samostatné tvoření otázek, osnovy, obsahy, vyprávění, zprávy, zajímavosti.	
Žák vyplní základní údaje o sobě ve formuláři.			
Žák odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá.			
Žák napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat.	Žák napíše jednoduchá sdělení a odpověď na sdělení s pomocí textu a slovníku.	Text a gramatika. Dopis, vyprávění, diktáty. Vyplňování jednoduchých formulářů a dotazníků. Životopis.	
Žák se zapojí do jednoduchých rozhovorů.	Žák se zapojí do jednoduché, pečlivě vyslovované konverzace dalších osob prostřednictvím běžných výrazů, poskytne požadované informace.	Rozhovory, dramatizace. Popisy obrázků.	

Kreslení forem

Charakteristika předmětu:

Časové dotace: **1. ročník – 10 týdnů** (epochové vyučování), **2. ročník – 10 týdnů** (epochové vyučování). Ve 3. a 4. třídě není samostatný předmět Kreslení forem, ale je velmi důležité zahrnout jeho obsah do výuky matematiky, českého jazyka nebo výtvarné výchovy. Obsahy předmětu jsou čerpány ze vzdělávací oblasti Umění a kultura z výtvarné výchovy a Jazyk a jazyková komunikace. Časová dotace pro předmět je čerpána z českého jazyka, výtvarné výchovy a z volné dispozice. V tomto předmětu je také realizováno průřezové téma Osobnostní a sociální výchova. Ve výuce se jedná především o přímé a oblé linie, uzavřené formy, dynamické formy, horizontální symetrie, osová symetrie, středová symetrie. Upřednostňovanou formou výuky je frontální vyučování, samostatná práce. Předmět kreslení forem je vyučován ve třídě. Pro tento předmět se žáci nedělí na skupiny.

Podstatou pro waldorfskou školu specifického vzdělávacího oboru Kreslení forem je umění linie (čáry), jež vede k prožívání pohybových kvalit, tedy duševního pohybu na podkladě bezpředmětné formy – a rovněž naopak: k prožívání formy jako stopy pohybu. Cílem tohoto předmětu je harmonizovat smyslové pohybové vnímání v souvislostech celé lidské bytosti.

Pohyb zachycený ve formě – nikoliv však v ní ustrnulý – prožívají děti v raném školním věku nejprve také na základě vlastního tělesného pohybu (kreslí formy rukama ve vzduchu, nohama na podlaze, „chodí“ formu), později se prožívání formy stále více přenáší do jejich nitra. Ve vztahu formy k prostoru či k ploše se žáci učí objevovat zákonitosti vlastní vnitřní rovnováhy i rovnováhy světa kolem. V tomto aspektu je kreslení forem blízce spřízněno s eurytmií. Na rozdíl od běžného předmětného kreslení se tedy tento předmět zabývá kvalitativním uchopením bezpředmětných forem jako tvůrčích principů.

Skutečnost, že kreslení forem je z hlediska provádění spřízněno s oblastí výtvarné výchovy, neomezuje jeho širokou působnost v dalších oblastech. Význam utváření linie se nejzřetelněji projevuje v psaní (podpůrná cvičení tzv. dynamického kreslení) a v geometrii, která je podporována cvičeními tzv. geometrie kreslené volnou rukou. V pracovním vyučování – v modelování, dřevorezbě, kovářství či kovotepectví – podporuje schopnost vtiskovat formu různým materiálům. V dramatické výchově a pohybové výchově podporuje rozvoj výrazu v tělesném pohybu – tedy schopnost gesta. Pohybová podstata, umělecky tvůrčí ztvárnění a kvalitativní přístup – těmito svými základními rysy poskytuje kreslení forem celostní pedagogice účinný nástroj schopný prakticky oslovit a vzájemně harmonizovat volní, citovou i myšlenkovou úroveň vyvíjejícího se člověka. V 1. a 2. ročníku splňuje kreslení forem především úlohu průpravy a doprovodných cvičení při výuce psaní v rámci vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura.

Kreslení nebo utváření linií do obrazu jsou předchůdci vyučování psaní. Písmenka prožívají malí školáci nejdříve živě v obraznosti své formy. Tak zůstává dítě co možná nejdéle oddáno tvořivým silám svého organismu, nežli je vedeno k něčemu abstraktnějšímu. A čím bohatší byl umělecký život, jenž obklopoval malé dítě, tím radostněji a bděleji tíhne později k uchopení intelektuálních pojmů, jejichž znalost naše civilizace od něho požaduje.

Výchovně vzdělávací strategie uplatňované v předmětu Kreslení forem:

Kompetence sociální:

Kreslením přímých linií a dodržením jednoznačného směru podporujeme u žáka koncentraci myšlení a řízení vůle.

Při kreslení oblých linií žáka vedeme k projevům individuality a vůle je určována citěním.

Kompetence k učení:

Procvičováním přímých a oblých linií, jejich střídáním žáka směřujeme k základním krokům pro psaní.

Při hledání, jak doplnit druhou polovinu zadané symetrické formy děti vedeme k samostatnému cvičení vnitřní představy, na základě které dochází k rozvoji myšlení.

Kompetence pracovní:

Kreslením forem upevňujeme návyk správného držení psacího náčiní a správného držení těla.

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním.	Žák prožívá a vnímá pohybové kvality přímky (svislá, vodorovná, šikmá) a oblouku v mnohonásobných obměnách s důrazem na rytmus formy.	Přímka. Jednoduché oblé a hranaté formy. Spirála: zavíjení a rozvíjení. Jednodušší hvězdy. Kreslení jako předcvičení k psaní (dynamické kreslení).	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5 Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
Žák píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev.	Žák píše správné tvary písmen a číslic.	Kreslení jako předcvičení k psaní (dynamické kreslení).	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
Žák volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	Žák pracuje s uzavřenými formami: trojúhelník, kruh, ovál (elipsa), osmička (lemniskáta).	Formy vycházející z trojúhelníku, kruhu, oválu, osmičky v prostoru třídy i v ploše papíru.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
	Žák vytvoří osově symetrický obraz k danému vzoru (vertikálně i horizontálně).	Vertikální symetrie (zrcadlení vlevo-vpravo).	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí. OSV 2
Žák interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí zkušeností.	Žák vytváří jednoduché formy.	Formy vycházející z trojúhelníku, kruhu, oválu, osmičky v prostoru třídy i v ploše papíru.	Výstup z Umění a kultury.

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	Žák pracuje s rytmickými formami nejen v psané podobě, ale i při pohybu.	Rytmická cvičení s elementárními formami. Rozvíjení dynamického kreslení, snadné proměny forem (oblé v hranaté).	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
Žák rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině.	Žák vytvoří zrcadlový obraz v horizontální i vertikální symetrii a jejich vzájemné propojení.	Horizontální i vertikální symetrie (zrcadlení nahoře – dole). Symetrie osová, čtyřstranná symetrie.	Výstup z Matematiky a její aplikace.
Žák píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev.	Žák vytvoří formu plynule jedním tahem a umí kresbou znázornit uzel.	Jednoduché copy (splétané pásy). Lemniskáty a jejich variace.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.
Žák interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí zkušeností.	Žák vytváří jednoduché i složitější formy.		Výstup z Umění a kultury.

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci.	Žák vnímá vztah „uvnitř a vně“ jako pohybovou kvalitu; okolí formy utváří jako její organickou součást.	Uvnitř a vně: cvičení asymetrické symetrie.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Kreativita. OSV 5
	Žák dotváří středově orientované formy do harmonického celku.	Okolí a střed formy.	Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj – Sebepoznání a sebepojetí. OSV 2
Žák píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev.	Žák vytvoří formu plynule jedním tahem a umí kresbou znázornit uzel.	Jednoduché uzly.	Výstupy z Jazyka a jazykové komunikace a Matematiky a její aplikace.
Žák interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí zkušeností.	Žák vytváří jednoduché i složitější formy.		Výstup z Umění a kultury.

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	Žák dotváří středově orientované formy do harmonického celku.	K daným formám hledat doplnění do celku, nedokonalé zdokonalit, završit.	Výstup z Jazyka českého.
Žák volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	Žák tvořivě proměňuje oblé v hranaté, hranaté v oblé, čtyřnásobné v pětinasobné apod. (geometrické aspekty forem).	Výrazový charakter formy. Žáci objevují v prostoru i v ploše papíru.	Výstup z Jazyka českého.
	Žák kreslí formy vycházející z keltské a langobardské kultury.	Formy z keltské a langobardské kultury.	

Cvičení smyslů *Charakteristika předmětu*

Předmět Eurytmie nahrazen předmětem Cvičení smyslů (CvS), předmět zůstává zachován ve stejném rozsahu, zařazen ve stejných ročnících, jen obsahově je drobně pozměněn.

Předmět čerpá očekávané výstupy ze vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Výchova ke zdraví, Umění a kultura. Cvičení smyslů je umělecká pohybová výchova, která harmonickým způsobem zapojuje tělesnou, duševní i duchovní složku lidské bytosti. Žádná kvalita není opomínuta. Tento přímý zážitek vnitřní harmonie lidské bytosti vede k celistvému rozvoji člověka bez ohledu na věk. /kolem předmětu Cvičení smyslů je rozvoj všech dvanácti smyslů pojatých ve waldorfské nauce o člověku. Tento předmět pracuje s jednotlivými prvky řeči (hlásky, slovní druhy, rytmus, rým atd.) i hudby (tóny, intervaly, tónová výška, rytmus, takt apod.). Zároveň se vytvářejí pohybové prostorové formy, odpovídajícím způsobem vyjadřující báseň či skladbu. Hudební i řečový doprovod je vždy živý, nikoli reprodukováný. Cvičení smyslů přímo oslovuje všechny složky bytosti žáka a umělecky utvářenou aktivitou se uvádějí v činnost. Cvičení smyslů se snaží stavět do správného vzájemného poměru intelekt, citění i vůle. Zároveň rozvíjí u dětí pohyblivější svět představ, takže dítě potom ve škole lépe chápe, co k němu ve vyučování přichází. Rovněž dává v prožitku konání podněty pro další rozvoj vůle. A vůle se v dnešní době stává nepostradatelnou pro jakýkoli sociální život. Zejména vůle je to, co dnešním mladým lidem v životě tolik chybí. Náplň hodin cvičení smyslů je vždy co nejtěsněji spjata s děním v ostatním vyučování. V návaznosti na látku, která je dětem předkládána v rámci tzv. hlavního vyučování, pracují děti i ve cvičení smyslů. Učitel volí skladby i verše vzhledem k věku a stupni duševního vývoje žáků, důležitým hlediskem je i roční období, které právě probíhá, i celková nálada třídy. Konkrétní individuální potřeby žáků i celého třídního kolektivu jsou vždy učiteli nejlepším vodítkem, jak umožnit žákům látku uchopit.

Význam výuky cvičení smyslů je možno nahlédnout ze tří různých aspektů - **zdravotního, uměleckého a sociálního.**

Zdravotní aspekt cvičení smyslů nabývá na významu stejnou měrou, jakou se mění životní styl mládeže směrem k pasivitě (TV, počítačové hry apod.). Veškerý život a pohyb v přírodě i ve vesmíru se odehrává v rytmu. Člověk se (zejména za poslední století) z těchto rytmů do značné míry vymanil. Jeho duševní i tělesné zdraví tím ovšem trpí. Cvičení smyslů si především klade za cíl zprostředkovat žákům zážitek zdravého životního rytmu. Vždy nám půjde o hledání harmonie, o vyrovnání protikladů. Pohyb je vždy střídán zklidněním, zvuk tichem. Není to však jediný cíl. Mnohá cvičení, kterých využívá cvičení smyslů, mají povahu cvičení duševní hygieny. Také se pracuje s cviky na zlepšení nesprávného držení těla, na celkové zklidnění nebo naopak povzbuzení. Další cvičení zlepšují koncentraci, orientaci v prostoru i v různých situacích, šikovnost, postřeh apod. Jde o pohyb oduševnělý, umělecky utvářený. Uvádí duševní stránku v soulad se stránkou tělesnou. Doplňuje tělesnou výchovu, jejímž prvořadým úkolem je napomoci žákům uchopit vlastní tělesnost a utužovat fyzickou zdatnost.

Další aspekt, je aspekt **umělecký**. Celé lidské tělo stává nástrojem. Žáci tak mají možnost zažít slovesnou i hudební uměleckou formu v celém svém těle. Jde o hlubší zážitek, jsou osloveny nejen smysly. Žáci se postupně učí naslouchat, ale i aktivně uchopovat slovesná a hudební díla. Prohlubuje se jejich vztah k hudbě, ale i k řeči (zpočátku mateřské, později se používají i cizojazyčné básně). Nejdříve se formou hry učí používat základní prvky hudební (takt, rytmus,

melodie - tóny, intervaly atd.) a slovesné (hlásky, rytmus, rým, gramatické prvky atd.). Neméně důležitý je aspekt **sociální**. Cvičení smyslů v žácích vychovává úctu a porozumění pro sebe sama, probouzí cit pro spolupráci v celku a nechává v dětech vyrůstat zážitek samostatné živé bytosti jako plnohodnotné součásti většího celku. Tímto způsobem je možné v dorůstajících bytostech probouzet zdravé sebevědomí, z něhož pramení vřelý vztah k sobě i k svému okolí. Žák je zde veden k tomu, aby prožíval pohyby svého těla jako výraz a zrcadlení své vnitřní osobnosti. Pracuje na vytváření sociálních vztahů procvičováním principiálních vztahových forem (cvičení "Já a Ty", "Hledáme se", "Chceme hledat, poznávat se" apod.). Vytvoření takové formy se neobejde bez těsné spolupráce na nejjemnější komunikační úrovni. Kompaktní a harmonicky vyvážený třídní kolektiv se tak stává oporou pro průběh školní docházky.

Východiska a hlavní motivy vyučování

1. ROČNÍK

Obsah vyučování je postaven na pohádkových motivech a využívá přirozené dětské vlastnosti - nápodoby. Základním zdrojem vyučovací látky jsou pohádky ve verších, např. Princ Bajaja, O králi Žabákovi, O dvanácti měsíčkách,...Pracuje se i s dětskými verši různých autorů. Všechny formy v prostoru jsou rozvíjeny pomocí obrazů vycházejících ze zvukových a obsahových kvalit textu. V hudbě se pracuje především s pentatonickými písněmi a skladbami. Užívají se i lidové písně a jednoduché klasické skladbičky pro děti. Hudba je též na základě vlastností jednotlivých hudebních nástrojů začleňována jako podbarvení nálad v textu. Důležitým úkolem je formou hry děti naučit naslouchat, rozlišovat mezi pohybem a klidem, vštípit jim základní disciplínu.

2. ROČNÍK

V návaznosti na hlavní vyučování jsou rozvíjeny krátké veršované příběhy o zvířatech, bajky a legendy ze života svatých. Vlastnosti představitelů živočišné říše (chytrost, lenost, lstivost...) jsou převáděny do pohybu a jsou prožívány ve svých rozdílnostech. Příběhy o Sv. Františkovi, Václavu přinášejí proměnu zvířecích vlastností a zjevují touhu po ideálu. Nadále se využívá schopnosti nápodoby a obrazného uchopování geometrických forem. V oblasti forem se ale začíná již pracovat s rozvíjející se samostatnou prostorovou představivostí dětí. Třída přestává být jednolitým celkem, stále více se pracuje ve dvou skupinách, které konají v jednu chvíli různé úkoly, což je dalším krokem v rozvoji sociálního vědomí. Prohlubuje se i schopnost naslouchat a samostatně uchopovat podněty.

3. ROČNÍK

Opouští se metoda napodobování, dítě je pomalu vedeno k samostatnosti. Složitější formy v prostoru nejsou již vázány na kruh. Při tvoření forem a pohybů vycházíme z duševního vývoje dítěte (v 9. roce života se prožívá více odděleno od svého okolí). Poprvé používáme vzájemné křížení forem (např. u lemniskáty). Průběh roku provází téma Stvoření světa. V návaznosti na hlavní vyučování jsou též pohybově ztvárňována jednotlivá řemesla, práce na poli a stavba domu.

4. ROČNÍK

Po překročení prahu ke střednímu dětství je třeba u dítěte rozvíjet a pěstovat nové duševní síly fantazie a schopnosti představ i morality. Jednotné prožívání řeči je nyní, paralelně s výukou mateřštiny (mluvnice). Tak dítě chápe gramatickou sféru jazyka nejen rozumovými silami, nýbrž též svým citovým a volným životem. Ke středu orientované rozestavení v kruhu nyní stále opouštíme, abychom mohli prostorové formy provádět frontálně, směrem dopředu. Novou

záležitostí je zrcadlení jednotlivých forem v prostoru. Složitější cvičení obratnosti, koncentrace provází pokračující vývoj dětí k samostatnosti. Hlavní tematickou náplní se stává severská mytologie (Edda, Kalevala...) určujícím rytmem je aliterace (náslovný rým).

5. ROČNÍK

Jako nový element objevují žáci geometrii vlastní postavy: pentagram. Tuto formu také provádějí v prostoru v nejrůznějších variantách ("za nosem", frontálně). Ve spojení s výukou dějepisu jsou zpracovány texty ze starých kultur (Indie, Persie, Egypt, Řecko). Základní geometrické obrazce, které již pevně děti uchopily (trojúhelník, čtverec), jsou různě posouvány a proměňovány v prostoru. Poprvé mohou být pohybově provedeny také básně z výuky cizích jazyků. Vypracováváme dvojhlase melodie se stejným nápěvem; osvěživě a podnětně působí cvičení koncentrace a obratnosti (např. rychlá orientace v prostoru pomocí rozličných prvků forem).

Časové a organizační podmínky

Předmět cvičení smyslů je vyučován od 1. do 5. ročníku. Výuka probíhá ve třídě nebo v prostorách vyhrazených pro výuku tohoto předmětu, časová dotace je jedna hodina týdně.

1. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení.	Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti Žák uvolněně rozvíjí síly přirozené nápodoby	- základní formy v prostoru (kruh, oblé a přímé linie) - rozličné polaritu pohybu - naslouchání melodii	Výstup z Člověk a zdraví
Žák v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	Žák v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	- texty básní, říkadel, přůpovědí	Výstup z Jazyka a jazykové výchovy
Žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary, nachází v realitě jejich reprezentaci.	Žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje v prostoru kruh, čtverec, trojúhelník.	-kruh, čtverec, trojúhelník.	Výstup z matematiky

2. třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	Žák uvolněně rozvíjí síly přirozené nápodoby.	- rytmické pohyby s verši a hudbou (např. anapest) - rozlišování otázky a odpovědi v hudbě a v poezii (zavíjející se spirála otázky a rozvíjející se spirála odpovědi) - cvičení hlásek - pokračování v cvičeních obratnosti a koncentrace - forma trojúhelníku, čtverce a lemniskáty	Výstup z Člověk a zdraví
	Žák rozlišuje základní formy v prostoru (kruh, oblé a přímé linie).		
	Žák dokáže uchopit rozličné polarity pohybu.		
	Žák tvořivě rozvíjí fantazii a schopnost pozorování.		
	Žák rozlišuje v prostoru dva pravidelné kruhy a vnímá vztahy mezi nimi.		
	Žák zvládá jednoduché varianty kroků a skoků.		
	Žák rozvíjí jednoduché pohybové formy ve dvojicích.		
	Žák zvládá jednoduchá koordinační cvičení.		
Žák reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo,	Žák vnímavě naslouchá melodii.	- krátké melodie, písně a lidové skladby - taneční krok	Výstup z Hudební výchovy

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

dynamiku, směr melodie.			
Žák volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	Žák pracuje s rytmickými formami při pohybu.	Rytmická cvičení s elementárními formami.	Výstup z Jazyka a jazykové komunikace.

3.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení.	Žák samostatněji se orientuje v prostoru.	- rytmické pohyby s verši a hudbou (např. anapest)	Výstup z Člověk a zdraví
	Žák zvládá rytmická a koordinační cvičení.		
	Žák rozlišuje gesta pro samohlásky.		
	Žák rozvíjí schopnost cvičení s měděnou tyčí.		
Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti.	Žák vnímavě naslouchá a reaguje na melodii.	- rozlišování otázky a odpovědi v hudbě a v poezii	
Žák rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary; nachází v realitě jejich reprezentaci.	Žák vnímá vztah „uvnitř a vně“ jako pohybovou kvalitu; okolí formy utváří jako její organickou součást.	-uvnitř a vně: cvičení asymetrické symetrie -okolí a střed formy.	Výstup z Matematiky a její aplikace
	Žák dotváří středově orientované formy do harmonického celku.		

4.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení.	Žák tvořivě rozvíjí fantazii při orientaci v prostoru.	- procvičování aliterace - zrcadlové formy - cvičení pro rozvíjení zručnosti a rychlosti - forma čtverce v rozličných variantách, lemniskáta s křížením	Výstup z Člověk a zdraví
	Žák rozlišuje gramatické prvky v textu a reaguje na ně pohybem.		
Žák rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby.	Žák dokáže rozlišit hudební rytmy.	téma: tónová eurytmie - hudební rytmy - dlouhé a krátké tóny - základní intervaly –prima, tercie, kvinta - k základní stupnici C-dur přibývají stupnice další (Gdur, F-Dur) - v hudebním doprovodu tónina moll a dur	Výstup z Hudební výchovy
	Žák rozvíjí koordinační cvičení.		
	Žák rozvíjí zrcadlové formy v pohybu s verši a hudbou.		
Žák volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích.	Žák tvořivě proměňuje oblé v hranaté, hranaté v oblé, čtyřnásobné v pětinasobné apod. (geometrické aspekty forem).	-výrazový charakter formy žáci objevují v prostoru	Výstup z Jazyka českého.

5.třída

Očekávané výstupy RVP	Výstupy školy	Učivo	Průřezová témata
Žák zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení.	Žák tvořivě rozvíjí pohyb ve složitějších formách v prostoru.	- rozvíjení složitějších geometrických forem (geometrické obrazce, hvězdy, spirála, osmička...), harmonická osmička - cvičení na koncentraci a rychlou orientaci v prostoru - složitější cvičení s měděnou tyčí (rozšířeno o házení) - složitější rytmické pohyby s verši a hudbou (např. daktyl, hexametr)	Výstup z Člověk a zdraví
	Žák rozlišuje hlásky v textech z cizích jazyků.		
	Žák zvládá cvičení koncentrace a obratnosti.		
Žák rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby.	Žák rozvíjí vědomé uchopování taktu, rytmu a melodie. Žák na hudbu reaguje odpovídajícím způsobem.	- dvojhlasé melodie, kánon	Výstup z Hudební výchovy
Žák znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici);	Žák v prostoru a pohybem znázorní základní rovinné útvary.	-kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník	Výstup z Matematiky a její aplikace
Žák volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	Žák volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru.	-recitace, reprodukce prózy, přednes průpovědí	Výstup z Jazyka a jazykové výchovy

Speciálně pedagogická péče

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být v naší škole zařazeny tyto předměty speciálně pedagogické péče:

- logopedická intervence pro žáky poruchami řeči
- reedukace specifických poruch učení a chování

Vzdělávací obsah těchto předmětů přizpůsobujeme vzdělávacím možnostem a předpokladům žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními. Vzdělávací obsah předmětu není určen, protože se jedná o předmět, který je přizpůsoben individuálním potřebám konkrétního žáka. Je zpracován dle potřeb konkrétního žáka v IVP včetně hodnocení.

Pedagog při tvorbě vzdělávacího obsahu vychází z doporučení školského poradenského pracoviště, konkrétních potřeb žáka, míry podpůrných opatření. Obecné oblasti nápravy, cíle reedukace, zásady, metody, techniky a pomůcky jsou uvedeny v této kapitole u jednotlivých oblastí reedukace.

Oblasti SPP: Péče je zaměřena dle doporučení školského poradenského pracoviště na reedukaci jednotlivých specifických poruch učení, poruch chování (a jejich kombinací), narušené komunikační schopnosti (např. dysfázie) u žáků s dílčím oslabením na rozvoj nevyvinutých funkcí (např. zrakové, sluchové vnímání) a ostatních postižení (např. zrakové postižení – slabozrakost) dle aktuálního stavu (platná doporučení v aktuálním školním roce).

Jednotlivé předměty SPP, jejich charakteristika, zaměření na oblasti i obecné cíle jsou součástí této kapitoly.

Časové a organizační vymezení

Předmět Speciálně pedagogické péče jsou vyučovány na 1. a 2. stupni základní školy po dobu celého školního roku se základní časovou dotací minimálně 1 hodina týdně nebo více dle doporučení školských poradenských zařízení pro jednotlivého žáka. Žáci jsou vzděláváni individuálně nebo v malých skupinkách. Výuka je zaměřena na oblasti reedukace či kompenzace dle platných doporučení školských poradenských pracovišť.

Organizační formy: individuální výuka, skupinová výuka, výuka podporovaná PC.

Metody, přístupy obecně

Individuální záležitost: vychází z individuality dítěte, aktuálního stavu a konkrétních projevů poruchy.

Nejedná se o doučování: odstraňujeme specifické obtíže, zaměřujeme se na rozvoj percepčně motorických funkcí, pouze výuku podporujeme, nenahrazujeme. Začínáme na úrovni, kterou dítě s jistotou zvládá, postupně zvyšujeme obtížnost. Respektujeme aktuální dosaženou úroveň a to i během výuky a při hodnocení. Začínáme nácvikem percepčně motorických funkcí. Postupujeme od manipulace s konkrétními předměty k jejich

zobrazení, poté k abstraktním obrazcům. Využíváme multisenzoriální přístup, tedy využíváme smysly v kombinaci se slovem, pohybem, rytmizací. Při realizaci skupinové reedukace nepřekračujeme počet dětí 4. Reedukace je dlouhodobou záležitostí, je nutná týmová spolupráce.

Průběžně hodnotíme efekt reedukace, použité metody, postupy. Při neefektivnosti aktualizujeme. Důležitý je kromě odborných znalostí osobní přístup, pochopení situace dítěte zvnitřnění se s problémy dítěte, pozorné naslouchání, citlivý přístup k dítěti i rodičům.

Konkrétní speciálně-pedagogické metody, přístupy a techniky jsou uvedeny u jednotlivých předmětů SPP.

A) Reedukace specifických poruch učení a chování

Ve vyučovacích hodinách reedukace pedagog pracuje s žákem jednotlivě nebo se skupinou žáků. Vzdělávací obsah předmětu není určen, protože se jedná o předmět, který je přizpůsoben individuálním potřebám konkrétního žáka. Časová dotace předmětu je jedna hodina týdně, může být navýšena dle doporučení školského poradenského pracoviště.

Specifické poruchy učení: Neschopnost naučit se číst, psát a počítat pomocí běžných výukových metod za průměrné inteligence a přiměřené sociokulturní příležitosti. Poruchy nejsou způsobené sníženými intelektovými schopnostmi. Bývají porušeny funkce kognitivní, percepční a motorické, které jsou potřebné pro učení se psaní, čtení a počítání. Na vzniku poruch se podílí i porucha motorické koordinace (souhry pohybů) a rytmicity, též porucha intersenzorických a senzomotorických funkcí. Mohou se vyskytnout v kombinaci s jinými formami postižení nebo souběžně s jinými vlivy prostředí.

Základní typy

- Dyslexie – porucha čtení
- Dysortografie – porucha pravopisu
- Dysgrafie – porucha grafického projevu
- Dyskalkulie – porucha počítání, matematických schopností
- Dyspraxie – porucha schopnosti vykonávat manuální, složité úkony
- Dyspinxie – porucha výtvarných schopností
- Dysmúzie – porucha hudebních schopností

Oblasti nápravy obecně u SPU

- sluchová diferenciacie řeči: sluchová analýza a syntéza, rozlišování měkkých slabik di-ti-ni/dy, ty, ny, sluchová diferenciacie délky samohlásky
- zraková percepcie tvarů: rozlišování pozadí a figury, rozlišování inverzních obrazců
- prostorová orientace
- nácvik sekvencí, posloupnosti
- koncentrace pozornosti
- paměť
- rozvoj pohotovosti mluvidel
- rozvoj slovní zásoby

- nácvik efektivních strategií učení (2. stupeň)
- využívání kompenzačních pomůcek

Specifické poruchy chování: ADD – porucha pozornosti bez hyperaktivity, ADHD – porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou. U dětí často s průměrnou až nadprůměrnou inteligencí, často s poruchami učení spojené s odchylkami funkce centrální nervové soustavy. Porucha CNS způsobuje určité odlišnosti v chování a jednání dítěte, jedná se většinou o projevy vrozené, které dítě neumí ovlivnit. Vhodnými postupy je lze ovlivnit a korigovat. Jsou spojeny s oslabením ve funkcích a schopnostech, které zodpovídají za řízení, regulaci a integraci chování (pozornost, reaktivita, úroveň aktivace, cílesměrnost, sebekontrola, řeč ad.

Mezi typické projevy dětí školního věku patří poruchy motoriky a aktivity, emoční poruchy a poruchy chování, poruchy koncentrace pozornosti a paměti, poruchy řeči, vnímání a myšlení.

Hlavní zásady

- Vytvoření klidného, citově protepleného prostředí
- Stanovení jasného řádu, hranic v chování dítěte
- Důslednost
- Sjednocení přístupu k dítěti
- Soustředění na kladné stránky dítěte
- Usměrňování aktivity dítěte, přiměřené podněty
- Při výrazných formách poruchy –medikace (odborníci)
- Zásady správné výživy, pitný režim
- Využívání terapií (muzikoterapie, arteterapie, dramaterapie)
- Využívání relaxací

Specifika 2. stupeň

Při reedukaci na 2. stupni ZŠ je nutné brát kromě samotné reedukace SPU zřetel na odraz SPU ve výuce.

Reedukace by měla být zaměřena i na nácvik praktického zvládání potíží v jednotlivých předmětech, osvojení strategií efektivního učení. Důležitá je volba další vzdělávací dráhy dítěte – zvýšená pozornost, poradenství, reálný náhled na schopnosti a studijní předpoklady.

Český jazyk

Pravopis – správná aplikace gramatických pravidel, používání gramatických přehledů, tabulek, nácvik orientace v nich, nácvik ústního zdůvodňování, práce s chybou – vyhledání, oprava. Sloh – příprava slohových prací, využití kompenzačních mechanismů. Čtení – rozvoj efektivního způsobu čtení pro vlastní učení. Četba – rozvoj slovní zásoby, porozumění textu, orientace v textu, reprodukce textu (problémy se čtením odborného textu). Mluvnice – tvarosloví, aplikace gramatických pravidel do písemné podoby, větný rozbor.

Matematika

Pochopení vztahu mezi čísly a konkrétním množstvím, pochopení smyslu slovní úlohy, zadání, formulace odpovědi

prostorové a plošné vztahy v geometrii, analogie, časové souvislosti, číselné řady sestupné, vzestupné, pamětné počítání včetně násobilky, dělení, matematické vzorce, jejich vštípení, výbavnost, použití.

Cizí jazyk

Čtení – rozvoj efektivního způsobu čtení pro vlastní učení, porozumění textu, zapamatování si nových tvarů písmen (azbuka), zapamatování si slov – rozvoj slovní zásoby, akustická a grafická podoba slova při stejném obsahové významu, neobvyklá výslovnost, neobvyklý pravopis.

Naukové předměty

Získávání informací čtením, samostatná práce s textem, psaní výpisků z textu, správný zápis informací do sešitu pro další učení, odborné termíny.

Přírodovědné předměty

Osvojování si definic, vzorců, aplikace naučených definic, vzorců, symbolika písmen a číslic, odborné termíny.

Hudební výchova

Dodržování a pochopení rytmu, zapamatování si melodie a její reprodukce, zvládnutí not v notové osnově, osvojení znalostí z dějin hudební výchovy, nesprávné zápisy.

Pracovní, tělesná výchova

Ojediněle, celková menší obratnost.

B) Logopedická intervence

Ve vyučovacích hodinách logopedické intervence proškolený pedagog pracuje s žákem jednotlivě či s malou skupinou žáků a věnuje se individuální nápravě řeči žáka. Vzdělávací obsah předmětu není určen, protože se jedná o předmět, který je přizpůsoben individuálním potřebám konkrétního žáka.

Časová dotace předmětu je jedna hodina týdně, může být navýšena dle doporučení školského poradenského pracoviště.

Narušená komunikační schopnost – vývojová dysfázie: Jedná se o poruchu postihující vývoj řeči, která je způsobena omezenou (nekoordinovanou, limitovanou, dysfunkční) činností mozku, zejména těch částí, které pomáhají koordinovat a řídit řečové dovednosti. Jde o ztíženou schopnost naučit se verbálně komunikovat, i když dítě dobře slyší, žije v sociálně podnětném prostředí a jeho rozumové schopnosti jsou přiměřené věku. Závažnost dysfázie spočívá v tom, že ve velmi důležitém období vývoje dítěte ovlivňuje vývoj myšlení a oslabuje či jinak opoždí jiné oblasti (pohybové dovednosti, kreslení, prostorovou orientaci, paměť aj.). Dysfatický vývoj ovlivňuje i vývoj osobnosti dítěte, jeho citovou, motivační a zájmovou sféru, postavení v rodině, širší psychosociální začlenění i budoucí profesní orientaci.

Hlavní zásady

- Trpělivost
- Využití alternativních způsobů komunikace
- Prokázání vědomostí a dovedností jinými způsoby než verbálně
- Globální metoda výuky čtení
- Kontrola porozumění textu
- Využívání vhodných pomůcek
- Cvičení koncentrace pozornosti

- Rozvoj schopnosti psát psacím písmem, ale i začlenění PC do vzdělávacího procesu
- Cvičení paměti
- Posilování slovní zásoby
- Rozvoj motoriky, rytmizace
- Zvýrazňování klíčových slov
- Respektování individuálního tempa při nábiku oslabených dovedností
- Využívání nápodoby, opakování, procvičování oromotoriky, dechových cvičení.

Další vady a poruchy řeči

Afázie: opožděný vývoj řeči s výrazně narušenou schopností sluchového rozlišování, vnímání a chápání řeči, stavby vět a výraznými agramatismy.

Breptavost: enormně rychlá, artikulačně nedbalá, špatně srozumitelná řeč (porucha tempa řeči), bývá spojena s drobných organickým poškozením mozku.

Koktavost: porucha plynulosti řeči, patrná především v dialogu, projevuje se křečemi svalstva mluvních orgánů, může být doprovázena projevy v chování – tiky, záškuby.

Mutismus: oněmění, příčinou bývá například psychické trauma.

Elektivní mutismus: výběrová nemluvnost vůči konkrétní osobě, v určité situaci, prostředí.

Surdomutismus: neurotická ztráta řeči spojená s útlumem slyšené řeči, s projevy nápadně živé schopnosti odezírat řeč podle mimiky a úst mluvícího a to na bázi nevědomého slyšení.

Huhňavost: patologicky snížená rezonance hlasité řeči buď vlivem překážky v nose, nosohltanu.

Palatolalie: poruchy výslovnosti při rozštěpu patra

Dyslalie: patologická forma výslovnosti některých hlásek, jejich nahrazování jinými hláskami nebo vynechávání hlásek.

Dysartrie: celková porucha artikulace, postiženy jsou řečové funkce.

Vzdělávací obsah Reedukace dyslexie

Definice dyslexie, typické projevy

Projevuje se obtížemi ve čtení, kdy je porušeno čtení jako vlastní akt. Čtení je pomalé, namáhavé, neplynulé s menším výskytem chyb nebo naopak rychlé, překotné, se zvýšenou chybovostí. Též se vyskytují problémy s intonací a melodií věty, nesprávné hospodaření s dechem, opakování začátků slov, neudržení pozornosti na jednom řádku, přeskakování řádků, horší orientace v textu. Objevují se chyby při čtení, např. záměny písmen tvarově podobných, přesmykování slabik, vynechávání písmen, slabik, slov, vět, přidávání písmen, vynechávání diakritických znamének, domýšlení koncovek slov. Problémy se objevují v reprodukci textu – dítě si nezapamatuje, co četlo, reprodukce je nesprávná, útržkovitá, nesamostatná (nutné pomoci návodnými otázkami). Vyskytuje se vliv nedostatečné krátkodobé paměti, kdy dítě zapomíná většinou střed textu, též se vyskytuje chaotická reprodukce bez logické a časové posloupnosti (děti s ADD, ADHD). Problémy se čtením jsou často ovlivňovány poruchami řeči.

Problémy se objevují všude, kde je dítě závislé na výkonu čtení. Především jde o jazyky (opis, přepis, kontrola diktátů ad.), naukové předměty, matematiku.

Cíl reedukace

Odstranění dyslektických obtíží, osvojení dovednosti číst.

Optimální rychlost čtení a bezchybné čtení, porozumění čtenému textu – schopnost reprodukovat čtený text.

Čtení plynulé, s přednesem, s dodržováním správné větné melodie, správné hospodaření s dechem.

Dovednost uvědomit si chybu a opravit ji.

Důležitější než maximální rychlost čtení a dokonalá technika čtení je schopnost porozumět čtenému, pracovat s textem a dovednost čerpat z něj informace k dalšímu využití.

Neméně důležité je dovednost pracovat s chybou, uvědomit si ji a opravit.

Zaměření na oblasti

Osvojování písmen (vyvozování a fixace)

Rozlišování a fixaci tvarově podobných písmen

Spojování hlásek a písmen do slabik

Spojování slabik do slov, čtení slov

Čtení textu

Porozumění čtenému

Tempo čtení

Rozvoj percepčně-kognitivních funkcí

Metody, techniky, přístupy, pomůcky

Zaměřujeme se na čtení s porozuměním od začátku, upřednostnění kvality před kvantitou, dostatek času, multisenzorický přístup, názornost.

cvičení na rozvíjení problémových oblastí zrakového vnímání – zařazení obrázků, tvarů, cvičení pravolevé orientace, speciální záložka s výřezem, postřehovadlo, počítačový program, texty, skládací abeceda, karty s písmeny, kostky, písmenková pexesa, kreslené tvary písmen a jejich obtahování, dokreslování, reliéfní písmena, skládání písmen, textilní písmena, navlékací korálky, razítka, formičky, tabulky písmen, říkanky, básničky, skládání, dokreslování, vyškrtávání, kroužkování, modelování, obtahování, propojení s pohybem ad.

Vzdělávací obsah reedukace dysortografie

Definice dysortografie, typické projevy

Specifická porucha pravopisu. Porušeno je sluchové vnímání, zejména schopnost sluchové diferenciace, sluchové rozlišování (rozlišování zvuků, výšky, délky a hloubky tónů, jednotlivých hlásek, slabik, slov i vět. Porušena je schopnost sluchové analýzy a syntézy, sluchová orientace a sluchová paměť, dále pak vnímání a schopnost reprodukce rytmu. Deficity se vyskytují i ve zrakovém vnímání – zraková analýza a syntéza, zraková diferenciace, zraková paměť, v propojení jednotlivých smyslových vjemů (intermodalita). Problémy se vyskytují zejména při psaní diktátu (specifická chybovost), ale i při opisech, prepisech. Jedná se především o vynechávky písmen, slabik, slov i vět. Dále pak přidávání

písmen, přesmykování slabik, vynechávky, přidávání nebo nesprávné umístění diakritických znamének, záměny slabik zvukově podobných, nedodržování hranic slov v písmu, komolení slov, výskyt gramatických chyb.

Další problémy způsobují: pomalé pracovní tempo, nedostatky ve zrakovém vnímání, často i dysgrafie – pomalé psaní, nečitelnost, poruchy řeči, snížený jazykový cit, obtíže ve vnímání a reprodukci rytmu

Cíl reedukace

Zmírnění projevů poruchy

Vedení k používání kompenzačních mechanismů

Rozvoj sluchového, zrakového vnímání

Správná výslovnost (ve spolupráci s logopedem)

Práce s chybou

Zaměření na oblasti

Vynechávky písmen

Vynechávky slabik, slov a vět

Vynechávky, přidávání nebo nesprávné umístění diakritických znamének

Rozlišování znělých a neznělých hlásek

Rozlišování měkkých a tvrdých slabik di-ti-ni/dy-ty-ny

Rozlišování slabik bě, pě, vě, mě

Rozlišování hranic slov v písmu

Rozvoj slovní zásoby

Osvojování a fixace gramatických pravidel

Rozvoj oslabených percepčně-kognitivních funkcí – sluchové, zrakové vnímání

Nácvik správné výslovnosti

Očekávané výstupy

Očekávané výstupy jsou zpracovány v individuálním vzdělávacím plánu konkrétního žáka tak, aby co nejvíce odpovídaly doporučením ŠPP a konkrétním potřebám žáka.

Metody, techniky, přístupy, pomůcky

Cvičení zaměřená na rozvoj sluchového vnímání, hry se slovy, slabikami, hláskami, na analýzu a syntézu slov, autodiktát, zraková opora, bzučák, vytleskávání, vyťukávání, karty se znázorněním tečky a čárky, krátkými, dlouhými samohláskami, stavebnice, korálky, kuličky, pružná guma, natahovací pružina, pracovní listy, kartičky se slovy, doplňovací cvičení, specificky zaměřené diktáty, přehnaná výslovnost, zapojení celého těla, hmatu, sluchu, zraku a pohybu, plastové, dřevěné či textilní abecedy, mačkadla, karty s i/y barevně odlišenými, barevné označování, vyškrtávání, kroužkování, barevná pravidla, říkanky, vizualizace – přehled spojený s obrázkem a uvedením příkladu, grafické znázorňování, ústní zdůvodňování,

dostatek času, multisenzoriální přístup, vlastní vizualizace gramatických pravidel např. pomocí obrázků, pravidelné průběžné procvičování, efektivní výukové strategie (zapojení dětí, vyvozování souvislostí, znázorňování, vymýšlení říkanek, projekt, rozmanité druhy činností ad.), motivace, pozitivní zpětná vazba, pravidelnost, konkrétnost a dále dle aktuálních potřeb žáka a doporučení ŠPZ.

Vzdělávací obsah reedukace dysgrafie

Definice dysgrafie, typické projevy

Specifická porucha grafického projevu, zejména psaní. Podkladem této poruchy bývá nejčastěji porucha motoriky, dále porucha automatizace pohybů, motorické a senzomotorické koordinace, nedostatky ve zrakovém vnímání a prostorové orientaci, paměti, představivosti, pozornosti, smyslu pro rytmus, nedostatky v procesu převodu sluchových nebo zrakových vjemů do grafické podoby, též zkřížená lateralita

Cíl reedukace

Zvládnutí jednotlivých písmen

Snížení chybovosti

Osvojení dovednosti opsat, přepsat a zapsat diktovaný text

včas zapsat vše potřebné – přiměřené tempo psaní

zlepšení čitelnosti písma – zlepšení kvality a úpravy grafického projevu

využívání vhodné formy písma z důvodu čitelnosti pro dítě i ostatní

psychické uvolnění, klid

Zaměření na oblasti

Rozvíjení motorických funkcí – rozvoj hrubé a jemné motoriky, motorické a senzomotorické koordinace

Rytmizace

Grafomotorický nácvik

Osvojování a zapamatování písmen

Písemný projev – opis, přepis, diktát

Záměny písmen

Rozlišování tvarově podobných písmen

Vynechávání písmen

Chybné umísťování diakritických znamének

Nedodržování hranic slov v písmu

Práce s chybou – nácvik vyhledávání chyb v písemném projevu

Čitelnost psaného projevu

Vhodná forma písma

Metody, techniky, přístupy, pomůcky

Rozvoj hrubé motoriky, motorické a senzomotorické koordinace: pohybové aktivity, fyzické činnosti, sportovní činnosti, rovnováha, chůze, poskoky, přeskakování, kutálení, houpání, manipulace s míčem ad.

Rozvoj jemné motoriky: drobné ruční práce, prstová cvičení, provlékání, lepení, malování, obkreslování, třídění, hnětení, tvarování, modelování, vytrhávání, skládání, stříhání, vázání, hry se stavebnicemi ad.

Rozvoj rytmizace: vyjádření rytmu pohybem, graficky, využívání bzučáku, cvičení na vytleskávání rytmu, opakování rytmu – vytleskávání, vyťukávání, vydupávání, rytmická cvičení, tance ad.

Grafomotorický nácvik: motivace hrou, postup od hrubších pohybů k jemnějším, automatizace pohybu, dodržování směru pohybu, obtahování, dostatek času, pozitivní přístup, uvolňovací cviky

Osvojování a zapamatování písmen: obrázkové abecedy, karty s písmeny, písmenková pexesa, kreslení tvarů písmen, obtahování, dokreslování, vytváření obrázků z písmen, skládání, formičky písmen, tabulky písmen, pracovní listy ad.

Reedukace specifických poruch chování

Definice ADD, ADHD, typické projevy

ADD – porucha pozornosti bez hyperaktivity

ADHD – porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou

U dětí často s průměrnou až nadprůměrnou inteligencí, často s poruchami učení spojené s odchylkami funkce centrální nervové soustavy. Porucha CNS způsobuje určité odlišnosti v chování a jednání dítěte, jedná se většinou o projevy vrozené, které dítě neumí ovlivnit. Vhodnými postupy je lze ovlivnit a korigovat.

Mezi typické projevy dětí školního věku patří poruchy motoriky a aktivity, emoční poruchy a poruchy chování, poruchy koncentrace pozornosti a paměti, poruchy řeči, vnímání a myšlení.

Specifika

Reedukace SPUCH neprobíhá izolovaně v předmětu SPP, hlavní těžiště práce je orientováno do výuky, o přestávkách, při volnočasových aktivitách, důležitá je spolupráce a společný postup s rodinou žáka. Zpracováno v IVP žáka.

Projevy, problémy v učení: jednotliví vyučující v předmětech

Konfliktní situace: všichni pracovníci školy

Výchovné problémy: vedení školy, třídní učitel, ŠMP, VP, rodiče

Kariérové poradenství: VP

Cíl reedukace

Efektivní využití pohybovému uvolnění

Usměrňování chování a reakcí vhodným způsobem

Vedení k dokončení započaté a přerušené činnosti

Vedení k cílené relaxaci v případě potřeby (nácvik relaxačních činností)

Usměrňování pracovního tempa
Vedení k dodržování stanovených pravidel, řádu
Zvyšování úrovně frustrační tolerance
Kontrola, zvládání impulzivních reakcí, výkyv nálad, neadekvátních reakcí, zvýšené potřeby bránit se (afektivní, agresivní chování)
Snižování emočního napětí, afektivity, úzkosti
Nácvik technik pozitivních způsobů řešení konfliktů
Rozlišování vhodného, nevhodného chování z hlediska dodržování společenských norem
Pozitivní rozvoj vztahů se spolužáky
Rozvoj komunikace, kooperativních dovedností
Nácvik přiměřené asertivity
Nácvik přijímání pozitivní i negativní zpětné vazby

Zaměření na oblasti

Projevy hyperaktivity
Projevy pomalého tempa, těžkopádnosti, utlumení až apatie
Rychlá a snadná unavitelnost
Soustředění
Poruchy motoriky – jemné i hrubé a z toho plynoucí neobratnost, nešikovnost, koordinace pohybů, zvýšené svalové napětí, problémy v sebeobsluze, při hře, problémy s písmem, rýsováním, kreslením
Poruchy vnímání, poruchy pravolevé orientace a orientace v prostoru, čase
Poruchy koncentrace pozornosti a paměti
Porucha motoriky mluvidel – artikulační neobratnost, problémy s řečí, vyslovování obtížných, delších slov, specifické asimilace řeči (sykavky, měkké a tvrdé slabiky)

Metody, techniky, přístupy, pomůcky

Stanovení jasných pravidel, důslednost při jejich dodržování, relaxace, pohybové uvolnění, střídání činností, pochvala, povzbuzení, oční kontakt, dotyk, strategie řešení konfliktů, metody odbourávání agrese, metody efektivní komunikace (jasnost, zřetelnost, efektivnost, pozitivnost, účelnost), rozhovor, úkolníček, rozvržení činností, koberec, hrací koutek, stavebnice, drobné manuální činnosti, úkoly, metody a techniky osobnostní a sociální výchovy ad.

Logopedická intervence (reedukace vývojové dysfázie)

Definice, projevy

Jedná se o poruchu postihující vývoj řeči, která je způsobena omezenou (nekoordinovanou, limitovanou, dysfunkční) činností mozku, zejména těch částí, které pomáhají koordinovat a řídit řečové dovednosti. Jde o ztíženou schopnost naučit se verbálně komunikovat, i když dítě dobře slyší, žije v sociálně podnětném prostředí a jeho rozumové schopnosti jsou přiměřené věku. Závažnost dysfázie spočívá v tom, že ve velmi důležitém období

vývoje dítěte ovlivňuje vývoj myšlení a oslabuje či jinak opoždí jiné oblasti (pohybové dovednosti, kreslení, prostorovou orientaci, paměť aj.). Dysfatický vývoj ovlivňuje i vývoj osobnosti dítěte, jeho citovou, motivační a zájmovou sféru, postavení v rodině, širší psychosociální začlenění i budoucí profesní orientaci.

Dysfázie není poruchou intelektu, není příznakem snížených mentálních schopností. Reedukace je složitá a zdoluhavá, je třeba spolupráce rodičů, školy, klinického logopeda.

Typy dysfázie:

Expresivní dysfázie: Snížená schopnost užívat řeč pod hranici mentální (rozumové) úrovně jedince. Vždy je přítomen opožděný vývoj řeči a rovněž bývá narušena schopnost sluchového rozlišování.

Porucha schopnosti samostatného vyjadřování (dítě nevysloví hlásku nebo slovo) - aktivní slovník je výrazně nižší než úroveň porozumění slovům a větám, porozumění je relativně lépe zachováno oproti dysfázii receptivního typu. Velké obtíže s sebou nese rozšiřování aktivního slovníku (dítě si nedovede motoricko-kinetický vzorec slova zapamatovat a později vybavit).

Receptivní dysfázie: specifická vývojová porucha, kdy chápání řeči dítětem je pod úrovní jeho mentálního věku. Téměř ve všech případech je také výrazně porušena expresivní řeč a jsou časté též poruchy tvorby slova a zvuku. Vrozená neschopnost vnímat sluchem. Porucha vnímání, paměti a rozumění řeči (znamená to, že dítě slyší, ale nedokáže zvuky diferencovat, takže zvuk nepřináší informaci), obtíže jsou zejména v dekodování řeči. Dítě s receptivní dysfázií je v situaci člověka, který se ocitl sám v cizí zemi, kde nerozumí jazyku, kultuře ani smyslu gest a mimice. Dítě nerozumí, a proto se bojí změn. Z toho důvodu lpí na rituálech a uchyluje se k chování, které může vykazovat znaky autismu.

Smíšená: Nejčastěji se vyskytující porucha. Všichni lidé s „expresivní“ poruchou řeči mají totiž do určité míry rovněž obtíže s porozuměním mluvenému – přinejmenším na úrovni složitějších gramatických struktur - stejně jako všichni s „percepční“ poruchou zákonitě v jejím důsledku produkují obsahově nepřesná sdělení, která mohou působit jako obtíže s "expresí".

Příznaky: řeč - malá slovní zásoba, časté záměny slabik nebo vynechání částí slov, věty stereotypní, obsahově chudé, stavba věty chudá – chaotická, dlouhotrvající absence zvrtných zájmen, pomocných tvarů slovesa býti, časté obsahové nepřesnosti. Mluva – může vykazovat příznaky tumulu nebo koktavosti na bázi neurologického nálezu. Artikulace – neschopnost odlišit sluchem hlásky a napodobit je – měkké \ tvrdé, dvojice sykavek, znělé a neznělé, neschopnost odlišit sluchem fonémy. Další možné obtíže: poruchy pozornosti a soustředění, paměti, dysrytmie, kresba vykazuje znaky nezralosti v oblasti obsahové, formální nebo obou, poruchy vnímání barev a jejich rozlišování, obtíže s orientací v čase a prostoru.

Cíl reedukace

Nácvik pozornosti a soustředění obecně.

Rozvoj paměti obecně.

Systematický rozvoj smyslového vnímání obecně, později i systematický rozvoj motoriky obecné a jemné a pohybové koordinace.

Nácvik rytmizace dechu, hospodaření s dechem

Podpora rozvoje tělesného schématu, lateralizace a pravolevé orientace .

Rozvoj motoriky, koordinace.

Rozvoj kresby a grafomotoriky

Zaměření na oblasti

Rozvoj orientace v čase, dějová posloupnost (skládání dějových obrázků, příčina, následek, posloupnost ad.)

Rozvoj sluchové diferenciaci:

Rozlišování krátkých a dlouhých samohlásek

Rozlišování dy-di, ty-ti, ny-ni

Rozlišování znělých a neznělých souhlásek

Rozvoj paměti a pozornosti, myšlení

Rozvoj grafomotoriky – nácvik správného sezení, úchopu, uvolňování ruky

Rozvoj komunikačních dovedností, slovní zásoby: vyprávění podle obrázků, reprodukce slyšeného

Rozvoj zrakového vnímání – rozlišování tvarů, detailů, figura – pozadí, rozvoj optické paměti

Osvojení správné výslovnosti hlásek

Metody, techniky, přístupy, pomůcky

Respektování stupně vývoje řeči a zájmů dítěte., Pochvala jako motivace a biologický princip učení. Napodobovací reflex a jeho využití v běžné řeči.

Podpora mluvního apetitu bez ohledu na výslovnost Tři etapy osvojení nového výrazu. Metoda malých kroků. Využití výrazné mimiky a gestikulace.

Stereotypy – nacvičování nové položky pomocí modelových situací – stejná struktura, stejný pracovní postup. Motivace. Individuální přístup.

Sledování celkové kondice dítěte pro úspěšný průběh reedukace.

Obrázkový komunikační slovníček, logopedické zrcadlo, kostky měkké a tvrdé, spojovačky, zábavná logopedie, doplňovačky, hlavolamy, kartičky pro nápravu hlásek, grafomotorické listy, pexesa, pracovní listy pro rozvoj koncentrace pozornosti.

VII. Hodnocení žáků ve škole

1. Zásady průběžného hodnocení a hodnocení výsledků vzdělávání na vysvědčení

1. 1 Obecné zásady hodnocení

Waldorfská pedagogika je postavena na základě poznání člověka jako celistvé bytosti, jeho specifických potřeb v různých vývojových fázích, tak jak je předkládán antroposofickou antropologií. Z těchto kořenů vyvěrají všechny metodicko-didaktické postupy včetně hodnocení žáka. Cílem waldorfské pedagogiky je napomáhat dítěti, aby s vědomím jedinečnosti své individuality mohlo v dospělosti svobodně jednat ve smyslu toho, co je prospěšné světu. Úkolem pedagoga je rozpoznání množství vloh a nadání v každém jednotlivci tak, aby se mohl stát morálně vyspělým a zodpovědným vůči světu.

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

- a) Podstatou waldorfské pedagogiky na základní škole je umělecké pojetí výuky.
- b) Žák je hodnocen ve všech ročnících a ve všech předmětech školního vzdělávacího programu SLOVNĚ. Širší slovní hodnocení je uplatňováno taktéž na vysvědčení, které se vydává žákovi v každém pololetí. Za 1. pololetí lze místo vysvědčení vydat výpis vysvědčení.
- c) Výkony žáka jsou posuzovány v kontextu s jeho vývojovou úrovní.
- d) Hodnocení vychází z respektu k jedinečnosti a důstojnosti lidské identity.
- e) Na prvním stupni základní školy má vysvědčení ráz především individuálně-diagnostický a je určeno rodičům. Na druhém stupni se stává převažujícím kritériální hodnocení a obrací se přímo na žáka.
- f) Hodnocení žáka je podstatnou součástí výchovně vzdělávacího procesu a jeho řízení. Poskytuje žákovi důležitou zpětnou vazbu.
- g) Průběžné hodnocení se uplatňuje při posuzování dílčích výsledků a projevů žáka.
- h) Při hodnocení pedagogický pracovník (dále jen učitel) uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.
- i) Při hodnocení jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaných ve vzdělávacím programu jednotlivých předmětů, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Do hodnocení se promítá píle, aktivita žáka a jeho zodpovědný přístup ke vzdělávání, zohledňují se i souvislosti, které mohou ovlivnit jeho výkon. Jeho součástí mohou být i perspektivy pro další rozvoj žáka, zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům a jak je překonávat.
- j) Ředitel školy je povinen působit na sjednocování hodnotících měřítek všech učitelů.
- k) Individuálně integrovaní žáci jsou hodnoceni v souladu s individuálním vzdělávacím programem.
- l) Chování žáka neovlivňuje hodnocení výsledků vzdělávání ve vyučovacích předmětech.
- m) Škola hodnotí žáky za jejich chování ve škole a při akcích organizovaných školou.

- n) Kritériem pro hodnocení chování je dodržování pravidel slušného chování a dodržování školního řádu školy během daného období. Při hodnocení chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.
- o) Hodnocení chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o něm ředitel po projednání v pedagogické radě.
- p) Nedostatky v chování žáků se projednávají v pedagogické radě, přijaté výchovné opatření musí být zaznamenáno v zápise z pedagogické rady (s patřičným zdůvodněním) a v dokumentaci žáka.
- q) V průběhu školního roku jsou zákonní zástupci žáka o prospěchu a chování žáka informováni třídním učitelem a učiteli jednotlivých předmětů:
- písemnou formou
 - ústně telefonicky, při osobních konzultacích
 - na pravidelných třídních schůzkách, které se konají minimálně 5x za školní rok
 - v 8. a 9. ročníku jsou rodiče na třídních schůzkách konaných pravidelně v první polovině ledna a první polovině června seznámeni s předpokládanou podobou převedení slovního hodnocení na známky
 - případně po předchozí domluvě na požádání zákonných zástupců žáka
- r) V případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování informuje bezprostředně učitel zákonné zástupce žáka a iniciuje schůzku, ze které je pořízen zápis (zakládá se do katalogového listu žáka). Tyto případy se projednávají na pedagogické radě, případně na výchovné komisi.

1. 2 Získávání podkladů pro hodnocení

- a) Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:
- soustavným diagnostickým pozorováním žáka,
 - soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
 - různými druhy zkoušek (písemné; ústní – před tabulí, v lavici, v průběhu hodiny, v rámci rytmické části, formou referátů apod.; grafické; praktické; pohybové apod.), didaktickými testy,
 - průběžnými a výstupními pracemi v jednotlivých epochách
 - domácími úkoly
 - hodnocením úpravy a vedení sešitů

- analýzou různých činností žáka
 - konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby s dalšími odborníky (PPP)
 - rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka
- b) U žáků 1. až 3. ročníku jsou podklady z ústního a písemného zkoušení pouze informativní. Ve většině případů se v tomto období jedná o společné činnosti žáků.
- c) O termínu testu většího rozsahu informuje vyučující žáky minimálně dva dny předem.
- d) Žáci jsou povinni se na vyučování připravovat a vypracovávat domácí úkoly. Učitelé jsou povinni pravidelně tyto úkoly kontrolovat a sdělovat žákům, popřípadě jejich zákonným zástupcům, jak se jim domácí práce podařila.
- e) Žáci dbají na vedení a úpravu zavedených sešitů a poznámek. Učitelé stvrdí kontrolu sešitu svým podpisem.
- f) Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každém hodnocení žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkového hodnocení žáka i způsob získání známek (ústní, písemné zkoušení, domácí úkoly, práce při hodině atd.). V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu pololetí předá tento přehled o prospěchu zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.
- g) Písemné zkoušky, popř. grafické práce, (viz odst. 1.2.e) učitel uschovává po dobu, během které se žák hodnotí nebo ve které se k němu mohou zákonní zástupci odvolat – tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě studentů s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30. 10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také zákonným zástupcům.
- h) Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména:
- nehodnotí žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden
 - účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí,
 - učitel hodnotí jen probrané učivo
 - novou látku, kterou žáci samostatně nastudovali, učitel zkouší až po společném zopakování této látky a po prověření, že ji žáci chápou
 - před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva

- i) Třídní učitelé (případně výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.

1.3 Hodnocení výsledků vzdělávání na vysvědčení

- a) Za každé pololetí vydává škola žákovi vysvědčení; za první pololetí lze vydat žákovi místo vysvědčení výpis z vysvědčení.
- b) Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno slovně.
- c) Slovní hodnocení vypracovávají učitelé jednotlivých předmětů. V případě, že předmět bude vyučován více učiteli, vypracují slovní hodnocení za dané období příslušní učitelé po vzájemné dohodě.
- d) Pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání převede třídní učitel na základě podkladů od vyučujících jednotlivých předmětů slovní hodnocení do klasifikace, a to za období stanoveném kritérii pro přijímací řízení, nejvýše však za 2 školní roky.
- e) V případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, převede třídní učitel na základě podkladů od vyučujících jednotlivých předmětů slovní hodnocení do klasifikace, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Slovní hodnocení se převádí na klasifikaci za období II. pololetí posledního ukončeného ročníku. V případě, že žák přechází na školu s odlišným způsobem hodnocení po uplynutí alespoň tří měsíců daného pololetí, vypracuje třídní učitel ještě návrh slovního hodnocení za toto pololetí a převede ho na klasifikaci.
- f) Na konci prvního pololetí školního roku, v němž žák splní povinnou školní docházku, vydá škola žákovi výstupní hodnocení o tom, jak žák dosáhl cílů vzdělávání stanovených v § 44 školského zákona. V případě podání přihlášky k přijetí do oborů vzdělávání, v němž je jako součást přijímacího řízení stanovena talentová zkouška, je žákovi vydáno výstupní hodnocení do 10 pracovních dnů po odevzdání přihlášky ke vzdělávání na střední škole, nejdříve však 30. října a nejpozději 5 pracovních dnů po posledním dni stanoveném pro odevzdání přihlášky. V pátém a sedmém ročníku vydá škola toto hodnocení žákovi, který se hlásí k přijetí ke vzdělávání ve střední škole. Tato výstupní hodnocení vypracovává třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími jednotlivých předmětů do 10 pracovních dnů po odevzdání přihlášky ke vzdělávání na střední škole, nejdříve však na konci prvního pololetí a nejpozději 5 pracovních dnů po posledním dni stanoveném pro odevzdání přihlášky.
- g) Obsahem výstupního hodnocení je vyjádření o dosažené výstupní úrovni vzdělání ve struktuře vymezené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Dále výstupní hodnocení obsahuje vyjádření o:
- možnostech žáka a jeho nadání
 - předpokladech pro další vzdělávání nebo pro uplatnění žáka

- chování žáka v průběhu povinné školní docházky
 - dalších významných skutečnostech ve vzdělávání žáka
- h) Vysvědčení žáka, který úspěšně ukončil devátý ročník, je opatřeno doložkou o získání stupně základního vzdělání.
- i) V 8. a 9. ročníku učitelé zajistí zapsání známek také do přílohy katalogového listu a dbají o jejich úplnost.
- j) Třídní učitelé pořídí kopie vysvědčení a založí je k dokumentaci jednotlivých žáků.
- k) Žáci školy, kteří po dobu nemoci nejméně tři měsíce před koncem pololetí navštěvovali školu při zdravotnickém zařízení a byli tam hodnoceni za pololetí ze všech, popřípadě jen z některých předmětů, se po návratu do kmenové školy znovu nezkoušejí a nehodnotí. Jejich klasifikace ze školy při zdravotnickém zařízení v předmětech, ve kterých byli klasifikováni, je závazná. V předmětech, ve kterých nebyli vyučováni, se neklasifikují. Škola bude v tomto případě požadovat od školy při zdravotnickém zařízení převedení klasifikace na slovní hodnocení.
- l) Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.
- m) Žáka, který v daném předmětu v průběhu pololetí zamešká více než 50 % časové dotace, nemusí vyučující v řádném termínu hodnotit. V takovém případě pro jeho hodnocení stanoví ředitel školy náhradní termín.
- n) Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Náhradní termín je oznámen žákovi, popř. zákonným zástupcům žáka písemně, a je závazný. Nedostaví-li se žák na náhradní termín, může ředitel školy ze závažných důvodů povolit nový náhradní termín. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.
- o) Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník. Není-li žák hodnocen ani v tomto termínu, neprospěl.

- p) Žák devátého ročníku a žák, který na daném stupni základní školy dosud neopakoval ročník a který na konci druhého pololetí neprospěl nejvýše ze 2 povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, koná z těchto předmětů opravnou zkoušku nejpozději do konce příslušného školního roku (tj. do 31. srpna) v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.
- q) Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku.
- r) Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval; tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů.
- s) Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.
- t) Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

2. Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- a) Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků.
- b) Sebehodnocením se posiluje sebeúcta a sebevědomí žáků.
- c) Chybu je potřeba chápat jako přirozenou věc v procesu učení. Učitelé se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat. Chyba je důležitý prostředek učení.
- d) Při sebehodnocení se žák snaží popsat:
 - co se mu daří
 - co mu ještě nejde
 - jak bude pokračovat dál
- e) Při školní práci vedeme žáka, aby komentoval své výkony a výsledky.

3. Stupně hodnocení prospěchu při převedení na klasifikaci v 8. a 9. ročníku, popř. při přijímacím řízení na střední školu v 5. a 7. ročníku a při přestupu na školu s odlišným způsobem hodnocení a stupně hodnocení chování v 1. až 9. ročníku a jejich charakteristika

3.1 Stupně hodnocení prospěchu při převedení na klasifikaci v 8. a 9. ročníku, popř. při přijímacím řízení na střední školu v 5. a 7. ročníku a při přestupu na školu s odlišným způsobem hodnocení

- a) Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech se při převádění na klasifikaci v 8. a 9. ročníku, popř. při přijímacím řízení na střední školu v 5. a 7. ročníku a při přestupu na školu s odlišným způsobem hodnocení po vyžádání školou nebo zákonnými zástupci žáka hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:
 - 1 – výborný
 - 2 – chvalitebný
 - 3 – dobrý
 - 4 – dostatečný
 - 5 – nedostatečný

- b) Pro potřeby převedení na klasifikaci se předměty dělí do tří skupin:
- předměty s převahou teoretického zaměření
 - předměty s převahou praktických činností
 - předměty s převahou výchovného a uměleckého zaměření
- c) Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

3.1.1 Převedení na klasifikaci ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

- a) Převahu teoretického zaměření mají český jazyk, anglický jazyk, německý jazyk, ruský jazyk, člověk a svět, přírodopis, zeměpis, dějepis, fyzika, chemie, počítače, informatika a matematika.
- b) Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření se v souladu s požadavky vzdělávacího programu hodnotí:
- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů, kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti
 - schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí
 - kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost
 - aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim
 - přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu
 - kvalita výsledků činností
 - osvojení účinných metod samostatného studia
- c) Výchovně vzdělávací výsledky se hodnotí podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

3.1.2 Převedení na klasifikaci ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření

- a) Převahu praktické činnosti mají ruční práce, pracovní výchova, přírodovědné praktikum.
- b) Při klasifikaci v uvedených předmětech s převahou praktického zaměření v souladu s požadavky vzdělávacího programu se hodnotí:
- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem
 - osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce
 - využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech
 - aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech
 - kvalita výsledků činností
 - organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti
 - dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí
 - hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci
 - obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, nářadí a měřidel
- c) Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, náradí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, náradí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a náradí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

3.1.3 Převedení na klasifikaci ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného a uměleckého zaměření

- a) Převahu výchovného a uměleckého zaměření mají výtvarná výchova, kreslení forem, hudební výchova, tělesná výchova, společensko-kulturní praktikum.
- b) Žák zařazený do zvláštní tělesné výchovy se při částečném uvolnění nebo úlevách doporučených lékařem hodnotí s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu.
- c) Při klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky vzdělávacího programu hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti
- kvalita projevu
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná, tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví

d) Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuální a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

3. 2 Hodnocení chování

3.2.1 Výchovná opatření

- a) Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci.
- b) Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:
 - napomenutí třídního učitele
 - důtku třídního učitele
 - důtku ředitele školy
- d) Třídní učitel oznámí na pedagogické radě řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.
- e) Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.
- f) Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly a jiného ocenění se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

3.2.2 Stupně hodnocení chování

- a) Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se na vysvědčení hodnotí slovně. V případě převedení na klasifikaci se hodnotí na vysvědčení stupni:
- 1 – velmi dobré
 - 2 – uspokojivé
 - 3 – neuspokojivé

- b) Udělená výchovná opatření, popř. snížený stupeň chování jsou součástí slovního hodnocení žáka.

- c) Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními školního řádu. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo školního řádu nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

3.2.3 Rámcová pravidla pro hodnocení chování

a)

hodnocení chování	popis chování	udělení výchovného opatření
pochvala třídního učitele		uděluje třídní učitel
pochvala ředitele školy		uděluje ředitel školy po projednání na pedagogické radě
napomenutí třídního učitele	drobné porušení školního řádu	uděluje třídní učitel
důtka třídního učitele	drobné opakované porušování školního řádu	uděluje třídní učitel
důtka ředitele školy	závažnější porušení školního řádu, je možné ji udělit od 1 neomluvené absence	uděluje ředitel školy po projednání na pedagogické radě
snížený stupeň z chování – 2	soustavné porušování školního řádu, jež je v rozporu s pravidly slušného chování, je možné ho udělit od 2 neomluvených absencí	uděluje ředitel školy po projednání na pedagogické radě
snížený stupeň z chování – 3	hrubé porušení školního řádu: • slovní nebo fyzický útok proti pracovníkům školy, spolužákům nebo cizím osobám • rasistické projevy a omezování osobní svobody druhých • úmyslné poškozování cizího majetku je možné ho udělit od 10 neomluvených absencí	uděluje ředitel školy po projednání na pedagogické radě

b) Při udělování výchovných opatření jsou přestupky žáka posuzovány individuálně, je brán ohled na dosavadní chování žáka, na mimořádné okolnosti. Pokud bylo již žákovi uděleno konkrétní výchovné opatření, pak se při dalším přestupku toto výchovné opatření započítává. Konkrétní výchovná opatření mají platnost vždy na jedno pololetí daného školního roku.

c) Při zvlášť hrubém porušení školního řádu nemusí být dodržena posloupnost výchovných opatření.

4. Zásady pro celkové hodnocení žáka na vysvědčení při použití slovního hodnocení

a) Celkové hodnocení žáka na vysvědčení se stupni:

- prospěl(a) s vyznamenáním
- prospěl(a)
- neprospěl(a)
- nehodnocen(a) (pouze v 1. pololetí)

se užívá pouze při převedení slovního hodnocení na klasifikaci, tzn.:

- při převedení na klasifikaci v 8. a 9. ročníku
- při přijímacím řízení na střední školu v 5. a 7. ročníku
- při přestupu na školu s odlišným způsobem hodnocení po vyžádání školy, na kterou žák přestupuje, nebo zákonných zástupců
- na žádost zákonného zástupce dítěte

b) Při použití slovního hodnocení se na vysvědčení užívají pouze 3 stupně:

- prospěl(a)
- neprospěl(a)
- nehodnocen(a) (pouze v 1. pololetí)

c) Při použití slovního hodnocení žák prospívá vždy, pokud zvládne učivo daného ročníku ve všech povinných předmětech s výjimkou předmětů výchovného zaměření a předmětů, z nichž byl uvolněn.

d) Při celkovém hodnocení po převedení na klasifikaci je žák hodnocen stupni takto:

- prospěl(a) s vyznamenáním – není-li v žádném z povinných předmětů hodnocen stupněm prospěchu horším než 2 (chvalitebný), průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré
- prospěl(a) - není-li v žádném z povinných předmětů hodnocen stupněm prospěchu 5 (nedostatečný)
- neprospěl(a) – je-li v některém z povinných předmětů hodnocen stupněm prospěchu 5 (nedostatečný) nebo není-li z něho hodnocen na konci 2. pololetí
- nehodnocen – není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím plánem na konci prvního pololetí

5. Zásady pro hodnocení žáka na vysvědčení v zájmových útvarech organizovaných školou

- a) Hodnocení práce žáka v zájmových útvarech organizovaných školou je na vysvědčení vyjádřeno slovně.
- b) Vedoucí zájmového útvaru hodnotí práci žáků podle zásad stanovených pro hodnocení vyučovacích předmětů, a to podle charakteru daného zájmového útvaru.
- c) Při převedení slovního hodnocení na klasifikaci se vypíše seznam zájmových útvarů organizovaných školou, v nichž žák pracoval.

6. Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách

6.1 Komisionální zkouška

- a) Komisionální zkouška se koná v těchto případech:
 - při konání opravné zkoušky
 - nebylo-li možné za první či druhé pololetí žáka v příslušném předmětu hodnotit – zkouška v náhradním termínu
 - má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí,
 - nařídí-li ředitel školy komisionální přezkoušení žáka, jestliže zjistí, že vyučující porušil pravidla hodnocení
- d) Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.
- e) Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy
 - zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu
 - přisedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání
- f) Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.
- g) Z přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy. Za řádné vyplnění protokolu odpovídá předseda komise, protokol podepíše všichni členové komise.
- h) Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.
- i) Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy po dohodě se zkoušejícím učitelem.
- j) Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.
- k) Třídní učitel zapíše do třídního výkazu poznámku o vykonaných zkouškách, doplní celkový prospěch a vydá žákovi vysvědčení s datem poslední zkoušky.

6.2 Opravná zkouška

a) Opravné zkoušky konají:

- žáci, kteří mají nejvýše dvě nedostatečné z povinných předmětů a zároveň dosud neopakovali ročník na daném stupni základní školy
 - žáci devátého ročníku, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů
- Žáci nekonají opravné zkoušky, jestliže neprospěli z předmětu s výchovným zaměřením.

b) Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku, tj. do 31. srpna. Termín opravných zkoušek a konzultací žáků s příslušnými pedagogickými pracovníky stanoví ředitel školy na červnové pedagogické radě. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.

- c) Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.
- d) Žákovi, který konal opravnou zkoušku, se na vysvědčení uvede datum poslední opravné zkoušky v daném pololetí.

7. Průběh a způsob hodnocení vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu

- a) Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo žákovi s mimořádným nadáním na žádost zákonných zástupců.
- b) Žákovi prvního stupně je možné povolit individuální vzdělávání žáka po splnění podmínek stanovených § 41 školského zákona. Žák koná za každé pololetí zkoušky z příslušného učiva. Zákonní zástupci žáka jsou povinni s učiteli jednotlivých předmětů konzultovat probírané učivo.
- c) Způsob hodnocení žáka vychází ze znalosti příznaků jeho potíží a uplatňuje se ve všech vyučovacích předmětech, ve kterých se tyto potíže projevují.
- d) Při způsobu hodnocení žáků pedagogičtí pracovníci zvýrazňují motivační složku hodnocení, hodnotí jevy, které žák zvládl. Při hodnocení se doporučuje užívat různých forem hodnocení, např. bodové ohodnocení, hodnocení s uvedením počtu chyb apod.
- e) Žáci jsou hodnoceni slovně. Způsob hodnocení projedná třídní učitel a výchovný poradce s ostatními vyučujícími.
- f) Třídní učitel sdělí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu a způsobu hodnocení žáka.
- g) Žák zařazený do zdravotní tělesné výchovy při částečném osvobození nebo při úlevách doporučených lékařem se hodnotí v tělesné výchově s přihlédnutím k druhu a stupni postižení i k jeho celkovému zdravotnímu stavu.
- h) V případě plnění školní docházky v zahraničí se postupuje podle § 38 školského zákona a s ním souvisejících vyhlášek MŠMT.

VIII. Autoevaluace

Při výběru kritérií pro autoevaluaci školy jsme vycházeli ze základní charakteristiky naší školy. Vyučování je zaměřeno na přirozený vývoj dítěte. Neorientuje se pouze na reprodukování naučených faktů, na mechanickou paměť, ale stejnou měrou a vyváženě na myšlení, prožitek i činorodost dítěte, na jeho vazby s vnějším světem. Učební látka není cílem, nýbrž nástrojem k všestrannému rozvoji osobnosti. Vytyčené oblasti představují úkoly pro následující zhruba dvouleté období.

I. Oblast kvality vzdělávání (výsledky výchovy a vzdělávání, hodnocení žáků, kvalita výuky):

V uplynulých letech jsme jen nárazově využili srovnávacích testů KALIBRO, SCIO a v posledních letech jsme nezávazně absolvovali testy KLOKAN s žáky vybraných tříd naší školy. Této oblasti se dotýkaly také některé otázky z testovacího souboru „MAPA ŠKOLY“, který jsme použili v roce 2006. Základními ukazateli kvality vzdělávání by určitě měla být také úspěšnost našich žáků při přijímání na střední školy či víceletá gymnázia a volba dalšího studia. Žáci naší školy se prezentují zvláště v soutěžích a přehlídkách uměleckého zaměření (recitace, zpěv, výtvarné činnosti, instrumentální hra) a zaznamenávají úspěchy v regionálních i celostátních kolech. Při hodnocení žáků vycházíme z velmi důkladného individuálního pozorování a žáci jsou u nás hodnoceni slovně. K měření výsledků vzdělávání jsou dále používány podle věku žáků především tyto metody a nástroje: rozhovor, ústní zkoušení v rámci skupiny i individuálně, písemné testy a kontrolní práce, samostatné školní a domácí práce žáků, ročníkové práce, projekty, výstupní práce z jednotlivých epoch, referáty. Pravidelně je sledována výchovná oblast a kázeň žáků. Přestupky jsou řešeny spoluprací třídního učitele s výchovným poradcem a vedením školy, kolegiem učitelů a zákonnými zástupci žáka.

Kvalitě výuky napomáhají pravidelné týdenní pedagogické konference kolegia učitelů, vzájemné hospitace učitelů a pravidelný hospitační pobyt odborného mentora školy ve výuce, absolvování odborných seminářů v oblasti waldorfské pedagogiky i odborných předmětů (DVPP, samostudium), které je součástí celoživotního vzdělávání waldorfského učitele. Dalším materiálem je porovnávání tematických plánů jednotlivých vyučujících vzhledem k VP a plnění průřezových témat.

Dílčí cíle:

- zvýšit četnost skupinových prací a dalších inovativních prvků ve výuce (počítat s nimi v tematických plánech)
- na druhém stupni školy zařazovat vhodné formy sebehodnocení žáků a hodnocení kvality výuky
- k hodnocení výuky jednotlivých učitelů připravit a používat strukturované zápisy hospitací, které je možno posléze vyhodnotit
- připravit systém sebehodnocení učitelů. Využívat všech dostupných možností ke zkvalitnění výuky (vzdělávání, týmová spolupráce, atmosféra školy).
- podporovat uplatnění žáků a jejich úspěšnou prezentaci na veřejnosti, přehlídkách a v soutěžích
- zaměřit se na zlepšení kázně žáků ve výuce i mimo ni, ve spolupráci s rodiči volit rychlé, aktuální řešení situace
- intenzivní a efektivní předávání informací a zkušeností v rámci kolegia

2. Oblast řízení a organizace školy, klima školy

Plán rozvoje školy zahrnuje zajišťování personální stability pedagogických i nepedagogických pracovníků a vhodné obměňování a doplňování pedagogického sboru s ohledem na vzdělání nebo odhodlání vzdělávat se v oblasti waldorfské pedagogiky. Plán rozvoje a využití materiálních a finančních prostředků je vytvářen na základě spolupráce vedení školy, kolegia učitelů a školské rady. Organizační struktura školy a organizační řád vychází z podmínek a potřeb školy. Spolupracujeme úzce se Střední odbornou školou waldorfskou.

Škola se snaží vytvořit pro žáky i pedagogy příjemné prostředí, v němž převažuje týmová spolupráce a vzájemný respekt. Sociálně patologické jevy se vyskytují na škole v omezené míře a zejména na vyšším stupni. Ve škole zatím nejsou vytvořeny samosprávné orgány žáků, přesto žáci mají možnost otevřeně se vyjádřit a vstupovat do řešení problémů, které se jich týkají, obrátit se na třídního učitele, kolegium učitelů nebo vedení školy. Jejich připomínky jsou projednávány na jednání kolegia učitelů nebo na pedagogických radách.

Klima školy bude zjišťováno také v rámci projektu MEC „Barvy života“. Dále bude sledována v rámci prevence sociálně patologických jevů.

Dílčí cíle:

- zaměřit se na zkvalitnění práce kolegia učitelů a spolupráce s vedením školy a školskou radou
- provést analýzu výsledků zjištění kvality klimatu školy v rámci projektu „Barvy života“
- provést analýzu účinnosti prevence sociálně patologických jevů

3. Oblast spolupráce školy s rodiči žáků

Waldorfská škola usiluje o výchovu a vzdělávání v úzké spolupráci žák – učitel – rodič. Proto bychom měli zahrnout do autoevaluačního procesu v nejbližších letech spolupráci s rodiči, neboť dochází k oslabení rodičovských aktivit vůči škole. Nástroje, které mohou vést ke zjištění aktuálního stavu, mohou být v individuálních pohovorech, jednáních kolegia rodičů a v neposlední řadě zadáním dotazníkového šetření. V oblasti spolupráce s rodiči bychom se měli zaměřit na komunikaci s rodiči všech žáků, zjistit míru akceptace názorů rodičů na situace týkající se jejich dětí, zda jsou rodiče spokojeni s úrovní výuky a zajímají se o její principy, zda rodiče mají o školu zájem a účastní se a spolupodílejí se na akcích mimo školní vyučování.

Dílčí cíle:

- prohlubovat a hledat nové formy spolupráce rodičů se školou, zapojit rodiče více do mimoškolních aktivit
- znovu obnovit pravidelná setkávání kolegia rodičů a předávání informací do jednotlivých tříd, kolegium rodičů by se mělo sejít alespoň čtyřikrát za školní rok (nejlépe před termínem pravidelných třídních schůzek)
- pořádat pro rodiče besedy a přednášky k aktuálním tématům z oblasti výchovy a výuky na WŠ vycházející z potřeb veřejnosti
- připravit novou formu organizace a průběhu zápisu žáků do 1. třídy

4. Oblast spolupráce s místní komunitou a veřejností

Škola po přestěhování působí od dubna 2014 v prostředí městské části Ostrava- Přívoz v problematice lokalitě. V okolí školy jsou převážně firmy a jen málo obytných domů. Menší počet žáků ve třídách se projevil zvýšením zájmu rodičů o naši školu, nejen při zápisu do 1. třídy. Žáci začali přicházet do všech devíti ročníků. Většina našich žáků dojíždí z celé Ostravy a jejího okolí. Z blízkého okolí je jen malý počet žáků. Už jsme se setkali s několika konflikty s problémovými skupinami mladistvých z okolí školy, které byly hlášeny i policejním orgánům. Navazujeme postupně kontakt se společností Jekethane, která se zabývá volnočasovými aktivitami těchto mladistvých. Společně jsme zorganizovali jednu výstavu výtvarných prací a k tomu společnou vernisáž. Pronajímáme jim také tělocvičnu pro jejich odpolední aktivity. Využili jsme také nabídky knihovnických lekcí oddělení KMO ve zdejší městské části. Také v knihovně, v pobočce Ostrava- Přívoz jsme uspořádali výstavu prací našich žáků s vernisáží. Navázali jsme úzkou spoluprací s Domovem seniorů – Slunovrat, kam chodí pravidelně naši žáci předčítat seniorům z knih, několikrát jsme navštívili Domov seniorů s vystoupením – Velikonoce, absolventské vystoupení žáků 9. třídy, ruská pohádka, Vánoční koncert. Kontaktovali jsme se s místním vodáckým oddílem, který provozuje areál loděnice u řeky Odry. Byli velice vstřícní našim aktivitám a poskytli nám areál na naši Svatojánskou slavnost.

Dílčí cíle:

- pracovat na zlepšování vztahů s okolím – spolupráce s místními organizacemi, s Městskou policií, účast na pravidelných schůzkách na ZŠ Gebauerova tzv. policejní buňky
- zdokonalovat způsob komunikace a předávání informací pro veřejnost, internetové stránky naší školy budou inovovány minimálně jednou za měsíc
- pořádat pravidelné informativní, vzdělávací a kulturní akce pro veřejnost (Den otevřených dveří, bazary, přednášky, školní představení)
- pokračovat v započatých aktivitách s Domovem seniorů, s loděnicí, s pobočkou knihovny Ostrava Přívoz

5. Výhledové plány na roky 2013 -2018

Organizační záležitosti

- posilovat spolupráci se Střední odbornou školou waldorfskou organizováním společných akcí (slavnosti, přednášky pro učitele a rodiče, společné projekty, např. v rámci odborných epoch, praxe studentů SOŠ, mimoškolní projekty se SŠ atd.)
- posilovat komunikaci a spolupráci mezi školní družinou a základní školou (obraz práce ŠD na kolegiu učitelů), užší spolupráce s ostatními českými waldorfskými školami, dále pokračovat ve spolupráci s Ostravskou univerzitou a využívat praxe studentů (zájmové útvary, doučování žáků apod.)

- pokračovat ve spolupráci s rodiči a prohlubovat komunikaci s nimi, využívat jejich iniciativy a návrhy, zapojit je do dění ve škole, podněcovat rodiče k vytváření nových příležitostí a možností spolupráce
- umožnit setkávání s rodiči a žáky mimo vyučování v prostorách školy, organizace společných dílen, kulturních akcí a přednáškové činnosti, slavení významných svátků a událostí
- udržovat dobrou informovanost rodičů a veřejnosti o škole (pravidelná aktualizace webových stránek školy), nabízet využívání školního poradenského centra rodičům
- aktivní vyhledávání sponzorů, zapojování školy do vhodných projektů či grantů, propagace waldorfské pedagogiky v regionu – návaznost na projekt Ostrava 2015 – akce pro veřejnost, bližší spolupráce s dalšími ZŠ v Ostravě
- najít a spolupracovat s partnerskou školou v zahraničí (mezinárodní projekty, komunikace mezi žáky v cizím jazyce, výměna zkušeností apod.)

Pedagogické záležitosti

- trvat na absolvování waldorfského semináře všemi pedagogy školy, prohlubovat vzdělávání pedagogů ve WP a moderních trendech pedagogiky
- usilovat o získání zahraničního mentora pro naši školu
- směřovat jazykové vzdělání žáků na kombinaci těchto jazyků: první cizí jazyk anglický, druhý cizí jazyk ruský nebo německý, zajistit kvalifikované pedagogy
- zjišťovat zpětnou vazbu ze střední školy a reagovat na zjištěné poznatky, propojit vzdělání a výuku pedagogů waldorfské ZŠ a waldorfské SOŠ
- vést žáky vyšších ročníků (8. – 9. třídy) k větší samostatnosti a aktivitě při vyhledávání a zpracování informací z různých zdrojů
- podpořit výuku uměleckých předmětů, včetně zájmových útvarů, orchestru, hledat mezi rodiči umělecky nadané osoby schopné vést kroužky nebo jednotlivé projekty
- zabezpečit organizaci motivovaných týdenních pobytů žáků na 2. stupni dle ŠVP a dvakrát školu v přírodě pro žáky 1. stupně – vzhledem k finanční náročnosti těchto akcí hledat na tyto akce finanční prostředky – granty, sponzory
- po ukončení celého cyklu vzdělávání podle ŠVP – Waldorfská škola provést revizi učebního plánu a učebních osnov

Provozní záležitosti

- sjednotit a doplnit vybavení tříd nábytkem, postupně obnovovat a doplňovat vybavení kabinetních sbírek dle potřeb výuky, zajistit materiál pro výuku řemesel a dílen a finanční zdroje na ně (keramická pec, dřevo atd.)
- pravidelně inovovat informační technologie – jak zařízení, tak programů – abychom zajistili konkurenceschopnost našich žáků a hledání možností k vybavení počítačové učebny dostatkem pevných počítačů pro výuku

Školní vzdělávací program Waldorfská škola

- zajišťovat pozemek k využití jako políčko na
- epochu „zrno a chléb“ a „stavba domu“ ve třetí třídě, upravit prostor školního dvora před řemeslnou dílnou (trávník, osázení keři)

Realizace dílčích plánů je závislá na finanční situaci školy a prostředků získaných mimo rozpočet školy.

IX. Školní družina

Školní družina je součástí waldorfské základní školy, svým výchovně vzdělávacím programem navazuje na metody práce učitelů a úzce s nimi spolupracuje.

Ve třech odděleních pracují tři plně kvalifikovaní vychovatelé s praxí, kteří jsou zapojeni do celoživotního vzdělávání formou DVPP a seminářů waldorfské pedagogiky a trvalého samostudia.

Školní družina sídlí v přízemí budovy.

Činnost ŠD

Činnost dětí probíhá ve čtyřech učebnách. Své činnosti si děti volí od 14 hodin dle vlastního zájmu.

Modrá herna, kde si děti hrají své individuální hry v hracích koutcích, případně u stolu pracují drobnými výtvarnými technikami dle vlastní představy nebo pod vedením vychovatelek.

Kreativní dílna pro organizovanou výtvarnou práci.

Relaxační místnost, kde si děti na koberci a u nízkých stolů mohou hrát stolní hry nebo se stavebnicemi, odpočívat, číst si.

Školní klub, který je určen pro činnosti u stolu, společenské, stolní hry apod.

Školní družina úzce spolupracuje také s rodiči, přáteli a sponzory. Činnosti vycházejí z principů waldorfské pedagogiky, jsou propojeny s přírodou a výchovou k ekologii a estetice. Práce dětí jsou veřejně prezentovány nejen na školních akcích, ale také v kulturních zařízeních.

Výchovné a vzdělávací strategie uplatňované ve školní družině

Kompetence k učení

Používáme jednoduché textové zdroje (učebnice, dětské encyklopedie, knihy pro tvořivou činnost, další knihy, časopisy).

Vedeme děti k vytváření souvislostí (žáci jsou podněcováni k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů).

Učíme získané zkušenosti uplatňovat v praktických situacích (při tvořivé práci s různým materiálem, kresbě, malbě, tvořivé činnosti, při hrách se stavebnicemi, stolních hrách, křížovky, hádanky, rébusy apod.).

Kompetence k řešení problémů

Učíme děti používat různé varianty řešení problémů a vybírat mezi nimi (v pracovních i vztahově sociálních situacích).

Vedeme je k přijímání odpovědnosti za výsledek.

Kompetence komunikativní

Učíme děti dešifrovat piktogramy a ve srozumitelné podobě je tvořit (při pracovní výtvarné práci).

Vedeme k používání obvyklých českých frazémů (při komunikaci se spolužáky, s dospělými, při besedování apod.).

Kompetence sociální a personální

Při práci ve skupině se děti dělí o pomůcky a materiál (při výtvarné činnosti, při sportování, při stolních hrách, při hraní s hračkami, aj.).

Žáci řídí a organizují činnost ostatních žáků ve skupině (při hrách s hračkami, při pohybových hrách, při sportování, při tvůrčí tvorbě, aj.).

Kompetence občanské

V krizových situacích a situacích ohrožujících zdraví a život vedeme žáky k respektování pokynů kompetentních osob (při práci s nástroji, při sportování na hřišti, při pohybových hrách, při přecházení ze školy do ŠJ a do ŠD, ve všech prostorách ŠD, při návštěvě cizích zařízení, v dopravní situaci, aj.).

Vedeme děti k aktivnímu zapojení se do veřejně prospěšných a charitativních aktivit (třídění odpadu, sběr víček z PET láhví, spolupráce se základní školou, případně střední školou, aj.).

Učíme děti vnímat krásy přírody a cíleně o ni pečovat (při ekologické činnosti, při procházkách, při pobytu na školním hřišti, atd.).

Trváme na dodržování společenských norem chování (při komunikaci s lidmi, v celém svém jednání a konání).

Učíme děti odhadovat rizika svého chování (při relaxačních hrách, při pohybových hrách, při práci s náradím, při sportování, při přecházení ze školy do ŠJ a do ŠD, při návštěvě cizích zařízení, v dopravní situaci, ve všech prostorách ŠD).

Kompetence pracovní

Vedeme děti k udržování svého pracovního místa v pořádku po celou dobu činnosti (ve všech prostorách ŠD).

Učíme děti plánovat a organizovat pracovní činnosti (pro hru se stavebnicemi, s hračkami, s pracovním nářadím, s výtvarným materiálem, aj.)

Rozvíjíme zájmy dětí v organizovaných skupinových činnostech (v Pracovně, Herně a Relaxační místnosti, na hřišti).